

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1966 - 1967

28 NOVEMBER 1966

ONTWERP VAN WET

- 1° tot verbetering van de verouderde termen in de Franse tekst van het Wetboek van Strafvordering en tot opheffing van een aantal daarin nodeloos geworden bepalingen;
- 2° tot invoering van de Nederlandse tekst van hetzelfde Wetboek en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Dames en Heren,

De Regering heeft de eer u een ontwerp van wet ter goedkeuring voor te leggen waarbij de verouderde termen in de Franse tekst van het Wetboek van Strafvordering verbeterd en een aantal daarin nodeloos geworden bepalingen opgeheven worden.

Bij hetzelfde ontwerp wordt de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering en van de wet op de voorlopige hechtenis ingevoerd.

Terwijl het Strafwetboek de grondbeginselen vaststelt van het misdrijf, van de straf en van haar toepassing, en tevens de voornaamste strafbare feiten omschrijft, bepaalt het Wetboek van Strafvordering de wijze waarop de politie en het gerecht tegenover de daders van misdrijven optreden. Strafwetboek en Wetboek van Strafvordering zijn dus als twee delen van één geheel op elkaar aangewezen.

De Nederlandse versie van het Strafwetboek is uitgevaardigd door de wet van 10 juli 1964 (*Belgisch Staatsblad*, 2 december 1964). Wanneer dit ontwerp wet zal geworden zijn, zal taalgelijkheid zijn verkregen voor het ganse strafrecht, althans in zijn grondslagen en zijn voornaamste strafbepalingen.

Zoals voor het Burgerlijk Wetboek en voor het Strafwetboek, wordt ook hier verbetering voorgesteld van de officiële Nederlandse teksten van na de wet van 18 april 1898.

Het ontwerp omvat alleen het Wetboek van Strafvordering, met de wijzigingen en aanvullingen die in het Wetboek zelf zijn ingevoegd, en niet de wetten van strafvordering die onafhankelijk van het Wetboek zijn tot stand gekomen.

Een uitzondering is gemaakt voor de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis. Deze wet vormt immers een essentieel stuk van onze strafrechtspleging; zij vindt dagelijks toepassing en vervangt in de regel de nog slechts zelden toegepaste oorspronkelijke bepalingen van het Wetboek omtrent de hechtenis van verdachten.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1966 - 1967

28 NOVEMBRE 1966

PROJET DE LOI

- 1° corrigeant les termes périmés de la version française du Code d'instruction criminelle et y abrogeant certaines dispositions devenues sans objet;
- 2° établissant la version néerlandaise du même Code et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive.

EXPOSE DES MOTIFS

Mesdames, Messieurs,

Le Gouvernement a l'honneur de soumettre à vos délibérations un projet de loi corrigeant les termes périmés de la version française du Code d'instruction criminelle et y abrogeant certaines dispositions devenues sans objet.

Le même projet établit la version néerlandaise de ce Code et de la loi sur la détention préventive.

Tandis que le Code pénal fixe les règles fondamentales qui régissent l'infraction, la peine et l'application de celle-ci et détermine de plus les principaux faits punissables, le Code d'instruction criminelle arrête les modes d'intervention de la police et de la justice à l'égard des auteurs de ces infractions. Le Code pénal et le Code d'instruction criminelle apparaissent donc comme deux parties d'un seul tout.

Le texte néerlandais du Code pénal a été promulgué par la loi du 10 juillet 1964 (*Moniteur belge* du 2 décembre 1964). Lorsque le présent projet sera devenu loi, l'égalité linguistique aura été obtenue pour tout le droit criminel, du moins pour ses fondements et les dispositions pénales principales.

Comme pour le Code civil et le Code pénal, il est proposé de reviser les textes néerlandais officiels postérieurs à la loi du 18 avril 1898.

Le projet ne comprend que le Code d'instruction criminelle avec les modifications et les compléments insérés dans le Code même, en laissant de côté les lois de procédure pénale qui ont été prises en dehors du Code.

Il est fait exception pour la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive. Cette loi constitue en effet une partie essentielle de notre procédure pénale; elle s'applique journalièrement et remplace en règle générale les dispositions originales du Code relatives à la détention des inculpés, qui ne sont plus appliquées que rarement.

Indien u aan het u voorgelegde ontwerp uw goedkeuring kunt hechten, zullen de Nederlandse en de Franse versie van het Wetboek van Strafvordering en van de wet op de voorlopige hechtenis beide rechtskracht bezitten, zodat artikel 7 van de wet van 18 april 1898 (thans artikel 7 van de wet van 31 mei 1961) op alle in het ontwerp voorkomende bepalingen zal toepasselijk zijn.

De tekst en het verslag zijn het werk van de Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten. Deze tekst is goedgekeurd door de Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurstaal in België.

De Regering verwijst wat de Nederlandse versie van die wetteksten betreft, naar het verslag dat door de Commissie is opgesteld; het vult deze memorie van toelichting aan.

De Regering brengt hulde aan de nauwkeurigheid en de zorg waarmee de Commissie, zowel in juridisch als in taalkundig opzicht, haar opdracht heeft vervuld.

Het advies van de Raad van State werd, in dezen, door de Regering gevolgd, met uitzondering evenwel van de vervanging van het woord « wijk » door « politieafdeling » en van het gebruik van het adjectief « gerechtelijk » in de uitdrukking « gerechtelijk arrondissement ».

De Regering is van oordeel dat « wijk » nauwkeuriger uitdrukt wat in de artikelen 12 en 13 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld wordt en dat er tegen het gebruik van het woord voor het onderdeel van een stad of gemeente, geen bezwaar is (zie Van Dale).

In de artikelen 68, 283 en 497 van dit Wetboek adviseert de Raad van State het woord « arrondissement » te vervangen door « gerechtelijk arrondissement ».

In België wordt evenwel meestal « rechterlijk arrondissement » geschreven en in de Noordnederlandse wetteksten vindt men geregeld : rechterlijke macht, rechterlijke organisatie, rechterlijke indeling, rechterlijke ambtenaren, rechterlijke archieven. Daarom meent de Regering dat in de genoemde artikelen « rechterlijk arrondissement » dient geschreven te worden.

Verder is de Raad van State tot de bevinding gekomen dat de aanpassing van de Nederlandse tekst aan het vigerend recht, zonder gelijktijdige herziening van de Franse tekst, voor gevolg zou hebben, de eenvormigheid tussen beide teksten in het gedrang te brengen.

De Regering heeft zich bij deze zienswijze aangesloten en steunt daarvoor op de argumenten die door de Raad van State in zijn advies naar voor zijn gebracht.

Zij heeft dan ook het oorspronkelijke ontwerp van wet verruimd op de door de Raad van State voorgestelde wijze.

De Regering meent u dit ontwerp ter goedkeuring te mogen aanbevelen.

De Minister van Justitie,

Si vous approuvez le présent projet, les versions française et néerlandaise du Code d'instruction criminelle et de la loi sur la détention préventive auront toutes deux valeur légale si bien que l'article 7 de la loi du 18 avril 1898 (aujourd'hui l'article 7 de la loi du 31 mai 1961) sera applicable à toutes les dispositions reprises dans le projet.

Le texte et le rapport sont l'œuvre de la Commission chargée de l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des codes et des lois et arrêtés principaux. Le texte a été approuvé par la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique.

Le Gouvernement renvoie, en ce qui concerne la version néerlandaise de ces textes de loi, au rapport établi par la Commission. Ce rapport complète le présent exposé des motifs.

Le Gouvernement rend hommage à la conscience et au soin avec lesquels la Commission s'est acquittée de sa tâche, tant du point de vue juridique que du point de vue linguistique.

Il s'est rallié, en la matière, à l'avis du Conseil d'Etat, sauf en ce qui concerne le remplacement du mot « wijk » par « politieafdeling » et l'emploi de l'adjectif « gerechtelijk » dans l'expression « gerechtelijk arrondissement ».

Le Gouvernement estime que « wijk » épouse de plus près les notions exprimées dans les articles 12 et 13 du Code d'instruction criminelle et que rien ne s'oppose au maintien de ce terme pour désigner la subdivision d'une ville ou d'une commune (voir Van Dale).

Le Conseil d'Etat propose de remplacer, dans les articles 68, 283 et 497 de ce Code, le mot « arrondissement » par « gerechtelijk arrondissement ».

En Belgique toutefois, il est généralement fait usage de l'expression « rechterlijk arrondissement » et les textes de loi hollandais font régulièrement état de « rechterlijke macht », « rechterlijke organisatie », « rechterlijke indeling », « rechterlijke ambtenaren », « rechterlijke archieven ». Le Gouvernement estime dès lors que, dans les articles cités, il convient d'écrire « rechterlijk arrondissement ».

Le Conseil d'Etat a, d'autre part, été amené à constater que l'adaptation pure et simple du texte néerlandais au droit présentement en vigueur, sans une révision simultanée du texte français, ne pourrait que compromettre l'harmonie des deux textes.

Le Gouvernement s'est rangé à cette opinion et se fonde, à cet effet, sur les arguments avancés par le Conseil d'Etat dans son avis.

Il a, en conséquence, élargi le projet de loi initial conformément aux suggestions du Conseil d'Etat.

Le Gouvernement croit pouvoir vous recommander l'approbation du présent projet.

Le Ministre de la Justice,

VERSLAG

VAN DE COMMISSIE BELAST MET DE VOORBEREIDING VAN DE NEDERLANDSE TEKST VAN DE GRONDWET, DE WETBOEKEN EN DE VOORNAAMSTE WETTEN EN BESLUITEN (1)

I

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

. Het Wetboek van Strafvordering — Gewijzigde en opgeheven bepalingen.

Het Wetboek van Strafvordering, in zijn oorspronkelijke vorm, maakt deel uit van Napoleons codificatie. Het werd bij gedeelten uitgevaardigd en afgekondigd in de laatste twee maanden van het jaar 1808 (2).

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter :

E. VAN DIEVOET, emeritus professor van de Katholieke Universiteit te Leuven, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, oud-minister van Justitie;

Ondervoorzitter :

A. VRANCKX, erestaatsraad, professor aan de Rijksuniversiteit te Gent;

Leden :

† E. BLANCQUAERT, ereector en emeritus professor van de Rijksuniversiteit te Gent, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, oud-minister van Openbaar Onderwijs;

J.F. DEMOL, directeur van de Vlaamse Wetgevende Dienst van de Senaat;

F. D'HAESE, bestuursadviseur met bijzondere opdracht bij de Raad van State;

N. GUNZBURG, emeritus professor van de Rijksuniversiteit te Gent;

H. HEYMANS, eredirecteur in het Ministerie van Justitie;

J.L. PAUWELS, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

W. PEE, professor aan de Rijksuniversiteit te Gent;

AD. VAN LOEY, professor aan de Vrije Universiteit te Brussel, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

† J.A. van OVERBEKE, emeritus professor van de Rijksuniversiteit te Gent;

Tijdelijke leden :

J. RUBBRECHT, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Leuven;

J. RUTSAERT, raadsheer in het Hof van Cassatie, ondervoorzitter van de Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurspraak in België;

Secretarissen :

J. MOORS, professor aan de Rijksuniversiteit te Luik;

A. RAPORT, professor aan de Sint-Aloysius-handelshogeschool te Brussel;

G. VAN DIEVOET, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven.

(2) Bulletin des lois de l'Empire français, 4e série, IX, n° 214bis :

W. 17 november 1808 (boek I), bl. 1-30;

W. 19 november 1808 (boek II, titel I), bl. 31-48;

W. 9 december 1808 (boek II, titel II), bl. 49-88;

W. 10 december 1808 (boek II, titel III), bl. 89-102;

W. 12 december 1808 (boek II, titel IV, eerste gedeelte), bl. 103-0;

W. 13 december 1808 (boek II, titel IV, tweede gedeelte), bl. 121-4;

W. 14 december 1808 (boek II, titel V), bl. 125-131;

W. 15 december 1808 (boek II, titel VI), bl. 132-140;

W. 16 december 1808 (boek II, titel VII), bl. 141-151.

RAPPORT

DE LA COMMISSION CHARGÉE DE L'ELABORATION DU TEXTE NEERLANDAIS DE LA CONSTITUTION, DES CODES ET DES LOIS ET ARRETES PRINCIPAUX (1)

I

CONSIDERATIONS GENERALES

1. Le Code d'Instruction criminelle — Dispositions modifiées et abrogées.

Le Code d'Instruction criminelle, dans sa version originale, faisait partie de la codification napoléonienne. Il fut décrété et promulgué par parties successives au cours des deux derniers mois de l'année 1808 (2).

(1) Composition de la Commission :

Président :

E. VAN DIEVOET, professeur émérite de l'Université catholique de Louvain, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, ancien ministre de la Justice;

Vice-Président :

A. VRANCKX, conseiller d'Etat honoraire, professeur à l'Université de l'Etat de Gand;

Membres :

† E. BLANCQUAERT, recteur honoraire et professeur émérite de l'Université de l'Etat de Gand, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, ancien ministre de l'Instruction publique;

J.F. DEMOL, directeur du Service législatif flamand du Sénat.

F. D'HAESE, conseiller d'administration chargé de mission spéciale au Conseil d'Etat;

N. GUNZBURG, professeur émérite de l'Université de l'Etat de Gand;

H. HEYMANS, directeur honoraire au Ministère de la Justice;

J.L. PAUWELS, professeur à l'Université catholique de Louvain, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

W. PEE, professeur à l'Université de l'Etat de Gand;

AD. VAN LOEY, professeur à l'Université libre de Bruxelles, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde;

† J.A. van OVERBEKE, professeur émérite de l'Université de l'Etat de Gand;

Membres temporaires :

J. RUBBRECHT, professeur à l'Université catholique de Louvain, juge au tribunal de première instance de Louvain;

J. RUTSAERT, conseiller à la Cour de Cassation, vice-président de la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique;

Secrétaires :

J. MOORS, professeur à l'Université de l'Etat de Liège;

A. RAPORT, professeur à l'Institut supérieur de commerce Saint-Louis, à Bruxelles;

G. VAN DIEVOET, professeur à l'Université catholique de Louvain.

(2) Bulletin des Lois de l'Empire français, 4e série, IX, n° 214bis :

L. 17 novembre 1808 (Livre I) p. 1 à 30;

L. 19 novembre 1808 (Livre II, titre I), p. 31-48;

L. 9 décembre 1808 (Livre II, titre II), p. 49-88;

L. 10 décembre 1808 (Livre II, titre III), p. 89-102;

L. 12 décembre 1808 (Livre II, titre IV, première partie), p. 103-120;

L. 13 décembre 1808 (Livre II, titre IV, deuxième partie), p. 121-124;

L. 14 décembre 1808 (Livre II, titre V), p. 125-131;

L. 15 décembre 1808 (Livre II, titre VI), p. 132-140;

L. 16 décembre 1808 (Livre II, titre VII), p. 141-151.

Menigvuldige bepalingen, zelfs belangrijke gedeelten van het Wetboek zijn in de loop der jaren gewijzigd en deze omstandigheid heeft de Commissie voor een moeilijk probleem geplaatst.

Haar opdracht geldt het Wetboek zoals het thans van kracht is. Uitdrukkelijk opgeheven teksten krijgen geen Nederlandse versie. Als zodanig zijn ook te beschouwen bepalingen die vallen onder in algemene termen geformuleerde nieuwe regelen, zoals b.v. artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 301 van 30 maart 1936, waarbij de verlenging wegens de afstanden in het binnenland wordt afgeschaft voor termijnen van acht dagen en meer.

Wat met impliciet opgeheven teksten moet geschieden is niet zo eenvoudig.

Bij de behandeling van het Burgerlijk Wetboek en van het Strafwetboek heeft de Commissie zich op het standpunt gesteld dat alleen de uitdrukkelijk ingetrokken bepalingen dienden te worden weggehalen.

Het enige artikel van de wet van 30 december 1961 (B.W.) en van de wet van 10 juli 1964 (SWB.) bepaalde dan ook formeel het volgende : « De hiernavolgende bepalingen vormen de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek (van het Strafwetboek), zoals het uitdrukkelijk is gewijzigd en aangevuld tot... »

Voor het hier behandelde wetboek kon deze methode niet worden aangewend, wilde men niet verplicht zijn een aantal artikelen en zelfs gehele hoofdstukken in de Nederlandse tekst op te nemen, waarvan onbetwistbaar vaststaat dat zij niet meer worden toegepast.

Een eerste reeks teksten betreft instellingen die behoorden tot het keizerlijk bewind en die door België niet zijn overgenomen.

Titel VI van boek II van het Wetboek betreft de « Bijzondere Hoven », een jurisdictie die bevoegd was om recht te spreken in bepaalde criminele zaken; het hof was samengesteld uit acht rechters, waaronder drie militairen; het sprak recht zonder de bijstand van gezworenen.

Het Brusselse Hof (cassatiekamer) heeft kort na de inwerking-treding van de Belgische Grondwet beslist dat die hoven niet meer kunnen bestaan, omdat zij moeten worden beschouwd als « buitengewone rechtbanken » (art. 94), en vooral omdat alle vervolgingen wegens misdaden voor de jury moeten worden gebracht (art. 98). Brussel Cass., 31 oktober 1831. Pas. 2e serie IX, 1831, bl. 281.

Dientengevolge heeft de Commissie niet alleen de voormelde Titel (artt. 553 tot 599) weggelaten, maar eveneens alle vermeldingen van de Bijzondere Hoven die elders in het Wetboek voorkomen : zie de artikelen 22, 231, 239, 241, 245, 464, 465, 466, 470, 507, 527, 531, 542, 600 en 609.

Andere Franse instellingen zijn : de commissarissen-generaal van politie (artt. 9, 48, 612 en 613), de prefecten van politie (artt. 10, 612 en 613), de *Haute Cour impériale* (art. 220), de *Grand-Juge* (passim), de *procureur impérial criminel* (zie de oorspronkelijke artikelen 253, 284 tot 290).

Het Wetboek neemt voorzorgen tot bescherming van de waardigheid van bepaalde dignitarissen, wanneer die door het gerecht als getuige moeten worden gehoord. De vermelding van die dignitarissen wordt achterwege gelaten, voor zover zij bij ons niet bestaan (artt. 510, 514).

Een tweede reeks betreft hervormingen die tot stand zijn gekomen buiten het Wetboek van Strafvordering en die het gecodificeerde recht hebben gewijzigd, zonder de incidentie van het nieuwe op het vroegere recht uitdrukkelijk te regelen.

In dit verband zijn hoofdzakelijk te vermelden de wetten van 1 mei 1849, van 18 juni 1869 en het Strafwetboek van 8 juni 1867.

De wet op de rechterlijke organisatie van 18 juni 1869 wijzigt voor sommige rechters en voor sommige rechtsinstellingen de oorspronkelijke regeling van dit Wetboek. Deze is impliciet, geheel of gedeeltelijk opgeheven en wordt in die mate in de Nederlandse tekst buiten beschouwing gelaten. De Nederlandse versie van de hier bedoelde nieuwe bepalingen zal haar beurt krijgen met de wet op de rechterlijke organisatie. Zie o.m. de artikelen 26, 55-58, 142-144, 164, 196, 251-260, 263-264, 351, 381, 383, 387-388, 391, 395, 396 van het Wetboek van Strafvordering.

De wet van 1 mei 1849 op de rechtbanken van enkele en van correctionele politie heeft het hoger beroep van de politievonnissen en de correctionele vonnissen anders geregeld dan het Wetboek had gedaan : zij vervangt in feite de vroegere tekst, maar zonder het te zeggen en zonder dat de nieuwe tekst in het Wetboek een plaats krijgt. De Commissie heeft niettemin, duidelijkheidshalve, de bepalingen van de wet van 1 mei 1849 telkens onder het nummer van het gewijzigde artikel ingevoegd. Zie noot onder de artikelen 172, 200-201, 202, 205, 207, 212-215.

De nombreuses dispositions, même des parties importantes du Code ont été modifiées au cours des ans et cette circonstance a posé à la Commission un problème difficile.

La mission de celle-ci porte sur le Code, tel qu'il est en vigueur aujourd'hui. Les textes abrogés explicitement ne doivent pas recevoir de version néerlandaise. Et il y a lieu de considérer comme telles, les dispositions tombant sous l'application de textes abrogatoires énoncés en termes généraux, comme, par exemple, l'article 1er de l'arrêté royal n° 301 du 30 mars 1936, qui abroge la prorogation des délais à raison de la distance, à l'intérieur du Royaume pour les délais de huit jours et plus.

Le problème posé par les abrogations implicites n'est pas aussi simple.

Lors de l'élaboration de la version néerlandaise du Code civil et du Code pénal, la Commission a adopté le point de vue que seules les dispositions abrogées expressément devaient être omises.

L'article unique de la loi du 30 décembre 1961 (Code civil) et celui de la loi du 10 juillet 1964 (Code pénal) énoncent formellement que « Les dispositions ci-après constituent le texte néerlandais du Code civil (du Code pénal), tel qu'il a été expressément modifié et complété jusqu'au... »

Pour ce code-ci cette méthode ne pouvait être appliquée sous peine de devoir reprendre dans le texte néerlandais un certain nombre d'articles et même des chapitres entiers, dont il ne peut être contesté qu'ils ne sont plus d'application.

Une première série de textes concerne des institutions qui appartenaient au régime impérial et qui n'ont pas été reprises par la Belgique.

Le titre VI du Livre II du Code concerne « Les Cours spéciales », juridiction compétente pour statuer en certaines matières criminelles; la cour se composait de huit juges, dont trois militaires; elle jugeait sans l'assistance de jurés.

La Chambre de Cassation de la Cour de Bruxelles a décidé, peu après l'entrée en vigueur de la Constitution belge, que ces cours ne pouvaient plus exister, parce qu'elles devaient être considérées comme des « tribunaux extraordinaires » (article 94), et surtout parce que toutes les poursuites en matière criminelle devaient être portées devant le jury (article 98). Bruxelles, Cass., 31 octobre 1831, Pas. 2e série IX, 1831, p. 281.

La Commission a, par conséquent, omis non seulement le Titre précité (articles 553 à 599), mais encore toutes les références aux Cours spéciales faites ailleurs dans le Code ; voir les articles 22, 231, 239, 241, 245, 464, 465, 466, 470, 507, 527, 531, 542, 600 et 609.

D'autres institutions françaises sont à signaler : les commissaires généraux de police (articles 9, 48, 612 et 613), les préfets de police (articles 10, 612 et 613), la Haute Cour impériale (article 220), le Grand-Juge (passim), le Procureur impérial criminel (voir les articles 253, 284 à 290 originaux).

Le Code a voulu assurer les égards dus à certains dignitaires devant être entendus en justice comme témoins. La mention de ces dignitaires n'a pas été maintenue lorsqu'ils n'existent pas chez nous (articles 510 et 514).

Une seconde série de textes ont subi l'effet de réformes réalisées en dehors du Code d'Instruction criminelle et ont modifié le droit codifié, sans déterminer l'incidence du droit nouveau sur l'ancien.

A cet égard, il convient surtout de citer les lois du 1er mai 1849 et du 18 juin 1869 et le Code pénal du 8 juin 1867.

La loi sur l'organisation judiciaire du 18 juin 1869 modifie pour certains juges et pour certaines institutions judiciaires la procédure organisée à l'origine par ce code. Celle-ci est abrogée implicitement, en tout ou en partie, et, dans cette mesure n'a pas été reprise dans le texte néerlandais. Les nouvelles dispositions visées ici recevront leur version néerlandaise avec la loi sur l'organisation judiciaire. Voir, entre autres, les articles 26, 55 à 58, 142 à 144, 164, 196, 251 à 260, 263 à 264, 351, 381, 383, 387-388, 391, 395, 396, du Code d'Instruction criminelle.

La loi du 1er mai 1849 sur les tribunaux de police simple et correctionnelle, a réglé autrement que ne l'avait fait le code, l'appel des jugements rendus par ces tribunaux : elle remplace en fait le texte ancien, mais sans le dire et sans que le nouveau texte trouve sa place dans le code. La Commission, pour plus de clarté, n'en a pas moins inséré chaque disposition de la loi du 1er mai 1849 sous le numéro de l'article modifié. Voir la note sous les articles 172, 200 et 201, 202, 205, 207, 212 à 215.

De bevoegdheid van de correctionele rechtbank wordt in artikel 179 van het Wetboek nog steeds omschreven met de termen van het Wetboek van 1808. De tekst beantwoordt niet meer aan het begrip van het wanbedrijf zoals dit sinds ons Strafwetboek van 8 juni 1867 moet worden verstaan : « meer dan vijftien frank geldboete » is « meer dan vijftientwintig frank » geworden; en in de plaats van « meer dan vijf dagen gevangenis » dient « meer dan zeven dagen gevangenis » te worden gelezen. Zulks is het gevolg van de artikelen 1, 25, 28 en 38 van het Strafwetboek en van het gewijzigde artikel 137 van het Wetboek van Strafvordering.

De talrijke hiervoren bedoelde bepalingen van het Wetboek zijn dus in de Nederlandse versie niet opgenomen, omdat ze zijn afgeschaft of feitelijk zijn vervallen.

Derhalve stelt de Commissie voor de aanvangsbepaling van het enige artikel van het wetsontwerp als volgt te doen luiden : « De hiernavolgende bepalingen vormen de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis, zoals die zijn gewijzigd en aangevuld tot... ». Het woord *uitdrukkelijk* komt hierin niet voor, in tegenstelling met het enige artikel van de wet van 30 december 1961 (B.W.) en van de wet van 10 juli 1964 (SWB.).

Mocht de Commissie in een bepaald geval zich hebben vergist, dan zou daaraan geen ander rechtsgevolg zijn verbonden dan dat er geen Nederlandse versie zou bestaan van de ten onrechte als opgeheven beschouwde passus : de wetgever van 1966 zou niet kunnen worden geacht, aan het bestaan van een bepaling te hebben willen raken : dit valt immers buiten het raam van een wetsontwerp dat geen ander doel heeft dan het invoeren van een Nederlandse tekst, zonder aan het recht zelf iets te wijzigen.

2. De vroegere vertalingen en de Nederlandse Wetboeken van Strafvordering.

Het Franse Wetboek van Strafvordering is meermalen vertaald; twee Hollandse Wetboeken van Strafvordering zagen het licht, resp. in 1836 en 1921. De bedoelde vertalingen en wetboeken worden hierna in het kort besproken en er wordt vastgesteld of en in hoeverre zij de Commissie van nut zijn geweest.

1° De Parijse vertaling van het Wetboek van 1808.

Een officiële Vlaamse vertaling verscheen te Parijs in 1808, in het tweetalige *Bulletin des Lois — Bulletin der Wetten*, gedrukt tegenover de Franse tekst van de wetten die het Wetboek van Strafvordering uitmaken (1).

Deze vertaling gelijkt ten zeerste op de officiële vertalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Strafwetboek. Wat de Commissie daarover geschreven heeft (2) zou hier kunnen worden herhaald : de vertaling is klaarblijkelijk door hetzelfde bureau opgemaakt; men vindt er dezelfde verouderde, dialectisch gekleurde taal, dezelfde onbeholpen stijl, hetzelfde gebrek aan een Nederlandse terminologie, hetzelfde overtoellig gebruik van bastardaarden van Latijnse en van Franse oorsprong. Ook deze vertaling heeft alleen nog historisch belang; voor ons is zij evenmin bruikbaar als de twee voornoemde.

2° De vertaling van Willem Bilderdijk, 1811.

Bilderdijk heeft dit wetboek vertaald op verzoek van de minister van Justitie C.F. van Maanen, op wiens aanvraag hij ook de *Code pénal* van 1810 vertaalde. Het werk verscheen te Amsterdam in het jaar 1811. Een nieuwe « verbeterde » uitgave werd in 1823 te Brussel op de markt gebracht (3).

De taal van Bilderdijk is goed, al doet zij ons wat verouderd aan; in rechtskundig opzicht lijkt de vertaling beter verzorgd dan die van het Strafwetboek. De rechtstermen staan nog niet vast, talrijke begrippen en instellingen hebben nog geen passende eigen benaming gekregen. Wij lezen « action publique » = openbare aanspraak, « police judiciaire » = regtspolitie, « cour d'assises » = hof van zittingen, « contumace » = hardnekkig verzuim, enz. De Commissie heeft, waar het pas gaf, de vertaling van Bilderdijk geraadpleegd.

(1) *Bulletin des Lois de l'Empire français — Bulletin der wetten van het Fransch Kyzerryk*, 4e serie, tome IX, n° 214bis.

(2) Zie voor het *Burgerlijk Wetboek* : Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. 507, 1959-1960, nr. 1, bl. 5-6; — voor het *Strafwetboek* : Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. 636, 1962-1963, nr. 1, bl. 5.

(3) *Code d'instruction criminelle. Edition officielle — Wetboek van Strafvordering. Officieele uitgave*. Op de Keizerlijke drukkerij, voor rekening van Johannes Allart te Amsterdam, 1811. — *Wetboek van Strafvordering uit het Fransch vertaald*. Nieuwe verbeterde uitgave, Brest van Kempen, Brussel, 1823.

La compétence du tribunal correctionnel est toujours définie à l'article 179 du code, avec les termes du code de 1808. Le texte ne répond plus à la notion « délit » tel que celui-ci doit être compris depuis notre Code pénal du 8 juin 1867 : « dont la peine excède 15 francs d'amende » est devenu « vingt-cinq francs », et, à la place de « dont la peine excède cinq jours d'emprisonnement » il faut lire « sept jours d'emprisonnement ». Telle est la conséquence des articles 1, 25, 28 et 38 du Code pénal et de l'article 137 modifié du Code d'Instruction criminelle.

Les nombreuses dispositions du code visées ci-dessus n'ont donc pas été reprises dans la version néerlandaise, parce qu'elles ont été abrogées ou sont en fait devenues caduques.

La Commission propose en conséquence de commencer l'article unique du projet de loi comme suit : « Les dispositions qui suivent forment le texte néerlandais du Code d'Instruction criminelle et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive, tels qu'ils ont été modifiés et complétés jusqu'au... » Ce texte ne contient pas le mot « expressément », différant ainsi de l'article unique de la loi du 30 décembre 1961 (Code civil) et de l'article unique de la loi du 10 juillet 1964 (Code pénal).

Si, malgré la grande prudence dont elle a fait preuve, la Commission s'était trompée sur un point déterminé, la seule conséquence juridique en résultant serait l'absence de version néerlandaise du passage erronément considéré comme abrogé : le législateur de 1966 ne saurait être considéré comme ayant voulu mettre fin à l'existence d'une disposition; cela sortirait du cadre du présent projet qui n'a pour but que l'établissement d'un texte néerlandais, sans modifier le droit lui-même.

2. Les traductions précédentes et les Codes d'Instruction criminelle néerlandais.

Le Code d'Instruction criminelle français a été traduit à plusieurs reprises; deux codes d'Instruction criminelle hollandais ont vu le jour respectivement en 1836 et en 1921. Ces textes sont brièvement passés en revue dans l'exposé suivant qui indique si, et dans quelle mesure, ils ont pu être utiles à la Commission.

1° La traduction parisienne du Code de 1808.

Une traduction flamande officielle a paru à Paris en 1808, dans le *Bulletin des Lois — Bulletin der Wetten*, bilingue, imprimée en regard du texte français des lois qui constituaient le Code d'Instruction criminelle (1).

Cette traduction ressemble fortement aux traductions officielles du Code civil et du Code pénal. Le commentaire que la Commission a consacré à ces dernières (2) pourrait être répété ici : la traduction a manifestement été faite par le même bureau; on y retrouve la même langue surannée, teintée de dialecte, le même style maladroit, la même absence de terminologie néerlandaise, le même recours abusif à des mots bâtarde d'origine latine ou française. Cette traduction ne présente elle aussi qu'un intérêt historique; pour nous elle n'est pas plus utile que les deux autres.

2° La traduction de Willem Bilderdijk, 1811.

Bilderdijk a traduit ce code à la demande du ministre de la Justice C.F. van Maanen, qui lui avait déjà demandé de traduire le Code pénal de 1810. L'ouvrage parut à Amsterdam en 1811. Une nouvelle édition « revue » fut mise en vente à Bruxelles en 1823 (3).

Bilderdijk écrit le néerlandais comme il faut, mais sa langue nous paraît aujourd'hui un rien vieillie; d'un point de vue juridique sa traduction paraît plus soignée que celle du Code pénal. Les termes juridiques ne sont pas encore fixés, de nombreux concepts et institutions n'ont pas encore reçu une dénomination propre qui soit satisfaisante. On y trouve « action publique » = openbare aanspraak, « police judiciaire » = regtspolitie, « cour d'assises » = hof van zittingen, « contumace » = hardnekkig verzuim, etc. La Commission s'est servie de la traduction de Bilderdijk, quand cela paraissait indiqué.

(1) *Bulletin des Lois de l'Empire français — Bulletin der wetten van het Fransch Kyzerryk*, 4e série, tome IX, n° 214bis.

(2) Voir, pour le Code civil : Chambre des Représentants, Doc. 507, 1959-1960, n° 1, pp. 5-6; — pour le Code pénal : Chambre des Représentants, Doc. 636, 1962-1963, n° 1, p. 5.

(3) *Code d'instruction criminelle. Edition officielle — Wetboek van Strafvordering. Officieele uitgave*. De l'Imprimerie Impériale, pour le compte de Johannes Allart à Amsterdam, 1811. — *Wetboek van Strafvordering uit het Fransch vertaald*. Nouvelle édition revue, Brest van Kempen, Bruxelles, 1823.

3° Het Nederlands Wetboek van Strafvordering van 1836.

Nederland heeft ten opzichte van de Strafvordering gehandeld zoals ten opzichte van het burgerlijk recht : het heeft Napoleons wetboek door een eigen wetboek vervangen. Dit laatste zou in werking treden op 1 februari 1831, maar de Belgische Omwenteling heeft dit verhinderd. Een herziening werd nadien nodig geoordeeld; bepalingen die « ter wille van de Belgen » in de tekst waren ingelast, werden verwijderd. Het wetboek, aldus gewijzigd, trad in werking op 1 oktober 1838. Ten slotte is dit wetboek toch blijven berusten op het Franse : menigvuldige artikelen zijn vrije vertalingen van Franse teksten.

Een enkele grote verandering valt te noteren : het Hof van Assisen verdwijnt; de jury was reeds vroeger bij besluit van de Soevereine Vorst afgeschaft. Op zijn beurt besliste het comitee-generaal van de Staten-Generaal in 1829 met een grote meerderheid dat de jury in criminele zaken niet zou worden aangenomen (1). Het gerechtshof spreekt in die zaken recht zonder de bijstand van gezworenen : voor het overige wordt aan de rechtspleging dien-aangaande niet veel veranderd.

In het algemeen gesproken is het wetboek van 1836 een merkkelijk verbeterde uitgave van het wetboek van 1808, wat zijn methode, zijn vorm en zijn taal betreft. Die taal is zuiver en zij klinkt moderner dan die van het Burgerlijk Wetboek, dat ongeveer terzelfder tijd tot stand was gekomen. De meeste rechtsbegrippen en instellingen hebben nu Nederlandse benamingen gekregen. Men leest : strafvordering, burgerlijke rechtsvordering, openbaar ministerie, klachten, aangiften, ontdekking (betrapping) op heter daad, verdachte, beklagde, beschuldigde, raadkamer, hoger beroep, beroep in cassatie, vrijspraak, vrijstelling van rechtsvervolg, wederspanningheid aan de wet, regeling van rechtsgebied. Bijna al die termen en een aantal andere hebben zich gehandhaafd en zijn in België gemeengoed geworden. Het Nederlandse wetboek van 1836 is voor een moderne vertaling van Napoleons wetboek een goed hulpmiddel gebleven.

4° De vertaling van Lodewijk De Hondt, 1874.

De eerste wet op het gebruik van het Nederlands bij het gerecht dagtekt van 17 augustus 1873; zij betreft alleen de strafvordering. Artikel 12 bepaalde dat binnen het jaar, door de zorg van de Regering, een Vlaamse vertaling van het Wetboek van Strafvordering zou worden uitgegeven. L. De Hondt, die het Strafwetboek had vertaald, nam ook deze vertaling op zich : zij verscheen in het *Belgisch Staatsblad* (2) en eveneens, onder de naam van de auteur, in de boekhandel (3).

De Hondt heeft gebruik gemaakt van de terminologie van het Nederlandse wetboek; hier en daar heeft hij de redactie vrijelijk nageschreven. Evenals zijn vroegere vertaling blijft ook deze dicht bij de Franse tekst. Sommige door de vertaler gebezigde uitdrukkingen zijn niet zeer gelukkig : lijfstraffelijk (criminel), boetstraffelijk (correctionnel) (die reeds in de vertaling van Bilderdijk voorkwamen), heete daad (voor : ontdekking op heter daad), verbreking (cassation), pleegvorm (formaliteit) enz.

De invloed van De Hondt op de taal van de strafrechtspleging in Vlaams-België was zeer groot; de door hem aanbevolen terminologie op dit gebied bleef meer dan een halve eeuw in de praktijk en zelfs in de rechtsleer overheersend.

5° De vertaling van Paul Bellefroid, 1909.

Toen zijn vertaling van het Wetboek van Strafvordering in 1909 verscheen, was Bellefroid advocaat te Hasselt en docent aan de Rijksuniversiteit te Luik. Later zou hij, als hoogleraar aan de R.-K. Universiteit te Nijmegen en als auteur van rechtsgeleerde werken, een gezeiene figuur worden in de Nederlandse juridische wereld.

De vertaling van Bellefroid is zeer degelijk; zijn taal en terminologie staan dicht bij de Nederlandse dan die van De Hondt en hij vertaalt minder letterlijk dan zijn voorganger (4).

(1) J.C. VOORDUIN, *Geschiedenis en beginselen der Nederlandse wetboeken*, I, bl. 334, Utrecht, 1837.

(2) Annexe au *Moniteur belge*, partie officielle, du 4 septembre 1874, n° 247. Code d'instruction criminelle. Traduction flamande faite en exécution de l'article 12 de la loi du 17 août 1873, bl. 1-60.

(3) L. DE HONDT, *Code d'instruction criminelle avec la traduction flamande officielle — Wetboek van Strafvordering met de officiële Vlaamse vertaling*, Gent 1874.

(4) P. BELLEFROID, *Belgisch Wetboek van Strafrechtspleging uit het Fransch vertaald*, Hasselt, 1909.

3° Le Code d'instruction criminelle néerlandais de 1836.

Les Pays-Bas ont agi en matière de procédure pénale comme en matière de droit civil : ils ont remplacé le code de Napoléon par un code national qui devait entrer en vigueur le 1er février 1831, mais la révolution belge y fit obstacle. Une revision fut jugée nécessaire après ces événements; les dispositions qui avaient été insérées dans le texte « ter wille van de Belgen » furent éliminées. Le code, ainsi modifié, entra en vigueur le 1er octobre 1838. Finalement ce code repose quand même sur le code français : de nombreux articles sont la traduction libre de textes français.

Une seule modification importante mérite d'être signalée : la cour d'Assises a disparu : le jury avait déjà été supprimé précédemment par arrêté du Prince-Souverain. A son tour, le comité général des Etats généraux déclara en 1829, à une forte majorité, qu'il n'y avait pas lieu d'adopter le système du jury en matière criminelle (1). La cour de justice se prononce sur ces affaires sans l'assistance des jurés : mais pour le surplus on n'apporta guère de modifications à la procédure en la matière.

Dans l'ensemble, le code de 1836 constitue une édition notablement améliorée du code de 1808, en ce qui concerne la méthode, la forme et la langue. Cette langue est pure et elle paraît plus moderne que celle du Code civil, rédigé à peu près en même temps. La plupart des concepts juridiques et des institutions ont reçu à cette époque des appellations néerlandaises. On trouve : « Strafvordering, burgerlijke rechtsvordering, openbaar ministerie, klachten, aangiften, ontdekking (betrapping) op heter daad, verdachte, beklagde, beschuldigde, raadkamer, hoger beroep, beroep in cassatie, vrijspraak, vrijstelling van rechtsvervolg, wederspanningheid aan de wet, regeling van rechtsgebied ». Presque tous ces termes et un bon nombre d'autres se sont maintenus et ont été adoptés en Belgique. Le code néerlandais de 1836 est resté un instrument utile pour une traduction moderne du code napoléonien.

4° La traduction de Lodewijk De Hondt, 1874.

La première loi sur l'emploi du néerlandais en matière judiciaire date du 17 août 1873; elle ne concerne que la procédure pénale. L'article 12 prévoyait qu'une traduction flamande du Code d'Instruction criminelle serait publiée dans le délai d'un an par les soins du Gouvernement. L. De Hondt, qui avait traduit le Code pénal, se chargea également de cette traduction : elle parut au *Moniteur belge* (2) et aussi, sous le nom de son auteur, en librairie (3).

De Hondt a fait usage de la terminologie du Code néerlandais; ça et là il en a adapté librement la rédaction. Comme sa traduction du Code pénal, celle-ci est restée très proche du texte français. Quelques expressions employées ne sont pas très heureuses : « lijfstraffelijk » (criminel), « boetstraffelijk » (correctionnel) (que l'on trouve déjà dans la traduction de Bilderdijk), « heete daad » (pour : « ontdekking op heter daad »), « verbreking » (cassation), « pleegvorm » (formalité), etc.

L'influence de De Hondt sur la langue en matière d'instruction criminelle fut très grande en Belgique flamande; la terminologie préconisée par lui en cette matière est restée dominante pendant plus d'un demi-siècle, dans la pratique et même en doctrine.

5° La traduction de Paul Bellefroid, 1909.

Lorsque parut, en 1909, sa traduction du Code d'Instruction criminelle, Bellefroid était avocat à Hasselt et chargé de cours à l'Université de l'Etat de Liège. Il devait devenir plus tard une personnalité en vue dans le monde juridique néerlandais comme professeur à l'Université catholique de Nimègue et comme auteur d'ouvrages de science juridique.

La traduction de Bellefroid est remarquable : la langue et la terminologie sont plus néerlandaises que celles de De Hondt et il traduit moins littéralement que son prédécesseur (4).

(1) J.C. VOORDUIN, *Geschiedenis en beginselen der Nederlandse wetboeken*, I, p. 334, Utrecht, 1837.

(2) Annexe au *Moniteur belge*, partie officielle, du 4 septembre 1874, n° 247. Code d'instruction criminelle. Traduction flamande faite en exécution de l'article 12 de la loi du 17 août 1873, pp. 1 à 60.

(3) L. DE HONDT, *Code d'instruction criminelle avec la traduction flamande officielle — Wetboek van Strafvordering met de officiële Vlaamse vertaling*, Gand 1874.

(4) P. BELLEFROID, *Belgisch Wetboek van Strafrechtspleging uit het Fransch vertaald*, Hasselt, 1909.

6° De vertaling van de Commissie van 1923, verschenen in 1930.

Het werk van deze Commissie op het gebied van het Burgerlijk Wetboek en het Strafwetboek werd vroeger besproken (1). Haar vertaling van het Wetboek van Strafvordering verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 5 februari 1930 (koninklijk besluit van 17 oktober 1929). Zij beantwoordt aan wat omtrent de andere vertalingen van dezelfde commissie is meegedeeld.

7° Het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van 15 januari 1921.

Ook dit wetboek berust in laatste instantie op het Franse wetboek van 1808, waarvan het echter naar vorm en inhoud grotelijks verschilt. Toch is het raadplegen van dit moderne wetboek voor het werk van de Commissie nuttig gebleken.

3. Het standpunt en de werkmethode van de Commissie.

Hier volgen tot besluit nog enkele nadere toelichtingen omtrent het standpunt en de werkmethode van de Commissie.

a) Methode van de Commissie.

Het ontwerp gaat uit van de tekst van de Commissie van 1923. De heer F. D'Haese heeft vooraf deze tekst nagelezen en heeft die, met een aantal door hem voorgestelde wijzigingen, aan de vergadering onderworpen.

De Commissie heeft alle artikelen van het wetboek zorgvuldig herlezen.

Evenals voor het Burgerlijk Wetboek en het Strafwetboek heeft zij gebruik gemaakt van alle beschikbare bronnen, met inbegrip van de Nederlandse Wetboeken van Strafvordering.

Een aantal moeilijkheden konden worden opgelost aan de hand van oorspronkelijke taalkundige, juridische of historische nota's, door de voorzitter, door een lid of door een secretaris opgemaakt: de voornaamste worden hierna opgenomen. Zie II. *Bijzondere punten*.

De Commissie heeft een beroep gedaan op speciaal bevoegde juristen, die als tijdelijke leden aan haar werkzaamheden hebben deelgenomen: de heren J. Rutsaert, raadsheer in het Hof van Cassatie, en J. Rubbrecht, professor in het strafrecht aan de Katholieke Universiteit te Leuven en rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Leuven.

Het ontwerp werd, nadat het door de vergadering in tweede lezing was goedgekeurd, voorgelegd aan de *Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurstaal in België* (ingesteld bij koninklijk besluit van 19 januari 1954, art. 2), die het op haar beurt heeft goedgekeurd (2).

(1) Zie voor het Burgerlijk Wetboek: Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. 507, 1959-1960, nr. 1, bl. 10; — voor het Strafwetboek: Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. 636, 1962-1963, nr. 1, bl. 6.

(2) *Samenstelling van de Centrale Commissie voor de Nederlandse Rechtstaal en Bestuurstaal in België*:

Voorzitter:

E. VAN DIEVOET, voornoemd;

Ondervoorzitters:

J. RUTSAERT, raadsheer in het Hof van Cassatie;

A. VRANCKX, voornoemd;

Leden:

† E. BLANQUAERT, voornoemd;

H. HEYMANS, voornoemd;

W. PEE, voornoemd;

F. VAN GOETHEM, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België;

AD. VAN LOEY, voornoemd;

† J.A. van OVERBEKE, voornoemd;

Secretaris:

F. D'HAESE, voornoemd;

Adjunct-Secretarissen:

J. BYVOET, lid van het Coördinatiebureau bij de Raad van State;

F. VAN DEN BRANDEN, hoofdvertaler bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken (Sector Afrikaanse Zaken);

A. VANHEE, rechtskundig adviseur bij het Ministerie van Justitie.

6° La traduction de la Commission de 1923, publiée en 1930.

L'œuvre de cette Commission concernant le Code civil et le Code pénal a déjà été examinée (1). Sa traduction du Code d'Instruction criminelle a été publiée au *Moniteur belge* du 5 février 1930 (Arrêté royal du 17 octobre 1929). Elle est conforme à ce qui a déjà été dit des autres traductions de cette commission.

7° Le Code d'Instruction criminelle néerlandais du 15 janvier 1921.

En dernière analyse, ce code est lui aussi inspiré du code français de 1808, dont il diffère toutefois notablement dans sa forme et son contenu. La consultation de ce code moderne s'est pourtant révélée utile pour le travail de la Commission.

3. Point de vue et méthode adoptés par la Commission.

Pour conclure, nous faisons suivre quelques précisions concernant le point de vue et la méthode de travail de la Commission.

a) Méthode de la Commission.

Le projet a pour point de départ le texte de la Commission de 1923. M. D'Haese a revu ce texte au préalable et a soumis celui-ci à l'assemblée avec un certain nombre de propositions de modification.

La Commission a réexaminé attentivement tous les articles du Code.

Comme pour le Code civil et le Code pénal, elle a utilisé toutes les sources disponibles, y compris les codes d'instruction criminelle néerlandais.

Un certain nombre de difficultés ont pu être résolues à l'aide de notes originales de nature linguistique, juridique ou historique rédigées par le président, un membre ou un secrétaire: les plus importantes sont reproduites ci-après. Voir II *Questions spéciales*.

La Commission a fait appel à des juristes particulièrement compétents, qui ont pris part à ses travaux en qualité de membres temporaires: MM. J. Rutsaert, conseiller à la Cour de Cassation et J. Rubbrecht, professeur de droit pénal à l'Université catholique de Louvain et juge au tribunal de première instance de Louvain.

Après son approbation en deuxième lecture par l'assemblée, le texte fut transmis à la *Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique* (crée par arrêté royal du 19 janvier 1954, article 2), qui, à son tour, a approuvé le projet (2).

(1) Voir pour le Code civil: Chambre des Représentants, Doc. 507, 1959-1960, n° 1, p. 10; — pour le Code pénal: Chambre des Représentants, Doc. 636, 1962-1963, n° 1, p. 6.

(2) *Composition de la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique*:

Président:

E. VAN DIEVOET, précité;

Vice-présidents:

J. RUTSAERT, conseiller à la Cour de Cassation;

A. VRANCKX, précité.

Membres:

† E. BLANQUAERT, précité;

H. HEYMANS, précité;

W. PEE, précité;

F. VAN GOETHEM, professeur à l'Université catholique de Louvain, membre de la Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België;

AD. VAN LOEY, précité;

† J.A. van OVERBEKE, précité;

Secrétaire:

F. D'HAESE, précité;

Secrétaires adjoints:

J. BYVOET, membre du Bureau de Coordination du Conseil d'Etat;

F. VAN DEN BRANDEN, chef-traducteur au Ministère des Affaires étrangères (Section Affaires africaines);

A. VANHEE, conseiller juridique au Ministère de la Justice.

Ten slotte kreeg een subcommissie de opdracht om de eenvormigheid van de terminologie der onderscheidene delen van het ontwerp te controleren en de Nederlandse teksten nog eens te vergelijken met de oorspronkelijke Franse teksten in het Franse *Bulletin des lois* en in het *Belgisch Staatsblad*. De subcommissie stond onder het voorzitterschap van erestaatsraad A. Vranckx, ondervoorzitter, en was verder samengesteld uit de heren W. Pée, J. Byvoet, F. D'Haese, J. Moors en G. Van Dievoet.

b) *De taal van het ontwerp.*

Voor de taal van het ontwerp kan worden verwezen naar wat de Commissie in dat verband geschreven heeft in haar Toelichting bij het ontwerp van Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek (Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc. 1959-1960, 507, nr. 1, blz. 11-13). Volledige eenheid met Nederland was ook hier niet te bereiken : de Nederlandse strafvordering verschilt in menig opzicht van de onze en maakt gebruik van een terminologie die niet altijd met de onze overeenstemt.

c) *Manier waarop de wijzigingen in de oorspronkelijke tekst van het Wetboek van Strafvordering zijn aangeduid in de versie van de Commissie.*

Ook in dit opzicht heeft de Commissie dezelfde methode gevolgd als bij de behandeling van het Burgerlijk Wetboek : de wijzigingen zijn tussen rechte haken in de tekst geplaatst en onder de betreffende artikelen verantwoord. (Zie Doc. Kamer 1959-1960, 507, nr. 1, blz. 13-14.)

De Voorzitter van de Commissie,
E. VAN DIEVOET

II

BIJZONDERE PUNTEN

De weergave in het Nederlands van de ca. 550 nog toepasselijke artikelen van het Wetboek van Strafvordering heeft een aantal moeilijkheden opgeleverd. Het is niet mogelijk een verklarende lijst te publiceren van alle gerezen vragen en van alle beslissingen, door de Commissie te dien aanzien genomen : de gehouden besprekingen zijn samengevat in beknopte verslagen, waarvan een exemplaar zich in het archief van de Commissie in het Ministerie van Justitie bevindt.

Hierna volgen de nota's waarvan hiervoren sprake en die verband houden met twaalf belangrijke vraagpunten welke tot een voorafgaand onderzoek hebben gegeven. De initialen van de opstellers zijn aan de voet van de nota's aangebracht.

Die vraagpunten zijn :

1. Accusé, inculpé, prévenu;
2. Appel, recours (pouvoir, demande) en cassation, (voies de) recours;
3. Arrondissement communal, arrondissement;
4. Criminel, correctionnel;
5. Défaut, contumace;
6. Forfaiture;
7. Ordonnance de prise de corps, mandat de comparution, mandat d'amener, mandat d'arrêt, mandat de dépôt;
8. Peines afflictives et (ou) infamantes;
9. Réhabilitation des condamnés;
10. Section des requêtes, section criminelle, section civile, sections réunies;
11. Section de la Cour impériale;
12. Tribunaux de police, de simple police, de police correctionnelle.

1. Accusé, inculpé, prévenu

In de *Code d'instruction criminelle* van 1808 en in de Belgische wetten betreffende de strafvordering komen de woorden *accusé*, *inculpé* en *prévenu* veelvuldig voor. De juiste betekenis ervan is niet altijd duidelijk op het eerste gezicht.

In de Franse woordenboeken wordt veelal geen scherp onderscheid gemaakt tussen de drie termen. Aldus omschrijft de *Dictionnaire de l'Académie française* (8e druk, Parijs, 1935) het werkwoord *inculper* als « accuser quelqu'un d'une faute » en verklaart dat het naamwoord *prévenu* « s'emploie en termes de jurisprudence, pour désigner celui sur qui pèse une accusation ». E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, Parijs, 1873-1877) geeft de volgende bepalingen : « Accusé, accusée. Celui, celle qui est accusé en justice »; « Accuser 1° Imputer un crime à

Enfin, une sous-commission fut chargée de veiller à l'uniformité de la terminologie des différentes parties du projet et de comparer une fois encore les textes néerlandais avec les textes français originaux du *Bulletin des lois* français et du *Moniteur belge*. La sous-commission était présidée par le Conseiller d'Etat honoraire A. Vranckx, vice-président, et était composée de MM. W. Pée, J. Byvoet, F. D'Haese, J. Moors et G. Van Dievoet.

b) *La langue du projet.*

En ce qui concerne la langue du projet, il peut être renvoyé à ce que la Commission a écrit à ce sujet dans son Exposé accompagnant le texte néerlandais du Code civil (Chambre des Représentants, Doc 507, 1959-1960, n° 1, pp. 11-13). Ici non plus, une uniformité complète avec la terminologie néerlandaise ne pouvait être atteinte : la procédure pénale néerlandaise diffère de la nôtre sur de nombreux points et elle use d'une terminologie qui ne correspond pas toujours à la nôtre.

c) *Indication des modifications du texte original du Code d'Instruction criminelle dans la version de la Commission*

Sur ce point également la Commission a adopté la même méthode que pour l'établissement du texte néerlandais du Code civil : les modifications sont placées entre crochets et justifiées sous les articles. (Voir Doc. Chambre 1959-1960, 507, n° 1, pp. 13-14.)

Le Président de la Commission,
E. VAN DIEVOET.

II

QUESTIONS SPECIALES

La traduction en néerlandais des quelque 550 articles du Code d'Instruction criminelle qui sont encore applicables a suscité de nombreuses difficultés. Il est impossible de publier une liste explicative de toutes les questions soulevées et des décisions prises par la Commission pour les résoudre : les discussions sont résumées dans des rapports succincts, dont un exemplaire repose aux archives de la Commission, au Ministère de la Justice.

On trouvera ci-dessous à propos de douze questions importantes qui ont donné lieu à un examen préliminaire, les notes dont il a été parlé plus haut. Les initiales des auteurs figurent au bas de celles-ci.

Ces questions sont :

1. Accusé, inculpé, prévenu;
2. Appel, recours (pouvoir, demande) en cassation, (voies de) recours;
3. Arrondissement communal, arrondissement;
4. Criminel, correctionnel;
5. Défaut, contumace;
6. Forfaiture;
7. Ordonnance de prise de corps, mandat de comparution, mandat d'amener, mandat d'arrêt, mandat de dépôt;
8. Peines afflictives et (ou) infamantes;
9. Réhabilitation des condamnés;
10. Section des requêtes, section criminelle, section civile, sections réunies;
11. Section de la Cour impériale;
12. Tribunaux de police, de simple police, de police correctionnelle.

1. Accusé, inculpé, prévenu

Dans le *Code d'Instruction criminelle* de 1808 et dans les lois belges relatives à la procédure pénale, les mots *accusé*, *inculpé* et *prévenu* reviennent souvent. Leur signification exacte n'apparaît pas toujours clairement de prime abord.

Les dictionnaires français ne font généralement pas une nette distinction entre ces trois termes. Ainsi, le *Dictionnaire de l'Académie française* (8e édition, Paris, 1935) définit le verbe *inculper* par « accuser quelqu'un d'une faute » et explique que le substantif *prévenu* « s'emploie, en termes de jurisprudence, pour désigner celui sur qui pèse une accusation ». E. Littré (*Dictionnaire de la langue française*, Paris, 1873-1877) donne les définitions suivantes : « Accusé, accusée : celui, celle qui est accusé en justice », « Accuser : 1° imputer un crime à quelqu'un », « Inculpé, inculpée : celui,

quelqu'un », « Inculpé, inculpée : celui, celle qu'on soupçonne d'un crime ou d'un délit »; « Prévenu : 5° Terme de palais. Prévenu d'un délit, accusé d'un délit. Au sens étroit, on dit prévenu d'un délit, accusé d'un crime. » P. Robert (*Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Parijs, I, 1951, bl. 37; III, 1957, bl. 706) schrijft : « Accusé : I. Personne à qui on impute une faute, un délit et, spécialement, personne reconnue coupable d'un crime et renvoyée devant la Cour d'assises par la chambre des mises en accusation » en « Un inculpé, une inculpée : celui, celle qui est sous le coup d'une inculpation ». Verder verwijst hij naar juridische woordenboeken en naar auteurs.

Merlin (*Répertoire universel et raisonné de jurisprudence*, 5e druk, I, Brussel, 1825, i.v. Accusé, bl. 124) merkte op : « Aujourd'hui on n'appelle *accusé* que celui contre lequel un acte d'accusation a été dressé par suite d'un arrêt de cour royale, pour raison du crime qui lui est imputé; et l'on désigne par la dénomination de *prévenu*, celui à qui est imputé, soit un crime dont il n'a pas encore été dressé un acte d'accusation, soit un délit correctionnel ou de simple police ». In de *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurispr.* van D. en A. Dalloz (nouv. éd., II, bl. 229, XXVII, bl. 646 en XXXVI, bl. 894, Parijs, 1846, 1852, 1856) worden de woorden *accusé*, *inculpation*, *prévention* en *prévenu* als volgt omschreven : « Accusé. C'est, dans le langage du droit pénal, l'individu qui est mis en accusation, c'est-à-dire renvoyé pour crime devant la cour d'assises; dans une expression plus générale on comprend sous ce mot même l'individu qui n'est qu'à l'état d'inculpé ou de prévenu. — *Inculpation*. C'est l'imputation faite en justice à quelqu'un d'une action punissable. Ce terme est souvent synonyme du mot *prévention*. — *Prévention, prévenu*. La prévention est le renvoi d'un individu devant le tribunal correctionnel pour être jugé au sujet d'un délit, ou devant la chambre d'accusation chargée de décider si les faits allégués ne constituent pas un crime. Le prévenu est celui qui est l'objet de cette action, ou même celui à qui tout délit est imputé ».

Een nauwkeuriger onderscheid tussen de drie termen wordt gemaakt door moderne Franse juridische woordenboeken. Aldus schrijft M. Legrand (*Dictionnaire usuel de droit*, nouv. éd., Parijs, 1923, bl. 488) : « Inculpé : celui sur qui, pendant l'instruction, pèse le soupçon d'une infraction à la loi pénale. Si l'inculpé est renvoyé devant la cour d'assises, on le qualifie d'*accusé*. S'il est renvoyé devant les tribunaux correctionnel ou de simple police, on le qualifie de *prévenu*. » Ongeveer in dezelfde zin schrijft H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Parijs, 1936, bl. 284 en 387) : « *Inculpation*. Imputation officielle d'un crime ou d'un délit à un individu contre qui est en conséquence dirigée une procédure d'instruction. — *Inculpé*. Individu sous le coup d'une inculpation. — *Prévenu*. Individu appelé à répondre d'une infraction devant la justice répressive. Egalement désigné sous le nom d'*inculpé* lorsqu'une instruction préparatoire est ouverte contre lui. Prend le nom d'*accusé*, lorsqu'il a été pour crime renvoyé devant la cour d'assises par arrêt de la chambre des mises en accusation. »

De termen *inculpé* en *prévenu* hebben in de *Code d'instruction criminelle* van 1808 niet de vaste, gedifferentieerde betekenis die men zou wensen.

Accusé biedt geen moeilijkheden : met deze term wordt alleen bedoeld hij die ingevolge een akte van beschuldiging naar het hof van assisen is verwezen.

In het gebruik van de termen *inculpé* en *prévenu* echter heerst verwarring.

Het Wetboek van Strafvordering in zijn oorspronkelijke vorm noemt *prévenu* niet alleen de persoon die naar de correctionele rechtbank of de politierechtbank is verwezen of aldaar is gedagvaard om er te worden gevonnis, maar ook de persoon tegen wie een vooronderzoek (opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek) is ingesteld : *prévenu* is hier zelfs het gewone woord, het komt menigmaal voor in die betekenis; *inculpé* vormt vrijwel een uitzondering (de term staat in de artikelen 91, 128 en 129).

In de latere jaren is een kentering in de terminologie van de Belgische wetgeving waar te nemen. De wet van 18 februari 1852 en de wet van 20 april 1874, die de vorige heeft vervangen, schrijven met betrekking tot het vooronderzoek systematisch *inculpé*. De Voorafgaande Titel van het wetboek (wet van 17 april 1878) gebruikt eveneens *inculpé* voor het vooronderzoek : zie de artikelen 12, 13, 14, 18 en 20.

De Nederlandse weergave van de hier besproken termen kon natuurlijk niet ontsnappen aan de invloed van het gebrek aan een vaste terminologie in de oorspronkelijke teksten.

Bilderdijk vertaalde *prévenu* en *inculpé* beide door *beklaagde*, *accusé* door *beschuldigde*.

celle qu'on soupçonne d'un crime ou d'un délit », « Prévenu. 5° Terme de palais. Prévenu d'un délit, accusé d'un délit. Au sens étroit, on dit prévenu d'un délit, accusé d'un crime ». P. Robert (*Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris, I, 1951, p. 37; III, 1957, p. 706) écrit : « Accusé. I. Personne à qui on impute une faute, un délit et, spécialement, personne reconnue coupable d'un crime et renvoyée devant la Cour d'assises par la chambre des mises en accusation » et « Un inculpé, une inculpée : celui, celle qui est sous le coup d'une inculpation ». Au surplus, il renvoie à certains dictionnaires juridiques et auteurs.

Merlin (*Répertoire universel et raisonné de jurisprudence*, 5e édition, I, Bruxelles, 1825, verbo Accusé, p. 124) remarque : « Aujourd'hui on n'appelle *accusé* que celui contre lequel un acte d'accusation a été dressé par suite d'un arrêt de cour royale, pour raison du crime qui lui est imputé; et l'on désigne par la dénomination de *prévenu*, celui à qui est imputé, soit un crime dont il n'a pas encore été dressé un acte d'accusation, soit un délit correctionnel ou de simple police ». Dans le *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, de D. et A. Dalloz (nouv. éd., II, p. 229, XXVII, p. 646 et XXXVI, p. 894, Paris 1846, 1852, 1856) les mots *accusé*, *inculpation*, *prévention* et *prévenu* sont décrits comme suit : « Accusé. C'est, dans le langage du droit pénal, l'individu qui est mis en accusation, c'est-à-dire renvoyé pour crime devant la cour d'assises; dans une expression plus générale on comprend sous ce mot même l'individu qui n'est qu'à l'état d'inculpé ou de prévenu. — *Inculpation*. C'est l'imputation faite en justice à quelqu'un d'un acte punissable. Ce terme est souvent synonyme du mot *prévention*. — *Prévention, prévenu*. La prévention est le renvoi d'un individu devant le tribunal correctionnel pour être jugé au sujet d'un délit, ou devant la chambre d'accusation chargée de décider si les faits allégués ne constituent pas un crime. Le prévenu est celui qui est l'objet de cette action, ou même celui à qui tout délit est imputé ».

Une distinction plus précise entre les trois termes est opérée par des dictionnaires juridiques français modernes. Ainsi, M. Legrand (*Dictionnaire usuel de droit*, nouv. éd., Paris, 1923, p. 488) : « *Inculpé* : celui sur qui, pendant l'instruction, pèse le soupçon d'une infraction à la loi pénale. Si l'inculpé est renvoyé devant la cour d'assises, on le qualifie d'*accusé*. S'il est renvoyé devant les tribunaux correctionnel ou de simple police, on le qualifie de *prévenu*. » H. Capitant (*Vocabulaire juridique*, Paris, 1936, pp. 284 et 387) écrit à peu près dans le même sens : « *Inculpation*. Imputation officielle d'un crime ou d'un délit à un individu contre qui est en conséquence dirigée une procédure d'instruction. — *Inculpé*. Individu sous le coup d'une inculpation. — *Prévenu*. Individu appelé à répondre d'une infraction devant la justice répressive. Egalement désigné sous le nom d'*inculpé* lorsqu'une instruction préparatoire est ouverte contre lui. Prend le nom d'*accusé*, lorsqu'il a été pour crime renvoyé devant la cour d'assises par arrêt de la chambre des mises en accusation ».

Les termes *inculpé* et *prévenu* n'ont pas partout dans le Code d'Instruction criminelle de 1808 la signification précise et distincte que l'on souhaiterait.

Accusé n'offre pas de difficulté : on ne désigne par ce terme que celui qui est renvoyé devant la Cour d'assises par un acte d'accusation.

Mais la confusion règne dans l'usage des mots *inculpé* et *prévenu*.

Le Code d'Instruction criminelle dans sa forme originale appelle *prévenu* non seulement la personne renvoyée devant le tribunal correctionnel ou de simple police, ou citée devant un de ces tribunaux pour y être jugée, mais encore la personne contre qui une instruction préparatoire (information ou instruction judiciaire) est ouverte : *prévenu* est même dans ce cas le mot normalement employé et figure à plusieurs reprises avec cette signification; *inculpé* fait réellement figure d'exception (le mot se trouve aux articles 91, 128 et 129).

Dans les années subséquentes une évolution dans la terminologie de la législation belge est perceptible. La loi du 18 février 1852 et la loi du 20 avril 1874, qui a remplacé celle-ci, emploient systématiquement *inculpé* à propos de l'instruction préparatoire. Le Titre préliminaire du code (Loi du 17 avril 1878) emploie aussi *inculpé* pour l'instruction préparatoire : voir les articles 12, 13, 14, 18 et 20.

La traduction en langue néerlandaise des termes examinés ici devait nécessairement se ressentir de l'absence d'une terminologie fixe dans les textes originaux.

Bilderdijk traduit *prévenu* comme *inculpé* par « *beklaagde* », *accusé* par « *beschuldigde* ».

Het Nederlandse wetboek van 1836 maakte een onderscheid tussen verdachte, beklaagde en beschuldigde : de eerste term werd doorgaans gebezigd voor het vooronderzoek; de tweede was voorbehouden voor de behandeling bij het gerecht. Beschuldigde onderstelde een vervolging wegens misdaad.

De Hondt volgde getrouw de onderscheidingen in de Franse tekst : *prévenu* wordt betichte; *inculpé*, in de enkele gevallen waarin het wetboek deze term gebruikt (artt. 91, 128, 129) en in de vertaling van de wet op de voorlopige hechtenis, wordt verdachte. *Accusé* blijft beschuldigde.

Bellefroid verving betichte door beklaagde (*prévenu*); *inculpé* is verdachte : deze laatste term wordt eveneens, hoewel niet uitsluitend, gebruikt voor *prévenu* bij het vooronderzoek. *Accusé* is beschuldigde.

De Commissie van 1923 heeft de lijn doorgetrokken : de persoon tegen wie een vooronderzoek (opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek) geschiedt, wordt in het Nederlands verdachte genoemd, onverschillig of hij in het Frans als *inculpé* of *prévenu* wordt aangeduid. Hij die naar de correctionele rechtbank is verwezen of gedagvaard is om te verschijnen voor die rechtbank of voor de politierechtbank, is een beklaagde. *Accusé* is beschuldigde.

Het Nederlandse Wetboek van Strafvordering van 1921 heeft de vereenvoudiging nog verder doorgevoerd : het kent nog alleen *verdachten*.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de Belgische wetgever bij de weergave in het Nederlands van de drie Franse termen *inculpé*, *prévenu* en *accusé*, rekening moet houden met een wetsbepaling die zijn vrijheid enigermate beperkt.

Artikel 12 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis, dat op enkele woorden na is afgeschreven van artikel 121 van de Franse wet van 14 juli 1865, maakt een principieel onderscheid tussen de drie termen en leidt daaruit een verschillende rechtsregel af : « *Préalablement à la mise en liberté... le détenu devra... élire domicile, s'il est inculpé, dans le lieu où siège le juge d'instruction, s'il est prévenu ou accusé, dans celui où siège la juridiction saisie du fond de l'affaire.* »

Voor de wetgever van 1874 is dus de regel : in het vooronderzoek heeft men te doen met een *inculpé*, in de rechtspleging voor de rechtbank of het hof, met een *prévenu* of een *accusé*.

Daar de termen *inculpé* en *prévenu* in de wet op de voorlopige hechtenis elk een specifieke betekenis hebben en het onderscheid op een verschillende rechtsregeling wijst, moet de Nederlandse weergave dit onderscheid eerbiedigen en gebruik maken van twee verschillende termen die, rekening houdend met de traditie, kunnen luiden « verdachte » voor *inculpé*, « beklaagde » voor *prévenu*.

De verwarring die sedert 1808 in de oorspronkelijke Franse teksten voorkomt, heeft in de Nederlandse versie niet te blijven bestaan. De Commissie stelt voor, de regel van de wet van 1874 algemeen toe te passen en, naar het voorbeeld van de Commissie van 1923, overal waar sprake is van het vooronderzoek (opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek), de bedoelde persoon « verdachte » te noemen, zonder rekening te houden met het feit dat de woorden *prévenu* en *inculpé* in de oorspronkelijke tekst van het Wetboek van Strafvordering veelal door elkaar worden gebruikt.

De « verdachte » is de persoon tegen wie een vooronderzoek (opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek) is ingesteld. Het woord « verdachte » wordt echter ook gebruikt als algemene term, wanneer de tekst van de wet dient te worden toegepast op iemand die aanvankelijk « verdachte » is, maar die in een later stadium van de procedure « beklaagde » wordt. Aldus in de artt. 539, 546 en 548 van het Wetboek van Strafvordering wordt geschreven : « de verdachte of de beschuldigde » (le *prévenu* ou l'*accusé*), in art. 447bis van hetzelfde wetboek : « verdachten en beschuldigten » (des *inculpés* et *accusés*). In deze vier gevallen wordt met het woord verdachte ook de beklaagde bedoeld.

Dit is dus niet in overeenstemming met het Nederlandse gebruik sinds het Wetboek van 1921 : ons recht verplicht ons tot het maken van een onderscheid dat het Nederlandse recht niet nodig heeft.

Besluit : *inculpé* en *prévenu* in het vooronderzoek (opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek) = verdachte; *prévenu* in de rechtspleging voor de correctionele rechtbank en de politierechtbank = beklaagde; *accusé* = beschuldigde.

Le Code néerlandais de 1836 fait une distinction entre « verdachte », « beklaagde » et « beschuldigde » : le premier terme est généralement usité pour l'instruction préparatoire; le second est réservé à l'examen par la juridiction de jugement. « Beschuldigde » suppose une poursuite pour crime.

De Hondt respecte scrupuleusement la distinction faite dans le texte français : *prévenu* devient « betichte »; *inculpé* dans les rares cas où le Code emploie ce terme (art. 91, 128 et 129) et dans la traduction de la loi sur la détention préventive, devient « verdachte ». L'*accusé* reste le « beschuldigde ».

Bellefroid remplaça « betichte » par « beklaagde » (*prévenu*) et traduisit *inculpé* par « verdachte » : ce dernier mot est aussi employé mais pas exclusivement pour *prévenu* en matière d'instruction préparatoire. L'*accusé* reste le « beschuldigde ».

La Commission de 1923 a rétabli la logique des termes : la personne qui fait l'objet d'une instruction préparatoire (information ou instruction judiciaire) est appelée « verdachte » en néerlandais, qu'elle soit désignée en français par les mots *inculpé* ou *prévenu*. Celui qui est renvoyé devant le tribunal correctionnel ou cité à comparaître devant ce tribunal ou devant le tribunal de police, est un « beklaagde ». L'*accusé* est le « beschuldigde ».

Le Code néerlandais d'Instruction criminelle de 1921 a poussé plus loin la simplification : il ne connaît plus que des « verdachten ».

Il faut observer que, lorsqu'il doit rendre en néerlandais le sens des trois termes français *inculpé*, *prévenu* et *accusé*, le législateur belge doit tenir compte d'une disposition légale qui réduit quelque peu sa liberté.

L'article 12 de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive qui, à quelques mots près, est transcrit de l'article 121 de la loi française du 14 juillet 1865, fait une distinction de principe entre les trois termes et en tire des règles juridiques différentes : « *Préalablement à la mise en liberté... le détenu devra... élire domicile, s'il est inculpé, dans le lieu où siège le juge d'instruction, s'il est prévenu ou accusé, dans celui où siège la juridiction saisie du fond de l'affaire.* »

Pour le législateur de 1874, la règle est donc la suivante : on se trouve en présence d'un *inculpé* au cours de l'instruction préparatoire, d'un *prévenu* ou d'un *accusé* au cours de la procédure devant le tribunal ou la cour.

Comme les mots *inculpé* et *prévenu* ont chacun une signification particulière dans la loi sur la détention préventive et que la distinction correspond à des règles de droit différentes, la traduction néerlandaise se doit de maintenir cette distinction et il convient d'utiliser deux mots différents qui, compte tenu de la tradition, peuvent être « verdachte » pour *inculpé*, « beklaagde » pour *prévenu*.

La confusion qui règne depuis 1808 dans les textes français originaux ne doit pas subsister dans la version néerlandaise. La Commission propose d'appliquer de manière générale la règle de la loi de 1874 et, chaque fois qu'il est question de l'instruction préparatoire (information ou instruction judiciaire) d'appeler l'intéressé « verdachte », sans se soucier de la terminologie fluctuante française (*inculpé*, *prévenu*) dans le texte original du Code d'Instruction criminelle.

Le « verdachte » est la personne contre qui une instruction préparatoire (information ou instruction judiciaire) est ouverte. Le mot « verdachte » s'emploie aussi, comme terme général, quand le texte de la loi vise quelqu'un qui est un « verdachte » au début, mais qui devient un « beklaagde » dans une phase ultérieure de la procédure. Ainsi on a écrit aux articles 539, 546 et 548 du Code d'Instruction criminelle : « de verdachte of de beschuldigde » (le *prévenu* ou l'*accusé*), à l'article 447bis du même code : « verdachten en beschuldigten » (des *inculpés* et *accusés*). Dans ces quatre cas, le mot « verdachte » comprend également le « beklaagde ».

Ceci ne correspond pas à l'usage des Pays-Bas depuis le Code de 1921 : notre droit nous oblige à faire une distinction dont le droit néerlandais n'a pas besoin.

Conclusion : *inculpé* et *prévenu* au cours de l'instruction préparatoire (information ou instruction judiciaire) = « verdachte », *prévenu* au cours de la procédure devant le tribunal correctionnel et devant le tribunal de police = « beklaagde »; *accusé* = « beschuldigde ».

2. Appel, recours (poursuite, demande) en cassation, (voies de) recours

Appel. — De Nederlandse term voor *appel* is hoger beroep, wanneer bedoeld wordt het procesrechtelijk « appel ». Soms kan het bijvoeglijk naamwoord « hoger » worden weggelaten wanneer de betekenis duidelijk is (bv. wanneer in een zelfde tekst *appel* tweemaal voorkomt), zulks tot vereenvoudiging van de zin.

Dus, behalve in dergelijke uitzonderingen, altijd « hoger beroep ». (Zie o.m. de wet van 30 december 1961 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek; de Nederlandse wetboeken en de Nederlandse auteurs).

Recours. — *Recours* is een algemene term die niet enkel betekent een voorziening bij een hoger gerecht (hoger beroep, cassatie) of bij hetzelfde gerecht (verzet), maar ook een beroep op het gerecht, het opkomen tegen, enz. (zie o.m. B.W., artt. 152, 213, 215).

Voie de recours. — « Rechtsmiddel » is het enige woord dat gebruikt mag worden. (Zie o.m. de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, art. 18; Nederlands Wetboek van Strafvordering, artt. 399 v.v., 453 v.v.).

« Verhaal » is iets anders dan rechtsmiddel of beroep. Het betekent het recht van iemand die een verbintenis heeft gekweten, die een goed of een recht heeft moeten afstaan, die op andere wijze schade heeft geleden, om het betaalde bedrag of de geleden schade te « verhalen » op een derde die daarvoor instaat krachtens de wet of krachtens overeenkomst (Zie o.m. B.W., artt. 611, 1232, 1242, 1377, 1432, 1486, 1489, 1494, 1663, 2005, 2028, 2030 en 2279). « Verhaal » voor « voie de recours » is geen Nederlands.

Cassation, recours, demande en poursuite en cassation. — De Commissie heeft de Nederlandse terminologie overgenomen: *cassatieberoep, beroep in cassatie*. Wanneer men meer bepaald de rechtspleging bedoelt, kan men ook spreken van een *eis tot cassatie* of een *voorziening in cassatie* (Zie o.m. Ned. Wetboek van Strafvordering, artt. 427-448; Ned. Wetboek van Burg. Rechtsvordering, artt. 398 v.v.; Toelichting bij het Ontwerp van Nederlandse tekst van de Grondwet, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 420 (1955-1956) - Nr. 1, blz. 11; Belg. B.W., artt. 263 en 265).

Casser un arrêt, un jugement = een arrest, een vonnis vernietigen.

Besluit : *appel* = (hoger) beroep; *recours* = rechtsmiddel (bv. art. 350 Wetboek van Strafvordering : « ne pourra jamais... être soumise à aucun recours » = « tegen... kan in geen geval enig rechtsmiddel worden ingesteld »; *recours, demande, poursuite en cassation* = beroep in cassatie, cassatieberoep, eis tot cassatie, voorziening in cassatie; *casser* = vernietigen.

G.V.D.

3. Arrondissement communal, arrondissement

De woorden *arrondissement communal* komen in het Wetboek van Strafvordering voor in de artt. 68 en 283, het woord *arrondissement* als benaming van een gedeelte van het grondgebied van een gemeente in de artt. 12 en 13.

Met het Franse woord *arrondissement* wordt in de rechtstaal en bestuursstaal bedoeld : « ... 4° Circonscription administrative. Les arrondissements d'un département... » (E. LITTRE, *Dictionnaire de la langue française*, I, Parijs, 1873, bl. 204); « ... 2° Division territoriale. Circonscription administrative » (P. ROBERT, *Dict. alph. et anal. de la langue fr.*, I, Parijs, 1951, bl. 252).

In het moderne Nederlands wordt het woord *arrondissement* gebruikt voor « onderdeel van een (ambts)gebied (meestal van een provincie); rechtsgebied van een rechtbank » (VAN DALE, *Groot woordenboek der Nederlandse taal*, 8e druk door C. Kruyskamp, 's-Gravenhage, 1961, bl. 161).

1. **Arrondissement communal.** Om de artikelen 68 en 283 van het Wetboek van Strafvordering, dat uit het jaar 1808 dagtekent, goed te begrijpen, dient men de wetgeving over de administratieve indeling van het Franse grondgebied uit die tijd te onderzoeken. Door de Grondwet van de Franse Republiek van 22 frimaire jaar VIII (13 december 1799) was het Europese grondgebied van de Republiek ingedeeld in departementen en in *arrondissements communaux* (titel I, art. 1). In artikel 60 van titel V (Des tribunaux) was bepaald dat er in elk *arrondissement communal* een vrederechter of verscheidene vrederechters waren (Chaque *arrondissement communal* a un ou plusieurs juges-de-paix...).

De wet van 28 pluviôse jaar VIII (17 februari 1800) betreffende de verdeling van het Franse grondgebied bepaalde : « Dans chaque *arrondissement communal*, il y aura un sous-préfet, et un conseil d'arrondissement composé de onze membres » (titel II,

2. Appel, recours (poursuite, demande) en cassation, (voies de) recours

Appel. — Le mot néerlandais pour *appel* est « hoger beroep », lorsqu'il est question de l'« appel » au sens de la procédure judiciaire. Parfois, l'adjectif « hoger » peut être omis afin de simplifier la phrase, quand la signification est claire (par exemple quand le mot *appel* figure deux fois dans un même texte). Donc, sauf dans des exceptions de ce genre, « hoger beroep » est toujours employé. (Voir notamment la loi du 30 décembre 1961 portant établissement du texte néerlandais du Code civil; les codes et les auteurs néerlandais).

Recours. — *Recours* est un terme général qui ne signifie pas seulement une action devant une juridiction supérieure (*appel, cassation*) ou devant la même juridiction (*opposition*), mais aussi l'action devant les tribunaux, le fait de s'opposer à quelque chose, etc. (Voir notamment C.c. art. 152, 213, 215).

Voie de recours. — « Rechtsmiddel » est le seul mot qui puisse être employé. (Voir notamment la loi du 1er juillet 1956 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automobiles, art. 18; Code d'Instruction criminelle néerlandais, art. 399 et seq. 453 et seq.).

« Verhaal » est autre chose que « rechtsmiddel » ou « beroep ». C'est pour quelqu'un qui a acquitté une dette, qui a du renoncer à un bien ou un droit, qui a subi un dommage d'une autre manière, le droit de réclamer le montant payé ou le dommage subi à charge d'un tiers qui y est tenu par la loi ou en vertu d'une convention. (Voir notamment C.c. art. 611, 1232, 1242, 1377, 1432, 1486, 1489, 1494, 1663, 2005, 2028, 2030 et 2279). « Verhaal » pour « voie de recours » n'est pas néerlandais.

Cassation, recours, demande et poursuite en cassation. — La Commission a repris la terminologie néerlandaise : « *cassatieberoep, beroep in cassatie* ». Lorsqu'on vise de manière plus précise la procédure, on peut aussi parler de « *eis tot cassatie* » ou de « *voorziening in cassatie* ». (Voir notamment le Code d'Instruction criminelle néerlandais, art. 427-448; le Code de Procédure civile néerlandais, art. 398 et suiv.; Exposé des motifs du projet de texte néerlandais de la Constitution, Chambre des Représentants, 420 (1955-1956), n° 1, p. 11; Code civil belge, art. 263 et 265).

Casser un arrêt, un jugement = « een arrest, een vonnis vernietigen ».

Conclusion : *appel* = « (hoger) beroep »; *recours* = « rechtsmiddel » (par exemple art. 350 du Code d'Instruction criminelle : « ne pourra jamais... être soumise à aucun recours » = « tegen... kan in geen geval enig rechtsmiddel worden ingesteld »); *recours, demande, poursuite en cassation* = « beroep in cassatie, cassatieberoep, eis tot cassatie, voorziening in cassatie »; *casser* = « vernietigen ».

G.V.D.

3. Arrondissement communal, arrondissement

Les mots *arrondissement communal* figurent dans le Code d'Instruction criminelle aux articles 68 et 283, le mot *arrondissement* dans le sens de partie du territoire d'une commune aux articles 12 et 13.

Dans la langue juridique et administrative le mot français *arrondissement* signifie : « ... 4° Circonscription administrative. Les arrondissements d'un département... » (E. LITTRE, *Dictionnaire de la langue française*, I, Paris, 1873, p. 204); « ... 2° Division territoriale. Circonscription administrative » (P. ROBERT, *Dict. alph. et anal. de la langue fr.*, I, Paris, 1951, p. 252).

En néerlandais moderne le mot « *arrondissement* » est employé pour « onderdeel van een (ambts)gebied (meestal van een provincie); rechtsgebied van een rechtbank » (VAN DALE, *Groot woordenboek der Nederlandse taal*, 8e éd. par C. Kruyskamp, La Haye, 1961, p. 161).

1. **Arrondissement communal.** Pour bien comprendre les articles 68 et 283 du Code d'Instruction criminelle, qui date de 1808, il convient d'étudier la législation de cette époque relative à la division administrative du territoire français. Le territoire européen de la République était divisé par la Constitution de la République française du 22 frimaire an VIII (13 décembre 1799) en départements et en *arrondissements communaux* (Titre I, art. 1). Il était prévu à l'article 60 du Titre V (Des tribunaux) qu'il y aurait un ou plusieurs juges de paix par *arrondissement communal* (Chaque *arrondissement communal* a un ou plusieurs juges-de-paix...).

La loi du 28 pluviôse an VIII (17 février 1800) concernant la division du territoire français et l'administration portait : « Dans chaque *arrondissement communal*, il y aura un sous-préfet, et un conseil d'arrondissement composé de onze membres » (titre II,

§ II, art. 8). In het bij de wet gevoegde *tableau* wordt aldus onder nr. 26 de indeling van het departement van de Dijle in drie *arrondissemens communaux* aangegeven : 1. Brussel, 2. Leuven en 3. Nijvel.

De Franse benaming *arrondissement communal* voor een onderdeel van een Frans departement uit het begin van de XIXe eeuw stemt dus overeen met de moderne benaming *arrondissement*, in de Franse en in de Nederlandse taal, voor een onderdeel van een Belgische provincie.

2. Dans les communes divisées en plusieurs arrondissemens. In de artikelen 12 en 13 van de *Code d'instruction criminelle* (1808) heeft het woord *arrondissement* de gewone betekenis van een onderdeel van een gebied, in casu een onderdeel van het grondgebied van een gemeente. Het aangewezen Nederlandse woord hiervoor is « wijk ». (Zie o.m. Van Dale, *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, 8e druk door C. Kruyskamp, 's-Gravenhage, 1961, bl. 2381).

Besluit : *arrondissement communal* (*Code d'instruction criminelle* van 1808, artt. 68 en 283) = *arrondissement*; (*communes divisées en plusieurs arrondissemens* (*Code d'instruction criminelle* van 1808, artt. 12 en 13) = (gemeenten die in verscheidene wijken (verdeeld zijn).

G.V.D.

4. Criminel, correctionnel

Er is een tijd geweest toen men de criminele straffen lijfstraffen (peines afflictives) noemde. De term was overgeleverd uit het oude strafrecht, dat inderdaad die naam hechtte aan straffen die aan den lijve werden uitgevoerd. Die benaming is door het Strafwetboek van 1867 afgeschaft; lijfstraffelijk is daarmee eveneens verdwenen. Onze teksten spreken sedert 1930 nog alleen van criminele straffen (peines criminelles) en van criminele zaken.

Correctionnel werd door Bilderdijk boetstraffelijk genoemd. De Commissie van 1923 schreef correctioneel; boetstraffelijk immers zou kunnen worden begrepen als hebbende betrekking op geldboeten.

De weergave van de term in het ontwerp betreffende het Strafwetboek luidt correctioneel : correctionele straffen; dit was reeds zo in de vertaling van de Commissie van 1923, in het *Belgisch Staatsblad* verschenen in het jaar 1930; toch spreken de Vlaamse kranten nog dagelijks van boetstraffelijke rechtbanken. De enige goede termen zijn : correctionele straffen, correctionele rechtbanken, correctionele zaken.

Criminel betekent soms strafrechtelijk in het algemeen : *instruction criminelle* = strafvordering; *section criminelle* (in het Hof van Cassatie) = strafkamer.

E.V.D.

5. Défaut, contumace

De gedaagde die niet verschijnt wordt gevonnist bij verstek (par défaut). Hij is niet verplicht te verschijnen, met dien verstande dat ondanks zijn afwezigheid het vonnis toch zal worden gewezen.

Wordt hij veroordeeld, dan staat zelfs een specifiek rechtsmiddel te zijner beschikking, het verzet (opposition), ten gevolge waarvan dezelfde rechter opnieuw zal rechtspreken, ditmaal rekening houdend met het verweer dat door de veroordeelde die in verzet komt zal worden gevoerd. Deze rechtspleging geldt voor de correctionele rechtbank, voor de politierechtbank en voor het hof van beroep.

Met betrekking tot het hof van assisen is de regeling helemaal anders. Hij die van een misdaad wordt beschuldigd is verplicht te verschijnen. Doet hij het niet, dan ontstaat wat in het Frans *contumace* genoemd wordt. Deze brengt ernstige gevolgen voor de beschuldigde met zich. Hij wordt in zijn rechten als burger geschorst, zijn goederen worden onder sekwestre geplaatst, elke rechtsvordering is hem ontzegd. Tegen hem zal in rechte worden opgetreden zonder dat een raadsman hem zal mogen verdedigen en zonder de bijstand van gezwoorenen. Wanneer de beschuldigde zich aanmeldt, vervallen de tegen hem getroffen maatregelen en hij wordt in de gewone vorm berecht (artt. 465 e.v.).

Dit alles heeft met verstek en verzet weinig gemeens. De beschuldigde ten aanzien van wie aldus wordt gehandeld, noemde Bilderdijk « weterspanning aan de wet » (rebelle à la loi). De benaming van de instelling, *contumace*, vertaalde hij door « hardnekkig verzuim ».

§ II, art. 8). Ainsi, dans le *tableau* annexé à la loi, sous le n° 26, la division du département de la Dyle en trois *arrondissemens communaux* est indiquée comme suit : 1. Bruxelles, 2. Louvain et 3. Nivelles.

La dénomination française *arrondissement communal* pour désigner une subdivision d'un département français au début du XIXe siècle correspond à la dénomination moderne « arrondissement » en français et en néerlandais, pour désigner une subdivision d'une province belge.

2. Dans les communes divisées en plusieurs arrondissemens. Aux articles 12 et 13 du Code d'Instruction criminelle de 1808, le mot *arrondissement* a le sens général d'une division d'un territoire, en l'espèce une division du territoire d'une commune. En néerlandais il s'indique d'employer dans ce cas le mot « wijk ». (Voir notamment VAN DALE, *Groot Woordenboek der Nederlandse taal*, 8e éd. par C. Kruyskamp, La Haye, 1961, p. 2381).

Conclusion : *arrondissement communal* (*Code d'Instruction criminelle* de 1808, art. 68 et 283) = « arrondissement »; (*communes divisées en plusieurs arrondissemens* (*Code d'Instruction criminelle* de 1808, articles 12 et 13) = (« gemeenten die in verscheidene wijken (verdeeld zijn) ».

G.V.D.

4. Criminel, correctionnel

Il fut un temps où l'on nommait les peines criminelles « peines afflictives ». Le terme était repris de l'ancien droit pénal qui appelait effectivement peines afflictives, les peines qui frappaient directement la personne. Ces dénominations ont été supprimées par le Code pénal de 1867. Depuis 1930 nos textes ne parlent plus que des « criminele straffen » et des « criminele zaken ».

Correctionnel est, chez Bilderdijk, traduit par « boetstraffelijk ». La Commission de 1923 employa le mot « correctioneel »; le mot « boetstraffelijk » aurait d'ailleurs pu être compris comme ayant trait aux amendes (geldboeten).

La traduction adoptée pour ce terme dans le projet relatif au Code pénal est « correctioneel » : « correctionele straffen »; il en était déjà ainsi dans la traduction de la Commission de 1923, publiée au *Moniteur belge* en 1930; pourtant les journaux flamands parlent encore quotidiennement des « boetstraffelijke rechtbanken » (tribunaux correctionnels). Les seuls termes corrects sont : « correctionele straffen, correctionele rechtbanken, correctionele zaken ».

Criminel signifie parfois pénal en général : *instruction criminelle* = « strafvordering »; *section criminelle* (à la Cour de Cassation) = « strafkamer ».

E.V.D.

5. Défaut, contumace

La personne citée à comparaître qui ne comparaît pas est jugée par défaut. On n'est pas obligé de se présenter, étant entendu que le jugement pourra être rendu en l'absence du défendant et vaudra à son égard.

S'il est condamné, une voie de recours spécifique lui est offerte, l'opposition, à la suite de quoi le même juge statuera, en tenant compte cette fois des moyens de défense que produira le condamné qui a fait opposition. Cette procédure vaut pour le tribunal correctionnel, le tribunal de simple police et la cour d'appel.

Pour ce qui concerne la cour d'assises, la procédure est toute différente. Celui qui est accusé d'un crime est tenu de se présenter. S'il ne le fait pas, la situation ainsi créée, appelée en français la *contumace*, entraîne pour l'accusé des conséquences graves. Il est suspendu de l'exercice des droits de citoyen, ses biens sont séquestrés, toute action en justice lui est interdite. Il sera procédé contre lui sans qu'un conseil puisse le défendre et sans l'assistance des jurés. Lorsque l'accusé se constitue prisonnier, les mesures prises à son égard sont anéanties de plein droit, et il est jugé dans la forme ordinaire (articles 465 et suivants).

Tout ceci présente peu de traits communs avec le défaut et l'opposition. Bilderdijk appelle la personne à l'égard de qui il est ainsi procédé « weterspanning aan de wet » (rebelle à la loi). Il traduit la dénomination de l'institution — la *contumace* — par « hardnekkig verzuim ».

« Wederspannigheid aan de wet » kwam reeds voor in het Nederlands Wetboek van 1836 (art. 280). Thans kent Nederland dit instituut niet meer, evenmin als ons begrip « misdad »; de vervolging geschiedt voor alle misdrijven op gelijke wijze. Men zal derhalve zich ervan moeten onthouden bij Nederlandse woordenboeken en vertaalwoordenboeken te rade te gaan voor de verklaring en de weergave in het Nederlands van *contumace*.

In België behoren de uitdrukkingen *contumax* en *contumace* nog steeds tot de rechtstaal en moeten de Nederlandse equivalenten « weerspannig(e) aan de wet » en « weerspannigheid aan de wet » in gebruik blijven.

Besluit : *défaut* = verstek; *faire défaut* = verstek laten gaan; *défaillant* = hij die verstek laat gaan; *donner défaut* = verstek verlenen;

opposition = verzet; *opposant* = de opposant, de eiser in verzet (burgerlijke rechtsvordering), hij die verzet doet, hij die in verzet komt (strafvordering en burgerlijke rechtsvordering);

contumace = weerspannigheid aan de wet; *contumax* = weerspannig(e) aan de wet.

E.V.D.

6. Forfaiture

De term *forfaiture* kwam niet voor in het Franse Strafwetboek van 1791. In de *Code des délits et des peines* van 3 brumaire jaar IV werd hij gebruikt voor misdaden en wanbedrijven in de uitoefening van hun bediening gepleegd door openbare ambtenaren, doch alleen in de bij de wet bepaalde gevallen (artt. 560 en 641-644). Deze wetsbepalingen waren nog van kracht in 1808, toen de *Code d'instruction criminelle* werd uitgevaardigd.

De *Code pénal* van 1810 bepaalde echter in art. 168 : « Les simples délits ne constituent pas les fonctionnaires en forfaiture ». Daartegenover stond dat het begrip werd uitgebreid tot alle misdaden die openbare ambtenaren in de uitoefening van hun bediening zouden plegen (art. 166).

De wijze waarop de teksten van 1810 waren opgesteld, ontnam aan het begrip zijn inhoud. Iedere misdaad maakte immers het voorwerp uit van een afzonderlijke wettelijke omschrijving en van een afzonderlijke strafbepaling. De verzamelnaam *forfaiture*, voegde daar niets aan toe. Ook niet de bepaling van art. 167, die de straf van *dégradation civique* verbond aan iedere *forfaiture* waarop geen zwaardere straf was gesteld, want dergelijke gevallen kwamen niet voor.

Zo komt het dat een auteur *forfaiture* een « expression surabondante » heeft genoemd (E. GARÇON, *Code pénal*, I, Parijs, 1901, bl. 390), en dat anderen verklaarden dat de bedoelde bepalingen voor de strafwet « si complètement inutiles » zijn « que leur suppression n'altérerait aucune de ses incriminations, aucune de ses pénalités » (A. CHAUVEAU — F. HELIE, *Théorie du Code pénal*, 2me édition belge annotée par J.S.C. Nypels, I, Brussel, 1863, bl. 511, nr. 1747).

In het Belgische Strafwetboek van 1867 kwam de straf van *dégradation civique* niet meer voor, zodat de auteur van het trefwoord *forfaiture* in de *Pandectes belges* (XLV, bl. 278) met recht heeft geschreven dat deze term betrekking heeft op een regeling die vroeger heeft bestaan, maar dat hij thans geen betekenis meer heeft.

De meest recente rechtsleer (J. Constant, *Le privilège de juridiction*, in *Les Nouvelles, La procédure pénale*, II, vol. II, Brussel, 1949, bl. 77, nr. 257) betoogt dat « la peine de forfaiture », waarvan sprake is in de artikelen 484 en 485 van het Wetboek van Strafvordering, niets anders betekent dan « peine criminelle ». Hieraan kan toegevoegd worden dat de woorden « ou autre (peine) plus grave » niets meer betekenen, omdat in het huidige systeem een criminele straf altijd de zwaarste is.

W. Bilderdijk gaf « la peine de forfaiture » in het Nederlands weer door de woorden « de straf van ampts misdad » (*Wetboek van Strafvordering*, Parijs, 1811, artt. 484 en 485).

L. De Hondt schreef « de straf der plichtschennis » (*Code d'instruction criminelle*, traduction flamande officielle, Gent, 1874, artt. 484 en 485); P. Bellefroid schreef « de straf van plichtschennis » (*Belgisch Wetboek van Strafrechtspleging*, Hasselt, 1909, artt. 484 en 485); de Commissie van 1923 « de straf voor plichtschennis » (artt. 484 en 485).

De Commissie heeft beslist de woorden « la peine de forfaiture », die niet uitdrukkelijk zijn opgeheven, in het ontwerp van Nederlandse tekst weer te geven. Hierbij is de voorkeur gegaan naar de vertaling van Bilderdijk : « de straf gesteld op ambts misdaden ».

Besluit : *la peine de forfaiture* (artt. 484 en 485) = de straf gesteld op ambts misdaden.

J. Rb. en G.V.D.

« Wederspannigheid aan de wet » se trouve déjà dans le Code néerlandais de 1836 (article 280). Aujourd'hui, les Pays-Bas ne connaissent plus cette institution, ni notre concept de « misdad » au sens de crime; la poursuite a lieu de la même manière pour tous les délits. On doit donc s'abstenir de consulter les dictionnaires néerlandais et les dictionnaires de traduction pour y chercher la signification et la traduction en néerlandais de *contumace*.

En Belgique, les mots *contumax* et *contumace* appartiennent encore à la langue juridique et les équivalents néerlandais « weerspannig(e) aan de wet » et « weerspannigheid aan de wet » sont toujours en usage; on ne peut s'en passer.

Conclusion : *défaut* = « verstek »; *faire défaut* = « verstek laten gaan »; *défaillant* = « hij die verstek laat gaan »; *donner défaut* = « verstek verlenen ».

opposition = « verzet »; *opposant* = « de opposant, de eiser in verzet » (en procédure civile), « hij die verzet doet, hij die in verzet komt » (en procédure pénale et en procédure civile);

contumace = « weerspannigheid aan de wet »; *contumax* = « weerspannig(e) aan de wet ».

E.V.D.

6. Forfaiture

Le mot *forfaiture* ne se trouve pas dans le Code pénal français de 1791. Dans le *Code des délits et des peines* du 3 brumaire an IV, il est employé pour des crimes et délits commis dans l'exercice de leurs fonctions par des fonctionnaires publics, mais seulement dans les cas prévus par la loi (articles 560 et 641-644). Ces dispositions légales étaient encore applicables en 1808 quand le Code d'Instruction criminelle fut promulgué.

Le Code pénal de 1810 prévoyait à l'article 168 : « Les simples délits ne constituent pas les fonctionnaires en forfaiture ». Par contre, le concept était étendu à tous les crimes que les fonctionnaires commettraient dans l'exercice de leurs fonctions (art. 166).

La manière dont les textes de 1810 étaient rédigés privait le concept de son contenu. Chaque crime faisait en effet l'objet d'une définition légale particulière et d'une disposition pénale propre. Le collectif *forfaiture* n'y ajoutait rien, pas plus que l'article 167 qui prévoyait la peine de *dégradation civique* pour toute *forfaiture* pour laquelle une peine plus forte n'était pas prévue, car on n'en trouvait pas d'exemple.

C'est ainsi qu'un auteur a qualifié la *forfaiture* d'« expression surabondante » (E. GARÇON, *Code pénal*, I, Paris, 1901, p. 390) et que d'autres ont déclaré que les dispositions étaient « si complètement inutiles » pour la loi pénale « que leur suppression n'altérerait aucune de ses incriminations, aucune de ces pénalités » (A. CHAUVEAU — F. HELIE, *Théorie du Code pénal*, 2e édition belge annotée par J.S.C. NYPELS, I, Bruxelles, 1863, p. 511, n° 1747).

Dans le Code pénal belge de 1867, la peine de la *dégradation civique* a disparu, si bien que l'auteur de l'article *forfaiture* dans les *Pandectes belges* (XLV, p. 278) écrit à bon droit que ce terme a trait à une institution juridique qui avait existé antérieurement mais qui avait perdu toute signification pratique.

La doctrine la plus récente (J. CONSTANT, *Le privilège de juridiction*, dans *Les Nouvelles, La procédure pénale*, II, vol. II, Bruxelles, 1949, p. 77, n° 257) affirme que « la peine de forfaiture » dont il est question aux articles 484 et 485 du Code d'Instruction criminelle, ne signifie rien d'autre que « peine criminelle ». On peut y ajouter que les mots « ou autre (peine) plus grave » n'ont plus de sens puisque dans le système actuel une peine criminelle est toujours la plus grave.

W. Bilderdijk traduisit « la peine de forfaiture » en néerlandais par les mots « de straf van ampts misdad » (*Wetboek van Strafvordering*, Paris, 1811, articles 484 et 485).

L. De Hondt employait les mots « de straf der plichtschennis » (*Code d'Instruction criminelle*, traduction flamande officielle, Gand, 1874, articles 484 et 485); P. Bellefroid usa des termes « de straf van plichtschennis » (*Belgisch Wetboek van Strafrechtspleging*, Hasselt, 1909, articles 484 et 485); la Commission de 1923 « de straf voor plichtschennis » (articles 484 et 485).

La Commission a décidé de traduire dans le projet de texte néerlandais les mots « la peine de forfaiture », qui ne sont pas abrogés expressément. La préférence a été donnée sur ce point à la traduction de Bilderdijk : « de straf gesteld op ambts misdaden ».

Conclusion : *la peine de forfaiture* (articles 484 et 485) = « de straf gesteld op ambts misdaden ».

J. Rb. et G.V.D.

7. Ordonnance de prise de corps, mandat de comparution, mandat d'amener, mandat de dépôt, mandat d'arrêt

I. In verschillende artikelen die de rechtspleging in criminele zaken betreffen, komt de term *ordonnance de prise de corps* voor (artt. 134, 232, 233, 239, 465 van het Wetboek van Strafvordering, artt. 9 en 18 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis). Hij is overgenomen uit de *Ordonnance criminelle* van 1670, die de Franse strafvordering tot de revolutie van 1789 beheerste.

Art. 2 van titel X van voornoemde ordonnantie noemt drie *décrets*, d.w.z. rechterlijke beschikkingen, en luidt als volgt : « Selon la qualité des crimes, des preuves, et des personnes, sera ordonné que la partie sera assignée pour être ouïe, ajournée à comparoir en personne, ou prise au corps ». (ISAMBERT, DECRUSY en TAILLANDIER, *Recueil général des anciennes lois françaises*, XVIII, Parijs, 1829, bl. 388). In de volgende artikelen wordt steeds van « prise de corps » gesproken.

De eerste twee beschikkingen gingen niet met vrijheidsbeneming gepaard. De derde daarentegen beval de aanhouding en de opsluiting van de verdachte. Zij was de enige titel van voorlopige hechtenis die de toenmalige strafvordering kende.

Verschiede wetten uit de tijd van de Franse Revolutie voerden nieuwe benamingen in : mandat de comparution, mandat d'amener, mandat de dépôt, mandat d'arrêt (FAUSTIN-HELIE, *Traité de l'instruction criminelle*, II, Brussel 1865, bl. 415-416). Daarin werd de oude term *décret* vervangen door *mandat*. Wij vinden deze benamingen in het wetboek van 1808 terug, maar dit laatste behoudt *prise de corps* voor degene die aangehouden naar het hof van assisen wordt verwezen. Deze titel van voorlopige hechtenis wordt echter *ordonnance* genoemd omdat hij een beschikking van een collegiaal gerecht is (de Raadkamer of de Kamer van Inbeschuldigingstelling), in tegenstelling met *mandat*, een bevel dat van de onderzoeksrechter alleen uitgaat. Een dergelijke beschikking moest ook meer bevatten dan het gewone *mandat d'arrêt*, namelijk een zo nauwkeurig mogelijke identificatie en persoonsbeschrijving van de verdachte. Toen in de loop van de XIXe eeuw nieuwe wetten de toepassingsvoorwaarden van de voorlopige hechtenis strenger maakten, kwam het verschil tussen de *prise de corps* en het *mandat d'arrêt* nog sterker naar voren, daar de eerste haar onbeperkte geldigheidsduur bleef behouden terwijl het andere periodiek bevestigd moest worden.

Het is dus niet mogelijk deze twee verschillende titels van voorlopige hechtenis onder een enkele benaming te brengen. Maar de weergave van *prise de corps* in het Nederlands staat niet vast. Bilderdijk schreef « bevel (of bevelschrift) tot gevangenneming ». De Hondt daarentegen « bijlijfneming ». Hij werd gevolgd door Bellefroid (beschikking van bijlijfneming) en door de Commissie van 1923 (beschikking tot bijlijfneming).

Deze uitdrukking lijkt eigenaardig en is een letterlijke vertaling. De Commissie stelt voor ze te vervangen door « beschikking tot gevangenneming ». Deze benaming geeft juist weer wat met *prise de corps* bedoeld wordt, namelijk dat de verdachte wordt gevangen genomen. Zij kan niet verward worden met de hierna te bespreken bevelen tot aanhouding enz.

II. Het Wetboek van 1808 gebruikt de term *mandat* voor vier bevelen van de onderzoeksrechter die strekken de verdachte te doen verschijnen ten einde hem te ondervragen of hem in hechtenis te nemen. Aan die bevelen moet een Nederlandse naam worden gegeven, maar het is niet mogelijk de in Nederland gebruikelijke terminologie zonder meer over te nemen omdat de regeling van de stof er anders is dan in België.

1. *Mandat de comparution* (o.m. artt. 91 en 93) heet het bevel waarbij de onderzoeksrechter een verdachte maant voor hem te verschijnen. Dit bevel brengt geen vrijheidsbeneming mede. De betekenis wordt juist weergegeven door « bevel tot verschijning » zoals de Commissie van 1923 reeds schreef.

2. *Mandat d'amener* (o.m. artt. 40, 45, 61, 91, 92 v.v., 105, 269). Dit is een bevel waarbij de onderzoeksrechter gelast dat een verdachte, soms ook een getuige, voor hem wordt geleid. Het gaat gepaard met een korte vrijheidsbeneming, daar een termijn van ten hoogste vierentwintig uren wordt gegeven om de voorgeleide persoon te ondervragen. Voorgesteld wordt hiervoor de benaming « bevel tot medebrenging » te behouden, die de Commissie van 1923 had aangenomen.

3. *Mandat de dépôt* en 4. *Mandat d'arrêt*.

Dit zijn twee bevelen waarbij de onderzoeksrechter de deурwaarders en agenten van de openbare macht gelast de verdachte, die in het bevel genoemd is, in het huis van arrest op te sluiten

7. Ordonnance de prise de corps, mandat de comparution, mandat d'amener, mandat de dépôt, mandat d'arrêt

I. On trouve dans différents articles relatifs à la procédure en matière criminelle les termes *ordonnance de prise de corps* (articles 134, 232, 233, 239, 465 du Code d'Instruction criminelle, articles 9 et 18 de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive). Ils sont repris de l'*Ordonnance criminelle* de 1670, qui régit la procédure pénale française jusqu'à la révolution de 1789.

L'article 2 du Titre X de cette ordonnance énumère trois *décrets*, (c'est-à-dire ordonnances judiciaires) et poursuit en ces termes : « Selon la qualité des crimes, des preuves, et des personnes, sera ordonné que la partie sera assignée pour être ouïe, ajournée à comparoir en personne, ou prise au corps ». (ISAMBERT, DECRUSY et TAILLANDIER, *Recueil général des anciennes lois françaises*, XVIII, Paris, 1829, p. 388). Dans les articles suivants, il est toujours question de « prise de corps ».

Les deux premières ordonnances n'étaient pas accompagnées de la privation de la liberté. La troisième, par contre, ordonnait l'arrestation et la détention de l'inculpé. Elle était le seul titre de détention préventive que connût la procédure pénale de l'époque.

Différentes lois datant de la Révolution française ont introduit de nouvelles dénominations : mandat de comparution, mandat d'amener, mandat de dépôt, mandat d'arrêt (FAUSTIN-HELIE, *Traité de l'instruction criminelle*, II, Bruxelles, 1865, p. 415-416). Dans chacune de celles-ci, l'ancien terme *décret* a été remplacé par *mandat*. Nous retrouvons ces expressions dans le code de 1808, mais celui-ci conserve le terme *prise de corps* pour l'appliquer à la personne qui est renvoyée en état d'arrestation devant la cour d'assises. Ce titre de détention préventive était toutefois qualifié d'*ordonnance* parce qu'il était une décision d'une juridiction collégiale (la Chambre du Conseil ou la Chambre des mises en accusation), par opposition au *mandat*, un ordre qui n'émane que du juge d'instruction. Cette ordonnance devait contenir plus qu'un simple *mandat d'arrêt*, à savoir une identification aussi précise que possible et une description de la personne de l'inculpé. Lorsque, au cours du XIXe siècle, de nouvelles lois rendirent plus sévères les conditions d'application de la détention préventive, la différence entre la *prise de corps* et le *mandat d'arrêt* s'accusa davantage encore, puisque la première conservait ses effets pour une durée illimitée, tandis que le mandat d'arrêt devait être périodiquement confirmé.

Il n'est donc pas possible de désigner par un même terme ces deux titres distincts de détention préventive. Mais la traduction de *prise de corps* en néerlandais est incertaine. Bilderdijk écrivait : « bevel (ou bevelschrift) tot gevangenneming ». De Hondt, par contre usait du mot « bijlijfneming ». Il fut suivi par Bellefroid (beschikking van bijlijfneming) et par la Commission de 1923 (beschikking tot bijlijfneming).

Cette expression paraît assez singulière et n'est qu'une traduction littérale. La Commission propose de la remplacer par « beschikking tot gevangenneming ». Cette dénomination rend exactement ce qui est l'objet de la *prise de corps*, c'est-à-dire que l'inculpé est fait prisonnier. Elle ne peut être confondue avec les différents mandats, mandat d'arrêt, etc. qu'il convient d'examiner maintenant.

II. Le code de 1808 emploie le terme *mandat* à propos de quatre ordres du juge d'instruction tendant à faire comparaître un inculpé aux fins de l'interroger ou de le mettre en détention. Ces divers mandats doivent être désignés en néerlandais par des noms spécifiques, mais il est impossible de reprendre tout simplement la terminologie employée aux Pays-Bas, parce que les règles qui y régissent la matière diffèrent des nôtres.

1. *Mandat de comparution* (e.a. articles 91 et 93) est l'ordre par lequel le juge d'instruction enjoint à un inculpé de se présenter. Cette mesure n'entraîne pas la privation de la liberté. Sa signification est exactement rendue par les mots « bevel tot verschijning » déjà adoptés par la Commission de 1923.

2. *Mandat d'amener* (e.a. articles 40, 45, 61, 91, 92 et suivants, 105, 269) est l'ordre du juge d'instruction de conduire devant lui un inculpé, parfois aussi un témoin. Il s'accompagne d'une courte privation de liberté jusqu'à un délai de vingt-quatre heures au plus est fixé pour l'interrogatoire de la personne qui est l'objet du mandat. Il est proposé de maintenir ici la dénomination de « bevel tot medebrenging » que la Commission de 1923 a adoptée.

3. *Mandat de dépôt* et 4. *Mandat d'arrêt*. Ce sont deux ordres par lesquels le juge d'instruction enjoint aux huissiers et aux agents de la force publique de conduire l'inculpé désigné dans une maison d'arrêt (art. 110). Dans le système original du code,

(art. 110). In het oorspronkelijke systeem van het wetboek kon een *mandat d'arrêt* alleen worden verleend op de conclusie van de *procureur impérial*. Het moest het ten laste gelegde feit omschrijven en de wettekst vermelden waarbij dat feit strafbaar was gesteld (artt. 94 en 96). Voor het *mandat de dépôt* waren deze vormen niet voorgeschreven. Dit laatste was, in de bedoeling van de wetgever, een voorlopige maatregel voor dringende gevallen (FAUSTIN-HELIE, *op. cit.*, bl. 431-432). De geldigheidsduur van de twee bevelen was echter niet beperkt en daarom werden zij, in de praktijk, dikwijls als gelijkwaardig beschouwd.

De wet van 18 februari 1852 op de voorlopige hechtenis kende eveneens de twee bevelen, maar zij bepaalde andere voorwaarden i.v.m. het afgeven ervan en zij beperkte ook de geldigheidsduur van het *mandat de dépôt* (art. 2). Ook onder die regeling kwam het *mandat de dépôt* voor als een bevel met een voorlopig karakter, terwijl het *mandat d'arrêt* met zijn onbeperkte geldigheidsduur voor de zwaardere misdrijven was voorbehouden (artt. 3 en 4).

In de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis wordt geen onderscheid meer gemaakt en blijft alleen het *mandat d'arrêt* behouden. Doch wat de voorwaarden en de geldigheidsduur betreft, staat dit bevel zeer dicht bij het vroegere *mandat de dépôt*.

Zo rijst de vraag of beide bevelen thans nog in de tekst van het wetboek genoemd moeten worden. De Commissie meent dat een wet die ten doel heeft de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering vast te stellen, deze vraag niet moet oplossen. Er zijn immers zaken waarop de wet op de voorlopige hechtenis niet toepasselijk is (art. 22) en waarin men zich dus nog zou kunnen beroepen op de oorspronkelijke regeling van het Wetboek van Strafvordering.

De Commissie stelt dus voor te schrijven : *Mandat de dépôt* = bevel tot bewaring, wat op het voorlopig karakter van dit bevel wijst. *Mandat d'arrêt* = bevel tot aanhouding, zoals de Commissie van 1923 schreef. Deze laatste benaming behoort overigens tot het gewone spraakgebruik en geen enkel juridisch of taalkundig argument kan ertegen aangevoerd worden.

Besluit : *ordonnance de prise de corps* = beschikking tot gevangenneming; *mandat de comparution* = bevel tot verschijning; *mandat d'amener* = bevel tot medebrenging; *mandat de dépôt* = bevel tot bewaring; *mandat d'arrêt* = bevel tot aanhouding.

J. Rb.

8. Peines afflictives ou infamantes

Verschillende artikelen van het Wetboek van Strafvordering (o.m. 32, 40, 91, 106, 193, 214) kennen aan een persoon of aan een rechtscollege bijzondere bevoegdheden toe, als op het feit dat aanleiding geeft tot onderzoek of vervolging, een « peine afflictive ou infamante » is gesteld. Onze huidige strafwetgeving, in tegenstelling met die van vóór 1867, kent die benamingen niet meer. Naast politiestrafen komen alleen criminele en correctionele straffen in het Strafwetboek voor.

In de teksten die over niet meer bestaande ambten handelen, bijv. « le grand-juge », heeft de Commissie deze eenvoudig weggelaten. Voor verouderde benamingen van nog bestaande ambten, b.v. « procureur impérial », heeft zij de overeenkomstige Belgische benaming gebruikt. In het hier behandelde geval kan zij de besproken termen niet weglaten. Dit zou de tekst verminken, soms zelfs zinledig maken, want het gaat om bevoegdheden die verleend zijn op voorwaarde dat het feit strafbaar is met een « peine afflictive ou infamante ».

Twee oplossingen zijn mogelijk. De Commissie kan ofwel de oorspronkelijke tekst vertalen en het aan de rechtsleer en de rechtspraak overlaten te zeggen wat men moet verstaan onder een term die in de hedendaagse rechtstaal een curiosum is, ofwel in de terminologie van het thans geldende strafrecht een uitdrukking zoeken die op adequate wijze het oude begrip weergeeft. Hierbij wordt aan « criminele straffen » gedacht, omdat blijkbaar zware misdrijven bedoeld zijn. Maar het is niet a priori uitgesloten dat correctionele straffen eveneens genoemd moeten worden. Oorsprong en evolutie van de « peines afflictives ou infamantes » worden dus onderzocht.

De oorsprong van deze termen ligt in het recht van het Ancien Régime. Toen werden « afflictives » genoemd :

1. de straffen die voor de veroordeelde met lichamelijk leed gepaard gingen (la peine de mort, les galères, le fouet); men noemde deze straffen ook « peines corporelles »;

2. de straffen die de bewegingsvrijheid van de veroordeelde hinderden, voor langere tijd (la réclusion à temps, le bannissement) of maar voor enkele uren (le pilori, le carcan).

le *mandat d'arrêt* ne pouvait être décerné que sur les conclusions du *procureur impérial*. Il devait énoncer le fait reproché à l'inculpé et mentionner le texte légal rendant ce fait punissable (articles 94 et 96). Ces formes n'étaient pas prescrites pour le *mandat de dépôt*, celui-ci étant, dans l'intention du législateur, une mesure provisoire, pour les cas urgents (FAUSTIN-HELIE, *op. cit.*, p. 431-432). La durée de validité de ces deux mandats n'était toutefois pas limitée et c'est pourquoi, dans la pratique, ils furent souvent considérés comme équivalents.

La loi du 18 février 1852 sur la détention préventive connaissait, elle aussi, les deux mandats, mais elle fixait d'autres conditions concernant leur délivrance et de plus, elle limitait la durée de validité du *mandat de dépôt* (art. 2). Ainsi, dans ce système, le *mandat de dépôt* apparaissait comme une mesure de caractère provisoire tandis que le *mandat d'arrêt*, avec sa durée de validité illimitée, était réservé aux infractions les plus graves (articles 3 et 4).

Dans la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive, toute distinction a disparu et le *mandat d'arrêt* seul a été conservé. Toutefois ce mandat est resté fort proche de l'ancien *mandat de dépôt* pour ce qui concerne les conditions de délivrance et la durée de validité.

Ainsi se pose la question de savoir si les deux mandats doivent encore figurer dans le texte du code. La Commission est d'avis qu'une loi qui a pour but d'arrêter le texte néerlandais du Code d'Instruction criminelle ne doit pas trancher cette question. Il y a d'ailleurs des cas où la loi sur la détention préventive n'est pas applicable (art. 22) et dans lesquels on pourrait employer la procédure originale du Code d'Instruction criminelle.

La Commission propose donc d'écrire pour le *mandat de dépôt* : « bevel tot bewaring » ce qui souligne le caractère provisoire de la mesure; et pour le *mandat d'arrêt* : « bevel tot aanhouding », ainsi que le faisait la Commission de 1923. La dernière dénomination appartient d'ailleurs à l'usage courant et aucun argument juridique ou linguistique ne peut être invoqué pour la condamner.

Conclusion : *ordonnance de prise de corps* = « beschikking tot gevangenneming »; *mandat de comparution* = « bevel tot verschijning »; *mandat d'amener* = « bevel tot medebrenging »; *mandat de dépôt* = « bevel tot bewaring »; *mandat d'arrêt* = « bevel tot aanhouding ».

J. Rb.

8. Peines afflictives ou infamantes

Plusieurs articles du Code d'Instruction criminelle (e.a. 32, 40, 91, 106, 193, 214) attribuent à une personne ou à une juridiction une compétence particulière lorsque le fait qui donne lieu à l'instruction ou aux poursuites peut entraîner une « peine afflictive ou infamante ». A l'opposé de la législation antérieure à 1867, notre législation actuelle ne connaît plus ces dénominations pour aucune peine. Outre les peines de police, le Code pénal ne connaît plus que les peines criminelles et les peines correctionnelles.

Dans les textes traitant d'offices qui n'existent plus, par exemple celle du « grand-juge », la Commission a tout simplement omis ceux-ci. Elle a d'autre part, pour les dénominations vieilles d'offices qui existent encore, par exemple celle du « procureur impérial », employé la dénomination belge correspondante. Dans le cas examiné ici, elle ne peut omettre les termes en question, sans tronquer le texte et parfois même le vider de son sens, car il s'agit de compétences qui sont attribuées à la condition que le fait soit punissable d'une « peine afflictive ou infamante ».

Deux solutions sont possibles. La Commission peut, soit traduire le texte original et laisser à la doctrine et à la jurisprudence le soin de déterminer le sens qu'il faut donner à un terme qui est devenu une curiosité dans la langue juridique, soit chercher dans la terminologie du droit pénal actuel une expression rendant l'ancien concept de manière adéquate. On songe à « peines criminelles », parce que manifestement il s'agit de délits graves. Mais il n'est pas exclu à priori que des peines correctionnelles doivent aussi entrer en ligne de compte. Il y a lieu dès lors d'examiner l'origine et l'évolution des « peines afflictives ou infamantes ».

L'origine de ces termes se trouve dans le droit de l'Ancien Régime. Étaient alors appelées « afflictives » :

1. les peines qui entraînaient pour le condamné une souffrance physique (la peine de mort, les galères, le fouet). On donnait aussi à ces peines le nom de « peines corporelles »;

2. les peines qui restreignaient la liberté de mouvement du condamné, pour une longue durée (la réclusion à temps, le bannissement) ou seulement pour quelques heures (le pilori, le carcan).

Daarnaast kwamen als « peines infamantes » : l'amende honorable, le blâme en zelfs de geldboete. Zie D. en A. Dalloz, *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, XXXV, Parijs, 1855, bl. 540, nr. 12.

Men merke op dat het oud-Franse recht aan de meeste straffen eerloosheid (infamie) verbond en dat het niets kende dat beantwoordt aan onze driedelige indeling van de misdrijven. Deze is voor het eerst ingevoerd na 1789.

Voor ons probleem zou het eenvoudig zijn indien wij ineens konden overstappen naar de *Code pénal* van 1810, waarin alleen criminele straffen onder de kwalificatie « peines afflictives ou infamantes » vallen. De tekst luidt immers :

Art. 6. Les peines en matière criminelle sont ou afflictives et infamantes ou seulement infamantes.

Art. 7. Les peines afflictives et infamantes sont : 1° La mort;

Art. 8. Les peines infamantes sont : 1° le carcan;

Art. 9. Les peines en matière correctionnelle sont : 1° L'emprisonnement;

Het Wetboek van Strafvordering dagtekt echter van 1808, toen het strafrecht van de Franse Revolutie nog van kracht was. Eerst in 1810 werd het nieuwe Strafwetboek uitgevaardigd en beide wetboeken werden toegepast vanaf 1 januari 1811, nadat de nieuwe rechterlijke organisatie (wet van 20 april 1810) in werking was getreden. Men mag weliswaar aannemen dat de strafvordering van 1808 reeds in een zekere mate rekening hield met de beginselen van het strafrecht van 1810, dat eveneens in voorbereiding was. Maar dit betekent niet dat het technisch begrip « peines afflictives ou infamantes » in het strafrecht van de Revolutie, van het Consulaat en van het Keizerrijk reeds de inhoud had die het zou krijgen in het wetboek van 1810. Op het gebied van de straffen was dit wetboek een stap achteruit. Het dagtekt uit een onrustige periode en staat in het teken van een strenge handhaving van het gezag. Daarom werden opnieuw straffen ingevoerd die sedert 1791 waren afgeschaft : de algemene verbeurdverklaring, de brandmerking, de verminking bij oudermoord, de levenslange straffen (G. VIDAL — J. MAGNOL, *Cours de droit criminel et de science pénitentiaire*, 8e druk, Parijs, 1935, bl. 23). Het strafstelsel van 1808 en dat van 1810 waren zeker niet identiek.

*
* *

Uit de wetteksten van de revolutionaire periode blijkt tweeërlei :

- 1° de « peines afflictives ou infamantes » bleven behouden, maar hun toepassingsgebied was beperkter dan onder het oude recht;
- 2° de termen waarmee de verschillende categorieën van misdrijven worden aangeduid (crime, délit, contravention) krijgen niet onmiddellijk een vaste betekenis. Vooral de eerste twee, die hier ter sprake zullen komen, worden veelal door elkaar gebruikt en de indeling van de misdrijven blijkt hoofdzakelijk uit de overeenkomstige indeling van de rechtbanken. Aldus hebben materieelrechtelijke begrippen een bepaalde inhoud gekregen langs de omweg van een bevoegdheidsregel.

Hierbij steunen wij op de volgende teksten :

I. Het *Décret relatif à l'organisation d'une police municipale et correctionnelle* van 19-22 juli 1791.

Art. 1 van Titel II « Police correctionnelle » somt de correctionele straffen op : geldboete, verbeurdverklaring en gevangenisstraf. In de tekst van dit decreet komt de term « peines afflictives ou infamantes » niet voor. Maar in de aanhef staan de motieven die tot het uitvaardigen van het decreet hebben geleid, en daaruit blijkt de verwarde terminologie :

« L'assemblée nationale, considérant que des décrets antérieurs ont déterminé les bornes et l'exercice des diverses fonctions publiques, et établi les principes de police constitutionnels destinés à maintenir cet ordre;

Que le décret sur l'institution des jurés a pareillement établi une police de sûreté qui a pour objet de s'assurer de la personne de tous ceux qui seraient prévenus de crimes ou de délits de nature à mériter peine afflictive ou infamante;

Qu'il reste à fixer les règles, 1° de la police municipale, qui a pour objet le maintien habituel de l'ordre et de la tranquillité dans chaque lieu; 2° de la police correctionnelle, qui a pour objet la répression des délits qui, sans mériter peine afflictive ou infamante, troublent la société et disposent au crime,

Décrète ce qui suit... »

On trouvait de plus comme « peines infamantes » : l'amende honorable, le blâme et même l'amende. Voir D. et A. DALLOZ, *Répertoire méthodique et alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, t. XXXV, Paris, 1855, p. 540, n° 12.

Il faut remarquer que le droit français ancien rattachait l'infamie à la plupart des peines et qu'il ne connaissait rien qui se rapprochât de notre division des infractions en trois catégories. Celle-ci n'apparut qu'après 1789.

Pour ce qui concerne notre problème, il serait plus simple de passer immédiatement au *Code pénal* de 1810 dans lequel seules les peines criminelles répondent à la qualification de « peines afflictives ou infamantes ». Le texte porte en effet :

Art. 6. Les peines en matière criminelle sont ou afflictives et infamantes ou seulement infamantes.

Art. 7. Les peines afflictives et infamantes sont : 1° La mort;...

Art. 8. Les peines infamantes sont : 1° le carcan;...

Art. 9. Les peines en matière correctionnelle sont : 1° L'emprisonnement;...

Mais le *Code d'Instruction criminelle* date de 1808, moment où le droit pénal de la Révolution française était encore en vigueur. Ce n'est qu'en 1810 que le nouveau code pénal a été promulgué et les deux codes ont été appliqués depuis le 1er janvier 1811, après que la nouvelle organisation judiciaire (loi du 20 avril 1810) fut entrée en vigueur. On peut, il est vrai, admettre que la procédure pénale de 1808 a tenu compte dans une certaine mesure des principes du droit pénal de 1810 qui était lui aussi en voie d'élaboration. Mais cela ne signifie pas que le concept technique « peines afflictives ou infamantes » en droit pénal de la Révolution, du Consulat ou de l'Empire avait déjà le contenu qu'il devait recevoir dans le code de 1810. En matière de peines, ce code constituait un retour en arrière. Il date d'une période troublée et s'inscrit dans la ligne d'un maintien énergique de l'autorité. C'est la raison pour laquelle des peines qui avaient été supprimées depuis 1791 furent réintroduites : la confiscation générale, la marque, l'amputation en cas de parricide, les peines à perpétuité (G. VIDAL-J. MAGNOL, *Cours de droit criminel et de science pénitentiaire*, 8e éd., Paris, 1935, p. 23). Le système pénal de 1808 et celui de 1810 n'étaient certainement pas identiques.

*
* *

La consultation des textes légaux de la période révolutionnaire amène à une double constatation :

- 1° les « peines afflictives ou infamantes » furent maintenues mais leur champ d'application était plus restreint que dans l'ancien droit;
- 2° les termes qui désignent les différentes catégories d'infractions (crime, délit, contravention) n'ont pas reçu immédiatement une signification bien fixée. Les deux premiers termes surtout, qui seront examinés ici, sont souvent employés l'un pour l'autre et la répartition des infractions en catégories résulte principalement de la répartition correspondante des compétences des tribunaux. Ainsi des concepts de droit matériel n'ont reçu un contenu précis que par le biais d'une règle de compétence.

On peut à cet égard invoquer les textes suivants :

I. Le *Décret relatif à l'organisation d'une police municipale et correctionnelle* du 19-22 juillet 1791.

L'article 1 du Titre II « Police correctionnelle » énumère les peines correctionnelles : l'amende, la confiscation et l'emprisonnement. Les termes « peines afflictives ou infamantes » ne figurent pas dans ce décret. Mais le préambule contient les motifs qui ont conduit à la promulgation du décret et la confusion de la terminologie y apparaît :

« L'assemblée nationale, considérant que des décrets antérieurs ont déterminé les bornes et l'exercice des diverses fonctions publiques, et établi les principes de police constitutionnels destinés à maintenir cet ordre;

Que le décret sur l'institution des jurés a pareillement établi une police de sûreté qui a pour objet de s'assurer de la personne de tous ceux qui seraient prévenus de crimes ou de délits de nature à mériter peine afflictive ou infamante;

Qu'il reste à fixer les règles, 1° de la police municipale, qui a pour objet le maintien habituel de l'ordre et de la tranquillité dans chaque lieu; 2° de la police correctionnelle, qui a pour objet la répression des délits qui, sans mériter peine afflictive ou infamante, troublent la société et disposent au crime,

Décrète ce qui suit... »

II. Het Décret concernant la police de sûreté, la justice criminelle et l'établissement des jurés van 16-29 septembre 1791.
« De la police de sûreté.

Titre V. De la dénonciation du tort personnel et de la plainte.

Art. 17. Lorsque le prévenu ne donnera pas des éclaircissements suffisants pour détruire les inculpations, alors, si le délit est de nature à mériter peine afflictive, l'officier de police... délivrera un mandat d'arrêt...

Art. 18. Si le délit est de nature à mériter une peine infamante, l'officier de police délivrera également un mandat d'arrêt...

Art. 19. Si le délit n'est pas de nature à mériter peine afflictive ou infamante, il ne pourra être donné de mandat d'arrêt...

De la justice criminelle et de l'institution des jurés.

Titre Ier. De la procédure devant le tribunal de district, et du jury d'accusation.

Art. 5. Aucun acte d'accusation ne pourra être présenté au jury, que pour un délit emportant peine afflictive ou infamante.

Art. 13. ... Si le commissaire du Roi trouve que, d'après la loi, le délit est de nature à mériter peine afflictive ou infamante, il exprimera son adhésion... »

III. De Code des délits et des peines van 3 brumaire jaar IV (25 oktober 1795).

« Art. 150. La justice, pour la répression des délits, est administrée

1° Par les tribunaux de police, relativement aux délits dont la peine n'est portée par la loi ni au-dessus de la valeur de trois journées de travail, ni au-delà de trois jours d'emprisonnement;

2° Par les tribunaux correctionnels, relativement aux délits dont la peine excède ou trois journées de travail, ou trois jours d'emprisonnement, et n'est néanmoins ni afflictive ni infamante.

3° Par les directeurs du jury d'accusation et les tribunaux criminels, relativement aux délits qui emportent peine afflictive ou infamante.

Art. 168. Les tribunaux correctionnels, outre l'attribution contenue dans l'article 13, connaissent de tous les délits dont la peine n'est ni infamante ni afflictive, et néanmoins excède la valeur de trois journées de travail ou de trois jours d'emprisonnement. »

(Het geciteerde art. 13 betreft uitdrijving van vreemdelingen).

« Art. 599. Les peines sont,
Ou de simple police,
Ou correctionnelles,
Ou infamantes,
Ou afflictives.

Art. 601. Les peines correctionnelles sont celles qui consistent ou dans une amende au-dessus de la valeur de trois journées de travail, ou dans un emprisonnement de plus de trois jours.

Elles se prononcent par les tribunaux correctionnels.

Art. 602. Les peines infamantes sont la dégradation civique et le carcan.

Art. 603. Les peines afflictives sont la mort, la déportation, les fers, la réclusion dans les maisons de force, la gêne, la détention.

Elles ne peuvent être prononcées que par les tribunaux criminels.

Art. 604. Toute peine afflictive est en même temps infamante. »

Opvallend is dat art. 602 niet zegt welke rechtbank tot *dégradation civique* en tot *carcan* veroordeelt. Maar wanneer men de artikelen 150, 2°, en 168 herleest, is het duidelijk dat alleen de criminele rechtbank deze straffen kan opleggen. Het zijn dus criminele straffen.

Men moet ook opmerken dat het wetboek van het jaar IV niet het gehele strafrecht van die tijd bevat. In art. 609 bepaalt het dat de correctionele rechtbanken een aantal vroegere wetten verder zullen toepassen totdat die wetten herzien zijn. Onder deze wetten wordt die van 19 juli 1791 uitdrukkelijk vermeld, d.w.z. het hierboven sub I geciteerde decreet waarin geen « peines afflictives ou infamantes » voorkomen.

IV. Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (1806) stelt in art. 283, tweede lid, een voorschrift waaruit de tegenstelling tussen « peine afflictive ou infamante » en correctionele straf duidelijk blijkt : « Pourront aussi être reprochés... celui qui aura été condamné à une peine afflictive ou infamante, ou même à une peine correctionnelle pour cause de vol ».

Deze teksten leiden tot het besluit dat de toenmalige wetgeving de term « peine criminelle » niet gebruikte, maar ook dat een « peine afflictive ou infamante » alleen door een criminele rechtbank kon worden opgelegd. Op grond hiervan blijkt de term « criminele straffen » juist weer te geven wat de teksten bedoelen.

*
*
*

II. Le Décret concernant la police de sûreté, la justice criminelle et l'établissement des jurés du 16-29 septembre 1791.

De la police de sûreté.

Titre V. De la dénonciation du tort personnel et de la plainte.

Art. 17. Lorsque le prévenu ne donnera pas des éclaircissements suffisants pour détruire les inculpations, alors, si le délit est de nature à mériter peine afflictive, l'officier de police ... délivrera un mandat d'arrêt ...

Art. 18. Si le délit est de nature à mériter une peine infamante, l'officier de police délivrera également un mandat d'arrêt...

Art. 19. Si le délit n'est pas de nature à mériter peine afflictive ou infamante, il ne pourra être donné de mandat d'arrêt...

De la justice criminelle et de l'institution des jurés.

Titre Ier. De la procédure devant le tribunal de district, et du jury d'accusation.

Art. 5. Aucun acte d'accusation ne pourra être présenté au jury, que pour un délit emportant peine afflictive ou infamante.

Art. 13. ... Si le commissaire du Roi trouve que, d'après la loi, le délit est de nature à mériter peine afflictive ou infamante, il exprimera son adhésion...

III. Le Code des délits et des peines du 3 brumaire an IV (25 octobre 1795).

« Art. 150. La justice, pour la répression des délits, est administrée

1° Par les tribunaux de police, relativement aux délits dont la peine n'est portée par la loi ni au-dessus de la valeur de trois journées de travail, ni au-delà de trois jours d'emprisonnement;

2° Par les tribunaux correctionnels, relativement aux délits dont la peine excède ou trois journées de travail, ou trois jours d'emprisonnement, et n'est néanmoins ni afflictive ni infamante;

3° Par les directeurs du jury d'accusation et les tribunaux criminels, relativement aux délits qui emportent peine afflictive ou infamante;

Art. 168. Les tribunaux correctionnels, outre l'attribution contenue dans l'article 13, connaissent de tous les délits dont la peine n'est ni infamante ni afflictive, et néanmoins excède la valeur de trois journées de travail ou de trois jours d'emprisonnement.

(L'article 13 cité ci-dessus concerne l'expulsion des étrangers).

« Art. 599. Les peines sont,
Ou de simple police,
Ou correctionnelles,
Ou infamantes,
Ou afflictives.

Art. 601. Les peines correctionnelles sont celles qui consistent ou dans une amende au-dessus de la valeur de trois journées de travail, ou dans un emprisonnement de plus de trois jours;

Elles se prononcent par les tribunaux correctionnels.

Art. 602. Les peines infamantes sont la dégradation civique et le carcan.

Art. 603. Les peines afflictives sont la mort, la déportation, les fers, la réclusion dans les maisons de force, la gêne, la détention.

Elles ne peuvent être prononcées que par les tribunaux criminels.

Art. 604. Toute peine afflictive est en même temps infamante.

Il est frappant de constater que l'article 602 ne précise pas quel est le tribunal qui condamne à la *dégradation civique* et au *carcan*. Mais, si l'on relit les articles 150, 2°, et 168, il est clair que seul le tribunal criminel peut infliger ces peines. Ce sont donc des peines criminelles.

Il faut aussi remarquer que le code de l'an IV ne contient pas tout le droit pénal de cette époque. A l'article 609 il est prévu que les tribunaux correctionnels continueront à appliquer un certain nombre de lois antérieures jusqu'au moment où celles-ci auront été revues. Parmi ces lois, celle du 19 juillet 1791 est expressément mentionnée, c'est-à-dire le décret cité ci-dessus, sous le n° 1, dans lequel on ne trouve pas de « peines afflictives ou infamantes ».

IV. Le Code de Procédure civile de 1806 contient à l'article 283, alinéa 2, une prescription dans laquelle l'opposition entre la peine « afflictive ou infamante » et la peine correctionnelle apparaît clairement : « Pourront aussi être reprochés ...; celui qui aura été condamné à une peine afflictive ou infamante, ou même à une peine correctionnelle pour cause de vol ».

Ces textes amènent à conclure que cette législation n'employait pas le terme « peine criminelle », mais aussi qu'une « peine afflictive ou infamante » ne pouvait être infligée que par un tribunal criminel. En se fondant sur ces constatations, le terme « criminele straffen » paraît rendre fidèlement ce que les textes visent.

*
*
*

De juistheid van deze voorlopige conclusie moet nog worden getoetst aan de rechtspraak en de rechtsleer. Het resultaat van dit onderzoek is negatief, wat de rechtspraak betreft, daar sedert 1814 geen enkele Belgische rechterlijke beslissing bekend is die het hier besproken vraagstuk uitdrukkelijk heeft behandeld. Ten onrechte citeren sommige auteurs een cassatiearrest van 26 oktober 1925 (Pas. 1926, I, 25). Dit arrest betreft art. 49 van het wetboek, dat anders geformuleerd is dan de hier besproken artikelen.

Wat de Franse rechtsleer betreft verwijzen wij naar de meest gezaghebbende commentator van de strafvordering in de XIXde eeuw, FAUSTIN-HELIE (*Traité de l'instruction criminelle*, éd. belge par J. NYPELS et L. HANSSENS, II, Brussel, 1865, bl. 178-179). Hij schrijft :

« N° 1908. Maintenant, il faut ajouter qu'il ne suffit pas, pour qu'il y ait flagrant délit dans le sens de la loi, que le fait se produise avec les circonstances qui viennent d'être énumérées, il faut encore que ce fait soit de nature à entraîner une peine afflictive ou infamante. Cette condition impérativement prescrite par les art. 32, 40 et 106 du code d'instr. crim., est absolue et n'admet aucune restriction : ce n'est qu'à raison de la gravité des faits que la loi les a qualifiés crimes, qu'elle a consenti, par une exception aux règles générales de la compétence, à intervenir les attributions judiciaires et à déléguer temporairement aux officiers de police les pouvoirs du juge, et au juge lui-même les pouvoirs du ministère public; cette double dérogation au principe qui sépare les droits de la poursuite et les droits de la juridiction, est fondée, comme on l'a vu précédemment, sur l'intérêt social, qui veut la protection des personnes dans tous les cas où leur sûreté est menacée, et sur l'intérêt de la justice, qui sollicite la prompte constatation des crimes. Mais lorsque le fait n'est passible que d'une peine correctionnelle, ces motifs n'existent plus, ou, du moins, ne se présentent plus avec la même force; il n'y a donc plus de raison suffisante de s'écarter des règles ordinaires... »

In België aanvaardde de auteurs bijna eenstemmig dezelfde interpretatie. Aldus :

J.J. THONISSEN, *Travaux préparatoires du Code de procédure pénale*, I, 2de druk, Brussel, 1885, bl. 133; « *Pandectes belges* », i.v. *Flagrant délit*, noot 1 onder kol. 568 en nrs. 26, 27 en 43;

E. DESCAMPS, *Traité des fonctions du ministère public*, Brussel 1890, bl. 329;

F. THIRY, *Cours de droit criminel*, Luik, 1909, bl. 486;

G. SCHUIND, *Traité pratique de droit criminel*, 2de druk, Brussel-Parijs, 1936, I, bl. 437-438;

J. SUETENS, *L'instruction, La chambre du conseil*, in « *Les Nouvelles* », *Procédure pénale*, I, Brussel, 1946, bl. 403, nr. 172;

A. CARON, *La police judiciaire*, *ibid.*, bl. 365, nr. 301;

A. BRAAS, *Précis de procédure pénale*, 3de druk, I, Brussel-Luik, 1950, bl. 424-425.

Bijzondere aandacht vragen drie auteurs die aannemen dat de uitzonderlijke bevoegdheden, toegekend in geval van misdrijf dat strafbaar is met een « peine afflictive ou infamante », ook bij wanbedrijf bestaan.

1) E. VLIEBERGH (*Beginnelsen van strafrechtspiegeling*, Leuven, 1921, bl. 132 en 168). Hij voert geen argumenten aan.

2) J. SIMON (*Strafvordering*, Brussel, 1949, bl. 191-192). Hij beweert dat de praktijk wanbedrijven en misdaden gelijkstelt en acht zulks juist, daar de artt. 35 en 36 uitdrukkelijk wanbedrijven vermelden en geen betekenis zouden hebben « indien de procedure van het op heterdaad ontdekt misdrijf in geval van wanbedrijf niet kon gebruikt worden ». De auteur verdedigt andermaal deze mening in *Répertoire pratique du droit belge*, X, Brussel, s.d., i.v. *Procédure pénale*, nrs. 132-133.

Men moet met SIMON erkennen dat de in de artt. 35 en 36 vermelde bevoegdheden weinig of geen betekenis hebben, indien de procureur zich niet ter plaatse van het misdrijf mag begeven. Maar hieruit volgt geenszins dat hij zich ter verantwoording van dergelijk bezoek ter plaatse op art. 32 moet kunnen beroepen.

Zijn recht tot het verrichten van een bezoek ter plaatse ligt reeds besloten in de artt. 35 en 36 zelf en zulks volstaat. Uit de context volgt evenmin dat, aangezien de artt. 35 en 36 noodzakelijk het recht tot bezoek ter plaatse insluiten, de procureur ook het recht zou krijgen om tot aanhouding over te gaan buiten het geval waarin art. 40 dit uitdrukkelijk toelaat. En ten slotte volgt daaruit niet dat « peine afflictive ou infamante » in art. 32 een andere betekenis zou moeten krijgen dan die van criminele straf, alleen omdat de artt. 35 en 36 niet zo uitdrukkelijk geformuleerd zijn als men het zou wensen.

L'exactitude de cette conclusion provisoire doit être vérifiée par l'examen de la jurisprudence et de la doctrine. Le résultat est négatif pour ce qui concerne la jurisprudence, car, depuis 1814, on ne trouve pas de décision judiciaire belge ayant expressément traité de la question qui nous occupe. Certains auteurs citent à tort un arrêt de la cour de cassation du 26 octobre 1925 (Pas., 1926, I, p. 25). Cet arrêt concerne l'article 49 du code qui est autrement rédigé que les articles qui sont en discussion.

En ce qui concerne la doctrine française, nous renvoyons au commentaire le plus autorisé de la procédure pénale au XIXe siècle, FAUSTIN-HELIE (*Traité de l'Instruction criminelle*, éd. belge par J. NYPELS et L. HANSSENS, t. II, Bruxelles, 1865, p. 178-179). L'auteur écrit :

« N° 1908. Maintenant, il faut ajouter qu'il ne suffit pas, pour qu'il y ait flagrant délit dans le sens de la loi, que le fait se produise avec les circonstances qui viennent d'être énumérées, il faut encore que ce fait soit de nature à entraîner une peine afflictive ou infamante. Cette condition impérativement prescrite par les art. 32, 40 et 106 du code d'instr. crim., est absolue et n'admet aucune restriction : ce n'est qu'à raison de la gravité des faits que la loi les a qualifiés crimes, qu'elle a consenti, par une exception aux règles générales de la compétence, à intervenir les attributions judiciaires et à déléguer temporairement aux officiers de police les pouvoirs du juge, et au juge lui-même les pouvoirs du ministère public; cette double dérogation au principe qui sépare les droits de la poursuite et les droits de la juridiction, est fondée, comme on l'a vu précédemment, sur l'intérêt social, qui veut la protection des personnes dans tous les cas où leur sûreté est menacée, et sur l'intérêt de la justice, qui sollicite la prompte constatation des crimes. Mais lorsque le fait n'est passible que d'une peine correctionnelle, ces motifs n'existent plus, ou, du moins, ne se présentent plus avec la même force; il n'y a donc plus de raison suffisante de s'écarter des règles ordinaires... »

En Belgique, les auteurs ont, presque unanimement, adopté la même interprétation :

J.J. THONISSEN, *Travaux préparatoires du code de procédure pénale*, t. I, 2e éd., Bruxelles, 1885, p. 133. « *Pandectes belges* », V° *Flagrant délit*, note 1) sous col. 568 et nos 26, 27 et 43.

E. DESCAMPS, *Traité des fonctions du ministère public*, Bruxelles, 1890, p. 329.

F. THIRY, *Cours de droit criminel*, Liège, 1909, p. 486.

G. SCHUIND, *Traité pratique de droit criminel*, 2e éd., Bruxelles-Parijs, 1936, t. I, p. 437-438.

J. SUETENS, *L'instruction, La chambre du conseil*, in « *Les Nouvelles* », *Procédure pénale*, t. I, Bruxelles 1946, p. 403, n° 172.

A. CARON, *La police judiciaire*, *ibid.*, p. 365, n° 301.

BRAAS, *Précis de procédure pénale*, 3e éd., t. I, Bruxelles-Liège, 1950, p. 424-425.

Il convient de prêter une attention particulière à trois auteurs qui considèrent que les compétences spéciales attribuées en cas d'infractions passibles d'une « peine afflictive ou infamante » existent également en cas de délits.

1) E. VLIEBERGH (*Beginnelsen van strafrechtspiegeling*, Louvain, 1921, p. 132, 168). Il ne donne aucun argument.

2) J. SIMON (*Strafvordering*, Bruxelles, 1949, p. 191-192). Il affirme que la pratique confond les délits et les crimes et pense que c'est avec raison car les articles 35 et 36 mentionnent expressément les délits et n'auraient pas de sens « indien de procedure van het op heterdaad ontdekt misdrijf in geval van wanbedrijf niet kon gebruikt worden ». L'auteur défend également cette opinion dans le *Répertoire pratique du droit belge*, t. X, Bruxelles, s.d., V° *Procédure pénale*, nos 132-133.

On doit reconnaître avec Simon que les compétences mentionnées aux articles 35 et 36 n'auraient que peu ou pas de signification si le procureur ne pouvait se rendre sur le lieu du délit. Mais il n'en résulte nullement qu'il doit pouvoir invoquer l'article 32 pour s'autoriser à cette descente sur les lieux. Son droit de se transporter sur place est déjà affirmé aux articles 35 et 36 mêmes, ce qui suffit. Il se déduit tout aussi peu du contexte que le procureur, parce que les articles 35 et 36 impliquent nécessairement le droit de se rendre sur les lieux, aurait aussi le droit de procéder à l'arrestation en dehors du cas dans lequel l'article 40 l'y autorise. Enfin, on ne peut déduire que « peine afflictive ou infamante » devait avoir à l'article 32 un sens différent de celui de peine criminelle, du seul fait que les articles 35 et 36 ne sont pas rédigés de manière aussi expresse qu'on le souhaiterait.

3) J. HOFFLER (*Traité de l'instruction préparatoire en matière pénale*, Kortrijk, 1956, bl. 117) neemt de mening van SIMON over. Maar hij verplaatst het zwaartepunt van het debat naar de vraag of art. 32 aan de procureur een verplichting oplegt of alleen een bevoegdheid verleent. Het antwoord hierop vindt hij in de behandeling van de tekst door de commissie voor wetgeving van het « Corps législatif » op 7 en 8 oktober 1808 (LOCRE, *Législation civile, commerciale et criminelle*, XIII, Brussel, 1836, bl. 393). Dit lost ons probleem niet op. Veel belangrijker is op bl. 402 van dezelfde bron een passus uit de memorie van toelichting bij het wetsontwerp, geschreven door TREILHARD, conseiller d'Etat et orateur du gouvernement, waaruit blijkt hoe hij art. 32 interpreteerde: « En donnant au procureur impérial le droit de constater personnellement les crimes dans le cas de *flagrant délit*, nous n'avons certes pas entendu interdire cette faculté au juge d'instruction; ... »

De stelling van SIMON en HOFFLER steunt noch op logische tekstinterpretatie noch op de voorbereidende werkzaamheden.

*
* *

Besluit: « peine(s) afflictive(s) ou infamante(s) » betekent « criminele straf(fen) ».

« Inculpé d'un délit emportant peine afflictive ou infamante » in artikel 91, derde lid, wordt: « die verdacht is van een misdrijf waarop een criminele straf gesteld is ». En « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante » in artikel 106 in fine wordt: « indien op het misdrijf een criminele straf gesteld is ».

J. Rb.

9. Réhabilitation des condamnés

Hoofdstuk IV van Titel VII van Boek II (artt. 619-634) « De la réhabilitation des condamnés », is thans vervangen door de wet van 7 april 1964 « betreffende de uitwisseling van veroordelingen en het eerherstel in strafzaken ». Wij kennen een gelijklozend instituut (réhabilitation) inzake faillissement (W.v.K., Boek III, Tit. III, artt. 586-592). Nederland heeft alleen dit laatste (Faillissementswet, artt. 206-212) en noemt het *rehabilitatie*. In Duitsland zegt men *Rehabilitation*.

Bilderdijk zocht naar een Nederlandse benaming en schreef « herstelling van veroordeelden », De Hondt « herstelling van veroordeelden in hun vorige rechten », Bellefroid « herstelling van veroordeelden in eer en rechten », de Commissie van 1923 « eerherstel van de veroordeelden ».

Eerherstel is niet het juiste woord. Niet de eer wordt « gerehabiliteerd », maar de persoon; bovendien doet de term denken aan een geschonden eer, aan een onrechtmatige aanranding ervan, die goedge maakt moet worden.

De Commissie stelt voor: *herstel in eer en rechten*. Deze uitdrukking dekt volkomen het begrip. De veroordeelde wordt werkelijk in zijn eer en zijn rechten hersteld.

Onder voorbehoud van de rechten van derden wordt de veroordeling uitgewist. De veroordeelde kan zich een uitgifte doen uitreken van het rehabilitatie-arrest, dat ook aangetekend wordt op de kant van het veroordelend vonnis of arrest (art. 632). De rehabilitatie verhindert dat de veroordeling tot grondslag dient voor de herhaling, de voorwaardelijke veroordeling in de weg staat, (art. 634), of in de uittreksels van het strafregister vermeld wordt. De veroordeelde wordt voor zover mogelijk teruggeplaatst in de toestand van iemand die geen veroordeling heeft ondergaan.

Anderzijds krijgt hij, althans gedeeltelijk, zijn rechten terug: de rehabilitatie doet, voor het toekomstige, de gevolgen van de veroordeling in de persoon van de veroordeelde ophouden en, meer bepaald, de onbekwaamheden die eruit voortvloeien (art. 634).

De Commissie verkiest herstel in eer en rechten boven herstelling in eer en rechten: herstel komt meermalen voor in het Burgerlijk Wetboek, dat o.m. met betrekking tot minderjarigen en onbekwaamverklaarden, spreekt van herstel in hun recht (art. 1312).

E.V.D.

10. Section des requêtes, section criminelle, section civile, sections réunies

In de artikelen 491 en volgende van het Wetboek van Strafvordering komen herhaaldelijk de termen voor: *section des requêtes, section criminelle, section civile, sections réunies*, waarmee de afdelingen van het Hof van Cassatie worden bedoeld.

3) J. HOFFLER (*Traité de l'instruction préparatoire en matière pénale*, Courtrai, 1956, p. 117) reprend l'opinion de Simon. Mais il déplace le centre de la discussion en se demandant si l'article 32 impose une obligation au procureur ou lui donne seulement une compétence spéciale. Il trouve la réponse à cette question dans les travaux de la commission de législation du Corps législatif lors de l'examen de ce texte, les 7 et 8 octobre 1808 (LOCRE, *Législation civile, commerciale et criminelle*, t. XIII, Bruxelles, 1836, p. 393), ce qui ne résoud pas notre problème. Est beaucoup plus important pour nous, à la page 402 du même ouvrage, un passage de l'exposé des motifs du projet de loi, écrit par TREILHARD, conseiller d'Etat et orateur du gouvernement, d'où résulte son interprétation de l'article 32: « En donnant au procureur impérial le droit de constater personnellement les crimes dans le cas de *flagrant délit*, nous n'avons certes pas entendu interdire cette faculté au juge d'instruction; ... ».

La thèse de SIMON et HOFFLER ne trouve d'appui ni dans l'interprétation logique des textes ni dans les travaux préparatoires.

*
* *

Conclusion: « peine(s) afflictive(s) ou infamante(s) » signifie(nt) « criminele straf(fen) ». « Inculpé d'un délit emportant peine afflictive ou infamante » à l'article 91, alinéa 3, est rendu par les mots « die verdacht is van een misdrijf waarop een criminele straf gesteld is ». Et « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante » à l'article 106, in fine, devient: « indien op het misdrijf een criminele straf gesteld is ».

J. Rb.

9. Réhabilitation des condamnés

Le chapitre IV du Titre VII du Livre II (articles 619 à 634) « De la réhabilitation des condamnés », est aujourd'hui remplacé par la loi du 7 avril 1964 « relative à l'effacement des condamnations et à la réhabilitation en matière pénale ». Il existe une institution similaire (réhabilitation) en matière de faillite (C. com., Livre III, Titre III, articles 586-592). Les Pays-Bas ne connaissent que cette dernière (Faillissementswet, articles 206 à 212) et la nomment *rehabilitatie*. En Allemagne, on emploie *Rehabilitation*.

Bilderdijk cherchait une dénomination néerlandaise et employait « herstelling van veroordeelden », De Hondt « herstelling van veroordeelden in hun vorige rechten », Bellefroid « herstelling van veroordeelden in eer en rechten », la Commission de 1923 « eerherstel van de veroordeelden ».

« Eerherstel » n'est pas le mot exact: ce n'est pas l'honneur qui est réhabilité, mais la personne; au surplus le terme fait penser à un honneur entaché, à une atteinte portée injustement et qui doit être réparée.

La Commission propose: *herstel in eer en rechten*. Cette expression traduit adéquatement le concept. Le condamné est réellement rétabli dans son honneur et ses droits.

Sous réserve des droits des tiers, la condamnation est effacée. Le condamné peut se faire délivrer une expédition de l'arrêt de réhabilitation, dont il est aussi fait mention en marge du jugement ou de l'arrêt de condamnation (art. 632). La réhabilitation empêche que la condamnation puisse servir de base à la récidive, fasse obstacle à une condamnation conditionnelle (art. 634) ou soit mentionnée dans les extraits du casier judiciaire. Dans la mesure du possible, le condamné est replacé dans la situation de quelqu'un qui n'a jamais subi de condamnation.

D'autre part il recouvre ses droits, tout au moins en partie; la réhabilitation met fin pour l'avenir aux suites que la condamnation a pour la personne du prévenu, et en particulier, aux incapacités qui en découlent (art. 634).

La Commission préfère « herstel in eer en rechten » à « herstelling in eer en rechten »; « herstel » figure à plusieurs reprises dans le Code civil qui, notamment à propos des mineurs et des interdits, parle de « herstel in hun recht » (art. 1312).

E.V.D.

10. Section des requêtes, section criminelle, section civile, sections réunies

Aux articles 491 et suivants du Code d'Instruction criminelle, figurent à plusieurs reprises les termes: *section des requêtes, section criminelle, section civile, sections réunies*, pour désigner les divisions de la Cour de Cassation.

Section des requêtes. De vroeger bestaande rekestkamer van het Hof van Cassatie was ermee belast de niet-ontvankelijke of klaarblijkelijk ongegronde cassatieberoepen af te wijzen. Bij besluit van de Soevereine Vorst van 15 maart 1815 werd de rekestkamer afgeschaft. Luidens artikel 1 van dit besluit wordt immers, zowel in burgerlijke zaken als in strafzaken, door een enkele kamer uitspraak gedaan bij arrest van cassatie of bij arrest van verwerping van de voorziening, zonder dat deze door een voorafgaand arrest moet worden toegelaten.

Hieruit volgt dat, in geval van vervolging en onderzoek tegen rechters en rechtbanken wegens een misdaad in verband met hun ambt, de procureur-generaal zijn vordering niet bij de rekestkamer, maar bij de straffkamer indient (zie *Les Nouvelles, Procédure pénale*, II, Bd II, i.v. Crimes commis par les juges, nr. 321; BELTJENS, *Code d'instruction criminelle*, artt. 485-503, nr. 2). In de artikelen 491 en 492 van het Wetboek van Strafvordering moet bijgevolg « straffkamer » in de plaats gesteld worden van *section des requêtes*. Ten onrechte vermeldt Scheyven in het bijvoegsel van zijn *Traité pratique des pourvois en cassation* (voetnoot 2 onder artikel 492 Wetboek van Strafvordering) dat, ten gevolge van de afschaffing van de rekestkamer, de aangifte van een misdaad bij de eerste kamer wordt aangebracht. Dit is een alleenstaande mening en een klaarblijkelijke vergissing. De andere auteurs zijn het erover eens dat de « straffkamer » de aangifte ofwel afwijst, ofwel aanneemt met verwijzing van de zaak, overeenkomstig artikel 492, naar de burgerlijke kamer, die uitspraak doet als kamer van inbeschuldigingstelling (*Les Nouvelles, op cit.*, nr. 335; BELTJENS, *op cit.*, nr. 19).

Artikel 493 biedt geen moeilijkheid : hier kan de term « rekestkamer » eenvoudig worden weggelaten.

In de rechtspraak deden zich geen gevallen voor van onderzoek of vervolging wegens misdaden in verband met het ambt gepleegd, behalve een incidentele aangifte, die bij gebrek aan voldoende bezwaren door de tweede kamer van het Hof van Cassatie verworpen werd (Cass. 30 juni 1845, Pas. 1846, I, 507).

Section criminelle, section civile, sections réunies. In het Wetboek van Strafvordering, dat dagtekent van 1808, worden de verschillende afdelingen van het Hof van Cassatie « *section des requêtes* », « *section civile* » en « *section criminelle* » genoemd (zie artt. 491, 492, 493, 496 en 499). In artikel 495 is sprake van « *sections réunies* ».

Deze termen werden overgenomen uit de wetten van 2 brumaire jaar IV (24 oktober 1795) en 27 ventôse jaar VIII (18 maart 1800). In de eerstgenoemde wet treft men de volgende teksten aan :

Artikel 1 : Les cinquante juges composant le tribunal de cassation sont distribués en trois sections...

Artikel 2 : La première section... statuera sur l'admission ou le rejet des requêtes en cassation...

Artikel 3 : Les deux autres sections... prononceront définitivement sur les demandes en cassation... lorsque les requêtes auront été admises. La troisième section prononcera exclusivement sur les demandes en cassation en matière criminelle, correctionnelle et de police sans qu'il soit besoin de jugement préalable d'admission.

Artikel 5 : Les sections assemblées seront présidées par...

Artikel 60 van de wet van 27 ventôse jaar VIII vermeldt eveneens : « Le tribunal (de cassation) se divisera en trois sections... ».

Ingevolge de latere wetten betreffende de rechterlijke organisatie, is het Hof van Cassatie niet meer in « *secties* », maar in twee « *kamers* » verdeeld, die kennis nemen, de eerste van de voorzieningen in burgerlijke zaken, de tweede van de voorzieningen in strafzaken alsook van de andere zaken waarvan de kennisgeving aan het Hof van Cassatie behoort (zie art. 20 van de wet van 4 augustus 1832, artt. 132, 133 en 134 van de wet van 18 juni 1869, gewijzigd bij artikel 4 van de wet van 25 februari 1954). De gevallen waarin het Hof « met verenigde kamers » moet optreden, worden eveneens bepaald.

De afdelingen van het Hof, waaraan de wetgever in 1808 de benaming « *sections* » heeft gegeven, zijn dus « *kamers* » geworden in de huidige wetgeving.

Dan blijft nog de vraag hoe de termen « *(section) civile* » en « *(section) criminelle* » in het Nederlands worden weergegeven.

De wet van 25 februari 1954 (art. 4) spreekt van de « eerste » en de « tweede » kamer, maar voegt eraan toe dat de eerste kamer kennis neemt van de voorzieningen in « *burgerlijke* » zaken, en de tweede van de voorzieningen in « *criminele* » zaken, « *correctionele* » zaken en « *politiezaken* », alsook van de andere zaken waarvan de kennisgeving aan het Hof van Cassatie behoort. De eerste kamer is dus die waarbij de burgerlijke zaken worden aangebracht en de tweede die waarbij hoofdzakelijk de strafzaken worden aangehangig gemaakt.

Section des requêtes : L'ancienne chambre des requêtes de la Cour de Cassation était chargée d'écarter les pourvois en cassation irrecevables ou manifestement non fondés. Cette chambre fut supprimée par l'arrêté du Prince Souverain du 15 mars 1815. En effet, aux termes de l'article 1er de cet arrêté, une seule chambre se prononce tant en matière civile qu'en matière pénale par arrêt de cassation ou par arrêt de rejet, sans que le pourvoi doive être admis par un arrêt préparatoire.

Il s'en suit que, en cas de poursuite et d'instruction contre des juges et des tribunaux du chef d'un crime commis dans l'exercice de leurs fonctions, le procureur général introduit la procédure non pas devant la chambre des requêtes mais devant la chambre criminelle (voir *Les Nouvelles, Procédure pénale*, II, t. II, verbo Crimes commis par les juges, n° 321; BELTJENS, *Code d'instruction criminelle*, articles 485-503, n° 2). Il convient donc de remplacer *section des requêtes* par « *chambre criminelle* » aux articles 491 et 492 du Code d'Instruction criminelle. C'est à tort que Scheyven mentionne dans l'appendice de son *Traité pratique des pourvois en cassation* (note 2 sous l'article 492 du Code d'Instruction criminelle) que, par suite de la suppression de la chambre des requêtes, la dénonciation d'un crime doit être portée devant la première chambre. C'est là une opinion isolée et une erreur manifeste. Les autres auteurs sont unanimes à dire que la « *chambre criminelle* » rejette la dénonciation ou l'admet avec, conformément à l'article 492, renvoi devant la chambre civile, qui statuera comme chambre des mises en accusation (*Les Nouvelles, op. cit.*, n° 335; BELTJENS, *op. cit.*, n° 19).

L'article 493 ne présente pas de difficultés : les mots « *chambre des requêtes* » peuvent y être omis sans plus.

En jurisprudence on ne trouve aucun exemple d'instruction ou de poursuite du chef de crime commis par des juges dans l'exercice de leurs fonctions, à l'exception d'une dénonciation incidente qui fut rejetée par la deuxième chambre de la Cour de Cassation, à défaut de preuves suffisantes (Cass. 30 juin 1845, Pas. 1846, I, 507).

Section criminelle, section civile, sections réunies. Dans le Code d'Instruction criminelle, qui date de 1808, les divisions de la Cour de Cassation sont appelées « *section des requêtes* », « *section civile* » et « *section criminelle* » (voir articles 491, 492, 493, 496 et 499). A l'article 495 il est question de « *sections réunies* ».

Ces termes ont été empruntés aux lois des 2 brumaire an IV (24 octobre 1795) et 27 ventôse an VIII (18 mars 1800). Dans la première de ces lois, on trouve les textes suivants :

Article 1er : Les cinquante juges composant le tribunal de cassation sont distribués en trois sections...

Article 2 : La première section... statuera sur l'admission ou le rejet des requêtes en cassation...

Article 3 : Les deux autres sections... prononceront définitivement sur les demandes en cassation... lorsque les requêtes auront été admises. La troisième section prononcera exclusivement sur les demandes en cassation en matière criminelle, correctionnelle et de police sans qu'il soit besoin de jugement préalable d'admission.

Article 5 : Les sections assemblées seront présidées par...

L'article 60 de la loi du 27 ventôse an VIII, déclare également : « Le tribunal (de cassation) se divisera en trois sections... ».

A la suite des lois subséquentes relatives à l'organisation judiciaire, la Cour de Cassation n'est plus divisée en « *sections* », mais en deux « *chambres* » qui connaissent, la première des pourvois en matière civile, la seconde des pourvois en matière criminelle, ainsi que des autres affaires dont la connaissance appartient à la Cour de Cassation (voir art. 20 de la loi du 4 août 1832, articles 132, 133 et 134 de la loi du 18 juin 1869, modifiée par l'article 4 de la loi du 25 février 1954). Les cas dans lesquels la Cour doit siéger « *chambres réunies* » sont également prévus.

Les divisions de la Cour auxquelles le législateur de 1808 avait donné le nom de « *sections* » sont donc devenues des « *chambres* » dans la législation d'aujourd'hui.

Il reste à déterminer comment il faut rendre en néerlandais les mots « *(section) civile* » et « *(section) criminelle* ».

La loi du 25 février 1954 (article 4) parle de la « première » et de la « seconde » chambre, mais ajoute que la première chambre connaît des pourvois en matière « *civile* » et la seconde des pourvois en matière « *criminelle* », « *correctionnelle* » et de « *police* », ainsi que des autres affaires dont la loi attribue la connaissance à la Cour de Cassation. La première chambre est donc celle devant laquelle sont portées les affaires civiles et la seconde celle devant laquelle sont portées principalement les affaires pénales.

Door de termen « burgerlijke kamer » voor *section civile* en « strafkamer » voor *section criminelle* te gebruiken, duidt men de kamers aan volgens de aard van de zaken waarvan de wetgever hun de kennisgeving opdraagt. Tevens staat men zeer dicht bij de Franse terminologie (*section civile*, *section criminelle*) van de artikelen 492 en volgende en de gebruikte termen stemmen overeen met die welke in Nederland gebezigd worden ter aanduiding van de eerste en de tweede kamer van de Hoge Raad.

Besluit : *section civile* = burgerlijke kamer; *section criminelle* = strafkamer; *sections réunies* = verenigde kamers.

J. Rs.

II. Section de la cour impériale

In de artikelen 218, 219 en 220 van het Wetboek van Strafvordering is sprake van een *section de la cour impériale*, die in het bijzonder belast is met de inbeschuldigingstelling. In art. 248 wordt dezelfde instelling *section criminelle* genoemd. De Franse *cour impériale* van de Napoleontische tijd is thans in België vervangen door het hof van beroep. Met het woord *section* is hier een kamer van het hof van beroep bedoeld en meer bepaald de kamer van inbeschuldigingstelling.

Besluit : *Section (de la cour impériale)* in de artt. 218, 219 en 220 van de *Code d'instruction criminelle* van 1808 = kamer (van het hof van beroep); *section criminelle* (art. 248) = kamer van inbeschuldigingstelling.

G. V. D.

12. Tribunaux de police, de simple police, de police correctionnelle

In de eerste titel van het tweede boek van de *Code d'instruction criminelle* van 1808 worden de *tribunaux de police* onderverdeeld in *tribunaux de simple police* (artt. 137-178) en in *tribunaux en matière correctionnelle* of *tribunaux correctionnels* (artt. 179-216). De *tribunaux de simple police* worden verder onderscheiden in rechtbanken die voorgezeten worden door de vrederechter als politierechter en in rechtbanken die voorgezeten worden door de *maire* als politierechter. De vonnissen van de *tribunaux en matière correctionnelle* worden op enkele plaatsen genoemd « jugemens rendus en police correctionnelle » (artt. 200 en 201).

De wet van 1 mei 1849 « sur les tribunaux de police simple et correctionnelle » gebruikt de benamingen *tribunal de simple police* (artt. 4, 5, 7), *tribunal de police correctionnelle* (artt. 6 en 7) en *tribunaux correctionnels* (art. 11).

De artikelen van het Wetboek van Strafvordering die handelden over de *maire* als politierechter, waren reeds lang buiten toepassing toen zij uitdrukkelijk opgeheven werden bij art. 4 van het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935.

Thans bestaan nog slechts twee soorten van rechtbanken in dit verband : de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken. De wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke organisatie (o.m. artt. 6, 9, 10, 13) noemt de rechtbanken die door de vrederechter als politierechter worden voorgezeten, niet meer *tribunaux de simple police*, maar *tribunaux de police* (politierechtbanken). De benaming *tribunal de police correctionnelle*, die in de wet van 1 mei 1849 voorkomt, blijkt ook sedert lang in onbruik te zijn geraakt. De benaming *tribunal correctionnel* (correctionele rechtbank), die reeds op verscheidene plaatsen in de *Code d'instruction criminelle* van 1808 voorkwam (o.m. artt. 174, 176, 177, 178, 208), is thans nog de enig gebruikelijke.

Ten slotte blijkt de enige moeilijkheid in dit verband dat het opschrift *Tribunaux de police* van de eerste titel van het tweede boek als verzamelnaam dient voor de « politierechtbanken » en de « correctionele rechtbanken ». Aangezien dit opschrift zonder belang is voor de interpretatie van de tekst van het Wetboek, stelt de Commissie voor het in het Nederlands weer te geven door de woorden « Politierechtbanken en correctionele rechtbanken ».

Besluit : *tribunaux de police* (opschrift van Boek II, Titel I) = Politierechtbanken en correctionele rechtbanken; *tribunaux de (simple) police* = politierechtbanken; *tribunal correctionnel*, *tribunal de police correctionnelle* = correctionele rechtbank.

G. V. D.

En employant les termes « burgerlijke kamer » pour *section civile* et « strafkamer » pour *section criminelle*, on désigne les chambres selon la matière des affaires pour lesquelles le législateur leur a donné compétence. En même temps, on reste très proche de la terminologie française (*section civile*, *section criminelle*) des articles 492 et suivants et les termes employés concordent avec ceux qui sont utilisés aux Pays-Bas pour désigner la première et la seconde chambre du « Hoge Raad ».

Conclusion : *section civile* = « burgerlijke kamer »; *section criminelle* = « strafkamer »; *sections réunies* = « verenigde kamers ».

J. Rs.

II. Section de la cour impériale

Il est question aux articles 218, 219 et 220 du Code d'Instruction criminelle d'une *section de la cour impériale* qui est spécialement chargée de la mise en accusation. Cette même institution est dénommée *section criminelle* à l'article 248. La *Cour impériale* française de l'époque napoléonienne a aujourd'hui été remplacée en Belgique par la cour d'appel. Le mot *section* désigne ici une chambre de la cour d'appel et, plus précisément, la chambre des mises en accusation.

Conclusion : *Section (de la cour impériale)* aux articles 218, 219 et 220 du Code d'Instruction criminelle de 1808 = « kamer (van het hof van beroep) »; *section criminelle* (art. 248) = « kamer van inbeschuldigingstelling ».

G.V.D.

12. Tribunaux de police, de simple police, de police correctionnelle

Dans le Titre premier du Livre II du Code d'Instruction criminelle de 1808, les *tribunaux de police* sont divisés en *tribunaux de simple police* (articles 137 à 178) et en *tribunaux en matière correctionnelle* ou *tribunaux correctionnels* (articles 179 à 216). Les *tribunaux de simple police* étaient toutefois divisés à leur tour en tribunaux présidés par le juge de paix comme juge de police et tribunaux présidés par le *maire* en qualité de juge de police. Les jugements des *tribunaux en matière correctionnelle* sont, en certains endroits, appelés « jugemens rendus en police correctionnelle » (articles 200 et 201).

La loi du 1er mai 1849 « sur les tribunaux de police simple et correctionnelle » employa les dénominations *tribunal de simple police* (articles 4, 5, 7), *tribunal de police correctionnelle* (articles 6 et 7) et *tribunaux correctionnels* (article 11).

Les articles du Code d'Instruction criminelle qui traitaient du *maire* en qualité de juge de police étaient déjà depuis longtemps sans application quand ils furent abrogés expressément par l'article 4 de l'arrêté royal n° 59 du 10 janvier 1935.

Aujourd'hui il ne reste plus que deux sortes de tribunaux en cette matière : les tribunaux de police et les tribunaux correctionnels. La loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire (e.a. articles 6, 9, 10, 13) n'appelle plus les tribunaux qui sont présidés par le juge de paix comme juge de police, *tribunaux de simple police*, mais *tribunaux de police* (politierechtbanken). L'appellation *tribunal de police correctionnelle* qui figure encore dans la loi du 1er mai 1849, paraît aussi être tombée en désuétude depuis longtemps. La dénomination *tribunal correctionnel* (correctionele rechtbank), que l'on trouvait déjà en différents endroits dans le Code d'Instruction criminelle de 1808 (notamment aux articles 174, 176, 177, 178, 208) est aujourd'hui la seule qui soit encore employée.

En somme la seule difficulté qui reste à résoudre en cette matière est que l'intitulé du Titre premier du Livre II emploie le collectif *Tribunaux de police* pour désigner à la fois les « tribunaux de (simple) police » et les « tribunaux correctionnels ». Etant donné que cet intitulé est sans intérêt pour l'interprétation du texte du code, la Commission propose de le rendre en néerlandais par les mots « Politierechtbanken en correctionele rechtbanken ».

Conclusion : *Tribunaux de police* (intitulé du Livre II, Titre I) = « Politierechtbanken en correctionele rechtbanken »; *tribunaux de (simple) police* = « politierechtbanken »; *tribunal correctionnel*, *tribunal de police correctionnelle* = « correctionele rechtbank ».

G. V. D.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 15e oktober 1964 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot invoering van de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis » heeft de 18e maart 1965 het volgende advies gegeven :

Het ontwerp heeft tot doel de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis in te voeren.

De tekst is het werk van de Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten.

De Commissie was er zich van bewust dat met een eenvoudige vertaling van de oorspronkelijke Franse tekst van 1808, zoals die nadien uitdrukkelijk is gewijzigd, geen genoegen kon worden genomen.

Uit het verslag van de Commissie blijkt duidelijk dat deze met moeilijkheden heeft moeten afrekenen, die haar dwongen stelling te kiezen betreffende het al dan niet van kracht zijn van sommige bepalingen.

In het verslag leest men namelijk : « Bij de behandeling van het Burgerlijk Wetboek en van het Strafwetboek heeft de Commissie zich op het standpunt gesteld dat alleen de uitdrukkelijk ingetrokken bepalingen dienden te worden weggelaten... Voor het hier behandelde Wetboek kan deze methode niet worden aangewend... Een eerste reeks teksten betreft instellingen die behoorden tot het keizerlijk bewind en die door België niet zijn overgenomen... Een tweede reeks betreft hervormingen die tot stand zijn gekomen buiten het Wetboek van Strafvordering en die het gecodificeerde recht hebben gewijzigd, zonder de incidentie van het nieuwe op het vroegere recht uitdrukkelijk te regelen. »

De Commissie heeft geoordeeld dat deze moeilijkheden in de Nederlandse tekst een oplossing dienden te krijgen. Zij heeft daarbij echter de Regering attent gemaakt op de volgende twee punten :

1° in tegenstelling met de aanvangsbepaling van de wet van 30 december 1961 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek, en met die van de wet van 10 juli 1964 tot invoering van de Nederlandse tekst van het Strafwetboek, welke beide luiden : « De hiernavolgende bepalingen vormen de Nederlandse tekst van..., zoals het uitdrukkelijk is gewijzigd en aangevuld tot... », mag het woord « uitdrukkelijk » in de aanvangsbepaling van de wet tot invoering van het Wetboek van Strafvordering niet voorkomen;

2° mocht de Commissie in een bepaald geval zich hebben vergist, « dan zou daaraan geen ander rechtsgevolg zijn verbonden dan dat er geen Nederlandse versie zou bestaan van de ten onrechte als opgeheven beschouwde passus : de wetgever van 1966 zou niet kunnen worden geacht, aan het bestaan van een bepaling te hebben willen raken : dit valt immers buiten het raam van een ontwerp van wet dat geen ander doel heeft dan het invoeren van een Nederlandse tekst, zonder aan het recht zelf iets te wijzigen ».

Op grond van deze overwegingen kwam de Raad van State tot de bevinding dat de aanpassing van de Nederlandse tekst aan het vigerend recht, zonder gelijktijdige herziening van de Franse tekst, voor gevolg zou hebben, de eenvormigheid tussen de beide teksten in het gedrang te brengen.

De Raad van State is van oordeel dat wegens de gelijkwaardigheid die artikel 7 van de wet van 31 mei 1961 aan de Nederlandse en aan de Franse tekst verleent, de eenvormigheid tussen de beide teksten moet worden nagestreefd. Daarom heeft hij in de eerste plaats, na daaromtrent met de Minister van Justitie overleg te hebben gepleegd, de « Code d'instruction criminelle » grondig onderzocht met de bedoeling deze met de thans in België van kracht zijnde wetgeving in overeenstemming te brengen.

In de meeste gevallen is de Raad van State tot dezelfde vaststellingen als de Commissie gekomen. In bepaalde gevallen stelt hij voor bij de aanpassing van het Wetboek verder te gaan dan de Commissie, door bijvoorbeeld bepalingen die als impliciet opgeheven worden beschouwd, uitdrukkelijk op te heffen.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 15 octobre 1964, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant établissement du texte néerlandais du Code d'instruction criminelle et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive », a donné le 18 mars 1965 l'avis suivant :

Le projet tend à établir le texte néerlandais du Code d'instruction criminelle et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive.

Ce texte est l'œuvre de la Commission chargée de l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des codes et des lois et arrêtés principaux.

La Commission a eu conscience que sa mission ne pouvait se borner à une traduction pure et simple du texte français original de 1903, tel qu'il a été expressément modifié par la suite.

Il ressort clairement de son rapport, que cette Commission s'est trouvée confrontée avec des difficultés qui l'ont contrainte à prendre position sur le point de savoir si telle ou telle disposition était ou non en vigueur.

On peut lire notamment dans ce rapport : « Lors de l'élaboration de la version néerlandaise du Code civil et du Code pénal, la Commission a adopté le point de vue que seules les dispositions abrogées expressément devaient être omises... Pour ce Code-ci, cette méthode ne pouvait être appliquée... Une première série de textes concerne des institutions qui appartenaient au régime impérial et qui n'ont pas été reprises par la Belgique... Une seconde série de textes ont subi l'effet de réformes réalisées en dehors du Code d'instruction criminelle et ont modifié le droit codifié, sans déterminer l'incidence du droit nouveau sur l'ancien. »

La Commission a estimé que ces difficultés devaient trouver leur solution dans le texte néerlandais. Elle a toutefois attiré l'attention du Gouvernement sur les deux points ci-après :

1° à la différence de la disposition liminaire de la loi du 30 décembre 1961 portant établissement du texte néerlandais du Code civil et de celle de la loi du 10 juillet 1964 portant établissement du texte néerlandais du Code pénal, toutes deux rédigées en ces termes : « Les dispositions qui suivent forment le texte néerlandais du... tel qu'il a été expressément modifié et complété jusqu'au... », la disposition liminaire du projet de loi portant établissement du texte néerlandais du Code d'instruction criminelle ne peut contenir le terme « expressément »;

2° dans l'hypothèse où la Commission aurait, sur un point déterminé, fait erreur, « la seule conséquence juridique en résultant serait l'absence de version néerlandaise du passage erronément considéré comme abrogé : le législateur de 1966 ne saurait être considéré comme ayant voulu mettre fin à l'existence d'une disposition; cela sortirait du cadre du présent projet qui n'a pour but que l'établissement d'un texte néerlandais, sans modifier le droit lui-même ».

Partant de ces considérations, le Conseil d'Etat a été amené à constater que l'adaptation pure et simple du texte néerlandais au droit présentement en vigueur, sans une révision simultanée du texte français, ne pourrait que compromettre l'harmonie des deux textes.

Le Conseil d'Etat est d'avis que le principe de l'équivalence du texte français et du texte néerlandais, proclamé par l'article 7 de la loi du 31 mai 1961, requiert une telle harmonie. C'est pourquoi, après s'en être référé au Ministre de la Justice, le Conseil d'Etat a en premier lieu procédé à un examen approfondi du « Code d'instruction criminelle », en vue de sa mise en concordance avec la législation actuellement en vigueur en Belgique.

Dans la majorité des cas, le Conseil d'Etat est arrivé aux mêmes conclusions que la Commission. Dans certains cas, il est proposé de pousser l'adaptation du Code plus loin que ne l'a fait la Commission, et d'abroger expressément, par exemple, les dispositions dont l'abrogation implicite est indubitable.

Het advies bestaat uit drie gedeelten. In het eerste gedeelte wordt de Franse tekst, die tot dusver de enige authentieke is, onderzocht. In het tweede gedeelte wordt het ontwerp waarin de tekst uitgewerkt door de Commissie is vervat, besproken. Deze tekst wordt in overeenstemming gebracht met de wijzigingen die in het eerste gedeelte voor de Franse tekst zijn voorgesteld. In het derde gedeelte komt de door de Raad van State voorgestelde tekst voor.

EERSTE GEDEELTE

AANPASSING VAN DE « CODE D'INSTRUCTION CRIMINELLE »

De werkmethode door de Raad van State aanbevolen, bestaat erin vooreerst de « Code d'instruction criminelle » met het vigerend recht in overeenstemming te brengen, en vervolgens de Nederlandse tekst op te stellen. Deze methode heeft de wetgever reeds aangewend in verband met het Burgerlijk Wetboek.

*
* *

Wellicht is het niet zonder nut de voor dit Wetboek gevolgde werkwijze hier uiteen te zetten.

Op 13 juli 1948 heeft de Minister van Justitie bij de Senaat een ontwerp van wet ingediend « tot verbetering van de onjuiste termen van de Franse tekst van het Burgerlijk Wetboek en tot vaststelling, in die tekst, van sommige stilzwijgende opheffingen » (gedr. st., zitting 1947-1948, nr. 450).

De memorie van toelichting verklaarde :

« Daar het onderhavige ontwerp van wet er zich toe beperkt de termen van de vóór 18 april 1898 verschenen wetten te verbeteren of vast te stellen dat zij opgeheven zijn, wijzig het enkel de Franse tekst van het Burgerlijk Wetboek.

Bij het koninklijk besluit van 18 september 1923 werd aan een commissie de taak opgedragen de bepalingen van de Grondwet, de Wetboeken, de voornaamste van kracht zijnde wetten en besluiten waarvan geen officiële Nederlandse tekst werd bekend gemaakt, in deze taal te vertalen.

Aan deze commissie zal het behoren rekening te houden met de door het onderhavige ontwerp doorgevoerde aanpassingen wanneer zij de vertaling van het Burgerlijk Wetboek, die bij het koninklijk besluit van 22 september 1932 werd goedgekeurd, zal herwerken ».

De Franse tekst van het Burgerlijk Wetboek zou dus verbeterd worden voordat de Nederlandse werd opgesteld.

Bij de bespreking van genoemd ontwerp van wet in de Senaat verklaarde de Minister, dat hij voornemens was de overige Wetboeken waarin ook vervallen termen en stilzwijgend opheffen of gewijzigde teksten voorkwamen, te moderniseren.

Dat voornemen heeft toentertijd geen uitvoering gekregen.

Deed de behoefte aan redactionele verbetering van de Code pénal, die geruime tijd na België's onafhankelijkheid tot stand was gekomen, zich minder scherp gevoelen, de modernisering van de Code d'instruction criminelle daarentegen is een belangrijker aangelegenheid.

Het Wetboek van Strafvordering is oud, zo naar de vorm als naar de geest; twee jaar ouder dan het Strafwetboek van Napoleon, draagt het nog het merk van instellingen die dagtekenen van vóór de keizerlijke codificaties, of ze uit het oude recht dan wel uit het recht van de tussenperiode ontstaan zijn. Heel wat bepalingen zijn gewijd aan buitengewone rechtbanken die de Grondwet verbiedt; de terminologie is vaak onnauwkeurig.

Om al die redenen is het wenselijk, dat het vaststellen van de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering gepaard gaat met een wijziging van de Franse versie; de rechtszekerheid eist, dat beide versies overeenstemmen en dat zij beide onder meer met dezelfde opheffingen rekening houden.

METHODE GEVOLGD VOOR HET OPMAKEN VAN DE VOORGESTELDE TEKST

De wet van 15 december 1949 tot verbetering van de verouderde termen van de Franse tekst van het Burgerlijk Wetboek en tot vaststelling, in die tekst, van sommige stilzwijgende opheffingen, is als volgt te werk gegaan :

- een eerste reeks artikelen (1 tot 11) verving, in de aldaar genoemde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, sommige verouderde termen door de thans geldende;
- artikel 28 schrapt de verouderde termen in een aantal artikelen;
- artikel 29 hief sommige artikelen in hun geheel op.

Le présent avis tient en trois parties. La première partie est consacrée à l'examen du texte français, jusqu'à présent le seul authentique. La deuxième est consacrée à l'examen du texte élaboré par la Commission et à sa mise en concordance avec les modifications au texte français proposées dans la première partie de l'avis. La troisième, enfin, contient le texte suggéré par le Conseil d'Etat.

PREMIERE PARTIE

ADAPTATION DU « CODE D'INSTRUCTION CRIMINELLE »

La méthode préconisée par le Conseil d'Etat consiste à mettre, au préalable, le Code d'instruction criminelle en concordance avec le droit en vigueur, pour en établir ensuite le texte néerlandais. Cette méthode a déjà été suivie pour le Code civil.

*
* *

Sans doute n'est-il pas inutile de rappeler la manière dont il a été procédé à cette occasion.

Le 13 juillet 1948, le Ministre de la Justice déposait sur le bureau du Sénat un « projet de loi corrigeant les termes inexacts du texte français du Code civil et y constatant certaines abrogations tacites » (Doc. parl. session 1947-1948, n° 450).

L'exposé des motifs énonçait :

« Comme le présent projet de loi se borne à corriger ou à constater l'abrogation de termes de lois antérieures au 18 avril 1898, il n'apporte de modifications qu'au texte français du Code civil.

Par arrêté royal du 18 septembre 1923, une commission a été chargée de la traduction en néerlandais des dispositions de la Constitution, des Codes, des principales lois et arrêtés en vigueur dont il n'a pas été publié de texte officiel néerlandais.

C'est à cette commission qu'il incombera de tenir compte des adaptations du présent projet lorsqu'elle retouchera la traduction du Code civil approuvée par arrêté royal du 22 septembre 1932. »

Les corrections apportées à la version française du Code civil précédaient ainsi la rédaction de ce Code en langue néerlandaise. Le Ministre de la Justice, lors de la discussion du projet de loi précité au Sénat, avait déclaré qu'il entraînait dans ses intentions de moderniser les autres Codes où figurent également des expressions périmées et des textes abrogés ou modifiés implicitement.

Cette intention ne fut pas réalisée à l'époque.

Si le problème de la correction de la version française du Code pénal ne se posait pas avec acuité, puisque ce Code est largement postérieur à l'indépendance de la Belgique, en revanche, la modernisation du Code d'instruction criminelle est une question qui présente un plus grand intérêt.

Le Code d'instruction criminelle est ancien, dans sa forme comme dans son esprit; antérieur de deux années au Code pénal napoléonien, il conserve la marque d'institutions antérieures aux codifications impériales, qu'elles soient issues du droit ancien ou du droit de la période intermédiaire. Il consacre de nombreuses dispositions à des tribunaux extraordinaires que la Constitution prohibe; sa terminologie manque de précision.

Les considérations qui précèdent font souhaiter que l'établissement de la version néerlandaise du Code d'instruction criminelle aille de pair avec une modification de la version française de ce Code, la sécurité juridique demandant que les deux versions soient conformes, et que l'une et l'autre reflètent notamment les mêmes abrogations.

METHODE SUIVIE POUR L'ELABORATION DU TEXTE PROPOSE

La loi du 15 décembre 1949 corrigeant les termes périmés du texte français du Code civil et y constatant certaines abrogations tacites avait procédé de la manière suivante :

- une première série d'articles (les articles 1er à 11) remplaçait, dans les dispositions du Code civil qui y étaient citées, certains termes périmés par les termes actuellement en vigueur;
- l'article 28 supprimait les termes périmés dans plusieurs articles du Code civil;
- l'article 29 abrogeait certains articles entiers du Code civil.

Bij het opmaken van de tekst die hierna volgt, is de vraag gerezen of dezelfde methode kon worden gevolgd. In een aantal artikelen van het Wetboek van Strafvordering konden de woorden « adjoint » of « adjoint de maire » worden vervangen door « échevin ». In andere ging dat minder goed. In artikel 16, derde lid, bijvoorbeeld zou men gekomen zijn tot een onjuiste wending als : « soit du bourgmestre du lieu, soit de son échevin ».

De taak werd nog bemoeilijkt doordat dezelfde woorden verschillende zaken konden dekken; zo wijzen de woorden « section criminelle » in artikel 248 op de huidige kamer van inbeschuldigingstelling, in de artikelen 441, 493, 503 en 528 op de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van de voorzieningen in criminele, correctionele en politiezaken.

Met een woord, de wijzigingen die in verschillende artikelen konden worden aangebracht, waren zo gering in aantal (op de vervanging van « procureur impérial » na), dat het wenselijk is gebleken een ander werkschema te gebruiken dan voor het Burgerlijk Wetboek.

In de voorgestelde tekst is artikelsgewijs te werk gegaan. Zo wordt het mogelijk na te gaan wat in de Franse versie en dus ook in de Nederlandse ontwerp-tekst van het Wetboek van Strafvordering moet worden veranderd, en meteen het gehele Wetboek te doorlopen zonder herhaaldelijk op eenzelfde artikel terug te moeten komen. Wel levert de gevolgde methode lichte bezwaren op, bijvoorbeeld de noodzaak van bepaalde herhalingen. Om dat tegen te gaan, zijn de artikelen waarin gelijke wijzigingen moeten worden aangebracht, zoveel mogelijk gegroepeerd.

Over de hierna voorgestelde tekst ten slotte nog het volgende :

- 1° de wijzigingen in eenzelfde artikel van het Wetboek van Strafvordering zijn in eenzelfde onderverdeling van de voorgestelde tekst samengebracht;
- 2° de wijzigingen in de opschriften van sommige afdelingen van het Wetboek zijn vermeld in de volgorde van het Wetboek;
- 3° de bepalingen uit de wet van 17 april 1878 en uit de wet van 1 mei 1849 op de rechtbanken van eenvoudige en correctionele politie, die in de plaats zijn gekomen van sommige artikelen van het Wetboek van Strafvordering, worden gemakshalve in dat Wetboek ingevoegd;
- 4° de artikelen die in het verleden niet uitdrukkelijk zijn opgeheven, worden ter wille van de rechtszekerheid uitdrukkelijk opgeheven.

* * *

COMMENTAAR OP DE VOORGESTELDE TEKST

Voor de artikelen 1 tot 7 van het Wetboek van Strafvordering is de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering in de plaats gekomen. Artikel 18 van die wet wordt gewijzigd; zoals voor alle artikelen van het Wetboek is er ook hier rekening mede gehouden, dat eenheid in de Franse terminologie « accusé, prévenu, inculpé » nodig is.

In algemene regel beantwoordt aan de term « verdachte », welke de Commissie heeft gebruikt voor de « inculpé » en de « prévenu » tijdens het vooronderzoek (gerechtelijk vooronderzoek of onderzoek) de term « inculpé »;

aan de term « beklaagde » de term « prévenu »;

aan de term « beschuldigde » de term « accusé ».

In artikel 9 van hetzelfde Wetboek moeten verscheidene wijzigingen worden aangebracht.

In plaats van « cours impériales » leze men « cours d'appel ».

Vóór de inwerkingtreding van de wet van 20 april 1810 op de organisatie van de rechterlijke orde en het beheer van de justitie bestonden er hoven van beroep en « cours de justice criminelle ».

De hoven van beroep, onder de benaming « tribunaux d'appel », ingesteld bij de wet van 27 ventôse, jaar VIII, kregen de benaming « cours d'appel », ingevolge artikel 136 van het senatus-consult van 28 floréal, jaar XII. De « tribunaux d'appel » waren gelast uitspraak te doen « ... sur les appels des jugements de première instance rendus en matière civile par les tribunaux d'arrondissement, et sur les appels des jugements de première instance, rendus par les tribunaux de commerce » (wet van 27 ventôse, jaar VIII, artikel 22).

Lors de l'établissement du texte proposé ci-dessous, s'est posée la question de savoir si la même méthode pouvait être suivie. Il était certes possible de remplacer, dans plusieurs articles du Code d'instruction criminelle, les mots « adjoint » ou « adjoint de maire » par le mot « échevin », mais une telle correction n'aurait pas toujours été heureuse et pour n'en donner qu'un exemple, l'article 16, alinéa 3, aurait été rédigé de la façon suivante : « soit du bourgmestre du lieu, soit de son échevin », ce qui constituerait une impropriété de langage.

La tâche se compliquait encore du fait que les mêmes mots pouvaient recouvrir des réalités différentes; ainsi, à l'article 248, les mots « section criminelle » désignent l'actuelle chambre des mises en accusation, alors qu'aux articles 441, 493, 503 et 528, les mêmes termes désignent la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police.

En un mot, les modifications qui auraient pu être apportées à plusieurs articles étaient si peu nombreuses (à l'exception du remplacement des mots « procureur impérial ») qu'il a paru souhaitable d'adopter un plan de travail qui diffère de celui qui avait été suivi pour le Code civil.

Le texte proposé tient compte de la succession des articles; cette méthode permettra d'examiner en même temps les modifications qui devaient être apportées à la version française et conséquemment au projet de texte néerlandais du Code d'instruction criminelle et de parcourir l'ensemble du Code précité sans devoir revenir à plusieurs reprises sur un même article. La méthode suivie comporte des inconvénients mineurs, telle la nécessité de certaines redites; pour les pallier, les articles auxquels des modifications identiques devaient être apportées, ont été groupés, dans la mesure du possible.

Enfin, dans le texte proposé ci-dessous :

- 1° les modifications à apporter à un même article du Code d'instruction criminelle ont été rassemblées dans une même subdivision du texte proposé;
- 2° les modifications à apporter aux intitulés de certaines divisions du Code figurent dans l'ordre que présente la lecture suivie du Code;
- 3° les dispositions de la loi du 17 avril 1878 et celles de la loi du 1er mai 1849 sur les tribunaux de police simple et correctionnelle qui se sont substituées à certains articles du Code d'instruction criminelle ont été insérées, pour des raisons de facilité, dans le corps même de ce Code;
- 4° les articles qui n'ont pas fait, dans le passé, l'objet d'une abrogation expresse sont, dans un but de sécurité juridique, expressément abrogés.

* * *

COMMENTAIRES DU TEXTE PROPOSÉ

Aux articles 1er à 7 du Code d'instruction criminelle, s'est substituée la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale. Une modification est apportée à l'article 18 de cette loi; il est ici tenu compte, comme il le sera pour tous les articles du Code, de l'opportunité de rendre uniforme la terminologie de la version française, en ce qui concerne les mots « accusé, prévenu, inculpé ».

En règle générale, au terme néerlandais « verdachte », que la Commission a employé pour désigner l'inculpé et le prévenu au cours de l'instruction préparatoire (information ou instruction judiciaire), correspond, dans la version française, le terme « inculpé »;

au terme néerlandais « beklaagde », correspond le terme français « prévenu »;

au terme néerlandais « beschuldigde », correspond le terme français « accusé ».

A l'article 9 du même Code, plusieurs modifications doivent être apportées.

La mention des « cours impériales » doit être remplacée par celle des cours d'appel.

Avant la mise en vigueur de la loi du 20 avril 1810 sur l'organisation de l'ordre judiciaire et l'administration de la justice, existaient des cours d'appel et des cours de justice criminelle.

Les cours d'appel, créées sous le nom de tribunaux d'appel par la loi du 27 ventôse an VIII, avaient reçu la dénomination de cours d'appel par l'effet de l'article 136 du sénatus-consulte du 28 floréal an XII. Les tribunaux d'appel étaient chargés de statuer « sur les appels des jugements de première instance rendus en matière civile par les tribunaux d'arrondissement, et sur les appels des jugements de première instance rendus par les tribunaux de commerce » (loi du 27 ventôse an VIII, article 22).

Ook de « cours de justice criminelle » kregen de benaming « cours » krachtens artikel 136 van het senatus-consult van 28 floréal, jaar XII. Die gerechten, voorheen « tribunaux criminels » genaamd, waren ingesteld bij de wet van 16-29 september 1791 « sur l'institution des jurés » en waren gereorganiseerd door de wet van 27 ventôse, jaar VIII.

Artikel 33 van die wet bepaalt : « les tribunaux criminels connaîtront, comme par le passé, de toutes les affaires criminelles; ils statueront sur les appels des jugements rendus par les tribunaux de première instance, en matière de police correctionnelle ».

De artikelen 1, 2 en 3 van de wet van 20 april 1810 bepaalden :

« Article 1er. Les cours d'appel prendront le titre de cours impériales; les présidents et autres membres de ces cours prendront le titre de conseillers de sa majesté dans lesdites cours.

Article 2. Les cours impériales connaîtront des matières civiles et des matières criminelles, conformément aux Codes et aux lois de l'Empire.

Article 3. Les cours impériales siégeront dans les mêmes villes où les cours d'appel ont été établies, elles comprendront dans leur ressort les mêmes départements.

Les cours de justice criminelle sont supprimées : elles continueront néanmoins leur service jusqu'au moment de l'installation des cours impériales ».

De « cours impériales » hebben die titel verloren bij het einde van het Keizerrijk, en de huidige hoven van beroep hebben de bevoegdheid van die hoven zowel in burgerlijke als criminele zaken behouden.

In hetzelfde artikel 9 is geen commentaar te geven bij de vervanging van de woorden « maires » en « procureurs impériaux »; de vervanging van de woorden « adjoints de maire » door « échevins » is door de rechtsleer aanvaard; hierbij is wel enige commentaar nodig.

MERLIN, in zijn « Répertoire universel et raisonné de jurisprudence » définit de « adjoint de maire » als volgt : « On appelle ainsi, dans chaque commune, celui qui est nommé par le chef de l'Etat ou par le préfet du département, pour remplacer le maire dans le cas d'absence ou d'empêchement, et pour remplir celles de ses fonctions que le maire juge à propos de lui déléguer. »

De Grondwet van de Franse Republiek van 5 fructidor jaar III had in gemeenten met minder dan 5.000 inwoners « agents municipaux » ingesteld, die bijgestaan werden door adjuncten; gemeenten met meer dan 5.000 inwoners telden, naar gelang van hun bevolking, minder of meer « officiers municipaux »; in gemeenten met meer dan 100.000 inwoners waren er ten minste drie « administrations municipales ».

Het decreet van 21 fructidor jaar III « relatif aux fonctions des corps administratifs et municipaux, en exécution du titre VII de l'acte constitutionnel », stelde : « les agents municipaux exerceront les fonctions de police dans leurs communes respectives. Ils y constateront, par des procès-verbaux, les contraventions aux lois de police et y feront exécuter les arrêtés pris par l'administration municipale ». Artikel 3 van dat decreet bepaalde, dat de « adjoint » de « agent municipal » verving « en cas de maladie, d'absence ou de tout autre empêchement momentané »; krachtens artikel 4 kon de « adjoint », op verzoek van de « agent municipal », « concourir avec lui dans tous les actes de police qui intéresseront particulièrement leur commune ».

De wet van 28 pluviôse jaar VIII « concernant la division du territoire français et l'administration » stelt in artikel 12 : « dans les villes, bourgs et autres lieux pour lesquels il y a maintenant un agent municipal et un adjoint il y aura, selon les cas, un maire et un ou plusieurs adjoints ». « Les maires et les adjoints » aldus artikel 13, « rempliront les fonctions exercées maintenant par l'agent municipal et l'adjoint : relativement à la police et à l'état civil, ils rempliront les fonctions exercées maintenant par les administrations municipales de canton, les agents municipaux et adjoints ». Te Parijs echter waren er een « maire » en twee adjuncten in ieder « arrondissement municipal »; zij waren belast met het administratief beleid en met de ambten in verband met de burgerlijke stand; een « préfet de police » was met de politie belast.

Krachtens de wet van 18 floréal jaar X « relative à la nomination d'adjoints de maire dans les parties de communes dont les communications avec le chef-lieu seraient difficiles, dangereuses ou même temporairement impossibles », kon de Regering een adjunct benoemen of door de « préfet » doen benoemen, die de « maire de la commune » onder diens gezag kon vervangen in dat deel van de gemeente waar de adjunct zou verblijven.

Les cours de justice criminelle avaient également reçu la dénomination de cours, par l'effet de l'article 136 du sénatus-consulte du 28 floréal an XII. Ces juridictions appelées précédemment tribunaux criminels, avaient été créées par la loi des 16-29 septembre 1791 sur l'institution des jurés et avaient été réorganisées par la loi du 27 ventôse an VIII.

Aux termes de l'article 33 de cette loi, « les tribunaux criminels connaîtront, comme par le passé, de toutes les affaires criminelles; ils statueront sur les appels des jugements rendus par les tribunaux de première instance en matière de police correctionnelle ».

Les articles 1er, 2 et 3 de la loi du 20 avril 1810 énonçaient :

« Article 1er. Les cours d'appel prendront le titre de cours impériales; les présidents et autres membres de ces cours prendront le titre de conseillers de sa majesté dans lesdites cours.

Article 2. Les cours impériales connaîtront des matières civiles et des matières criminelles, conformément aux Codes et aux lois de l'Empire.

Article 3. Les cours impériales siégeront dans les mêmes villes où les cours d'appel ont été établies, elles comprendront dans leur ressort les mêmes départements.

Les cours de justice criminelle sont supprimées : elles continueront néanmoins leur service jusqu'au moment de l'installation des cours impériales ».

Les cours impériales ont perdu ce titre à la fin de l'Empire, et les cours d'appel actuelles ont conservé la compétence, à la fois civile et criminelle, que ces cours exerçaient.

Dans le même article 9, le remplacement des mots « maires » et « procureurs impériaux » n'appelle pas de commentaire; le remplacement des mots « adjoints de maire » par le mot « échevins » est admis par la doctrine; il appelle quelques commentaires.

MERLIN, dans son Répertoire universel et raisonné de jurisprudence, donne de l'adjoint de maire la définition suivante : « On appelle ainsi, dans chaque commune, celui qui est nommé par le chef de l'Etat ou par le préfet du département, pour remplacer le maire dans le cas d'absence ou d'empêchement, et pour remplir celles de ses fonctions que le maire juge à propos de lui déléguer ».

La Constitution de la République française du 5 fructidor an III avait créé des agents municipaux, assistés d'adjoints dans les communes de moins de 5 000 habitants; les communes de plus de 5 000 habitants comptaient, d'après leur population, un plus ou moins grand nombre d'« officiers municipaux »; dans les communes de plus de 100 000 habitants, il y avait au moins trois administrations municipales.

Le décret du 21 fructidor an III relatif aux fonctions des corps administratifs et municipaux, en exécution du titre VII de l'acte constitutionnel, énonçait que les agents municipaux « exerceront les fonctions de police dans leurs communes respectives. Ils y constateront, par des procès-verbaux, les contraventions aux lois de police et y feront exécuter les arrêtés pris par l'administration municipale ». L'article 3 de ce décret prévoyait que l'adjoint remplacerait l'agent municipal « en cas de maladie, d'absence ou de tout autre empêchement momentané »; l'article 4 permettait à l'adjoint, sur l'invitation de l'agent municipal, de « concourir avec lui dans tous les actes de police qui intéresseront particulièrement leur commune ».

La loi du 28 pluviôse an VIII concernant la division du territoire français et l'administration énonce, en son article 12, que « dans les villes, bourgs et autres lieux pour lesquels il y a maintenant un agent municipal et un adjoint », il y aura, selon les cas, un maire et un ou plusieurs adjoints. « Les maires et les adjoints, aux termes de l'article 13, rempliront les fonctions exercées maintenant par l'agent municipal et l'adjoint : relativement à la police et à l'état civil, ils rempliront les fonctions exercées maintenant par les administrations municipales de canton, les agents municipaux et adjoints ». A Paris, cependant, un maire et deux adjoints existaient dans chaque arrondissement municipal, ils étaient chargés de la partie administrative et des fonctions relatives à l'état civil; un préfet de police était chargé de la police.

La loi du 18 floréal an X relative à la nomination d'adjoints de maire dans les parties de communes dont les communications avec le chef-lieu seraient difficiles, dangereuses ou même temporairement impossibles, permettait au Gouvernement de nommer ou de faire nommer par le préfet un adjoint qui, soumis au maire de la commune, pourrait le suppléer dans la partie de la commune où l'adjoint résiderait.

Al kent de Belgische gemeente-organisatie geen juist equivalent voor de « adjoint de maire », toch hebben de rechtsleer en de rechtspraak steeds aangenomen, dat de schepenen in die organisatie de personen waren wier bevoegdheid nagenoeg overeenstemde met die van de « adjoints de maire ».

De « commissaires généraux de police » zijn weggevallen ingevolge het besluit van het Voorlopig Bewind van 11 oktober 1830, dat, met de directeurs van politie van het Hollandse Bewind, ook de « commissaires généraux de police » heeft afgeschaft. Die ambtenaren, die bestonden onder het Franse Bewind, sedert de wet van 28 pluviôse jaar VIII, hadden gelijkwaardige ambtsbevoegdheden als de « directeurs de police ».

Artikel 10 van het Wetboek van Strafvordering luidde als volgt :

« Les préfets des départements, et le préfet de police à Paris, pourront faire personnellement, ou requérir les officiers de police judiciaire, chacun en ce qui le concerne, de faire tous actes nécessaires à l'effet de constater les crimes, délits et contraventions, et d'en livrer les auteurs aux tribunaux chargés de les punir, conformément à l'article 8 ci-dessus. »

De commissie noteert hierbij : « niet van toepassing in België ». In de artikelen 122 tot 131 van de Provinciewet, die betrekking hebben op de bevoegdheden welke de provinciegouverneur uitoefent, wordt niet meer gesproken over de bevoegdheid die de prefecten konden uitoefenen op grond van artikel 10 van het Wetboek van Strafvordering.

Aangezien dat artikel 10 niet uitdrukkelijk is opgeheven, geeft de voorgestelde tekst die opheffing in overweging.

Artikel 12 bevat enkele bepalingen betreffende de gemeenten die in « arrondissements » verdeeld zijn.

Artikel 1 van de Grondwet van de Franse Republiek van 22 frimaire jaar VIII bepaalde, dat het Europese grondgebied van de Republiek was ingedeeld in departementen en in « arrondissements communaux ». De wet van 28 pluviôse jaar VIII « concernant la division du territoire français et l'administration » bepaalde : « dans chaque arrondissement communal, il y aura un sous-préfet et un conseil d'arrondissement »; in het « arrondissement communal », waar zich de hoofdplaats van het departement bevond, was er echter geen « sous-préfet ».

Een vergelijking van die wet met het besluit van 17 ventôse jaar VIII « relatif à l'installation, aux fonctions, au costume des préfets, et au traitement des secrétaires de préfecture, du préfet de police de Paris, des commissaires généraux de police », wijst uit, dat « l'arrondissement communal » de « sous-préfecture » is, behoudens de hierna volgende uitzondering.

In de stad Parijs had de « préfet de police » onder zijn gezag « des commissaires distribués dans les douze municipalités » (wet van 28 pluviôse jaar VIII, artikel 16).

Het besluit van 12 messidor jaar VIII, dat het ambt van « préfet de police de Paris » omschrijft, bevat een artikel 37 betreffende de politicommissarissen die onder het gezag van die prefect stonden. Het vijfde lid van dat artikel luidt : « En cas d'empêchement, il sera remplacé par l'un de ses trois collègues, du même arrondissement, et au besoin par un commissaire d'un autre arrondissement, désigné par le préfet de police ».

In de uitgave van de « Cinq codes expliqués » (Brussel, 1836) zegt ROGRON over dat artikel :

« Les arrondissements se divisent (...) en cantons, qui forment des chefs-lieux de justices de paix. Le canton embrasse toujours plusieurs communes, c'est-à-dire des réunions d'habitants, considérés collectivement pour leurs intérêts communs. A la tête de chaque commune se trouve au moins un maire et un adjoint. Dans les villes ou bourgs de 2.500 à 5.000 habitants, il y a un maire et deux adjoints; de 5.000 à 10.000, un maire, deux adjoints et un commissaire de police. Dans les villes dont la population excède 10.000 habitants, outre le maire, deux adjoints et un commissaire de police, il y a un adjoint par 20.000 habitants d'excédent, et un commissaire par 10.000 d'excédent (...). C'est dans ce dernier cas, que la commune, qui comprend toute la ville, se divise, quant aux commissaires de police, en plusieurs arrondissements; et c'est alors qu'il faut appliquer les dispositions que nous expliquons ».

De opvatting welke deze auteur voorstaat, lijkt twijfelachtig : het is niet omdat er in de bevolkte agglomeraties « commissaires de police supplémentaires » zijn, dat ze in « arrondissements communaux » verdeeld zijn. Niets belet dat verscheidene politicommissarissen hun ambt uitoefenen in een gemeente die slechts een « arrondissement communal » telt.

Si l'organisation communale de la Belgique ne connaît pas d'équivalent exact à l'adjoint de maire, la doctrine et la jurisprudence ont toujours admis que les échevins étaient, dans cette organisation, les personnes dont la compétence est, à peu de choses près, celle des adjoints de maire.

Les commissaires généraux de police ont été supprimés à la suite de l'arrêté du Gouvernement provisoire du 11 octobre 1830 qui, en supprimant les « directeurs de police », créés sous le régime hollandais, a supprimé, par le fait même, les « commissaires généraux de police ». Ces fonctionnaires, qui existaient sous le régime français, depuis la loi du 28 pluviôse an VIII, avaient des attributions équivalentes aux directeurs de police.

L'article 10 du Code d'instruction criminelle était rédigé comme suit :

« Les préfets des départements, et le préfet de police à Paris, pourront faire personnellement, ou requérir les officiers de police judiciaire, chacun en ce qui le concerne, de faire tous actes nécessaires à l'effet de constater les crimes, délits et contraventions, et d'en livrer les auteurs aux tribunaux chargés de les punir, conformément à l'article 8 ci-dessus. »

La commission a consacré à cet article le commentaire suivant : « niet van toepassing in België ». Les articles 122 à 131 de la loi provinciale, qui sont relatifs aux compétences qu'exerce le gouverneur de province, ne reprennent pas la compétence que les préfets pouvaient exercer sur base de l'article 10 du Code d'instruction criminelle.

Cet article 10 n'ayant pas été abrogé de manière expresse, le texte proposé suggère une telle abrogation.

L'article 12 édicte quelques dispositions relatives aux communes divisées en plusieurs arrondissements.

L'article 1er de la Constitution de la République française du 22 frimaire an VIII établissait que le territoire européen de la République était divisé en départements et en arrondissements communaux. La loi du 28 pluviôse an VIII concernant la division du territoire français et l'administration énonçait, que dans chaque arrondissement communal, il y aura un sous-préfet et un conseil d'arrondissement; dans l'arrondissement communal où se trouve le chef-lieu du département, il n'y avait cependant pas de sous-préfet.

Si l'on rapproche de cette loi l'arrêté du 17 ventôse an VIII relatif à l'installation, aux fonctions, au costume des préfets, et au traitement des secrétaires de préfecture, du préfet de police de Paris, des commissaires généraux de police, on peut en conclure que l'arrondissement communal est la sous-préfecture, sauf l'exception qui suit.

En ce qui concerne la ville de Paris, le préfet de police avait sous ses ordres « des commissaires distribués dans les douze municipalités » (loi du 28 pluviôse, an VIII, article 16).

L'arrêté du 12 messidor an VIII, qui détermine les fonctions de préfet de police de Paris, contient un article 37 relatif aux commissaires de police soumis à ce préfet. L'alinéa 5 de cet article est le suivant : « En cas d'empêchement, il sera remplacé par l'un de ses trois collègues, du même arrondissement, et au besoin par un commissaire d'un autre arrondissement, désigné par le préfet de police ».

Dans l'édition des « Cinq codes expliqués » (Bruxelles, 1836), ROGRON donne de cet article le commentaire suivant :

« Les arrondissements se divisent (...) en cantons, qui forment des chefs-lieux de justices de paix. Le canton embrasse toujours plusieurs communes, c'est-à-dire des réunions d'habitants, considérés collectivement pour leurs intérêts communs. A la tête de chaque commune se trouve au moins un maire et un adjoint. Dans les villes ou bourgs de 2.500 à 5.000 habitants, il y a un maire et deux adjoints; de 5.000 à 10.000, un maire, deux adjoints et un commissaire de police. Dans les villes dont la population excède 10.000 habitants, outre le maire, deux adjoints et un commissaire de police, il y a un adjoint par 20.000 habitants d'excédent, et un commissaire par 10.000 d'excédent (...). C'est dans ce dernier cas, que la commune, qui comprend toute la ville, se divise, quant aux commissaires de police, en plusieurs arrondissements; et c'est alors qu'il faut appliquer les dispositions que nous expliquons ».

L'opinion que défend cet auteur paraît douteuse : ce n'est pas parce qu'il y a des commissaires de police supplémentaires dans les agglomérations populeuses que celles-ci sont divisées en plusieurs arrondissements communaux. Rien n'empêche que plusieurs commissaires de police exercent leurs fonctions dans une commune qui ne compte qu'un seul arrondissement communal.

De wet van 30 maart 1921 strekkende tot vergroting van de stad Brussel met het oog op de uitbreiding van de zee-installaties, heeft de stad Brussel in twee districten verdeeld « met het oog op de verkiezing van de raadsleden en wat de diensten van de burgerlijke stand betreft ». Die districten zijn niet te vergelijken met de « arrondissements » waarvan sprake is in artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering.

In België is er geen gemeente die, zoals Parijs, in « arrondissements » is verdeeld; wel zijn er waarvan het grondgebied verscheidene territoriale politiefdelingen omvat.

Artikel 12 moet zo worden verstaan, dat het « arrondissement » doelt op het gedeelte van een gemeente dat de « division de police » of de « section de police » is.

In de voorgestelde tekst is met de meest gebruikelijke term, namelijk « division de police », gewerkt.

De opschriften van hoofdstuk IV, van afdeling I en van afdeling II van dat hoofdstuk moeten worden gewijzigd; daarin is sprake van de « procureurs impériaux ».

In artikel 22 moet de vermelding van de « cours spéciales » vervallen.

De term « cour spéciale » is de titel die onder het Keizerrijk werd gegeven aan de « tribunaux souverains subrogés aux cours de justice criminelle et spéciale qu'avaient créées les « lois des 18 pluviôse an IX et 23 floréal an X » (Merlin, Rép. de Jurispr., 1826).

Die hoven, ingericht door de artikelen 553 tot 599 van het Wetboek van Strafvordering, door de wet van 20 april 1810 en door het decreet van 6 juli 1810, waren gelast : « de juger, sans jurés, les crimes commis par des vagabonds, les gens sans aveu et par des individus condamnés à des peines afflictives ou infamantes » (art. 533 Wetboek van Strafvordering). Zij vonnisten zodoende « les crimes de rébellion armée, de contrebande armée, de fausses monnaies et les assassinats préparés par des attroupements armés » (art. 554 Wetboek van Strafvordering).

Er waren gewone of buitengewone « cours spéciales ». De eerste waren samengesteld (met uitzondering van de « Cour spéciale du département de la Seine ») uit acht rechters (Wetboek van Strafvordering) of uit zes rechters (artikel 103 van het decreet van 6 juli 1810); de andere bestonden uit acht leden van de « cour impériale ».

De « cours spéciales » werden onbestaanbaar geacht met artikel 94 en vooral met artikel 98 van de Grondwet (Brussel, Cassatiekamer, 31 oktober 1831, Pasir. 2e reeks, deel 9, blz. 281) :

« Attendu que, d'après le décret du Congrès national du 24 février 1831, et l'entrée en fonction du Régent de la Belgique, qui a eu lieu le lendemain 25, la Constitution est devenue obligatoire dans toutes celles de ses dispositions qui n'étaient pas contraires audit décret, à partir de cette dernière époque, et que les articles 94 et 98 précités ne se trouvent pas dans le cas de cette restriction; Attendu qu'il suit de ce qui précède que les cours spéciales ont cessé, dès le 25 février 1831, d'avoir une existence légale dans le royaume et que la connaissance des crimes et le jugement des criminels, qui étaient attribués à ces cours par le Code criminel, ont dû, dès lors, suivre la juridiction ordinaire, c'est-à-dire celle des cours d'assises... ».

In artikel 24 moeten de woorden « territoire français » en « procureur impérial » worden gewijzigd; hierbij is geen commentaar te geven.

Voorts verwijst artikel 24 naar de artikelen 5, 6 en 7 van het Wetboek van Strafvordering.

De artikelen 5 en 6 hadden betrekking op de Fransen die zich buiten het Franse grondgebied schuldig hadden gemaakt aan een aanslag op de veiligheid van de Staat, namaking van het zegel van de Staat, van nationale muntstukken, van nationale papieren en door de wet toegestane bankbiljetten, alsook op de vreemdelingen, daders of medeplichtigen van diezelfde misdaden, die in Frankrijk zouden worden aangehouden of van wie de Franse Regering de uitlevering zou verkrijgen. Artikel 7 had betrekking op de Fransman die zich buiten Frankrijk schuldig maakte aan een misdaad tegen een Fransman en die, bij zijn terugkeer in Frankrijk, vervolgd en geconvict kon worden als hij door de vreemde rechtbanken niet vervolgd en geconvict was en indien de benadeelde partij klacht tegen hem indiende.

De bepalingen van de wet van 17 april 1878 zijn in de plaats gekomen voor genoemde artikelen van het Wetboek van Strafvordering; andere wetten echter hebben ter zake bepalingen uitgevaardigd, die hier niet alle opgesomd hoeven te worden. Vermeld kunnen onder meer worden artikel 19 van de wet van 20 september 1903 op de zeebrieven, artikel 35 van de wet van 25 augustus 1920 op de veiligheid der schepen, artikel 36 van de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de reglementering van de luchtvaart.

La loi du 30 mars 1921 ayant pour objet l'agrandissement de la ville de Bruxelles en vue de l'extension des installations maritimes, a divisé la ville de Bruxelles en deux districts « en vue de l'élection des conseillers et pour ce qui concerne les services de l'état civil ». Ces districts ne sont pas comparables aux arrondissements dont il est question à l'article 12 du Code d'instruction criminelle.

En Belgique, il n'y a pas de commune qui, comme Paris, soit divisée en plusieurs arrondissements, mais il y en a dont le territoire comporte plusieurs divisions territoriales de police.

L'article 12 doit être compris dans ce sens que l'« arrondissement » vise la partie d'une commune qui est la « division de police » ou la « section de police ».

Le texte proposé emploie l'expression « division de police » qui est la plus communément employée.

Les intitulés du chapitre IV, de la section première et de la section II de ce chapitre doivent être modifiés; ils se réfèrent aux procureurs impériaux.

A l'article 22, la mention des cours spéciales doit être supprimée.

Le terme « cour spéciale » est le titre porté sous l'Empire par les « tribunaux souverains subrogés aux cours de justice criminelle et spéciale qu'avaient créées les « lois des 18 pluviôse an IX et 23 floréal an X » (Merlin, Rép. de Jurispr., 1826).

Ces cours, organisées par les articles 553 à 599 du Code d'instruction criminelle et la loi du 20 avril 1810 et par le décret du 6 juillet 1810, étaient chargées de juger, sans jurés, les crimes commis par des vagabonds, les gens sans aveu et par des individus condamnés à des peines afflictives ou infamantes (art. 533. Code d'instruction criminelle). Elle jugeaient ainsi les crimes de rébellion armée, de contrebande armée, de fausses monnaies et les assassinats préparés par des attroupements armés (art. 554 Code d'instruction criminelle).

Les cours spéciales étaient ordinaires ou extraordinaires. Les premières étaient composées (à l'exception de la Cour spéciale du département de la Seine) de huit juges (Code d'instruction criminelle) ou de six juges (article 103 décret du 6 juillet 1810); les secondes étaient composées de huit membres de la cour impériale.

L'existence des cours spéciales a été jugée incompatible avec l'article 94 et surtout avec l'article 98 de la Constitution (Bruxelles, Chambre de cassation, 31 octobre 1831, Pasir. 2e série, vol. 9, p. 281) :

« Attendu que, d'après le décret du Congrès national du 24 février 1831, et l'entrée en fonction du Régent de la Belgique, qui a eu lieu le lendemain 25, la Constitution est devenue obligatoire dans toutes celles de ses dispositions qui n'étaient pas contraires au dit décret, à partir de cette dernière époque, et que les articles 94 et 98 précités ne se trouvent pas dans le cas de cette restriction; Attendu qu'il suit de ce qui précède que les cours spéciales ont cessé, dès le 5 février 1831, d'avoir une existence légale dans le royaume et que la connaissance des crimes et le jugement des criminels, qui étaient attribués à ces cours par le Code criminel, ont dû, dès lors, suivre la juridiction ordinaire, c'est-à-dire celle des cours d'assises... ».

L'article 24 doit être modifié en ses termes « territoire français » et « procureur impérial »; ces modifications n'appellent pas de commentaire.

D'autre part, l'article 24 se réfère aux articles 5, 6 et 7 du Code d'instruction criminelle.

Les articles 5 et 6 étaient relatifs aux Français qui s'étaient rendus coupables, hors du territoire français, d'un crime attentatoire à la sûreté de l'Etat, de contrefaçon du sceau de l'Etat, de monnaies nationales, de papiers nationaux et de billets de banque autorisés par la loi, ainsi qu'aux étrangers, auteurs ou complices des mêmes crimes, qui seraient arrêtés en France ou dont le Gouvernement français obtiendrait l'extradition. L'article 7 était relatif au Français qui se rendait coupable, hors de France, d'un crime contre un Français et qui, à son retour en France, pouvait être poursuivi et jugé s'il n'avait été poursuivi et jugé par les tribunaux étrangers et si la partie lésée portait plainte contre lui.

Les dispositions de la loi du 17 avril 1878 se sont substituées aux articles précités du Code d'instruction criminelle; cependant d'autres lois ont édicté des dispositions en cette matière, mais il est superflu d'en donner une énumération exhaustive. L'on peut citer notamment l'article 19 de la loi du 20 septembre 1903 sur les lettres de mer, l'article 35 de la loi du 25 août 1920 sur la sécurité des navires, l'article 36 de la loi du 27 juin 1937 portant révision de la loi du 16 novembre 1919 relative à la réglementation de la navigation aérienne.

Het zou niet dienstig zijn, de verwijzing naar de artikelen 5, 6 en 7 te vervangen door de verwijzing naar de wet van 17 april 1878. Naar alle wetsbepalingen verwijzen zou evenmin opgaan. Daarom wordt in de voorgestelde tekst met een algemene formule gewerkt.

In de artikelen 32 en 40 moeten de woorden « peine afflictive ou infamante » worden vervangen door « peine criminelle ». Hier moge worden verwezen naar de commentaar welke het commissieverslag daaraan wijdt.

Voorgesteld wordt, in artikel 44 de woorden « officiers de santé » te vervangen door « médecins ». Zelfs al gebruikt artikel 81 van het Burgerlijk Wetboek, dat de overlijdensakte betreft eenzelfde stof behandelt als artikel 44 van het Wetboek van Strafvordering, de term « docteur en médecine », toch lijkt het verkieslijk de term te gebruiken die niet op het behaalde diploma maar op de uitoefening van het beroep wijst.

Voor artikel 48 is in verband met de « commissaires généraux de police » hetzelfde op te merken als bij artikel 9.

Artikel 61 kent, behalve het « mandat d'amener », het « mandat de dépôt ». De Commissie geeft geen uitsluitel over de vraag of het « mandat d'arrêt » en het « mandat de dépôt » in het Wetboek vermeld moeten blijven. « De Commissie meent », aldus haar verslag, « dat een wet die ten doel heeft de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering vast te stellen, deze vraag niet moet oplossen. Er zijn immers zaken waarop de wet op de voorlopige hechtenis niet toepasselijk is (artikel 22) en waarin men zich dus nog zou kunnen beroepen op de oorspronkelijke regeling van het Wetboek van Strafvordering ». Zij handhaaft derhalve de term : « bevel tot bewaring ».

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt, dat de wetgever, als algemene regel, het « mandat de dépôt » heeft willen afschaffen; de memorie van toelichting (Gedr. St., Kamer van Volksvertegenwoordigers, 20 januari 1874) zegt :

« L'article 1er supprime la distinction qui existait entre le mandat d'arrêt et le mandat de dépôt. Le premier seul est conservé et s'applique indistinctement aux matières correctionnelles et criminelles. »

Het verslag van de Senaatscommissie voor de Justitie (Gedr. St., Senaat, 15 april 1874) luidt in dezelfde zin :

« D'après le Code d'instruction criminelle, et d'après la loi du 17 février 1852, le juge d'instruction a le droit de décerner contre un inculpé deux espèces de mandats, le mandat de dépôt et le mandat d'arrêt. Ces deux mandats, différents quant à la forme (...) ont en définitive le même but et le même résultat. Le projet ne laisse subsister que le mandat d'arrêt. Cette simplification ne peut soulever aucune objection. »

Artikel 22 van de wet van 20 april 1874 wenst echter niet af te wijken van de wetten betreffende « la répression de la fraude en matière de douanes ».

Dat artikel is in de wet van 20 april 1874 ingevoegd na een amendement van de Minister van Justitie, die bij de tweede stemming over het ontwerp in de Kamer van Volksvertegenwoordigers (Parl. Hand., 24 maart 1874) verklaarde :

« On pourrait dire que la disposition est inutile. En effet, il est de règle que les lois générales postérieures ne dérogent pas aux lois spéciales antérieures (...). L'honorable M. Orst demande (...) quel est le grand intérêt social qui fait maintenir à l'égard des fraudeurs une législation particulière? Cette législation est maintenue dans le projet actuel parce que le délit se commet dans des circonstances particulières : l'individu est généralement pris en flagrant délit; presque toujours, il est étranger ou est sans résidence fixe (...). Voici comment est réglée la matière par un arrêté du 2 juillet 1824 (1). Le fraudeur mis en état d'arrestation est conduit devant le juge de paix, puis il est amené devant le procureur du Roi, et s'il est démontré qu'il est réellement domicilié dans le royaume, la mise en liberté immédiate peut être ordonnée (...). S'ils (le juge de paix et le procureur du Roi) n'usent pas de cette faculté et si l'individu est domicilié, qu'arrivera-t-il? Il ne peut être maintenu en état d'arrestation indéfiniment, mais pendant un terme de quatorze jours seulement (...). Il y a, du reste, un autre danger, Messieurs, celui de toucher aux lois en matière de douane sans étude suffisante. L'arrestation, la détention en matière de douane sont prévues dans d'autres cas que celui d'une simple détention préventive. Il y a

Le remplacement de la référence aux articles 5, 6 et 7 par une référence à la loi du 17 avril 1878 serait certainement inadéquat; dans l'impossibilité de se référer à toutes les dispositions légales, il est suggéré d'employer une formule générale; c'est ce que fait le texte proposé.

Dans les articles 32 et 40, les mots « peine afflictive ou infamante » doivent être remplacés par les mots « peine criminelle ». Il y a lieu de se reporter au commentaire consacré par le rapport de la Commission à ces termes.

Il est suggéré, à l'article 44, de remplacer les mots « officiers de santé » par les mots « médecins ». Même si l'article 81 du Code civil, relatif aux actes de décès et qui traite d'une matière similaire à celle de l'article 44 du Code d'instruction criminelle, emploie l'expression « docteur en médecine », il semble préférable d'employer le terme qui vise non le diplôme obtenu, mais l'exercice de la profession.

L'article 48 appelle, quant aux commissaires généraux de police, le commentaire qui a été consacré à ces termes à propos de l'article 9.

L'article 61 prévoit outre le mandat d'amener, le mandat de dépôt. La Commission ne tranche pas la question de savoir s'il y a lieu de maintenir dans le Code la mention du mandat d'arrêt, et celle du mandat de dépôt. « La Commission est d'avis, écrite, qu'une loi qui a pour but d'arrêter le texte néerlandais du Code d'instruction criminelle ne doit pas trancher cette question. Il y a d'ailleurs des cas où la loi sur la détention préventive n'est pas applicable (article 22) et dans lesquels on pourrait employer la procédure originale du Code d'instruction criminelle ». Elle maintient donc le terme : « bevel tot bewaring ».

L'examen des travaux parlementaires démontre que le législateur a voulu, en règle générale, supprimer le mandat de dépôt; l'exposé des motifs (Ch. Repr. Doc. parl., 20 janvier 1874) énonce :

« L'article 1er supprime la distinction qui existait entre le mandat d'arrêt et le mandat de dépôt. Le premier seul est conservé et s'applique indistinctement aux matières correctionnelles et criminelles. »

Le rapport de la Commission de la Justice du Sénat (Sénat, Doc. parl., 15 avril 1874) est dans le même sens :

« D'après le Code d'instruction criminelle, et d'après la loi du 17 février 1852, le juge d'instruction a le droit de décerner contre un inculpé deux espèces de mandats, le mandat de dépôt et le mandat d'arrêt. Ces deux mandats, différents quant à la forme (...) ont en définitive le même but et le même résultat. Le projet ne laisse subsister que le mandat d'arrêt. Cette simplification ne peut soulever aucune objection ».

Cependant, l'article 22 de la loi du 20 avril 1874 entend ne pas déroger « aux lois relatives à la répression de la fraude en matière de douanes ».

Cet article a été introduit dans la loi du 20 avril 1874 à la suite d'un amendement déposé par le Ministre de la Justice. Ce Ministre, lors du second vote du projet à la Chambre des Représentants (Ann. parl. 24 mars 1874), déclarait :

« On pourrait dire que la disposition est inutile. En effet, il est de règle que les lois générales postérieures ne dérogent pas aux lois spéciales antérieures (...). L'honorable M. ORTS demande (...) quel est le grand intérêt social qui fait maintenir à l'égard des fraudeurs une législation particulière? Cette législation est maintenue dans le projet actuel parce que le délit se commet dans des circonstances particulières : l'individu est généralement pris en flagrant délit; presque toujours, il est étranger ou est sans résidence fixe (...). Voici comment est réglée la matière par un arrêté du 2 juillet 1824 (1). Le fraudeur mis en état d'arrestation est conduit devant le juge de paix, puis il est amené devant le procureur du Roi, et s'il est démontré qu'il est réellement domicilié dans le royaume, la mise en liberté immédiate peut être ordonnée (...). S'ils (le juge de paix et le procureur du Roi) n'usent pas de cette faculté et si l'individu est domicilié, qu'arrive-t-il? Il ne peut être maintenu en état d'arrestation indéfiniment, mais pendant un terme de quatorze jours seulement (...). Il y a, du reste, un autre danger, Messieurs, celui de toucher aux lois en matière de douane sans étude suffisante. L'arrestation, la détention en matière de douane sont prévues dans d'autres cas que celui d'une simple détention préventive. Il y a des cas où elles

(1) Nog steeds van kracht.

(1) Toujours en vigueur.

des cas où elles présentent le caractère de la contrainte par corps : le cas, par exemple, où dans le rayon réservé, on découvre un dépôt de marchandises. Les marchandises peuvent être saisies, confisquées, et l'individu chez lequel on les trouve est condamné au paiement du décuple droit. Or, une disposition de la loi de 1822 (1), permet, dans ce cas, d'exercer contre le coupable une sorte de contrainte par corps et de le maintenir en état d'arrestation jusqu'à ce qu'il ait payé l'amende ou fourni caution. »

De wetgever van 20 april 1874 heeft niet geraakt aan de procedure die inzake douanen en accijnzen is georganiseerd door de artikelen 224 en 225 van de algemene wet van 26 augustus 1822, en door het koninklijk besluit van 2 juli 1824 houdende bepalingen ter verzekering van de strikte uitvoering van de artikelen 224 en 225 van de algemene wet van 26 augustus 1822 over de heffing der rechten van in-, uitvoer en van accijnzen.

Hij heeft evenmin wijziging aangebracht in artikel 125 van de wet van 19 december 1854 houdende het Boswetboek, dat luidt :

- « Elke vreemdeling die op heterdaad betrapt wordt bij het plegen van een bosmisdrijf, kan worden aangehouden, ter beschikking van de procureur des Konings gesteld en onder een door de onderzoeksrechter verleend bevel van inwerkingstelling worden gehouden, tot hij keuze van woonplaats in het Rijk heeft gedaan, de opgelopen geldboete in handen van de ontvanger der domeinen gestort werd of de betaling ervan op een andere wijze verzekerd is. Indien de zaak niet binnen vijftien dagen aanhangig wordt gemaakt bij de rechtbank, wordt de verdachte in vrijheid gesteld. »
- » Wanneer op het misdrijf gevangenisstraf is gesteld, blijft de verdachte onderworpen aan de algemene regelen van de strafvordering. »

Gelet op die stand van zaken, meent de Raad van State, dat de vermelding van het « bevel tot bewaring » in het Wetboek van Strafvordering niet mag worden geschrapt. Dat Wetboek stelt immers algemene regelen die behalve voor het bevel tot aanhouding ook voor het bevel tot bewaring gelden.

Voor de gevallen waarin het bevel tot bewaring kan blijven bestaan, kunnen met vrucht worden geraadpleegd de « Pandectes belges, Ve Mandat de justice » (nrs. 122 tot 142).

In artikel 68 wordt voorgesteld de woorden « l'arrondissement communal » te vervangen door de juiste vermelding « l'arrondissement judiciaire ».

Artikel 91 gebruikt de termen « inculpé d'un délit comportant peine afflictive ou infamante ». Zijn dit criminele straffen, dan kunnen zij niet worden toegepast op hetgeen het strafrecht thans « wanbedrijven » noemt. Men gebruike derhalve de juiste term, zoals de voorgestelde tekst in overweging geeft.

Voor « délit » schrijft de Commissie « misdrijf », welke term, evengoed als « délit », op de misdrijven in het algemeen kan worden toegepast.

De artikelen 100 tot 104 zijn in het Wetboek van Strafvordering behouden; commentaar erop is gegeven in de « Pandectes belges, Ve Mandat de justice », onder nrs. 128 en volgende.

Artikel 106 gebruikt de termen « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante ». « Délit » moet vervallen, want er staat geen criminele straf op.

Artikel 117 stelt, dat de goedgeheid van de voorgestelde borg moet worden aangetoond door middel van vrije onroerende goederen « tenzij de borg verkiest het bedrag van de zekerheidsstelling in geld te storten in de kas van registratie en domeinen ».

Artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juni 1934, stelt dat de Deposito- en Consignatiekas, met uitsluiting van elk ander organisme, belast is met de ontvangst van de deposito's en consignatiën in specie of in effecten, opgelegd of toegelaten bij een wettelijke of reglementaire schikking.

Daarom wordt voorgesteld, in artikel 117 van het Wetboek van Strafvordering de Deposito- en Consignatiekas in de plaats te stellen van de « Kas van registratie en domeinen ».

Artikel 123 bepaalt, dat de onderzoeksrechter een dwangbevel kan uitleveren tegen de borg van een persoon die onder het bijzonder toezicht van de Regering gesteld is.

Sedert de inwerkingtreding van de wet van 9 april 1930, de zogenaamde « wet op het sociaal verweer » (vervangen door de wet van 1 juli 1964), is het stellen onder bijzonder toezicht

presentent le caractère de la contrainte par corps : le cas, par exemple, où dans le rayon réservé, on découvre un dépôt de marchandises. Les marchandises peuvent être saisies, confisquées et l'individu chez lequel on les trouve est condamné au paiement du décuple droit. Or, une disposition de la loi de 1822 (1) permet, dans ce cas, d'exercer contre le coupable une sorte de contrainte par corps et de le maintenir en état d'arrestation jusqu'à ce qu'il ait payé l'amende ou fourni caution. ».

Le législateur du 20 avril 1874 a laissé subsister la procédure organisée, en matière de douanes et accises, par les articles 224 et 225 de la loi générale du 26 août 1822 et par l'arrêté royal du 2 juillet 1924 contenant des dispositions pour assurer la stricte exécution des articles 224 et 225 de la loi générale du 26 août 1822 concernant la perception des droits d'entrée, de sortie et des accises.

Il n'a pas non plus modifié l'article 125 de la loi du 19 décembre 1854 contenant le Code forestier, qui énonce :

- « Tout étranger surpris en flagrant délit forestier pourra être arrêté, mis à la disposition du procureur du Roi et retenu sous mandat de dépôt décerné par le juge d'instruction, jusqu'à ce qu'il ait élu domicile dans le royaume, que l'amende encourue ait été consignée entre les mains du receveur des domaines ou que la rentrée en ait été assurée d'une autre manière. Si le tribunal n'est pas saisi de la cause dans la quinzaine, le prévenu sera mis en liberté. »
- » Lorsque le délit entraînera la peine d'emprisonnement, le prévenu restera soumis aux règles générales de la procédure criminelle. ».

En présence de cette situation, le Conseil d'Etat ne croit pas pouvoir supprimer dans le Code d'instruction criminelle la mention du mandat de dépôt. En effet, le Code précité contient des règles générales valables pour le mandat d'arrêt mais également pour le mandat de dépôt.

Il y aura avantage à consulter, pour les cas dans lesquels peut subsister le mandat de dépôt, les Pandectes belges, au Ve Mandat de justice (n°s 122 à 142).

Dans l'article 68, il est proposé de substituer aux mots « l'arrondissement communal » la mention précise de l'arrondissement judiciaire.

L'article 91 emploie les termes « inculpé d'un délit emportant peine afflictive ou infamante ». Si les peines afflictives et infamantes sont des peines criminelles, elles ne peuvent s'appliquer à ce que le droit pénal actuel appelle « délits ». Il y aurait donc lieu d'employer l'expression correcte, ce que suggère de faire le texte proposé.

La Commission a traduit « délit » par « misdrijf », terme qui, tout comme le mot « délit », peut s'appliquer aux infractions en général.

Les articles 100 à 104 ont été maintenus dans le Code d'instruction criminelle; ces articles sont commentés par les Pandectes belges, Ve Mandat de Justice, aux n°s 128 et suivants.

L'article 106 emploie les termes « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante ». Il y a lieu d'omettre la mention du délit puisque le délit n'emporte pas de peine criminelle.

L'article 117 énonce que la solvabilité de la caution offerte devra être justifiée par des immeubles libres « si mieux n'aime la caution déposer dans la caisse de l'enregistrement et des domaines le montant du cautionnement en espèces ».

L'article 1er de l'arrêté royal n° 150 du 18 mars 1935 coordonnant les lois relatives à l'organisation et au fonctionnement de la Caisse des Dépôts et Consignations et y apportant des modifications en vertu de la loi du 31 juillet 1934, énonce que la Caisse des Dépôts et Consignations est chargée, à l'exclusion de tout autre organisme, de recevoir les dépôts et consignations en numéraires ou en valeurs, imposés ou autorisés par une disposition légale ou réglementaire.

En conséquence, le texte proposé substitue, dans l'article 117 du Code d'instruction criminelle, la Caisse des Dépôts et Consignations à la Caisse de l'enregistrement et des domaines.

L'article 123 énonce que le juge d'instruction peut délivrer une ordonnance de contrainte contre la caution d'un individu mis sous la surveillance spéciale du Gouvernement.

Depuis l'entrée en vigueur de la loi du 9 avril 1930 dite « loi de défense sociale » (remplacée par la loi du 1er juillet 1964), la mise sous surveillance spéciale a été supprimée. Il paraît,

(1) Artikel 225 nog steeds van kracht.

(1) L'article 225, toujours en vigueur.

van de Regering afgeschaft. Anderzijds lijkt het in overeenstemming te zijn met de interpretatie welke aan de wet van 27 juli 1871 kan worden gegeven, dat de lijfswang niet meer kan worden uitgeoefend tegen de borg van een persoon die onder het bijzonder toezicht van de Regering gesteld is. Derhalve wordt voorgesteld, dit artikel op te heffen.

Artikel 127 maakt melding van de raadkamer die, in de tekst van het Wetboek, samengesteld is « uit ten minste drie rechters, de onderzoeksrechter daaronder begrepen ».

Het enig artikel, XV, van de wet van 25 oktober 1919 tot tijdelijke wijziging van de rechterlijke inrichting en van de rechtspleging voor de hoven en rechtbanken bepaalt : « De bevoegdheden van de raadkamer der rechtbank van eerste aanleg in strafzaken worden opgedragen aan een kamer met één rechter ».

Die tijdelijke wet is zonder beperking van duur verlengd tot de dag van de inwerkingtreding van de wet tot wijziging van de wetten op de rechterlijke inrichting, de bevoegdheid en de rechtspleging.

De tekst van artikel 127, zoals ook die van artikel 133, blijft onveranderd.

Artikel 132 begint als volgt : « dans tous les cas de renvoi soit à la police municipale, soit à la police correctionnelle ».

De vroegere artikelen 166 tot 171 van het Wetboek van Strafvordering, gegroepeerd in een paragraaf « De la juridiction des maires comme juges de police », kenden aan de « maires » van de gemeenten die geen hoofdplaats van een kanton waren, een bevoegdheid toe die beperkt was tot bepaalde personen en tot bepaalde geringe misdrijven.

Die artikelen 166 tot 171 alsook het opschrift van paragraaf II van hoofdstuk I van titel I van boek II, zijn vervangen door artikel 4 van het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935 tot wijziging van de wetten op de bevoegdheid en de rechtsvordering, in strafzaken, alsmede van artikel 565 van het Strafwetboek.

De woorden « police municipale » lijken, in een enge betekenis, alleen te slaan op de rechtsmacht van de « maire » als politierechter; de parlementaire voorbereiding van het Wetboek van Strafvordering zegt niets over artikel 132; uit de tekst blijkt, dat de woorden « police municipale » hier synoniem zijn met « police simple ».

De Commissie houdt het bij dezelfde oplossing waar zij verstaalt door « politierechtbank » en « correctionele rechtbank ».

Bij artikel 133 past een zelfde commentaar als bij artikel 127.

Luidens artikel 134 geeft de raadkamer een beschikking tot gevangenneming.

Artikel 9 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis bepaalt, dat de raadkamer in de door artikel 134 van het Wetboek van Strafvordering bepaalde gevallen, een « beschikking tot bijlijfneming » kan verlenen. Genoemd artikel 134 moet dus worden gewijzigd, wil het in overeenstemming zijn met de wet van 1874. In de voorgestelde tekst is dat gedaan.

De eerste titel van boek II, « Des tribunaux de police », moet worden gewijzigd, als men de benaming van de « tribunaux de simple police » en van de « tribunaux de police correctionnelle » door de thans gangbare benamingen vervangt. In het opschrift moeten de « tribunaux de police » en de « tribunaux correctionnels » worden vermeld.

Ook de opschriften van het eerste hoofdstuk van die titel en paragraaf I van dat hoofdstuk moeten worden gewijzigd.

De Commissie gebruikt overigens de volgende opschriften : « BOEK II.

Het Gerecht.

Eerste Titel.

Politierechtbanken en correctionele rechtbanken.

Eerste Hoofdstuk.

Politierechtbanken.

§ 1.

Bevoegdheid van de politierechtbanken. »

Artikel 138 noemt een aantal misdrijven waarvan de politierechtbank kennis neemt.

Het Wetboek gebruikt in 1° van dat artikel de term « délits ». Het verstaat die term hier in de algemene betekenis welke hij heeft in sommige bepalingen van het Wetboek van Strafvordering, namelijk als synoniem met « infraction ».

De Commissie heeft in dit artikel de term « misdrijven » gebruikt. Derhalve wordt voorgesteld, onder 1° « infractions » te schrijven.

Luidens de tekst onder 6°, neemt de politierechtbank kennis van « de misdrijven omschreven in de wetten en verordeningen op de barelen ». Men kan zich afvragen of er nog reden is, die

d'autre part, conforme à l'interprétation que l'on peut donner à la loi du 27 juillet 1871 que la contrainte par corps ne puisse plus être exercée contre la caution d'une personne mise sous la surveillance spéciale du Gouvernement. L'abrogation de l'article est donc proposée.

L'article 127 fait mention de la chambre du conseil, qui, dans le texte du Code, est composée « de trois juges au moins, y compris le juge d'instruction ».

L'article unique, XV, de la loi du 25 octobre 1919 modifiant temporairement l'organisation judiciaire et la procédure devant les cours et tribunaux énonce : « les attributions de la chambre du conseil du tribunal de première instance en matière répressive sont dévolues à une chambre d'un juge ».

Cette loi temporaire a été prorogée sans limitation de durée, « jusqu'au jour de l'entrée en vigueur de la loi modifiant les lois d'organisation judiciaire, de compétence et de procédure ».

Le texte de l'article 127, comme celui de l'article 133, est laissé sans changement.

L'article 132 commence par les mots : « dans tous les cas de renvoi soit à la police municipale, soit à la police correctionnelle ».

Les articles 166 à 171 anciens du Code d'instruction criminelle, groupés dans un paragraphe intitulé « De la juridiction des maires comme juges de police », accordaient aux maires des communes non chefs-lieux de canton, une compétence limitée à certaines personnes et à certaines infractions mineures.

Aux articles 166 à 171 précités, ainsi qu'à l'intitulé du paragraphe II du chapitre Ier du titre premier du livre II, s'est substitué l'article 4 de l'arrêté royal n° 59 du 10 janvier 1935, modifiant les lois sur la compétence et la procédure en matière répressive ainsi que l'article 565 du Code pénal.

Les mots « police municipale » semblent devoir s'entendre, dans un sens étroit, uniquement de la juridiction du maire comme juge de police; les travaux préparatoires du Code d'instruction criminelle sont muets sur l'article 132; il appert du texte que les termes « police municipale » sont ici synonymes des mots « police simple ».

La Commission adopte la même solution en traduisant par « politierechtbank » et « correctionele rechtbank ».

L'article 133 appelle un commentaire identique à celui de l'article 127.

Aux termes de l'article 134, la chambre du conseil décernera une ordonnance de prise de corps.

L'article 9 de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive énonce que la chambre du conseil pourra décerner, dans les cas prévus par l'article 134 du Code d'instruction criminelle, une ordonnance de prise de corps. Il y a donc lieu de modifier l'article 134 précité pour le mettre en concordance avec la loi de 1874, ce que fait le texte proposé.

Le titre premier du livre II « Des tribunaux de police » doit être modifié, si l'on remplace la dénomination des tribunaux de simple police et des tribunaux de police correctionnelle par celles qui sont actuellement employées. L'intitulé doit comprendre la mention des tribunaux de police et celle des tribunaux correctionnels.

Les intitulés du chapitre premier de ce titre et le paragraphe Ier de ce chapitre doivent également être modifiés.

La Commission adopte d'ailleurs les intitulés suivants :

« BOEK II.

Het Gerecht.

Eerste titel.

Politierechtbanken en correctionele rechtbanken.

Eerste Hoofdstuk.

Politierechtbanken.

§ 1.

Bevoegdheid van de politierechtbanken. »

L'article 138 énumère certaines infractions dont connaît le tribunal de police.

Le Code emploie, au 1° de cet article, l'expression « délits ». C'est qu'il entend ce terme dans le sens général qu'il a dans certaines dispositions du Code d'instruction criminelle où il est synonyme d'infraction.

La Commission a utilisé dans l'article le terme « misdrijven ». Il est donc suggéré d'employer au 1° le terme « infractions ».

Aux termes du 6°, le tribunal de police connaît « des infractions aux lois et règlements sur les barrières ». On peut se demander si la mention des barrières doit être conservée. Cette mention

barelen te vermelden. Zij werden genoemd in de wet van 1 mei 1849, en naderhand nog in de koninklijke besluiten nr. 59 van 10 januari 1935, en nr. 252 van 8 maart 1936, en in de wet van 15 april 1958 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, in de wet van 1 augustus 1899 houdende herziening van de wetten en verordeningen op de politie van het vervoer en in de besluitwet van 14 november 1939 betreffende de beteugeling van de dronkenschap.

Op te merken valt dat de barelen in artikel 138 van het Wetboek van Strafvordering vermeld zijn gebleven via teksten uit 1935, 1936 en 1958, terwijl de bareelbelasting op de Rijkswegen is afgeschaft door artikel 1 van de wet van 15 november 1866.

De tekst van artikel 138, 6°, is dan ook ongewijzigd behouden.

Artikel 138, 9°, verklaart de politierechtbank bevoegd om kennis te nemen « van de misdrijven omschreven in artikel 6, tweede lid, van de wet van 4 augustus 1890 op de vervalsing van voedingswaren ».

Artikel 6 van die wet luidde als volgt :

« Les infractions aux règlements portés en vertu de l'article 1er et de l'article 4, paragraphe final, seront punies d'une amende de 1 à 25 francs et d'un emprisonnement d'un à sept jours ou de l'une de ces peines seulement.

» En cas de récidive dans les deux années de la dernière condamnation pour la même infraction, la peine pourra être élevée au double. »

De wet van 4 augustus 1890 is opgeheven door artikel 17. eerste lid, van de wet van 20 juni 1964 betreffende het toezicht op voedingswaren of -stoffen en andere produkten.

Overtreding van de wet van 20 juni 1964 valt niet onder de bevoegdheid van de politierechtbank.

De voorgestelde tekst geeft in overweging, de tekst onder 9° te laten vervallen.

Artikel 138, 13°, was in het koninklijk besluit nr. 278 van 30 maart 1936 als volgt geredigeerd :

« 13° Van de misdrijven voorzien bij de artikelen 56 en 57 van de wet van 18 juni 1930 tot herziening van de wet van 10 maart 1925 op de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden; bij de artikelen 64 en 65 der wet van 14 juli 1930 tot herziening van de wet van 10 december 1924 op de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood; bij de artikelen 80, 81 en 82 der wet van 1 augustus 1930, aangevuld door de wet van 22 juli 1931 betreffende het pensioenstelsel der mijnwerkers ».

Hierbij is een driedelige opmerking te maken :

- 1° de wet van 18 juni 1930 is opgeheven bij artikel 35 van de wet van 12 juli 1957;
- 2° de artikelen 64 en 65 van de wet van 10 december 1924 waren overgenomen in de artikelen 67 en 68 van de wetten op de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, gecoördineerd op 12 september 1946, maar artikel 40 van de wet van 12 februari 1963 betreffende de inrichting van een ouderdoms- en overlevingspensioenregeling ten behoeve van de vrijwillig verzekerden heeft genoemde artikelen 67 en 68 opgeheven;
- 3° de artikelen 80, 81 en 82 van de wet van 1 augustus 1930 vindt men terug in de artikelen 77, 78 en 79 van de besluitwet van 25 februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermee gelijkgestelden.

De voorgestelde tekst verwijst naar de thans geldende bepalingen.

Artikel 138, 14°, verwijst naar de artikelen 63 en 66 van de wet van 4 augustus 1930. Hieraan beantwoorden de artikelen 155 en 158 van de op 19 december 1939 gecoördineerde wetten, waarnaar de voorgestelde tekst dan ook verwijst.

Met de woorden « krachtens artikel 138, 1° tot 9°, of krachtens een bijzondere bepaling », wil artikel 140 verwijzen naar het gehele artikel 138 dat in de lezing van het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935 slechts negen onderverdelingen telde, terwijl er nu vijftien zijn.

Als het dan toch de bedoeling is naar het gehele artikel 138 te verwijzen, is er geen reden meer om in artikel 140 de woorden « of krachtens een bijzondere bepaling » te behouden, vermits dat reeds gezegd is in artikel 138, 15°, dat bepaalt : « 15° Van de wanbedrijven waarvan de kennisneming hun door een bijzondere bepaling is opgedragen ».

figure dans la loi du 1er mai 1849, elle fut reprise dans les arrêtés royaux n° 59 du 10 janvier 1935 et n° 252 du 8 mars 1936 et par la loi du 15 avril 1958 modifiant le Code d'instruction criminelle, la loi du 1er août 1899 portant revision de la législation et des règlements sur la police du roulage et l'arrêté-loi du 14 novembre 1939 relatif à la répression de l'ivresse.

Il y a lieu d'observer que les barrières ont continué d'être mentionnées, dans l'article 138 du Code d'instruction criminelle, par des textes de 1935, 1936 et 1958, alors que la taxe des barrières sur les routes de l'Etat a été abolie par l'article 1er de la loi du 15 novembre 1866.

Le texte de l'article 138, 6°, a donc été maintenu sans modification.

L'article 138, 9°, donne compétence au tribunal de police pour connaître « des infractions réprimées en vertu de l'alinéa 2 de l'article 6 de la loi du 4 août 1890 relative à la falsification des denrées alimentaires ».

L'article 6 de cette loi était rédigé comme suit :

Les infractions à la loi du 20 juin 1964 ne sont pas de la compétence de l'article 4, paragraphe final, seront punies d'une amende de 1 à 25 francs et d'un emprisonnement d'un à sept jours ou de l'une de ces peines seulement.

» En cas de récidive dans les deux années de la dernière condamnation pour la même infraction, la peine pourra être élevée au double. »

La loi du 4 août 1890 a été abrogée par l'article 17, alinéa 1er, de la loi du 20 juin 1964 sur le contrôle des denrées ou substances alimentaires et autres produits.

« Les infractions aux règlements portés en vertu de l'article 1er de la loi du 20 juin 1964 sur le contrôle des denrées ou substances alimentaires et autres produits, la peine pourra être élevée au double. »

Le texte proposé suggère d'omettre le 9°.

L'article 138, 13°, était, dans l'arrêté royal n° 278 du 30 mars 1936, rédigé comme suit :

« 13° Des infractions punies par les articles 56 et 57 de la loi du 18 juin 1930 portant révision de la loi du 10 mars 1925 relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré des employés, par les articles 64 et 65 de la loi du 10 décembre 1924 relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré, par les articles 80, 81 et 82 de la loi du 1er août 1930, complétée par la loi du 22 juillet 1931 concernant le régime de retraite des ouvriers mineurs. »

Cette disposition appelle une triple observation :

- 1° la loi du 18 juin 1930 a été abrogée par l'article 35 de la loi du 12 juillet 1957;
- 2° les articles 64 et 65 de la loi du 10 décembre 1924 avaient été repris dans les articles 67 et 68 des lois relatives à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré, coordonnées le 12 septembre 1946, mais l'article 40 de la loi du 12 février 1963 relative à l'organisation d'un régime de pension de retraite et de survie au profit des assurés libres a abrogé les articles 67 et 68 précitées;
- 3° aux articles 80, 81 et 82 de la loi du 1er août 1930 correspondent les articles 77, 78 et 79 de l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés.

Le texte proposé suggère de faire référence aux dispositions actuellement en vigueur.

L'article 138, 14°, fait référence aux articles 63 et 66 de la loi du 4 août 1930. A ces articles correspondent les articles 155 et 158 des lois coordonnées le 19 décembre 1939. C'est à ces dernières dispositions que le texte proposé se réfère.

L'article 140, en employant l'expression « en vertu de l'article 138, 1° à 9°, ou en vertu d'une disposition spéciale », entend faire référence à l'ensemble de l'article 138 qui, dans la rédaction que lui avait donnée l'arrêté royal n° 59 du 10 janvier 1935, ne comportait que neuf subdivisions, alors qu'actuellement il en comporte quinze.

Etant donné qu'on entend faire référence à l'ensemble de l'article 138, il n'y a plus lieu de laisser subsister, dans l'article 140, les mots « en vertu d'une disposition spéciale », puisque cette mention fait déjà l'objet de l'article 138, 15°, qui dispose : « 15° Des délits dont la connaissance leur est attribuée par une disposition spéciale ».

Artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering luidt als volgt :

« In gemeenten waar niet meer dan één vrederechter is, neemt alleen hij kennis van de zaken die tot de bevoegdheid van zijn rechtbank behoren. De griffiers en de deurwaarders van het vrederecht nemen de dienst waar voor de politiezaken ».

Artikel 13 van de wet van 18 juni 1869 bepaalt :

« Le greffier de la justice de paix remplit ses fonctions au tribunal de police.

Dans le cas de l'article 6 (qui édicte que dans les communes divisées en plusieurs justices de paix, le service du tribunal de police est fait successivement par chaque juge de paix), chaque greffier fait le service avec le juge auquel il est attaché ».

Sedert de wet van 5 juli 1963 tot regeling van het statuut der gerechtsdeurwaarders, worden deze benoemd bij een koninklijk besluit dat bepaalt « in welk rechterlijk arrondissement de gerechtsdeurwaarder zijn ambt zal uitoefenen » (artikelen 5 en 8 van de wet).

De toelichting bij het wetsvoorstel betreffende het ambt van gerechtelijk officier (Gedr. St., Kamer van Volksvert. zitting 1958-1959, nr. 203-1), die wordt vermeld in het wetsvoorstel betreffende het ambt van gerechtsdeurwaarder (Gedr. St., Kamer van Volksvert., buit. zitt. 1961, nr. 73-1), dat aan de basis ligt van de wet van 5 juli 1963, zegt duidelijk : « Daar zij niet meer aan een hof, een rechtbank of een vrederecht verbonden zijn voor de dienst van hun terechtzittingen, zullen de deurwaarders voortaan niet meer de titel voeren van deurwaarder bij een bepaalde rechtbank, een bepaald vrederecht of een bepaald hof van beroep ».

De woorden « en de deurwaarders » zouden derhalve moeten vervallen.

Artikel 145 zegt dat afschrift van de dagvaarding moet worden gelaten aan de beklagde of aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon. Hier lijkt « en » te moeten worden gelezen, want de betekening wordt uiteraard alleen gedaan aan de burgerrechtelijk aansprakelijke partij welke men in het geding wil brengen.

De wet van 1 mei 1849 heeft nieuwe bepalingen in de plaats gesteld van sommige artikelen van het Wetboek van Strafvordering (onder meer van artikel 172), zonder evenwel uitdrukkelijk te bepalen dat die artikelen vervangen waren. Zoals hiervoren is gezegd, zouden, met het oog op een doorlopende lezing van het Wetboek van Strafvordering en op de samenhang van de wijzigingen, de bepalingen van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wetten van 31 mei 1955 en van 27 februari 1956, uitdrukkelijk in de plaats moeten worden gesteld van de artikelen van het Wetboek van Strafvordering welke zij in feite vervangen. In de voorgestelde tekst is daarmede rekening gehouden.

Artikel 177 bevat de woorden « contre les jugements rendus en dernier ressort par le tribunal de police ». Sedert artikel 5 van de wet van 1 mei 1849 stelt, dat « les jugements rendus par les tribunaux de simple police pourront, dans tous les cas, être attaqués par la voie de l'appel », heeft die bepaling geen zin meer.

Ook de Commissie laat die woorden weg. Volgens de verklarende noot doet zij dat omdat artikel 5 van de wet van 1 mei 1849 die tekst stilzwijgend heeft gewijzigd.

Krachtens artikel 178 moeten de vrederechters en de « maires » aan de « procureur impérial » een uittreksel bezorgen uit de politieverzoeken in het vorige kwartaal gewezen en waarbij gevangenisstraf is uitgesproken. Deze bepaling geldt niet meer voor de « maires », die geen politierechter meer zijn.

De noot die in de Nederlandse versie op dat artikel volgt, kan verwarring stichten en zou moeten worden herzien.

Het opschrift van hoofdstuk II van titel I van boek II wordt vervangen ter wille van de eenheid van terminologie.

De Commissie geeft trouwens als opschrift : « Correctionele Rechtbanken ».

Artikel 179 spreekt van « de burgerlijke rechtbanken van eerste aanleg ». In de Grondwet van de Franse Republiek van 22 februari 1875, bestonden er in burgerlijke zaken « des tribunaux de première instance » en « des tribunaux d'appel » (artikel 61), terwijl artikel 64 van die Grondwet luidde : « Les délits qui n'emportent pas peine afflictive ou infamante sont jugés par des tribunaux de police correctionnelle, sauf l'appel aux tribunaux criminels ».

De wet van 27 ventôse jaar VII « sur l'organisation des tribunaux » bepaalde in artikel 7 de bevoegdheid van de rechtbanken van eerste aanleg :

« Les tribunaux de première instance connaîtront, en premier et dernier ressort, dans les cas déterminés par la loi, des matières civiles; ils connaîtront également des matières de police correctionnelle; ils prononceront sur l'appel des jugements rendus en dernier ressort par les juges de paix ».

L'article 141 du Code d'Instruction criminelle est rédigé comme suit :

« Dans les communes dans lesquelles il n'y a qu'un juge de paix, il connaîtra seul des affaires attribuées à son tribunal. Les greffiers et les huissiers de la justice de paix feront le service pour les affaires de police. »

L'article 13 de la loi du 18 juin 1869 énonce :

« Le greffier de la justice de paix remplit ses fonctions au tribunal de police.

Dans le cas de l'article 6 (qui édicte que dans les communes divisées en plusieurs justices de paix, le service du tribunal de police est fait successivement par chaque juge de paix), chaque greffier fait le service avec le juge auquel il est attaché. »

Depuis la loi du 5 juillet 1963 réglant le statut des huissiers de justice, ceux-ci sont nommés par un arrêté royal qui détermine l'arrondissement judiciaire dans lequel l'huissier de justice instruira (articles 5 et 8 de la loi).

Les développements de la proposition de loi relative aux fonctions d'officier de justice (Doc. parl. Ch. Repr. 1958-1959, n° 203-1), développements mentionnés dans la proposition de loi relative aux fonctions d'huissier de justice (Doc. parl. Ch. Repr. sess. extr. 1961, n° 73-1), qui est à l'origine de la loi du 5 juillet 1963, disent clairement : « N'étant plus attachés à une cour, à un tribunal ou à une justice de paix, pour le service de leurs audiences, les huissiers ne porteront plus le titre d'huissier près tel tribunal, telle justice de paix ou telle cour d'appel ».

Il apparaît que les mots « et les huissiers » doivent, dès lors, être supprimés.

L'article 145 énonce que copie de la citation doit être laissée au prévenu ou à la personne civilement responsable. Il semble qu'il faille lire « et », la notification n'étant bien entendu faite qu'à la partie civilement responsable qu'on désire mettre en cause.

La loi du 1er mai 1849 a substitué des dispositions nouvelles à certains articles du Code d'instruction criminelle (notamment à l'article 172), sans déclarer toutefois de manière expresse que ces articles étaient remplacés. Comme il a été dit ci-dessus, dans le but de permettre une lecture continue du Code d'instruction criminelle et d'y apporter des modifications de façon suivie, les dispositions de la loi du 1er mai 1849, modifiée par les lois du 31 mai 1955 et du 27 février 1956, devraient être substituées de manière expresse aux articles du Code d'instruction criminelle qu'elles remplacent en fait. Le texte proposé adopte cette suggestion.

L'article 177 contient les mots « contre les jugements rendus en dernier ressort par le tribunal de police ». Depuis l'article 5 de la loi du 1er mai 1849, qui énonce que « les jugements rendus par les tribunaux de simple police pourront, dans tous les cas, être attaqués par la voie de l'appel », cette disposition est devenue sans objet.

La Commission omet également les mots cités. La note explicative justifie cette omission comme résultant d'une modification implicite opérée par l'article 5 de la loi du 1er mai 1849.

L'article 178 impose aux juges de paix et aux maires d'envoyer au procureur impérial les extraits des jugements de police rendus au cours du trimestre écoulé qui auront prononcé la peine d'emprisonnement. Cette disposition est devenue sans objet en tant qu'elle concerne les maires qui ont cessé d'être juges de police.

La note qui suit la version néerlandaise de cet article risque de prêter à confusion et devrait être revue.

L'intitulé du chapitre II du titre premier du livre II est remplacé dans un but d'uniformité de la terminologie.

La Commission a d'ailleurs donné à ce chapitre l'intitulé suivant : « Correctionele Rechtbanken ».

L'article 179 emploie l'expression « les tribunaux de première instance en matière civile ». Si l'on se reporte à la Constitution de la République française du 22 février 1875, on constate qu'il existait « en matière civile, des tribunaux de première instance et des tribunaux d'appel » (article 61), tandis que l'article 64 de cette Constitution était le suivant : « Les délits qui n'emportent pas peine afflictive ou infamante, sont jugés par des tribunaux de police correctionnelle, sauf l'appel aux tribunaux criminels ».

La loi du 27 ventôse an VIII, sur l'organisation des tribunaux, en son article 7, déterminait la compétence des tribunaux de première instance :

« Les tribunaux de première instance connaîtront, en premier et dernier ressort, dans les cas déterminés par la loi, des matières civiles; ils connaîtront également des matières de police correctionnelle; ils prononceront sur l'appel des jugements rendus en dernier ressort par les juges de paix. »

Sedert de inwerkingtreding van die wet hadden de rechtbanken van eerste aanleg dus burgerlijke bevoegdheid en bevoegdheid van correctionele politie.

Artikel 34 van de wet van 20 april 1810 « sur l'organisation de l'ordre judiciaire et l'administration de la justice » heeft het beginsel van die tweeledige bevoegdheid bevestigd : « Les tribunaux de première instance continueront de connaître des matières civiles et de police, conformément aux codes et aux lois de l'Empire ».

Hieruit kan worden afgeleid, dat de term « de burgerlijke rechtbanken van eerste aanleg » onjuist is en gewijzigd moet worden.

Ook moet er rekening mee worden gehouden, dat andere wetsbepalingen — inzonderheid artikel 133 van het Wetboek van Strafvordering — de politierechtbank bevoegd hebben verklaard in zaken waarin een andere straf wordt toegepast dan voor overtredingen.

Datzelfde artikel stelt, dat de correctionele rechtbanken kennis nemen « de tous les délits forestiers poursuivis à la requête de l'administration et de tous les délits dont la peine excède cinq jours d'emprisonnement et quinze francs d'amende ». Bosmisdrijven vallen onder de bevoegdheid van de politierechtbank (art. 138, 2°), en sedert de inwerkingtreding van het Strafwetboek van 1867 zijn de in artikel 179 bepaalde geldboete en gevangenisstraf stilzwijgend gewijzigd.

De redactie van artikel 179 zou geheel moeten worden gewijzigd; de hierna voorgestelde tekst bevat een nieuwe lezing.

Artikel 182 heeft onder meer betrekking op de personen die bosmisdrijven bij de rechtbank aanhangig kunnen maken. De Commissie schrapt die vermelding in artikel 179 maar behoudt ze in artikel 182. Onder dit artikel plaatst zij de volgende noot : « Zie artikel 138, 2°, voor de bevoegdheid inzake bosmisdrijven ». Die vermelding moet in artikel 182 vervallen, want dit handelt over de correctionele rechtbank terwijl de bosmisdrijven, luidens artikel 138, onder de bevoegdheid van de politierechtbanken vallen.

Artikel 187 verlengt de termijn voor het doen van verzet in de volgende bewoordingen : « outre un jour par trois myriamètres ». Sedert de inwerkingtreding van het koninklijk besluit nr. 301 van 30 maart 1936 is die termijn voor de afstand gewijzigd.

De noot van de Commissie verwijst naar artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 301 en ook naar artikel 3 van hetzelfde besluit.

In de hierna voorgestelde tekst is de Franse versie met de Nederlandse in overeenstemming gebracht.

De wijziging welke de voorgestelde tekst in artikel 189 aanbrengt, is verantwoord door het streven naar eenheid in de terminologie.

Bij artikel 190 is voor de bosmisdrijven een zelfde commentaar te geven als bij artikel 182.

Het derde lid van dit artikel bepaalt : « Het vonnis wordt terstond uitgesproken of uiterlijk op de eerste terechtzitting na die waarop het onderzoek werd geëindigd ».

Artikel 146 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting bepaalt : « In criminele zaken, wordt het vonnis onmiddellijk uitgesproken, of uiterlijk op de terechtzitting, die volgt op diegene, waarop de debatten gesloten werden ».

Het lijkt dienstig, het derde lid van artikel 190 (betreffende de correctionele rechtbanken) in overeenstemming te brengen met genoemde bepaling van de wet van 18 juni 1869, in plaats van het uitdrukkelijk op te heffen.

In artikel 192 moet naar artikel 138 worden verwezen zonder de onderverdelingen daarvan te vermelden; bovendien moeten de woorden « of bij een bijzondere bepaling » vervallen, want artikel 138, 15°, verwijst zelf naar de bijzondere bepalingen.

De wijzigingen voorgesteld in de artikelen 193, 196, 198, 200, 201, 202 en 217 behoeven geen andere commentaar dan bij reeds onderzochte bepalingen is gegeven.

In artikel 197 moet voor de « directeur de la régie de l'enregistrement et des domaines » de thans geldende benaming worden gebruikt.

Artikel 207 — zoals ook de artikelen 212, 213, 214 en 215 — van het Wetboek van Strafvordering doelt op het geval, dat het hoger beroep tegen een vonnis van een correctionele rechtbank voor een andere rechtbank wordt gebracht. Zo was de toestand onder de gelding van het Wetboek van Strafvordering, waarvan de oorspronkelijke artikelen 200 en 201 als volgt waren geredigeerd :

« 200. Les appels des jugements rendus en police correctionnelle seront portés des tribunaux d'arrondissement au tribunal du chef-lieu du département.

Depuis l'entrée en vigueur de cette loi, les tribunaux de première instance avaient donc une compétence civile et une compétence « de police correctionnelle ».

L'article 34 de la loi du 20 avril 1810 sur l'organisation de l'ordre judiciaire et l'administration de la justice a consacré le principe de cette double compétence : « Les tribunaux de première instance continueront de connaître des matières civiles et de police, conformément aux Codes et aux lois de l'Empire ».

On peut conclure de ces faits que l'expression « les tribunaux de première instance en matière civile », est incorrecte et doit être modifiée.

Il faut aussi tenir compte du fait que d'autres dispositions légales — et notamment l'article 138 du Code d'instruction criminelle — ont attribué compétence au tribunal de police dans des matières où la peine était autre que celle des contraventions.

Ce même article énonce que les tribunaux correctionnels connaissent « de tous les délits forestiers poursuivis à la requête de l'administration et de tous les délits dont la peine excède cinq jours d'emprisonnement et quinze francs d'amende ». Les délits forestiers sont de la compétence du tribunal de police (article 138, 2°) et depuis l'entrée en vigueur du Code pénal de 1867, les peines d'amende et d'emprisonnement qui figurent à l'article 179 ont été implicitement modifiés.

La rédaction de l'article 179 devrait être complètement modifiée; le texte proposé ci-dessous suggère une rédaction nouvelle.

L'article 182 est relatif notamment aux personnes qui peuvent saisir le tribunal en matière de délits forestiers. La Commission a laissé subsister une telle mention dans l'article 182, alors qu'elle la supprimait dans l'article 179. Sous l'article 182, elle a inséré la note suivante : « Voir article 138, 2°, en ce qui concerne les délits forestiers ». Il y a lieu d'omettre cette mention dans l'article 182, puisque cet article est relatif au tribunal correctionnel, alors que les délits forestiers sont, aux termes de l'article 138, de la compétence des tribunaux de police.

A l'article 187 figure une augmentation du délai d'opposition rédigée en ces termes « outre un jour par trois myriamètres ». Depuis l'entrée en vigueur de l'arrêté royal n° 301 du 30 mars 1936, ce délai de distance a été modifié.

La note de la Commission renvoie à l'article 1er de l'arrêté royal, n° 301, et également à l'article 3, du même arrêté.

La version française a été mise en concordance avec la version néerlandaise, dans le texte proposé ci-dessous.

La modification apportée à l'article 189 par le texte proposé est justifiée par une raison d'uniformité de la terminologie employée.

L'article 190 appelle, en ce qui concerne les délits forestiers, un commentaire identique à celui qui a été fait au sujet de l'article 182.

L'alinéa 3 de cet article est rédigé comme suit : « Le jugement sera prononcé de suite, ou, au plus tard, à l'audience qui suivra celle où l'instruction aura été terminée ».

L'article 146 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire est rédigé comme suit : « En matière criminelle, le jugement est prononcé de suite, ou au plus tard, à l'audience qui suivra celle où les débats ont été clos ».

Il paraît opportun, non d'abroger expressément l'alinéa 3 de l'article 190 (relatif aux tribunaux correctionnels), mais de le mettre en concordance avec la disposition précitée de la loi du 18 juin 1869.

A l'article 192, il y a lieu de renvoyer à l'article 138 sans mentionner les subdivisions de cet article, et d'omettre les mots « ou par une disposition spéciale » puisque l'article 138, 15°, fait lui-même référence aux dispositions spéciales.

Les modifications proposées aux articles 193, 196, 198, 200, 201, 202 et 217 n'appellent pas d'autres commentaires que ceux qui ont été consacrés à des dispositions déjà examinées.

A l'article 197, la mention du directeur de la régie de l'enregistrement et des domaines doit être adaptée à la dénomination actuellement existante.

L'article 207, — comme les articles 212, 213, 214 et 215, — du Code d'instruction criminelle envisage l'hypothèse où appel d'un jugement d'un tribunal correctionnel est porté devant un autre tribunal. Il en était ainsi sous le régime du Code d'instruction criminelle, dont les articles 200 et 201 originels étaient rédigés comme suit :

« 200. Les appels des jugements rendus en police correctionnelle seront portés des tribunaux d'arrondissement au tribunal du chef-lieu du département.

Les appels des jugements rendus en police correctionnelle au chef-lieu du département seront portés au tribunal du chef-lieu du département voisin quand il sera dans le ressort de la même cour impériale, sans néanmoins que les tribunaux puissent, dans aucun cas, être respectivement juges d'appel de leurs jugements.

Il sera formé un tableau des tribunaux de chef-lieu auxquels les appels seront portés ».

« 201. Dans le département où siège la cour impériale, les appels des jugements rendus en police correctionnelle seront portés à ladite cour.

Seront également portés à ladite cour les appels des jugements rendus en police correctionnelle dans le chef-lieu d'un département voisin, lorsque la distance de cette cour ne sera pas plus forte que celle du chef-lieu d'un autre département ».

In die regeling werd bijvoorbeeld tegen een vonnis van de correctionele rechtbank te Charleroi hoger beroep ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg te Bergen; daarentegen nam het Hof van beroep te Brussel, in hoger beroep, kennis van een vonnis van de correctionele rechtbank te Bergen.

Die regeling bracht wel enige verwikkelingen mee, zoals de Minister van Justitie zegde tijdens de vergadering van 14 maart 1849 van de Kamer van Volksvertegenwoordigers : « c'est quelque chose de peu justifiable, en principe, que les jugements de certains tribunaux sont déferés aux cours d'appel (...) tandis que les jugements d'autres tribunaux sont portés en appel devant le tribunal du chef-lieu de la province, c'est-à-dire que les jugements sont réformés par des juges du même rang que ceux qui les ont rendus ».

Sedert de inwerkingtreding van de wet van 1 mei 1849 zijn er geen correctionele rechtbanken meer die kennis nemen van het hoger beroep tegen vonnissen van andere correctionele rechtbanken.

In artikel 213 is de verbetering welke de voorgestelde tekst aanbrengt wat het voegwoord « et » betreft, de bevestiging van een door de rechtspraak gegeven oplossing (hoger beroep Bastia, 9 oktober 1846, DALLOZ, Per. 1846, II, 233).

In artikel 218 wijzen de woorden « une section de la cour impériale spécialement formée à cet effet » op de kamer welke het decreet van 6 juli 1810 in artikel 3 (waarin artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk wordt aangehaald) « chambre d'accusation » noemt. De benaming van die kamer is vastgesteld bij de wet van 18 juni 1869, namelijk « chambre des mises en accusation » (kamer van inbeschuldigingstelling).

Artikel 220 vernoemt de « haute-cour impériale ».

Artikel 73 van de Grondwet van de Franse Republiek van 22 frimaire jaar VIII stelt : « Le Ministre qui aura été mis en jugement par un décret du Corps législatif est jugé par une haute-cour, sans appel et sans recours en cassation ». De « haute-cour » moest zijn samengesteld « de juges choisis par le tribunal de cassation et dans son sein, et de jurés ».

Het orgaaniek senatus-consult van 28 floréal jaar XII gaf aan de « haute-cour » de titel « haute-cour impériale » en wijdde zijn titel XIII — de artikelen 101 tot 133 — aan de bevoegdheid en de samenstelling van de « haute-cour impériale ».

De bevoegdheid werd uitgebreid tot andere gevallen dan het berechten van ministers, en de samenstelling van het Hof werd aanzienlijk uitgebreid; al telde het nog twintig leden van de « cour de cassation », het omvatte bovendien « princes », « titulaires des grandes dignités », « grands officiers de l'Empire », de « Grand-Juge », zestig senatoren, de zes voorzitters van de afdelingen van de « Conseil d'Etat » en veertien « conseillers d'Etat ».

Tegen de arresten van de « haute-cour impériale » stond geen beroep open.

De « haute-cour impériale » had geen equivalent onder de regies die op het Keizerrijk zijn gevolgd.

De Commissie heeft de woorden « à la haute-cour impériale » weggelaten. Ter verantwoording constateert zij, dat die instelling in België niet bestaat.

Artikel 231 bepaalt, dat de verdachte kan worden verwezen ofwel naar het hof van assisen ofwel naar « la cour spéciale, dans le cas où cette cour serait compétente, d'après les règles établies au titre VI du présent livre ».

De Commissie heeft die woorden niet behouden. Zij verwijst naar de noot onder de artikelen 553-599.

Hetgeen in verband met artikel 22 van het Wetboek van Strafvordering is gezegd, kan worden herhaald voor de artikelen 237, 239, 241 en 245.

De « section criminelle » uit artikel 248 is niets anders dan de kamer van inbeschuldigingstelling. Hier moge worden verwezen naar hetgeen de Commissie over die bepaling heeft gezegd.

Les appels des jugements rendus en police correctionnelle au chef-lieu du département seront portés au tribunal du chef-lieu du département voisin quand il sera dans le ressort de la même cour impériale, sans néanmoins que les tribunaux puissent, dans aucun cas, être respectivement juges d'appel de leurs jugements.

Il sera formé un tableau des tribunaux de chef-lieu auxquels les appels seront portés ».

« 201. Dans le département où siège la cour impériale, les appels des jugements rendus en police correctionnelle seront portés à ladite cour.

Seront également portés à ladite cour les appels des jugements rendus en police correctionnelle dans le chef-lieu d'un département voisin, lorsque la distance de cette cour ne sera pas plus forte que celle du chef-lieu d'un autre département ».

Dans ce système, par exemple d'un jugement rendu par le tribunal correctionnel de Charleroi, il était appelé au tribunal de première instance de Mons; en revanche, la cour d'appel de Bruxelles connaissait, en degré d'appel, d'un jugement rendu par le tribunal correctionnel de Mons.

Le système n'était pas exempt de complications et, comme le disait le Ministre de la Justice à la séance de la Chambre des Représentants du 14 mars 1849, « c'est quelque chose de peu justifiable, en principe, que les jugements de certains tribunaux sont déferés aux cours d'appel (...), tandis que les jugements d'autres tribunaux sont portés en appel devant le tribunal du chef-lieu de la province, c'est-à-dire que les jugements sont réformés par des juges du même rang que ceux qui les ont rendus ».

Il n'existe plus, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 1er mai 1849, de tribunaux correctionnels qui connaissent de l'appel d'autres tribunaux correctionnels.

A l'article 213, la correction apportée par le texte proposé en ce qui concerne la conjonction « et » consacre une solution jurisprudentielle (Appel Bastia, 9 octobre 1846, DALLOZ, Pér. 1846, II, 233).

A l'article 218, les termes « une section de la cour impériale spécialement formée à cet effet » désignent la chambre que le décret du 6 juillet 1810, dans son article 3 (où l'article 218 du Code d'instruction criminelle est expressément cité), appelle « chambre d'accusation ». La dénomination de cette chambre a été fixée par la loi du 18 juin 1869. Cette chambre s'appelle, depuis lors, la « chambre des mises en accusation ».

L'article 220 cite la haute-cour impériale.

L'article 73 de la Constitution de la République française du 22 frimaire an VIII énonce que le ministre qui aura été mis en jugement par un décret du Corps législatif est jugé « par une haute-cour, sans appel et sans recours en cassation ». La haute-cour devait être composée de juges choisis par le tribunal de cassation et dans son sein, et de jurés.

Le sénatus consulte organique du 28 floréal an XII donnait à la haute-cour le titre de « haute-cour impériale » et consacrait son titre XIII, comprenant les articles 101 à 133, à la compétence et à la composition de la haute-cour impériale.

La compétence était étendue à d'autres cas que le jugement des ministres et la composition de la cour était considérablement élargie; si elle comprenait encore vingt membres de la Cour de cassation, elle se composait, en outre, des princes, des titulaires des grandes dignités, des grands officiers de l'Empire, du Grand-Juge, de soixante sénateurs, des six présidents des sections du Conseil d'Etat et de quatorze conseillers d'Etat.

Les arrêts de la haute-cour impériale n'étaient susceptibles d'aucun recours.

La haute-cour impériale n'a pas eu d'équivalent sous les régimes qui ont succédé à l'Empire.

La Commission a omis les mots « à la haute-cour impériale ». Elle justifie cette omission par la constatation que cette institution est inexistante en Belgique.

L'article 231 prévoit que l'inculpé peut être renvoyé soit à la cour d'assises, soit « à la cour spéciale, dans le cas où cette cour serait compétente, d'après les règles établies au titre VI du présent livre ».

La Commission n'a pas retenu ces mots. Elle renvoie à la note figurant sous les articles 553-599.

La note établie, à propos de l'article 22 du Code d'instruction criminelle, peut être rappelée à propos des articles 237, 239, 241 et 245.

La « section criminelle », mentionnée à l'article 248, n'est autre que la chambre des mises en accusation; il y a lieu de se référer au commentaire consacré par la commission à cette disposition.

In artikel 283 stelt het Wetboek : « au juge d'instruction, et au juge de paix, même d'un arrondissement communal voisin au lieu du délit ». De vervanging van de woorden « arrondissement communal » door « arrondissement » schenkt geen algehele voldoening; dat begrip moet worden verduidelijkt door toevoeging van « judiciaire », zoals in de voorgestelde tekst in overweging wordt gegeven.

Hoofdstuk II van titel II van boek II van het Wetboek van Strafvordering bevatte een paragraaf 3 betreffende de ambtsverrichtingen van de « procureur impérial criminel ».

De Commissie geeft als opschrift : « Ambtsverrichtingen van de procureur des Konings ». Voor de artikelen 284-290, die genoemde paragraaf vormen, tekent zij aan dat ze zijn opgeheven bij artikel 47 van de wet van 4 augustus 1832.

Artikel 47 van de wet van 4 augustus 1832 « organique de l'ordre judiciaire » bepaalt : « Les fonctions qui étaient attribuées au procureur criminel dans les lieux autres que ceux où siège une cour d'appel, sont exercées par les procureurs du Roi près les tribunaux de première instance des arrondissements dans lesquels siègeront les cours d'assises, ou par leurs substituts ».

Voorgesteld wordt, § 3 in zijn geheel u'trukkelijk op te heffen, zodat noch het opschrift noch de artikelen blijven bestaan.

Artikel 305, tweede lid, bepaalt :

« Aan de beschuldigen, hoe talrijk die ook zijn, wordt in elk geval slechts één enkel afschrift kosteloos afgegeven van de proces-verbaal tot vaststelling van het misdrijf, en van de schriftelijke verklaringen van de getuigen ».

De « Code des délits et des peines » van 3 brumaire jaar IV bevatte een artikel 320, luidend als volgt :

« L'accusé reçoit pareillement, et sous la même peine, après son interrogatoire, copie des autres pièces de la procédure.

Cette copie lui est délivrée gratis par le greffier ».

De toenmalige regel was dus, dat de processtukken kosteloos werden afgegeven.

De wet van 29 frimaire jaar VIII, die bepaalt op welke wijze de afschriften van de processtukken aan de beschuldigen worden afgegeven, bevestigt andermaal dat beginsel maar stelt, dat de stukken gedrukt worden in gedingen waarin de kosten voor het drukken van de afschriften geringer zouden zijn dan indien die afschriften in handschrift werden afgegeven.

De kosteloze afgifte van de procedurestukken bleef bestaan tot de wet van 5 pluviôse jaar XIII « relative à la diminution des frais de justice en matière criminelle ou de police correctionnelle ».

Die wet heeft genoemde bepalingen beperkt door in artikel 3 te bepalen : « Il ne sera délivré gratuitement aux accusés, en quelque nombre qu'ils puissent être, et dans tous les cas, qu'une seule copie des procès-verbaux constatant le délit, et des déclarations écrites des témoins. Les accusés ne pourront requérir d'autres copies de ces actes, ou des copies des autres pièces de la procédure, qu'à leurs frais ».

De artikelen 54 en 55 van het decreet van 18 juni 1811 « contenant règlement pour l'administration de la justice en matière criminelle, de police correctionnelle et de simple police et tarif général des frais », hebben de regel van artikel 305 van het Wetboek van Strafvordering verduidelijkt. Zij hadden de volgende tekst :

« *Artikel 54.* Les accusés paieront aux taux réglés par notre présent décret les expéditions et copies qu'ils demanderont, outre celles qui leur seront délivrées gratuitement aux termes de l'article 305 du Code d'instruction criminelle.

Article 55. Dans le cas de renvoi des accusés, soit devant un juge d'instruction, soit à une autre cour d'assises ou spéciale, il ne pourra leur être délivré, aux frais du Trésor impérial, de nouvelles copies des pièces dont ils auront déjà reçu une copie en exécution du susdit article 305 ».

Artikel 123 van het Algemeen Reglement op de gerechtskosten in strafzaken, gevoegd bij het koninklijk besluit van 28 december 1950, herhaalt, zoals de vroegere teksten welke het vervangt, op enkele wijzigingen na, de regel van artikel 55 van het decreet van 18 juni 1811. Het bepaalt : « Ingeval de beschuldigen om welke reden ook naar een andere onderzoeksrechter of een ander hof van assisen worden verwezen, kunnen hun op kosten van 's lands kas, zelfs als zij met verschillende zijn, indien zij tegelijk verschijnen, geen nieuwe afschriften verstrekt worden van stukken waarvan zij reeds een afschrift hebben bekomen ».

Uit die teksten kan worden afgeleid dat het bijwoord « kosteloos » moet blijven staan.

De voorgestelde tekst wijzigt artikel 305 dus niet.

A l'article 283 le Code emploie l'expression : « au juge d'instruction, et au juge de paix, même d'un arrondissement communal voisin du lieu du délit ». Le remplacement des mots « arrondissement communal » par le mot « arrondissement » ne paraît pas entièrement satisfaisant; il y a lieu de préciser cette notion par l'addition de l'épithète « judiciaire », ce que suggère le texte proposé.

Le chapitre II du titre II du livre II du Code d'instruction criminelle contenait un paragraphe 3, relatif aux fonctions du « procureur impérial criminel ».

La Commission a traduit cet intitulé par le mot « Ambtsverrichtingen van de procureur des Konings ». Pour les articles 284-290, qui composent ce paragraphe, elle note que ces articles ont été abrogés par l'article 47 de la loi du 4 août 1832.

L'article 47 de la loi du 4 août 1832 organique de l'ordre judiciaire énonce : « Les fonctions qui étaient attribuées au procureur criminel dans les lieux autres que ceux où siège une cour d'appel, sont exercées par les procureurs du Roi près les tribunaux de première instance des arrondissements dans lesquels siègeront les cours d'assises, ou par leurs substituts ».

Il est proposé d'abroger expressément l'ensemble de ce paragraphe 3, de manière que ni son intitulé ni les articles qui le composent ne subsistent.

L'article 305 dispose en son alinéa 2 :

« Il ne sera délivré gratuitement aux accusés en quelque nombre qu'il puissent être, et dans tous les cas, qu'une seule copie des procès-verbaux constatant le délit, et des déclarations écrites des témoins. »

Le Code des délits et des peines du 3 brumaire an IV contenait un article 320 rédigé comme suit :

« L'accusé reçoit pareillement, et sous la même peine, après son interrogatoire, copie des autres pièces de la procédure.

Cette copie lui est délivrée gratis par le greffier. »

La règle de l'époque est donc la délivrance gratuite des pièces de la procédure.

La loi du 29 frimaire an VIII, qui détermine la manière dont les copies des pièces de procédure seront délivrées aux accusés, réaffirme le même principe mais prévoit l'impression des pièces dans les procès où les frais d'impression des copies seraient moindres que si ces copies étaient délivrées manuscrites.

La délivrance gratuite des pièces de la procédure subsista jusqu'à la loi du 5 pluviôse an XIII relative à la diminution des frais de justice en matière criminelle ou de police correctionnelle.

Cette loi a restreint les dispositions précitées en édictant, dans son article 3 : « Il ne sera délivré gratuitement aux accusés, en quelque nombre qu'ils puissent être, et dans tous les cas, qu'une seule copie des procès-verbaux constatant le délit, et des déclarations écrites des témoins. Les accusés ne pourront requérir d'autres copies de ces actes, ou des copies des autres pièces de la procédure, qu'à leurs frais. »

Les articles 54 et 55 du décret du 18 juin 1811 contenant règlement pour l'administration de la justice en matière criminelle, de police correctionnelle et de simple police et tarif général des frais ont précisé la règle énoncée dans l'article 305 du Code d'instruction criminelle; ils étaient rédigés comme suit :

« *Article 54.* Les accusés paieront aux taux réglés par notre présent décret les expéditions et copies qu'ils demanderont, outre celles qui leur seront délivrées gratuitement aux termes de l'article 305 du Code d'instruction criminelle.

Article 55. Dans le cas de renvoi des accusés, soit devant un juge d'instruction, soit à une autre cour d'assises ou spéciale, il ne pourra leur être délivré, aux frais du Trésor impérial, de nouvelles copies des pièces dont ils auront déjà reçu une copie en exécution du susdit article 305 ».

Or, on constate que l'article 123 du Règlement général sur les frais de justice en matière répressive, annexé à l'arrêté royal du 28 décembre 1950, reprend, comme les textes antérieurs auxquels il s'est substitué, la règle formulée par l'article 55 du décret du 18 juin 1811, avec quelques modifications. Cet article 123 énonce : « Dans le cas de renvoi des accusés, pour quelque cause que ce soit, devant un autre juge d'instruction ou devant une autre cour d'assises, il ne peut leur être délivré aux frais du Trésor, même lorsqu'ils sont plusieurs, s'ils comparaissent simultanément, de nouvelles copies de pièces dont ils ont déjà reçu une copie ».

On peut conclure de ces textes que l'adverbe « gratuitement » doit être conservé.

Le texte proposé ne modifie donc pas l'article 305.

Artikel 336 luidde oorspronkelijk als volgt :

« Le président résumera l'affaire.

Il fera remarquer aux jurés les principales preuves pour ou contre l'accusé.

Il leur rappellera les fonctions qu'ils auront à remplir.

Il posera les questions ainsi qu'il sera dit ci-après ».

Het decreet van 19 juli 1831 dat de jury opnieuw instelt, heeft in artikel 7 de « §§ 1 en 2 » van dat artikel uitdrukkelijk opgeheven. Een vormwijziging moet in artikel 336 worden aangebracht, in het vroegere derde lid dat het eerste lid is geworden.

Die vormverbetering is in de Nederlandse tekst aangebracht; de voorgestelde tekst past de Franse versie aan.

Artikel 337 formuleert de vraag die uit de akte van beschuldiging volgt, in dezer voege : « Is de beschuldigde schuldig aan die bepaalde doodslag, die bepaalde diefstal of die bepaalde andere misdaad, met alle omstandigheden die begrepen zijn in de samenvatting van de akte van beschuldiging? ».

Artikel 20 van de wet van 15 mei 1838 op de jury heeft bepaald : « Le président de la Cour d'assises remettra aux jurés les questions sur lesquelles ils auront à répondre séparément et distinctement, d'abord sur le fait principal, ensuite sur chacune des circonstances aggravantes.

Les jurés voteront séparément et distinctement sur chacune des questions ainsi posées... ».

Wettigt die bepaling de schrapping van de vermelding betreffende de omstandigheden die begrepen zijn in de samenvatting van de akte van beschuldiging? Dit lijkt wel het geval te zijn.

Bij de bespreking van artikel 20 is de vraag in de Kamer van Volksvertegenwoordigers opgeworpen tijdens de vergadering van 9 maart 1838 (Staatsblad van 9 maart 1838). Hier volgt een passus uit die bespreking :

« M. RAIKEM. — Puisque l'on veut changer les dispositions de l'article 337 du Code d'instruction criminelle, il faut qu'on nous présente une disposition complète qui remplace cet article; sans cela, on sera fort embarrassé pour poser les questions, et il y aura des difficultés pour les pourvois en cassation. Il faut lever tous les doutes.

M. DOLEZ. — Je ne pense pas qu'il y ait lieu à abroger l'article 337 qui, à mon sens, reste entier malgré l'amendement. Cet article a pour but de faire poser la question conformément au résumé de l'accusation : eh bien, la question sera encore posée conformément au résumé de l'acte d'accusation, *seulement elle ne sera plus complexe*. L'article de notre loi est simplement explicatif de l'article 337 et ne l'abroge pas. Il n'y a pas lieu à faire cette abrogation.

M. RAIKEM. — On vient de dire, Messieurs, que l'article est explicatif de l'article 337 : ainsi, l'article 337 subsisterait et en même temps la disposition dont il s'agit en ce moment; mais ne craint-on pas que cela puisse donner lieu à des doutes? et ne serait-il pas préférable qu'on nous présentât une disposition à insérer dans la loi qui rappellerait les dispositions de l'article 337 que l'on entend conserver et les dispositions additionnelles qui seraient ou modificatives ou explicatives de cet article 337. Cela serait beaucoup plus rationnel.

M. DE BROUCKERE. — D'abord, Messieurs, il est de principe qu'une loi postérieure abroge toujours une loi antérieure avec laquelle elle est en opposition; il est donc tout à fait inutile de dire que l'article 337 est abrogé. Ensuite, comme l'a fort bien dit M. DOLEZ, il y a quelque chose de l'article 337 qui reste debout; c'est la disposition qui ordonne au président de la Cour d'assises de poser la question qui résulte de l'acte d'accusation; seulement l'article 20 impose au président une obligation de plus, c'est *celle de diviser la question*; il ne semble donc que la chose ne peut souffrir aucune difficulté; qu'il n'y a aucun doute à craindre ».

De Commissie heeft echter de vraag die door de voorzitter moet worden gesteld, geheel vertaald zonder in een noot te verwijzen naar artikel 20 van de wet van 15 mei 1838.

De voorgestelde tekst verbetert artikel 337 met inachtneming van de inhoud van genoemd artikel 20.

In artikel 352 staat : « buiten het geval van het vorige artikel ».

Artikel 351 luidde als volgt :

« Si néanmoins l'accusé n'est déclaré coupable du fait principal qu'à une simple majorité, les juges délibéreront entre eux sur le même point; et si l'avis de la minorité des jurés est adopté par la majorité des juges, de telle sorte qu'en réunissant le nombre de voix, ce nombre excède celui de la majorité des jurés et de la minorité des juges, l'avis favorable à l'accusé prévaut ».

L'article 336 était, dans sa rédaction originelle, rédigé comme suit :

« Le président résumera l'affaire.

Il fera remarquer aux jurés les principales preuves pour ou contre l'accusé.

Il leur rappellera les fonctions qu'ils auront à remplir.

Il posera les questions ainsi qu'il sera dit ci-après ».

Le décret du 19 juillet 1831 qui rétablit le jury a, par son article 7, abrogé expressément les « §§ 1er et 2 » de cet article. Une correction de forme doit être apportée à l'article 336, à l'ancien alinéa 3 qui est devenu l'alinéa 1er.

Le texte néerlandais reflète cette correction de forme; le texte proposé adapte la version française.

L'article 337 donne à la question résultant de l'acte d'accusation, la rédaction suivante : « L'accusé est-il coupable d'avoir commis tel meurtre, tel vol ou tel autre crime, avec toutes les circonstances comprises dans le résumé de l'acte d'accusation? ».

L'article 20 de la loi du 15 mai 1838 sur le jury a prescrit : « Le président de la Cour d'assises remettra aux jurés les questions sur lesquelles ils auront à répondre séparément et distinctement, d'abord sur le fait principal, ensuite sur chacune des circonstances aggravantes.

Les jurés voteront séparément et distinctement sur chacune des questions ainsi posées... ».

La disposition prérappelée justifie-t-elle la suppression de la mention relative aux circonstances rapportées dans le résumé de l'acte d'accusation? Il le semble bien.

Lors de la discussion de l'article 20, la question fut soulevée à la Chambre des Représentants, dans la séance du 9 mars 1838 (*Moniteur belge* du 9 mars 1838). Il paraît intéressant de citer le passage de cette discussion :

« M. RAIKEM. — Puisque l'on veut changer les dispositions de l'article 337 du Code d'instruction criminelle, il faut qu'on nous présente une disposition complète qui remplace cet article; sans cela, on sera fort embarrassé pour poser les questions, et il y aura des difficultés pour les pourvois en cassation. Il faut lever tous les doutes.

M. DOLEZ. — Je ne pense pas qu'il y ait lieu à abroger l'article 337 qui, à mon sens, reste entier malgré l'amendement. Cet article a pour but de faire poser la question conformément au résumé de l'accusation : eh bien, la question sera encore posée conformément au résumé de l'acte d'accusation, *seulement elle ne sera plus complexe*. L'article de notre loi est simplement explicatif de l'article 337 et ne l'abroge pas. Il n'y a pas lieu à faire cette abrogation.

M. RAIKEM. — On vient de dire, Messieurs, que l'article est explicatif de l'article 337 : ainsi, l'article 337 subsisterait et en même temps la disposition dont il s'agit en ce moment; mais ne craint-on pas que cela puisse donner lieu à des doutes? et ne serait-il pas préférable qu'on nous présentât une disposition à insérer dans la loi qui rappellerait les dispositions de l'article 337 que l'on entend conserver et les dispositions additionnelles qui seraient ou modificatives ou explicatives de cet article 337. Cela serait beaucoup plus rationnel.

M. DE BROUCKERE. — D'abord, Messieurs, il est de principe qu'une loi postérieure abroge toujours une loi antérieure avec laquelle elle est en opposition; il est donc tout à fait inutile de dire que l'article 337 est abrogé. Ensuite, comme l'a fort bien dit M. DOLEZ, il y a quelque chose de l'article 337 qui reste debout; c'est la disposition qui ordonne au président de la cour d'assises de poser la question qui résulte de l'acte d'accusation; seulement l'article 20 impose au président une obligation de plus, c'est *celle de diviser la question* : il ne semble donc que la chose ne peut souffrir aucune difficulté; qu'il n'y a aucun doute à craindre ».

La Commission a cependant traduit l'ensemble de la question à poser par le président, sans renvoyer par une note à l'article 20 de la loi du 15 mai 1838.

Le texte proposé suggère de corriger l'article 337, eu égard au contenu de l'article 20 précité.

L'article 352 porte : « hors le cas prévu par le précédent article ».

L'article 351 était rédigé de la manière suivante :

« Si néanmoins l'accusé n'est déclaré coupable du fait principal qu'à une simple majorité, les juges délibéreront entre eux sur le même point; et si l'avis de la minorité des jurés est adopté par la majorité des juges, de telle sorte qu'en réunissant le nombre de voix ce nombre excède celui de la majorité des jurés et de la minorité des juges, l'avis favorable à l'accusé prévaut ».

Artikel 118 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting heeft dat artikel 351 stilzwijgend vervangen. De verwijzing in artikel 352 moet worden gewijzigd; dat is in de voorgestelde tekst gedaan.

In artikel 356 wordt voorgesteld de woorden « outre un jour par cinq myriamètres » te schrappen, ten einde beide versies in overeenstemming te brengen.

In artikel 415 luidt het tweede lid als volgt :

« Deze bepaling geldt evenwel slechts voor zeer grove tekortkomingen en alleen ten aanzien van nietigheden die twee jaar na de inwerkingtreding van dit Wetboek worden begaan ».

Het heeft nu geen zin meer, nog van de twee jaar volgend op de inwerkingtreding van het Wetboek van Strafvordering te spreken; in de voorgestelde tekst zijn die woorden dan ook wegge laten.

Artikel 418 eindigt met de woorden : « le délai sera, en ce cas, augmenté d'un jour par chaque distance de trois myriamètres ». Voorgesteld wordt dit zinsdeel te schrappen.

Artikel 420, dat onder het hoofdstuk « Beroep in cassatie » staat, zegt welke personen zijn vrijgesteld van de geldboete of zijn vrijgesteld van het in bewaring geven daarvan.

Sedert de inwerkingtreding van artikel 1 van de wet van 10 februari 1866 (luidend als volgt : « Aucune amende ne pourra être prononcée en matière pénale ou disciplinaire contre le demandeur en cassation dont le pourvoi aura été rejeté »), heeft artikel 420 van het Wetboek van Strafvordering geen onderwerp meer en kan het worden opgeheven, hetgeen de voorgestelde tekst dan ook doet.

De wijziging welke voor artikel 426 is voorgesteld, is hierdoor gewettigd, dat artikel 1 van het besluit van de Soevereine Vorst van 15 maart 1815 als volgt luidt : « En matière civile comme en matière criminelle, le pourvoi en cassation ne sera soumis qu'à une chambre qui prononcera définitivement par un arrêt de rejet ou de cassation sans arrêt préalable d'admission ».

De voor artikel 429 voorgestelde wijziging is verantwoord door de afschaffing van de voorafgaande poging tot verzoening, krachtens het enig artikel van de wet van 12 augustus 1911 tot afschaffing van de voorafgaande poging tot verzoening.

In artikel 434 laat de voorgestelde tekst de overbodige vermelding weg van een wijziging die in het Wetboek is aangebracht door de wet van 23 augustus 1919.

Artikel 437 luidde als volgt : « Lorsque l'arrêt ou le jugement aura été annulé, l'amende consignée sera rendue sans aucun délai, en quelques termes que soit conçu l'arrêt qui aura statué sur le recours, et quand même il aurait omis d'en ordonner la restitution ». Dat artikel is overbodig geworden sedert artikel 1 van de wet van 10 februari 1866; de voorgestelde tekst heft het uitdrukkelijk op.

De verwijzing naar de wet van 16 september 1807 in artikel 440 moet worden vervangen door een verwijzing naar de wet van 7 juli 1865; dat is in de voorgestelde tekst gedaan.

De Commissie schrijft in artikel 441 voor « la section criminelle » : « de strafkamer ».

Luidens de artikelen 132 en 133 van de wet van 18 juni 1869, gewijzigd bij de wet van 25 februari 1954, is het Hof van Cassatie in twee kamers verdeeld; de eerste kamer neemt kennis van de voorzieningen in burgerlijke zaken, de tweede van de voorzieningen in criminele zaken, correctionele zaken en politiezaken, alsook van de andere zaken waarvan, krachtens de wet, de kennisneming aan het Hof van Cassatie toekomt.

De hierna voorgestelde tekst houdt zich aan de wettelijke benaming en verkiest geen Frans equivalent te gebruiken voor « strafkamer ».

Anderzijds staat vast dat men, in de huidige organisatie van het Hof van Cassatie, de woorden « de tweede kamer » zou kunnen gebruiken voor het aanwijzen van de kamer die kennis neemt van de voorzieningen in criminele zaken, correctionele zaken en politiezaken. De voorgestelde tekst heeft die oplossing niet toegepast.

Het wetsontwerp tot invoering van het Gerechtelijk Wetboek (gedr. st., Senaat, zitting 1963-1964, nr. 60), richt, in artikel 133 van het ontwerp-wetboek, een derde kamer in bij het Hof van Cassatie, maar behoudt voor de eerste en de tweede kamer de terminologie van de wet van 25 februari 1954.

Artikel 447bis is in het Wetboek van Strafvordering ingevoegd door artikel 30 van de wet van 9 april 1930 tot bescherming der maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers.

De inleidende volzin van dat artikel 30 stelde : « De volgende bepaling wordt toegevoegd aan de wet van 18 juni 1894 houdende titel IX van boek III van het Wetboek van Strafvordering : ... ».

L'article 118 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire a remplacé, de manière implicite, l'article 351 précité. La référence faite dans l'article 352 doit être modifiée; le texte proposé procède à cette correction.

Dans l'article 356, l'omission des mots « outre un jour par cinq myriamètres » est proposée, de manière à mettre les deux versions en concordance.

Dans l'article 415, l'alinéa 2 est rédigé comme suit :

« Néanmoins la présente disposition n'aura lieu que pour des fautes très graves, et à l'égard seulement des nullités qui seront commises deux ans après la mise en activité du présent Code ».

La référence aux deux années qui suivent la mise en vigueur du Code d'instruction criminelle est devenue sans objet; le texte proposé suggère, en conséquence, de l'omettre.

L'article 418 se termine par les mots : « le délai sera, en ce cas, augmenté d'un jour par chaque distance de trois myriamètres ». L'omission de ce membre de phrase est proposée.

L'article 420, qui se trouve dans le chapitre intitulé « Des demandes en cassation », énumère les personnes qui sont dispensées de l'amende ou dispensées de la consigner.

Depuis l'entrée en vigueur de l'article 1er de la loi du 10 février 1866 (rédigé comme suit : « Aucune amende ne pourra être prononcée en matière pénale ou disciplinaire contre le demandeur en cassation dont le pourvoi aura été rejeté »), l'article 420 du Code d'instruction criminelle est devenu sans objet et peut être abrogé, ce que fait le texte proposé.

La modification proposée pour l'article 426 se justifie par le fait que l'article 1er de l'arrêt du Prince Souverain du 15 mars 1815 est rédigé comme suit : « En matière civile comme en matière criminelle, le pourvoi en cassation ne sera soumis qu'à une chambre qui prononcera définitivement par un arrêt de rejet ou de cassation sans arrêt préalable d'admission ».

La modification proposée pour l'article 429, se justifie par la suppression du préliminaire de conciliation, en vertu de l'article unique de la loi du 12 août 1911 portant suppression du préliminaire de conciliation.

A l'article 434, le texte proposé omet la mention superflue d'une modification apportée au Code par la loi du 23 août 1919.

L'article 437 était rédigé comme suit : « Lorsque l'arrêt ou le jugement aura été annulé, l'amende consignée sera rendue sans aucun délai, en quelques termes que soit conçu l'arrêt qui aura statué sur le recours, et quand même il aurait omis d'en ordonner la restitution ». Cet article est devenu sans objet depuis l'article 1er de la loi du 10 février 1866; le texte proposé suggère de l'abroger expressément.

La référence que l'article 440 fait à la loi du 16 septembre 1807 doit être remplacée par une référence à la loi du 7 juillet 1865; c'est ce qu'a fait le texte proposé.

La Commission a, dans l'article 441, traduit les mots « la section criminelle » par « de strafkamer ».

Aux termes des articles 132 et 133 de la loi du 18 juin 1869, modifiés par la loi du 25 février 1954, la cour de cassation se divise en deux chambres, la première chambre connaissant des pourvois en matière civile et la seconde des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police, ainsi que des autres affaires dont la loi attribue la connaissance à la Cour de cassation.

Le texte proposé ci-dessous suggère de s'en tenir à la dénomination légale et de ne pas employer de terme français qui serait équivalent à « strafkamer ».

Il est certain d'autre part que l'on pourrait, dans l'organisation actuelle de la Cour de cassation, employer les mots « la seconde chambre » pour désigner la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police. Cette solution n'a pas été retenue pour le texte proposé.

Le projet de loi instituant le Code judiciaire (doc. parl. Sénat, session 1963-1964, n° 60), dans l'article 133 du projet de Code, crée une troisième chambre à la Cour de cassation mais garde, pour les première et seconde chambre, la terminologie de la loi du 25 février 1954.

L'article 447bis a été inséré dans le Code d'instruction criminelle par l'article 30 de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude.

Le liminaire de cet article 30 était le suivant : « La disposition suivante est ajoutée à la loi du 18 juin 1894 contenant le titre IX du livre III du Code de procédure pénale : ... ».

Dat artikel stond in hoofdstuk VI van de wet van 9 april 1930 onder het opschrift « Algemene Bepalingen », samen met de artikelen 29, 31 en 32. Artikel 29 bepaalde : « De bepalingen betreffende de vervolgingen in correctionele en in criminele zaken zijn van toepassing op de in deze wet bedoelde rechtsvorderingen, behoudens de daarbij voorziene afwijkingen ».

In artikel 31 stonden de opgeheven bepalingen.

Artikel 32 machtigt de Regering tot het vaststellen van de datum van inwerkingtreding van de wet van 9 april 1930.

Op 2 september 1960 (gedr. st., Senaat, zitting 1959-1960, nr. 514), werd het ontwerp van wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen ingediend, waarvan artikel 28 als volgt luidde :

« De artikelen 1 tot 23bis van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers worden opgeheven ».

De Senaatscommissie (gedr. st., Senaat, zitting 1959-1960, nr. 127) heeft dat artikel « ne varietur » goedgekeurd.

Het ontwerp is opnieuw naar de Commissie verwezen tijdens de Senaatsvergadering van 7 maart 1962; de Commissie heeft haar aanvullend verslag neergelegd op 12 juni 1963 (gedr. st., Senaat, zitting 1962-1963, nr. 256).

Dat verslag zegt (blz. 2) dat de Commissie « het beter achtte niet alle bepalingen betreffende de abnormalen daaruit (uit de wet van 9 april 1930) te doen vervallen om ze in een nieuwe wet samen te brengen, maar ze integendeel, zij het gewijzigd en aangevuld, daarin te handhaven (...) ». Het ontwerp is dus feitelijk een wijziging van de artikelen 1 tot 23 en 29 tot 33 van de wet van 9 april 1930 ».

Artikel 30 van de wet van 9 april 1930 viel dus onder de te wijzigen artikelen.

Het in het ontwerp gegeven schema, zoals dat voorkomt op bladzijde 3 van het Gedrukte Stuk, wijst uit dat in hoofdstuk VIII, « Algemene Bepalingen », zijn overgenomen :

- in artikel 31 : artikel 27 van het Gedrukte Stuk nr. 127 en artikel 29 van de wet van 9 april 1930 »;
- in artikel 32 : « artikel 31 van de wet van 9 april 1930 ».

De artikelen 31 en 32 van de door de Commissie opgestelde tekst nemen de artikelen 29 en 31 van de wet van 9 april 1930 over; de opheffingsbepaling van die wet wordt met zoveel woorden door genoemde tekst overgenomen.

De tekst van de Commissie begon met de volzin : « De wet van 9 april 1930 tot bescherming der maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers wordt gewijzigd als volgt : ... ».

De verslaggever over het ontwerp in de Senaat heeft tijdens de vergadering van 20 juni 1963 verklaard :

« Tout d'abord, étant donné que nous reprenons l'entière de la loi du 9 avril 1930, le premier alinéa du texte doit être rédigé ainsi :

« Article unique. La loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude est remplacée par le texte ci-après : ... ».

De bespreking gaat voort :

« M. le Président. En somme, le nouveau texte remplacera la loi du 9 avril 1930 ».

Na de stemming in de Senaat werd het ontwerp naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers gezonden en diende de Regering amendementen in (gedr. st., Kamer van Volksvert., zitting 1963-1964, nr. 601-2).

Het verslag dat namens de Commissie voor de Justitie van de Kamer werd neergelegd, zegt (gedr. st., Kamer van Volksvert., 1963-1964, nr. 601-3) :

« Het huidige ontwerp van wet strekkende tot vervanging van de wet van 9 april 1930, werd ... neergelegd ... » (blz. 1.).

Dat verslag (aanvullend verslag van de Senaatscommissie voor de Justitie) is door de Senaat goedgekeurd, met een wijziging die erin bestaat dat de tekst van het ontwerp is opgenomen in een enig artikel dat voorziet in *algehele* vervanging van de wet van 9 april 1930.

Het lijkt nochtans geen twijfel, dat de wetgever artikel 447bis van het Wetboek van Strafvordering niet heeft willen opheffen; aan artikel 30 van de wet van 9 april 1930 werd geen bespreking gewijd en blijkbaar gaat het hier om een onoplettendheid van de wetgever.

Het kan zijn dat de te strakke formule van de eerste volzin uit het enig artikel van de wet van 15 juli 1964 meer zegt dan de wetgever heeft bedoeld.

Cet article se trouvait dans le chapitre VI de la loi du 9 avril 1930, intitulé « Dispositions générales », ainsi que les articles 29, 31 et 32. L'article 29 énonçait : « Les dispositions concernant les poursuites en matière correctionnelle et criminelle sont applicables aux procédures visées dans la présente loi, sauf les dérogations qu'elle établit ».

L'article 31 contenait les dispositions abrogées.

L'article 32 permettait au Gouvernement de fixer la date d'entrée en vigueur de la loi du 9 avril 1930.

Le 2 septembre 1960 (doc. parl. Sénat, session 1959-1960, n° 514) était déposé le projet de loi de défense sociale à l'égard des anormaux, dont l'article 28 était rédigé comme suit :

« Les articles 1 à 23bis de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude sont abrogés. »

La Commission du Sénat (doc. parl. Sénat, session 1959-1960, n° 127) adopta cet article « ne varietur ».

Le projet a été renvoyé en commission à la séance du Sénat du 7 mars 1962; la Commission a déposé son rapport complémentaire le 12 juin 1963 (doc. parl. Sénat, session 1962-1963, n° 256).

Ce rapport énonce (page 2) que la « Commission a jugé préférable de ne pas amputer celle-ci (la loi du 9 avril 1930) de toutes ses dispositions relatives aux anormaux, pour les grouper en une loi nouvelle, mais au contraire de les y maintenir, fût-ce en les modifiant et complétant (...). Le projet se présente donc en fait comme une modification de la loi du 9 avril 1930 portant sur les articles 1 à 23 et 29 à 33 ».

L'article 30 de la loi du 9 avril 1930 était donc compris dans les articles à modifier.

Si l'on prend le plan du projet, tel qu'il est présenté à la page 3 du document parlementaire cité, on constate que le chapitre VIII, intitulé « Dispositions générales » reprend :

- en son article 31, l'« article 27 du document n° 127, et 29 de la loi du 9 avril 1930 »;
- en son article 32, l'« article 31 de la loi du 9 avril 1930 ».

Les articles 31 et 32 du texte établi par la Commission reprennent les articles 29 et 31 de la loi du 9 avril 1930; l'abrogatoire de cette même loi est repris expressis verbis par le texte précité.

Le texte établi par la Commission commençait par la phrase : « La loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude est *modifiée* suivant le texte ci-après : ... ».

Le rapporteur du projet au Sénat, en la séance du 20 juin 1963, a déclaré :

« Tout d'abord, étant donné que nous reprenons l'entière de la loi du 9 avril 1930, le premier alinéa du texte doit être rédigé ainsi :

« Article unique. La loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude est remplacée par le texte ci-après : ... »

La discussion continue :

« M. le Président. En somme, le nouveau texte remplacera la loi du 9 avril 1930. »

Après le vote au Sénat, le projet fut transmis à la Chambre des Représentants, et le Gouvernement présenta des amendements à ce projet (doc. parl., Chambre Repr., session 1963-1964, n° 601-2).

Le rapport déposé au nom de la Commission de la Justice de la Chambre (doc. parl., Chambre Repr., session 1963-1964, n° 601-3), déclare :

« Le présent projet de loi, qui est destiné à remplacer la loi du 9 avril 1930, a été déposé... (page 1) »

Le dit rapport (rapport complémentaire de la Commission de la Justice du Sénat) a été adopté par le Sénat, compte tenu d'une modification consistant à englober le texte du projet dans un article unique prévoyant le *remplacement intégral* de la loi du 9 avril 1930.

Il ne fait pas de doute cependant que le législateur n'a pas voulu abroger l'article 447bis du Code d'instruction criminelle; aucune discussion n'a porté sur l'article 30 de la loi du 9 avril 1930 et il semble qu'il y ait eu une inadvertance de la part du législateur.

Toutefois, l'intention du législateur a pu se trouver dépassée par la formule trop absolue employée par la première phrase de l'article unique de la loi du 15 juillet 1964.

Het is zaak van de wetgever op dat punt de dubbelzinnigheid weg te nemen en daarmee de rechtszekerheid te herstellen. Het lijkt derhalve wenselijk in de voorgestelde tekst een bepaling in te voegen, die artikel 447bis van het Wetboek van Strafvordering handhaaft op de datum van inwerkingtreding van de wet van 1 juli 1964, welke bij het koninklijk besluit van 28 augustus 1964 op 1 september 1964 is vastgesteld.

In de artikelen 452, 454 en 456 zijn de termen betreffende de lijfswang geschrapt.

Bij de vermeldingen betreffende de « cours spéciales » in de artikelen 464, 465, 466 en 470 is niets anders op te merken dan hetgeen in dat verband reeds is gezegd.

Artikel 464 spreekt van « faux billets de la Banque de France ou des banques de département ».

De « banques de département » hebben in België nooit een equivalent gekend; toen de « Code d'instruction criminelle » werd afgekondigd, bezat de « Banque de France » het uitsluitend voorrecht bankbiljetten uit te geven onder de voorwaarden bepaald in de wet van 24 germinal jaar XI.

Sommige auteurs hebben gemeend dat de bepaling in België geen toepassing meer vond omdat er in België geen Staatsbank was.

De vraag is echter gewettigd, of de *ratio legis* van artikel 464 (krachtens welke sommige magistraten, zelfs buiten hun rechtsgebied, de nodige opsporings kunnen voortzetten bij sommige personen die van bepaalde misdrijven verdacht worden) wat de valse bankbiljetten betreft, gekoppeld is aan het karakter van Staatsbank of Emissiebank dat de « Banque de France » van Napoleon mocht hebben bezeten en dat ook de instellingen die haar hebben opgevolgd mochten bezitten.

De *ratio legis* lijkt te moeten blijven bestaan, ook al worden de bankbiljetten niet door een Staatsbank uitgegeven.

Voorgesteld wordt, de bewoordingen van artikel 173, eerste lid, van het Strafwetboek over te nemen en de vervallen termen te vervangen door de woorden « biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of bankbiljetten aan toonder waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten ».

Artikel 466 voorziet in twee wijzen om de beschikking van de voorzitter van het hof van assisen bekend te maken : die beschikking wordt « de volgende zondag met trommel of trompet afgekondigd »; zij wordt bovendien aangeplakt aan de deur van de woning van de beschuldigde, van de burgemeester en van de gehoorzaal van het hof van assisen.

Die tweevoudige bekendmaking is verplicht; het artikel kent geen alternatief.

Gesteld zelfs dat die wijze van bekendmaking nog toepassing vond in sommige landelijke agglomeraties, dan zou dat alleen zo zijn voor de verordeningen en bevelen van de gemeenteraad of van het college van burgemeester en schepenen, en wel op grond van artikel 102, eerste lid, van de Gemeentewet.

Het geval van artikel 466 is dus niet hetzelfde.

Dat bekendmaking door omroeping nog steeds plaats vindt in bepaalde landelijke agglomeraties kan dus geen reden zijn om de woorden « met trommel of trompet afgekondigd » in het Wetboek van Strafvordering te behouden. Alleen de aanplakking dient te worden behouden, bij gemis aan een meer doeltreffende wijze van bekendmaking, bijvoorbeeld opname in dagbladen.

De voorgestelde tekst gaat dan ook niet verder dan het schrappen van de vervallen termen.

In de artikelen 466 en 472 is de huidige benaming van de directeur van registratie en domeinen gebruikt.

In artikel 468 is de uitdrukking « territoire européen de l'Empire » vervangen door « territoire européen du Royaume »; men zou ook kunnen volstaan met de woorden « Indien de beschuldigde zich buiten het Rijk bevindt ... ».

De Commissie is van de tekst niet afgeweken.

Het opschrift van afdeling II van hoofdstuk III van titel IV van boek II (afdeling met de artikelen 483 tot 503) luidt als volgt :

« Vervolg en onderzoek, wegens ambtsmisdaad en andere misdaden of wanbedrijven in verband met hun ambt, tegen andere rechters en rechtbanken dan die vermeld in artikel 101 van het senatusconsult van 28 floréal jaar XII ».

In bedoeld artikel 101 wordt de « haute-cour impériale » vermeld. Een opschrift wordt voorgesteld, waarin niet wordt verwezen naar een bepaling die in België geen toepassing vindt.

De Commissie is van de teksten niet afgeweken.

In de artikelen 484 en 485 is de vermelding van de « peine de forfaiture » en van de « peines plus graves » weggelaten om de gegronde redenen welke het verslag van de Commissie opgeeft.

Comme il appartient au législateur de rétablir la sécurité juridique sur ce point, en dissipant toute équivoque, il paraît souhaitable d'insérer, dans le texte proposé, une disposition qui maintient l'article 447bis du Code d'instruction criminelle, à la date d'entrée en vigueur de la loi du 1er juillet 1964, date fixée au 1er septembre 1964 par l'arrêté royal du 28 août 1964.

Dans les articles 452, 454 et 456 ont été supprimés les termes relatifs à la contrainte par corps.

Les mentions relatives aux cours spéciales dans les articles 464, 465, 466 et 470 n'appellent pas d'observations autres que celles qui ont été faites précédemment à ce sujet.

L'article 464 fait référence aux « faux billets de la Banque de France ou des banques de département ».

Les banques de département n'ont jamais eu d'équivalent en Belgique; la Banque de France avait, à l'époque où fut promulgué le Code d'instruction criminelle, le privilège exclusif d'émettre des billets de banque, aux conditions énoncées dans la loi du 24 germinal an XI.

Certains auteurs ont estimé que la disposition ne serait plus applicable en Belgique, parce qu'il n'y aurait plus en Belgique de banque d'Etat.

On peut se demander toutefois si la *ratio legis* de l'article 464 (qui permet à certains magistrats de continuer, même hors de leur ressort, les visites nécessaires chez certaines personnes soupçonnées d'infractions déterminées) est liée, en ce qui concerne les faux billets de banque, au caractère de banque d'Etat ou de banque d'émission qu'aurait eu la Banque de France napoléonienne, et qu'auraient les institutions qui lui ont succédé.

Il paraît que la *ratio legis* doit demeurer, même si les billets de banque ne sont pas émis par une banque d'Etat.

Il est suggéré de reprendre les termes employés dans l'article 173, alinéa 1er, du Code pénal et de remplacer les termes périmés par les mots « billets au porteur émis par le Trésor public ou des billets de banque au porteur dont l'émission est autorisée par la loi ou en vertu d'une loi ».

L'article 466 prévoit un double mode de publication de l'ordonnance du président de la cour d'assises : cette ordonnance est « publiée à son de trompe ou de caisse, le dimanche suivant »; elle est, en outre, affichée à la porte du domicile de l'accusé, à celle du maire et à celle de l'auditoire de la cour d'assises.

Cette double publicité est obligatoire, l'article ne laisse pas la place à une alternative.

A supposer même que, dans certaines agglomérations rurales, ce mode de publication soit encore en vigueur, il ne le serait que pour les règlements et ordonnances du conseil communal ou du collège des bourgmestre et échevins, en vertu de l'article 102, alinéa 1er, de la loi communale.

L'hypothèse énoncée par l'article 466 est donc différente.

Il n'y a donc pas lieu de maintenir les termes « publiée à son de trompe ou de caisse » dans le Code d'instruction criminelle pour la raison que, dans certaines parties du pays, la publication par proclamations serait toujours en vigueur. Il s'indique de ne laisser subsister que l'affichage, à défaut d'un mode de publication plus efficace, comme le serait l'insertion dans certains journaux.

Le texte proposé s'est borné à la suppression des termes périmés, sans aller au-delà.

Dans les articles 466 et 472, la dénomination actuelle du directeur de l'enregistrement et des domaines a été employée.

A l'article 468, la mention du territoire européen de l'Empire est remplacée par celle du territoire européen du Royaume; on pourrait également substituer à la rédaction du Code les mots « Si l'accusé est absent du Royaume... ».

La Commission s'est tenue au texte.

L'intitulé de la section II du chapitre III du titre IV du livre II (section qui groupe les articles 483 à 503) est le suivant :

« De la poursuite et instruction contre des juges et tribunaux autres que ceux désignés par l'article 101 du sénatus consulte du 28 floréal an XII, pour forfaiture et autres crimes ou délits relatifs à leurs fonctions, »

L'article 101 précité faisait référence à la haute-cour impériale; un intitulé qui ne fait pas référence à une disposition non en vigueur en Belgique est proposé.

La Commission s'est tenue au texte.

Dans les articles 484 et 485, la mention de la peine de forfaiture et des peines « plus graves » a été omise, pour les raisons pertinentes dont le rapport de la Commission fait état.

In de artikelen 488 en 497 is de vermelding van het « département » geschrapt : het territoriaal amtsgebied van de onderzoeksrechter is het gerechtelijk arrondissement.

Artikel 491 stelt, dat de procureur-generaal, nadat de processtukken hem zijn meegedeeld, zijn vordering, waarin de aangifte tegen de verdachte is opgenomen, moet indienen bij de « section des requêtes ».

Het besluit van de Soevereine Vorst van 15 maart 1815, waarvan artikel 1 reeds is vermeld in de aantekening bij artikel 426, heeft de « section des requêtes » afgeschaft. Wat dat betreft, moge worden verwezen naar het verslag van de Commissie.

De Commissie heeft dat begrip vervangen door het begrip « strafkamer ». Men houde zich aan de termen van artikel 133 van de wet van 18 juni 1869, gewijzigd bij de wet van 25 februari 1954, en geve aan die kamer van het Hof van Cassatie de titel die haar daar gegeven wordt.

In artikel 492 alsook in de volgende artikelen worden de afdelingen van het Hof van Cassatie « sections » genoemd. Aan de teksten welke de Commissie aanhaalt om te bewijzen dat de vroegere « sections » van het Hof van Cassatie kamers geworden zijn, moet artikel 90 van de Belgische Grondwet worden toegevoegd, volgens hetwelk alleen het Hof van Cassatie bevoegd is om de Ministers in Verenigde kamers te berechten.

Artikel 510 vermeldt onder de personen die niet als getuige kunnen worden gedagvaard, tenzij onder de voorwaarden en in de vormen welke het voorschrijft : « les princes ou princesses du sang impérial, les grands dignitaires de l'Empire et le grand-juge Ministre de la Justice ».

Al kent het publiekrecht geen prinsen of prinsessen van koninklijken bloede, toch staat het de wetgever vrij bepalingen die speciaal op hen van toepassing zijn te handhaven of uit te vaardigen.

De Minister van Justitie is niet langer « grand-juge », maar hij moet nog worden vermeld. De vraag is wie werden bedoeld met de « grands dignitaires de l'Empire » van artikel 510.

Artikel 32 van het organiek senatus-consult van 28 floréal jaar XII gaf de volgende opsomming : « Les grandes dignités de l'Empire sont celles :

- de grand-électeur,
- d'archi-chancelier de l'Empire,
- d'archi-chancelier d'Etat.
- d'archi-trésorier,
- de connétable,
- de grand-amiral ».

Geen van die waardigheden bestaat in België, de vermelding van de « grands dignitaires » moet dus vervallen. De voorgestelde tekst houdt daarmede rekening.

Artikel 514 stelt bijzondere regelen voor de eedaflegging van « des Ministres autres que le grand-juge, des grands officiers de l'Empire, conseillers d'Etat chargés d'une partie dans l'administration publique, généraux en chef actuellement en service, ambassadeurs ou autres agents de l'Empereur accrédités près les cours étrangères ».

Luidens artikel 48 van het organiek senatus-consult van 28 floréal jaar XII zijn « grands officiers de l'Empire :

« Premièrement, des maréchaux de l'Empire, choisis parmi les généraux les plus distingués.

Leur nombre n'excède pas celui de seize.

Ne font pas partie de ce nombre les maréchaux de l'Empire qui sont sénateurs.

Secondement, huit inspecteurs et colonels généraux de l'artillerie et du génie des troupes à cheval et de la marine.

Troisièmement, des grands officiers civils de la couronne, tels qu'ils sont institués par les statuts de l'Empereur ».

Een organiek senatus-consult van 19 maart 1811 heeft twee andere plaatsen van « grand-officier de l'Empire » opgericht : de post van « inspecteur général des côtes de la mer de Ligurie » en die van « inspecteur général des côtes de la mer du Nord ».

In België zijn er geen « grands officiers » meer; zij hoeven dus ook niet meer te worden vermeld.

De wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State, bepaalt niet dat staatsraden kunnen worden belast met een gedeelte van het openbaar bestuur, zoals wel het geval was onder het Keizerrijk en onder het Hollands regime. Zo stond onder het Keizerrijk de « conseil de liquidation de la dette publique » onder het voorzitterschap, het toezicht en de leiding van een « conseiller d'Etat » krachtens een besluit van 13 prairial, jaar X; onder Koning Willem was een staatsraad beheerder van de registratie, van het kadaster en van de loterijen (zie aanhef van de koninklijke besluiten van 16 juli en 6 september 1828).

Dans les articles 488 et 497, la mention du département a été supprimée : le ressort territorial dans lequel le juge d'instruction exerce ses fonctions est l'arrondissement judiciaire.

L'article 491 énonce que le procureur général doit, après que communication de la procédure lui aura été faite, adresser « à la section des requêtes son réquisitoire contenant la dénonciation du prévenu ».

L'arrêté du Prince-Souverain du 15 mars 1815, dont l'article 1er a été cité dans la note consacrée ci-dessus à l'article 426, a supprimé la section des requêtes. Sur ce point, il y a lieu de se référer au rapport de la Commission.

La Commission a remplacé cette notion par celle de « strafkamer ». Il y a lieu de s'en tenir aux termes de l'article 133 de la loi du 18 juin 1869, modifié par la loi du 25 février 1954, et de donner à cette chambre de la Cour de cassation le titre que lui donne la disposition précitée.

A l'article 492, comme aux articles suivants, les divisions de la Cour de cassation sont appelées « sections ». Aux textes que la Commission cite pour établir que les sections anciennes de la Cour de cassation sont devenues des chambres, il y a lieu d'ajouter l'article 90 de la Constitution belge qui édicte que la Cour de cassation a seule le droit de juger les Ministres, *chambres réunies*.

L'article 510 mentionne parmi les personnes qui ne pourront être citées comme témoins, si ce n'est dans les conditions et les formes qu'il prescrit, « les princes ou princesses du sang impérial, les grands dignitaires de l'Empire et le grand-juge Ministre de la Justice ».

Même si le droit public ne connaît pas l'existence de princes ou de princesses de sang royal, il est loisible au législateur de maintenir ou d'édicter des dispositions qui s'appliquent particulièrement à ces personnes.

Le Ministre de la Justice n'est plus grand-juge, mais la mention de ce Ministre doit subsister. La question se pose de savoir quels étaient les grands dignitaires de l'Empire visés par l'article 510.

L'article 32 du sénatus consulte organique du 28 floréal an XII énumérerait ces grands dignitaires. Il était rédigé comme suit : « Les grandes dignités de l'Empire sont celles :

- de grand-électeur,
- d'archi-chancelier de l'Empire,
- d'archi-chancelier d'Etat,
- d'archi-trésorier,
- de connétable,
- de grand-amiral. »

Aucune de ces dignités n'existant en Belgique, la mention des grands dignitaires doit être supprimée, ce qu'a fait le texte proposé.

L'article 514 édicte des règles particulières au serment « des Ministres autres que le grand-juge, des grands officiers de l'Empire, conseillers d'Etat chargés d'une partie dans l'administration publique, généraux en chef actuellement en service, ambassadeurs ou autres agents de l'Empereur accrédités près les cours étrangères ».

Les grands officiers de l'Empire, aux termes de l'article 48 du sénatus consulte organique du 28 floréal an XII, sont :

« Premièrement, des maréchaux de l'Empire, choisis parmi les généraux les plus distingués.

Leur nombre n'excède pas celui de seize.

Ne font pas partie de ce nombre les maréchaux de l'Empire qui sont sénateurs.

Secondement, huit inspecteurs et colonels généraux de l'artillerie et du génie des troupes à cheval et de la marine.

Troisièmement, des grands officiers civils de la couronne, tels qu'ils sont institués par les statuts de l'Empereur. »

Un sénatus consulte organique du 19 mars 1811 a créé deux autres places de grand-officier de l'Empire; c'étaient le poste d'inspecteur général des côtes de la mer de Ligurie et celui d'inspecteur général des côtes de la mer du Nord.

Les « grands officiers » n'existent plus en Belgique et leur mention doit être supprimée.

La loi du 23 décembre 1946 portant création d'un Conseil d'Etat ne prévoit pas que les conseillers d'Etat puissent être chargés d'une partie dans l'administration publique, comme c'était le cas sous l'Empire et sous le régime hollandais. Ainsi, sous l'Empire, le conseil de liquidation de la dette publique était présidé, surveillé et dirigé par un conseiller d'Etat, en vertu d'un arrêté du 13 prairial an X; sous le Roi Guillaume, un conseiller d'Etat était administrateur de l'enregistrement, du cadastre et des loteries ofr. (préambule des arrêtés royaux des 16 juillet et 6 septembre 1828).

Zodanige ambten bestaan niet in België; de woorden die daarop betrekking hebben, moeten worden geschrapt.

Hetzelfde geldt voor de vermelding van de « généraux en chef actuellement en service ». De Commissie heeft dat artikel in het Nederlands gesteld, maar heeft het bijwoord « actuellement » laten wegvallen, zonder daarop te wijzen. Onder de huidige militaire rangen zijn er bovendien geen « généraux en chef ».

De voorgestelde tekst laat weg hetgeen kennelijk niet meer actueel is, maar hij laat verouderde bepalingen bestaan die het zaak van de wetgever is te wijzigen bij een herziening van de stof.

Artikel 527 vermeldt onder de uitzonderingsrechtbanken de marinerechtbanken.

Wat waren die rechtbanken toen het Wetboek van Strafvordering werd afgekondigd?

Hier moet worden verwezen naar het decreet van 12 november 1806 « contenant création et organisation de tribunaux maritimes » (1).

Artikel 1 van dat decreet bepaalt : « Les cours martiales maritimes établies dans les ports de Brest, Toulon, Rochefort et Lorient sont supprimées; elles seront remplacées par des tribunaux maritimes ».

Uit de redactie van artikel 1 mag niet worden afgeleid, dat er alleen marinerechtbanken waren in de vier daar genoemde havens; uit een decreet van 2 december 1813 kan worden afgeleid dat er ook te Cherbourg een marinerechtbank was.

Aan de hand van de documentatie waarover de Raad van State beschikt, was het echter niet mogelijk uit te maken, of er in België marinerechtbanken zijn geweest.

Als dat de marinerechtbanken in enge zin waren, kan men zich nochtans afvragen of de woorden « militaire rechtbank of marinerechtbank » niet, in ruime zin, moeten worden verstaan als het geheel van de marinegerechten in strafzaken die destijds bestonden. De parlementaire voorbereiding brengt hieromtrent geen opheldering.

Hoe het zij, de Belgische instellingen kennen geen marinerechtbanken.

Een besluitwet van 23 oktober 1941 heeft in Groot-Brittannië voor een termijn die de datum voor het terugbrengen van het leger op vredesvoet niet mocht overschrijden, marinegerechten opgericht onder de benaming « marinerechtbank » en « marine-rechtbank van beroep ».

Die gerechten bestaan niet meer.

In artikel 533 moeten de woorden « dans le délai de trois jours » worden gewijzigd; zij zijn stilwijzend opgeheven bij artikel 57 van het besluit van de Soevereine Vorst van 15 maart 1815 « contenant le règlement organique de la procédure en cassation ». Dat artikel bepaalt : « L'arrêt rendu sans communication préalable peut être attaqué par la voie d'opposition dans le délai d'un mois à compter de la signification ». De voorgestelde tekst vervangt de drie dagen door een maand.

Artikel 541 van het Wetboek van Strafvordering luidt als volgt :

« La partie civile, le prévenu ou l'accusé qui succombera dans la demande en règlement de juges qu'il aura introduite pourra être condamné à une amende qui toutefois n'excèdera point la somme de trois cents francs, dont moitié sera pour la partie ».

In de tekst van de Commissie is dit artikel weggelaten omdat het zou zijn opgeheven ingevolge artikel 1 van de wet van 10 februari 1866.

Ofschoon kan worden betoogd, dat de geldboete alleen is afgeschaft als het Hof van Cassatie op de regeling van rechtsgebied heeft beschikt en dat zij blijft bestaan voor de regelingen van rechtsgebied waarop een hof van beroep of een correctionele rechtbank heeft beschikt (in het geval dat artikel 540 van het Wetboek van Strafvordering niet zou zijn opgeheven), toch lijkt het wenselijk dit artikel, dat een geldboete laat bestaan welke de Belgische wetgeving in de regel niet meer kent, uitdrukkelijk op te heffen.

Titel VI van boek II, betreffende de « cours spéciales », moet in zijn geheel uitdrukkelijk worden opgeheven.

De Commissie constateert, dat die bepalingen in België niet meer van toepassing zijn.

De artikelen 600, 601 en 602 handelen over de « bewaring van de notities van alle vonnissen ».

(1) Hetzelfde decreet richt « tribunaux maritimes spéciaux » in, belast met het vonnissen van « les infractions aux ordonnances et règlements concernant la police des chiourmes et bagnes »; die rechtbanken bestonden in de havens waar bagno's waren.

De telles fonctions n'existant pas en Belgique, les termes qui s'y rapportent doivent être supprimés.

Il en va de même de la mention des « généraux en chef actuellement en service ». La Commission a établi la version néerlandaise de l'article en omettant — sans le signaler cependant — l'adverbe « actuellement ». Les « généraux en chef » n'existent d'ailleurs pas dans l'échelle actuelle des grades militaires.

Si le texte proposé omet ce qui, de toute évidence, n'est plus d'actualité, il laisse subsister des dispositions archaïques qu'il appartient au législateur de modifier, lors d'une révision de la matière.

L'article 527 mentionne parmi les tribunaux d'exception, les tribunaux maritimes.

Qu'étaient ces tribunaux à l'époque où fut promulgué le Code d'instruction criminelle?

Il importe de se référer au décret du 12 novembre 1806 contenant création et organisation de tribunaux maritimes (1).

L'article 1er de ce décret énonce : « Les cours martiales maritimes établies dans les ports de Brest, Toulon, Rochefort et Lorient, sont supprimées; elles seront remplacées par des tribunaux maritimes. »

Il ne faudrait pas conclure de la rédaction de l'article 1er que des tribunaux maritimes n'existaient que dans les quatre ports qui y sont cités; on peut conclure d'un décret du 2 décembre 1813 qu'un tribunal maritime existait également à Cherbourg.

Il n'a cependant pas été possible, sur base de la documentation que détient le Conseil d'Etat, de savoir si des tribunaux maritimes avaient fonctionné en Belgique.

Si tels étaient les tribunaux maritimes au sens strict, on peut cependant se poser la question de savoir si les termes « tribunal militaire ou maritime » ne doivent pas être compris dans un sens large et viser l'ensemble des juridictions maritimes répressives qui existaient à l'époque. Les travaux préparatoires ne permettent pas d'éclaircir ce point.

Quoi qu'il en soit, les institutions belges ne connaissent plus de tribunal maritime.

Un arrêté-loi du 23 octobre 1941 a institué en Grande-Bretagne, pour une durée qui ne devait pas dépasser la date fixée pour la remise de l'armée sur pied de paix, des juridictions maritimes, sous le nom de « tribunal maritime » et de « tribunal d'appel maritime ».

Ces juridictions ont cessé d'exister.

A l'article 533, les mots « dans le délai de trois jours » doivent être modifiés; ils ont été abrogés implicitement par l'article 57 de l'arrêté du Prince souverain du 15 mars 1815 contenant le règlement organique de la procédure en cassation. Cet article énonce : « L'arrêt rendu sans communication préalable peut être attaqué par la voie d'opposition dans le délai d'un mois à compter de la signification ». Le texte proposé remplace le délai de trois jours par celui d'un mois.

L'article 541 du Code d'instruction criminelle est rédigé comme suit :

« La partie civile, le prévenu ou l'accusé qui succombera dans la demande en règlement de juges qu'il aura introduite pourra être condamné à une amende qui toutefois n'excèdera point la somme de trois cents francs, dont moitié sera pour la partie. »

La Commission omet cet article qui aurait été abrogé à la suite de l'article 1er de la loi du 10 février 1866.

Encore que l'on puisse soutenir que l'amende n'aurait été supprimée que lorsque le règlement de juges aurait été tranché par la Cour de cassation et qu'elle subsisterait pour les règlements de juges sur lesquels se serait prononcée une cour d'appel ou un tribunal correctionnel (dans le cas où l'article 540 du Code d'instruction criminelle n'aurait pas été abrogé), il paraît cependant souhaitable d'abroger expressément cet article qui laisse subsister une amende que la législation belge ne connaît plus, d'une manière générale.

Le titre VI du livre II, relatif aux cours spéciales, doit être abrogé entièrement, de façon expresse.

La Commission constate que ces dispositions ne sont plus d'application en Belgique.

Les articles 600, 601 et 602 sont relatifs au « dépôt général de la notice des jugements ».

(1) Le même décret organise des tribunaux maritimes spéciaux chargés de juger les infractions aux ordonnances et règlements concernant la police des chiourmes et bagnes; ces tribunaux existaient dans les ports où étaient établis des bagnes.

Er is in België geen « Ministre de la police générale » en alleen de Minister van Justitie is dus belast met het doen houden van een algemeen register, uit die verschillende afschriften samengesteld.

Aan deze artikelen van het Wetboek van Strafvordering kan het vraagstuk van het strafregister worden gekoppeld, dat thans door ministeriële omzendbrieven is geregeld. Het is zaak van de wetgever de artikelen 600, 601 en 602 te wijzigen wat de grond betreft; de voorgestelde tekst brengt alleen de nodige vormwijzingen aan.

De artikelen 603 en 614 van het Wetboek van Strafvordering handelen over de gevangenen, huizen van arrest en van justitie. Zij werden nooit gewijzigd sedert 1808.

Het is dan ook niet te verwonderen dat sommige bepalingen van die artikelen niet meer beantwoorden aan de huidige begrippen van het strafstelsel en evenmin aan de huidige organisatie van de strafinrichtingen. Sedert het Hollands tijdvak is het gebruikelijk geworden deze materie bij koninklijke besluiten te regelen, zodanig dat men in de praktijk allengs van de wetsregels is gaan afwijken. Toch blijft het zo, dat die materie in beginsel onder de wet valt. Het is derhalve zaak van de wetgever, de wetgeving aan te passen aan de toestand zoals die sedert 1808 is geëvolueerd, en de wetsbeginselen opnieuw in overeenstemming te brengen met de initiatieven van de uitvoerende macht, althans voor zover hij ze verantwoord acht.

Afgezien daarvan, moeten een aantal artikelen, om andere redenen, wijzigingen ondergaan. Bedoeld worden de artikelen 605, 606, 607, 609, 611, 612, 613 en 615, die in overeenstemming moeten worden gebracht met de wijzigingen die elders in de wetgeving zijn aangebracht.

Artikel 605 van het Wetboek van Strafvordering gelast de « préfets » te zorgen, dat de gevangenen veilig en zindelijk zijn. Voortaan dienen de provinciegouverneurs met die taak te worden belast.

Een zelfde opmerking geldt voor artikel 611, derde lid.

In artikel 606 heeft de Commissie de benaming « préfets » vervangen door « provinciegouverneurs ». De hierna voorgestelde tekst doet meer dan het aanbrengen van een vormverbetering, die niet met de juridische werkelijkheid zou overeenkomen.

Thans wordt die aangelegenheid immers geregeld in verordeningbepalingen welke de Koning bevoegd is vast te stellen, op grond van artikel 66 van de Grondwet.

Er is dus geen reden om in het Wetboek van Strafvordering een tekst te behouden die alleen over de benoeming van de gevangenisbewaarders handelt; in de hierna voorgestelde tekst wordt artikel 606 derhalve opgeheven.

Artikel 607 vermeldt onder de personen die gelast zijn de registers van de huizen van justitie te tekenen en te paraferen, « de voorzitter van het hof van assisen ».

Aangezien nu in feite het huis van justitie als zodanig niet meer bestaat, is er geen aanleiding meer om de voorzitter van het hof van assisen te belasten met de ondertekening of parafering van de registers van die huizen. Overigens oefent de voorzitter van het hof van assisen sedert het decreet van 6 juli 1810 zijn ambt slechts tijdelijk uit.

In de voorgestelde tekst is de vermelding van de voorzitter van het hof van assisen derhalve weggelaten.

Artikel 609 vermeldt onder de akten die vrijheidsberoving kunnen wettigen, het « décret d'accusation ».

Die tekst vindt zijn oorsprong in de eerste tijd van de Franse Revolutie.

In de Grondwet van 3-14 september 1791 was het « Corps législatif » bevoegd om hen die verdacht waren van aanslagen of samenzweringen tegen de algemene veiligheid van de Staat of tegen de Grondwet, in beschuldiging te stellen; op aangifte van de minister van Justitie kon het ook de rechters in beschuldiging stellen die hun bevoegdheid hadden overschreden, als die overschrijding van bevoegdheid aanleiding gaf tot « ambtsmisdaad ». Artikel 10 van hoofdstuk V bevatte een regel als die van artikel 309 van het Wetboek van Strafvordering :

« Nul homme ne peut être saisi que pour être conduit devant l'officier de police; et nul ne peut être mis en arrestation ou détenu, qu'en vertu d'un mandat des officiers de police, d'une ordonnance de prise de corps d'un tribunal, d'un décret d'accusation du Corps législatif, dans les cas où il lui appartient de le prononcer, ou d'un jugement de condamnation à prison ou à détention correctionnelle. »

Een decreet van de « Convention nationale » van 21 november 1792 bepaalde, dat de decreten van inbeschuldigingstelling terstond moesten worden gezonden aan de Minister van Justitie, die de tenuitvoerlegging ervan moest vervolgen.

Le Ministre de la police générale n'existe pas en Belgique et le Ministre de la Justice est donc seul chargé de faire tenir un registre général composé de ces diverses copies.

C'est à ces articles du Code d'instruction criminelle que peut être rattachée la question du casier judiciaire, actuellement organisé par circulaires ministérielles. C'est au législateur qu'il appartiendra de modifier le fond même des articles 600, 601 et 602; le texte proposé s'est borné aux modifications de forme nécessaires.

Les articles 603 à 614 du Code d'instruction criminelle concernent les prisons, les maisons d'arrêt et les maisons de justice. Ils n'ont jamais été modifiés depuis 1808.

Il n'y a dès lors rien d'étonnant à ce que, dans certaines de leurs dispositions, ces articles ne répondent non seulement plus aux idées actuelles en matière pénitentiaire mais à l'organisation présente des établissements pénitentiaires. L'habitude s'est établie depuis la période hollandaise de régler la matière par la voie d'arrêtés royaux tant et si bien qu'on s'est insensiblement écarté, dans la pratique, des normes de la loi. Il reste cependant que la matière ressortit en principe à la loi. Il appartient dès lors au législateur d'adapter la législation à l'évolution qui s'est produite depuis 1808 et de rétablir l'harmonie entre les principes légaux et les initiatives du pouvoir exécutif dans la mesure du moins où il estime ces dernières judicieuses.

Indépendamment de cet aspect des choses, certains articles doivent être modifiés pour d'autres raisons; il s'agit des articles 605, 606, 607, 609, 611, 612, 613 et 615, qu'il importe de mettre en concordance avec les modifications intervenues par ailleurs dans la législation.

L'article 605 du Code d'instruction criminelle confie aux préfets le soin de veiller à ce que les prisons soient sûres et propres. Ce sont dorénavant les gouverneurs de province qu'il importe de charger de cette mission.

Une observation analogue vaut pour l'article 611, alinéa 3.

A l'article 606, la Commission a remplacé la dénomination de préfets par celle de gouverneurs de province. Le texte proposé ci-dessous a cru pouvoir aller au-delà d'une correction de forme qui ne répondrait pas à la réalité juridique.

Il y a lieu d'observer, en effet, que la matière est traitée actuellement par des dispositions réglementaires qu'il est au pouvoir du Roi de prendre, sur base de l'article 66 de la Constitution.

Il n'y a donc pas lieu de maintenir dans le Code d'instruction criminelle un texte relatif à la nomination des seuls gardiens des prisons; le texte proposé ci-dessous suggère en conséquence d'abroger l'article 606.

L'article 607 cite parmi les personnes chargées de signer et parapher les registres des maisons de justice, « le président de la Cour d'assises ».

Dès lors que — comme c'est en fait le cas à l'heure actuelle — la maison de justice n'existe plus comme telle, il n'y a plus lieu de charger le président de la Cour d'assises de signer ou de parapher les registres de ces maisons. Au demeurant, les fonctions de président de cour d'assises sont depuis le décret du 6 juillet 1810 des fonctions temporaires.

Le texte proposé a donc omis la mention du président de la cour d'assises.

L'article 609 mentionne, parmi les actes qui peuvent servir de fondement à la détention, le décret d'accusation.

L'origine de ce texte date des premiers temps de la Révolution française.

Dans la Constitution des 3-14 septembre 1791, le Corps législatif avait le pouvoir de décréter d'accusation les personnes prévenues d'attentats ou de complots contre la sûreté générale de l'Etat ou contre la Constitution; il pouvait de même décréter d'accusation, sur dénonciation du Ministre de la Justice, les juges qui avaient excédé leurs pouvoirs, si ces excès de pouvoir donnaient lieu à forfaiture. L'article 10 du chapitre V énonçait une règle semblable à celle de l'article 309 du Code d'instruction criminelle.

« Nul homme ne peut être saisi que pour être conduit devant l'officier de police; et nul ne peut être mis en arrestation ou détenu, qu'en vertu d'un mandat des officiers de police, d'une ordonnance de prise de corps d'un tribunal, d'un décret d'accusation du Corps législatif, dans les cas où il lui appartient de le prononcer, ou d'un jugement de condamnation à prison ou à détention correctionnelle. »

Un décret de la Convention nationale du 21 novembre 1792 prescrivait que les décrets d'accusation seraient envoyés, séance tenante, au Ministre de la Justice qui en poursuivrait l'exécution.

De « Acte constitutionnel et déclaration des droits de l'homme » van 24 juni 1793 machtigde het « Corps législatif » ertoe, hen die van samenzwering tegen de veiligheid van de Staat verdacht werden, in beschuldiging te stellen.

Ook de Grondwet van de Franse republiek van 5 fructidor jaar III verleent aan het « Corps législatif » de bevoegdheid om in beschuldiging te stellen in de gevallen bepaald in de Grondwet van 3-14 september 1791.

Het decreet van 4 vendémiaire jaar IV en vervolgens artikel 575 van de « Code des délits et des peines » van 3 brumaire jaar IV herhalen, met enkele varianten, artikel 10 van hoofdstuk IV van de Grondwet van 3-14 september 1791, welke tekst aan de basis ligt van artikel 609 van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 78 van de Grondwet van de Franse republiek van 22 frimaire jaar VIII gaat van genoemde tekst uit; onder die Grondwet behoudt het « Corps législatif » de bevoegdheid om bij decreet in beschuldiging te stellen.

Het organiek senatus-consult van 28 floréal jaar XII heeft het beginsel van de Grondwet van 22 frimaire jaar VIII niet gewijzigd.

In onze Grondwet heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers het recht, ministers in beschuldiging te stellen en ze te brengen voor het Hof van Cassatie, krachtens artikel 90 van de Grondwet; overeenkomstig artikel 134 heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers, omdat geen bijzondere wet daarin heeft voorzien, een discretionaire macht om een minister in beschuldiging te stellen en is het Hof van Cassatie bevoegd om hem te berechten.

Die macht van de Kamer van Volksvertegenwoordigers gaat echter niet zover als wat de oude Franse instellingen « décret d'accusation » noemden, hetgeen tot gevolg zou hebben dat een minister zou kunnen worden opgesloten krachtens een « beschuldiging » op grond van artikel 134 van de Grondwet.

De waarborg van artikel 7 van de Grondwet blijkt echter niet ontzegd te zijn aan de ministers, zodat een minister niet gevangen lijkt te kunnen worden gezet zonder controle van de rechterlijke macht.

Er mag dus worden geconcludeerd, dat het « décret d'accusation », zoals de Franse instellingen dat kenden, als zodanig in België niet meer bestaat en dat de desbetreffende woorden in artikel 609 van het Wetboek van Strafvordering moeten vervallen.

Vergeefs zou worden betoogd, dat het « décret d'accusation » niets anders is dan een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, want het arrest van verwijzing naar het hof van assisen is met zoveel woorden in artikel 609 vermeld.

Artikel 612 gelast de « maires » of andere ambtenaren die in België niet bestaan, de gevangenen ten minste eens in de maand te bezoeken.

Het woord « maire(s) » moet worden vervangen door « bourgmestre » en de vermelding van de andere ambtenaren dient te vervallen.

Artikel 613 gelast de « maires » en diezelfde ambtenaren ervoor te waken dat de gevangenen voldoende en gezond voedsel krijgen.

Artikel 614 handelt over « de gevangene die zich schuldig maakt aan bedreigingen, beledigingen of geweld daden hetzij tegen de bewaarder of zijn aangestelden, hetzij tegen andere gevangenen ».

Het stelt dat de gevangene « op bevel van wie daartoe bevoegd is, strenger bewaakt, afgezonderd en zelfs, in geval van razernij of zware geweldpleging, in boeien gesloten kan worden ».

Zonder dat het algemeen reglement der gevangenen, gevoegd bij het koninklijk besluit van 30 september 1905, de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering uitdrukkelijk herhaalt, wijdt het twee bepalingen, de artikelen 191 en 263, onderscheidenlijk aan de geweldpleging of de weerspanning en aan de door gedetineerden opgelopen straffen.

Artikel 191 van dat Algemeen Reglement bepaalt :

« En cas de violence ou de rébellion, il peut être fait usage, sauf approbation du directeur de la prison à qui il en est donné immédiatement connaissance, des instruments de contrainte dont l'administration centrale a autorisé l'emploi (zie artikel 614 van het Wetboek van Strafvordering) ».

De « Instructions relatives au service des prisons » (Brussel, Drukkerij van het Belgisch Staatsblad, 1906) bevatten een lijst van dwangmiddelen waarvan het gebruik in de gevangenen is toegestaan.

« L'Acte constitutionnel et déclaration des droits de l'homme » du 24 juin 1793 donne au Corps législatif le pouvoir de décréter d'accusation les prévenus de complots contre la sûreté de l'Etat.

De même, la Constitution de la République française du 5 fructidor an III donne au Corps législatif le pouvoir de décréter d'accusation dans les cas prévenus par la Constitution des 3-14 septembre 1791.

Le décret du 4 vendémiaire an IV, puis l'article 575 du Code des délits et des peines du 3 brumaire an IV reproduisent, avec quelques variantes, l'article 10 du chapitre IV de la Constitution des 3-14 septembre 1791, texte qui est à l'origine de l'article 609 du Code d'instruction criminelle.

La Constitution de la République française du 22 frimaire an VIII, dans son article 78, s'inspire du texte précité; sous cette Constitution, le Corps législatif garde le pouvoir de mettre en accusation par décret.

Le sénatus consulte organique du 28 floréal an XII n'a pas modifié le principe posé par la Constitution du 22 frimaire an VIII.

Dans notre Constitution, la Chambre des Représentants a le droit d'accuser les Ministres et de les traduire devant la Cour de cassation, en vertu de l'article 90 de la Constitution et, conformément à l'article 134, la Chambre des Représentants a, puisqu'il n'y a pas été pourvu par une loi spéciale, un pouvoir discrétionnaire pour accuser un Ministre, et la Cour de cassation a compétence pour le juger.

Ce pouvoir de la Chambre des Représentants ne pourrait aller jusqu'à se confondre avec ce que les anciennes institutions françaises appelaient le décret d'accusation, ce qui aurait pour conséquence qu'un Ministre pourrait être emprisonné en vertu d'une « accusation » prise sur base de l'article 134 de la Constitution.

Il ne paraît pas que les Ministres soient privés de la garantie prescrite par l'article 7 de la Constitution et l'emprisonnement d'un Ministre ne semble pas devoir être soustrait au contrôle du pouvoir judiciaire.

On peut donc en conclure que le décret d'accusation tel que le connaissaient les institutions françaises n'existe plus comme tel en Belgique et que les mots qui s'y rapportent doivent être omis dans l'article 609 du Code d'instruction criminelle.

Ce serait vainement que l'on soutiendrait que le « décret d'accusation » ne serait autre qu'un arrêt de la chambre des mises en accusation, l'arrêt de renvoi devant une cour d'assises étant expressément mentionné à l'article 609.

L'article 612 impose aux maires ou à d'autres fonctionnaires qui n'existent pas en Belgique de visiter les prisons au moins une fois par mois.

Le mot « maire(s) » doit être remplacé par « bourgmestre » et la mention des autres fonctionnaires doit être omise.

L'article 613 impose aux maires et à ces mêmes fonctionnaires de veiller à ce que la nourriture des prisonniers soit saine et abondante.

L'article 614 vise le cas du prisonnier qui « use de menaces, injures ou violences, soit à l'égard du gardien ou de ses préposés, soit à l'égard des autres prisonniers ».

Il énonce que le prisonnier pourra être, « sur les ordres de qui il appartiendra, reserré plus étroitement, enfermé seul, même mis aux fers en cas de fureur ou de violence grave ».

Sans reprendre expressément les dispositions du Code d'instruction criminelle, le règlement général des prisons, annexé à l'arrêté royal du 30 septembre 1905, consacre deux dispositions, les articles 191 et 263, le premier au cas de violence ou de rébellion, le second aux punitions encourues par les détenus.

L'article 191 de ce Règlement général dispose :

« En cas de violence ou de rébellion, il peut être fait usage, sauf approbation du directeur de la prison à qui il en est donné immédiatement connaissance, des instruments de contrainte dont l'administration centrale a autorisé l'emploi (voir article 614 du Code d'instruction criminelle) ».

Les « Instructions relatives au service des prisons » (Bruxelles, Imprimerie du Moniteur belge, 1906) contiennent une « liste des instruments de contrainte dont l'emploi est autorisé dans les prisons. »

Die lijst luidt :

« XII. — LISTE DES INSTRUMENTS DE CONTRAINTE DONT L'EMPLOI EST AUTORISÉ DANS LES PRISONS »

- 1° la camisole de force;
- 2° les entraves pour les mains;
- 3° les entraves pour les pieds;
- 4° le decubitus forcé ou lit de contrainte ».

Artikel 263 van hetzelfde Algemeen Reglement zegt :

« Les punitions sont les suivantes :

- 1° privation du travail, de la lecture, de la cantine, des visites, de la correspondance et des autres faveurs accordées en vertu du présent règlement;
- 2° mise au pain et à l'eau;
- 3° réclusion dans une cellule de répression, avec ou sans la mise au pain et à l'eau ».

In de strafcel hebben de gedetineerden « een veldbed of houten brits in plaats van het gewone bed », tenzij daarover anders wordt beslist.

Het in boeien sluiten als zodanig bestaat niet meer in het Belgisch gevangeniswezen.

De vraag kan echter worden gesteld of die straf of die vrijheidsmaatregelen geen wrede, onmenselijke en vernederende handeling is als door artikel 5 van de Universele verklaring van de rechten van de mens verboden wordt, of een van de onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen, verboden door artikel 3 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950 te Rome, en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955.

De door de Commissie gebruikte termen « in boeien gesloten » hebben een andere betekenis dan de « fers » waarover artikel 614 van het Wetboek van Strafvordering handelt.

In de voorgestelde tekst zijn de woorden « même mis aux fers » weggelaten.

In artikel 615 is de verwijzing naar sommige bepalingen van de « acte des constitutions de l'Empire du 22 frimaire an VIII » geschrapt. Onder de aangehaalde artikelen is nog alleen artikel 82 in België van kracht. Het luidt als volgt :

« Toutes rigueurs employées dans les arrestations, détentions ou exécutions, autres que celles autorisées par les lois, sont des crimes ».

De weglating van de verwijzing verandert niets aan het voorschrift van het artikel.

In het artikel moet ook de vermelding van de « substitut du procureur impérial » vervallen, wegens het ondeelbaar karakter van het parket.

In artikel 626 is de verwijzing naar de wet tot bescherming van de maatschappij gewijzigd met inachtneming van de wet van 1 juli 1964.

*
* *

Bij de hierna in het derde gedeelte voorgestelde tekst zijn twee algemene opmerkingen te maken :

- 1° hij is opgemaakt met inachtneming van de wijzigingen die onrechtstreeks in het Wetboek van Strafvordering zijn aangebracht tot 1 juli 1964, datum van de wet die de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers heeft vervangen;
- 2° de bijwerking van de Franse versie staat, omdat daaraan geen afzonderlijke wet wordt gewijd, onder artikel 1 waarin, zelfs in zijn Nederlandse versie, de geschrapte of vervangen Franse woorden in het Frans blijven, zoals ook het geval was in de wet van 15 december 1949.

TWEDE GEDEELTE

ONDERZOEK VAN DE DOOR DE COMMISSIE VOORGESTELDE NEDERLANDSE TEKST VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING EN VAN DE WET VAN 20 APRIL 1874.

Vooreerst dient de juiste betekenis van de noten die de artikelen van het ontwerp vergezellen in herinnering te worden gebracht. Voor zover dit kon nagegaan worden, is de Commissie als volgt te werk gegaan :

1° vervanging van artikelen :

- a) wanneer een bepaling uitdrukkelijk door een andere is vervangen, wordt de tekst gevolgd door een noot luidende : « Aldus vervangen bij (of door)... »;

Cette liste est reproduite ci-dessous :

« XII. — LISTE DES INSTRUMENTS DE CONTRAINTE DONT L'EMPLOI EST AUTORISÉ DANS LES PRISONS »

- 1° la camisole de force;
- 2° les entraves pour les mains;
- 3° les entraves pour les pieds;
- 4° le decubitus forcé ou lit de contrainte.

L'article 263 du même Règlement général énonce :

« Les punitions sont les suivantes :

- 1° privation du travail, de la lecture, de la cantine, des visites, de la correspondance et des autres faveurs accordées en vertu du présent règlement;
- 2° mise au pain et à l'eau;
- 3° réclusion dans une cellule de répression, avec ou sans la mise au pain et à l'eau ».

La cellule de répression se caractérise par le fait qu'elle a « un lit de camp ou briche en bois au lieu de la couchette ordinaire », à moins qu'il n'en soit décidé autrement.

La mise aux fers, comme telle, n'existe donc plus dans le régime pénitentiaire belge.

La question peut se poser de savoir si cette punition ou si cette mesure de sûreté ne constituerait pas un traitement cruel, inhumain et dégradant, prohibé par l'article 5 de la Déclaration universelle des droits de l'homme, ou une des peines ou un des traitements inhumains ou dégradants, prohibés par l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 et approuvée par la loi du 13 mai 1955.

Les termes « in boeien gesloten » employés par la Commission ont une signification différente des « fers » dont traite l'article 614 du Code d'instruction criminelle.

Le texte proposé suggère l'omission des mots « même mis aux fers ».

A l'article 615 a été supprimée la référence à certaines dispositions « de l'acte des constitutions de l'Empire, du 22 frimaire an VIII ». Parmi les articles cités, seul l'article 82 est encore en vigueur en Belgique. Il est rédigé comme suit :

« Toutes rigueurs employées dans les arrestations, détentions ou exécutions, autres que celles autorisées par les lois, sont des crimes ».

L'omission de la référence ne change rien au prescrit de l'article.

Il y a lieu également d'omettre, dans l'article, la mention du « substitut » du procureur impérial, eu égard au caractère d'indivisibilité du parquet.

A l'article 626, la référence à la loi de défense sociale a été modifiée, compte tenu de la loi du 1er juillet 1964.

*
* *

Le texte proposé ci-dessous dans la troisième partie appelle deux observations générales :

- 1° ce texte a été établi en tenant compte des modifications indirectement apportées au Code d'instruction criminelle jusqu'au 1er juillet 1964, date de la loi qui a remplacé la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude;
- 2° dans ce texte, la mise à jour de la version française, à défaut de faire l'objet d'une loi séparée, est contenue dans l'article premier dans lequel, même dans la version néerlandaise de cet article, les mots français supprimés ou remplacés resteront en français ce qui fut fait dans la loi du 15 décembre 1949.

DEUXIEME PARTIE.

EXAMEN DU TEXTE NEERLANDAIS DU CODE D'INSTRUCTION CRIMINELLE ET DE LA LOI DU 20 AVRIL 1874 ELABORÉ PAR LA COMMISSION

Avant tout, un rappel de la signification exacte des notes accompagnant les divers articles du projet paraît s'imposer. Pour autant qu'on ait pu le vérifier, la Commission semble avoir procédé de la manière suivante :

1° remplacement d'articles :

- a) lorsqu'une disposition a été expressément remplacé par une autre, le texte est suivi d'une note ainsi conçue : « Aldus vervangen bij (of door)... »;

b) wanneer een bepaling stilzwijgend door een andere is vervangen, wordt het nummer van het artikel door enkele puntjes, die tussen haakjes staan, gevolgd. Daarachter komt de noot luidende : « Vervangen door... ». In sommige gevallen is de noot gevolgd door de tekst van de bepaling (bijvoorbeeld artikelen 172, 200-201, 202, 205), in andere gevallen volgt geen tekst (bijvoorbeeld de artikelen 164, 196, 206, 251-260 en 263-264).

2° Wijziging van artikelen :

a) is een bepaling uitdrukkelijk gewijzigd, dan luidt de noot : « Aldus gewijzigd bij... » (bijvoorbeeld de artikelen 210, 358, 410);

b) is een bepaling stilzwijgend gewijzigd, dan luidt de noot : « Aldus gewijzigd ingevolge... » (bijvoorbeeld de artikelen 177, 207, 212 tot 215, 426).

3° Opheffing van artikelen :

a) is een bepaling uitdrukkelijk opgeheven, dan luidt de noot : « Opgeheven bij... » (bijvoorbeeld artikelen 311 en 340);

b) is een bepaling stilzwijgend opgeheven, dan luidt de noot : « Opgeheven ingevolge... » (bijvoorbeeld artikelen 420, 437, 476).

Een groot aantal moeilijkheden waarmede de Commissie af te rekenen had, zullen uit de weg zijn geruimd zo de Regering ingaat op de voorstellen die in het eerste gedeelte van dit advies worden gedaan in verband met de Franse tekst. Inderdaad, tal van opheffingen en wijzigingen die naar de opvatting van de Commissie van impliciete aard zijn, worden uitdrukkelijk gedaan in de Franse tekst. Het zal dan ook volstaan in de noot naar deze tekst te verwijzen. Alle interpretatiemoeilijkheden die impliciete opheffingen of wijzigingen kunnen uitlokken, zullen aldus worden vermeden. Bovendien is de eenvoudigheid tussen de Nederlandse en de Franse tekst op die wijze verzekerd.

In verband met de noten dient te worden opgemerkt dat de Raad van State het niet noodzakelijk acht al de artikelen waarin de Nederlandse tekst aan de Franse wordt aangepast door een noot te laten volgen. In algemene regel wordt geen noot geplaatst onder een artikel wanneer het enkel gaat om vervanging van verouderde termen (bijvoorbeeld : « procureur impérial » door « procureur des Konings »), of om aanpassing van de terminologie (bijvoorbeeld « inculpé » « verdachte » en « prévenu », « beklaagde »). In dergelijke gevallen komen ook in de Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek, ingevoerd bij de wet van 30 december 1961, geen noten voor.

Wanneer echter in de tekst van de Commissie een noot voorkomt, het weze zelfs in verband met een verouderde term of met de terminologie, heeft de Raad van State deze niet wegge laten maar aangepast.

Het ware verkieslijk een *algemene noot* aan te brengen, die een plaats zou krijgen *onderaan de eerste bladzijde van de Nederlandse tekst* en zou luiden als volgt :

« De vervanging van verouderde termen (bijvoorbeeld : « procureur impérial » door « procureur des Konings ») of de aanpassing van de terminologie (bijvoorbeeld : « inculpé » « verdachte » en « prévenu » « beklaagde »), geven in algemene regel geen aanleiding tot een noot. Het moge volstaan voor dergelijke wijzigingen hier te verwijzen naar artikel 1 van de onderhavige wet ».

*
* *

De Nederlandse tekst van sommige recente wetten, zoals bijvoorbeeld de wet van 7 april 1964 betreffende de uitwissing van veroordelingen en het eerherstel in strafzaken, die de artikelen 621 tot 634 van het Wetboek van Strafvordering door nieuwe bepalingen heeft vervangen, wordt in het ontwerp niet letterlijk overgenomen. De Wetboeken-commissie heeft de Nederlandse tekst, wat de redactie betreft, betrekkelijk grondig herwerkt. Daaruit volgt dat de noot « Aldus vervangen door (de wet van 7 april 1964) », die onder dergelijke bepalingen voorkomt, dient begrepen te worden in de zin dat wel de inhoud, maar niet noodzakelijk de redactie is behouden.

*
* *

b) lorsqu'une disposition a été implicitement remplacé par une autre, le numéro de l'article est suivi de quelques points placés entre parenthèses et accompagné d'une note ainsi conçue : « Vervangen door... ». Dans certains cas, la note est suivie du texte de la disposition (par exemple, les articles 172, 200-201, 202, 205), dans d'autres, elle n'est suivie d'aucun texte (par exemple, les articles 164, 196, 206, 251-260 et 263-264).

2° Modifications d'articles :

a) lorsqu'une disposition a été expressément modifiée, la note dit : « Aldus gewijzigd bij... » (par exemple, les articles 210, 358, 410);

b) lorsqu'une disposition a été implicitement modifiée, la note dit : « Aldus gewijzigd ingevolge... » (par exemple, les articles 117, 207, 212 à 215, 426).

3° Abrogation d'article :

a) lorsqu'une disposition a été expressément abrogée, la note dit : « Opgeheven bij... » (par exemple, les articles 311 et 340);

b) lorsqu'une disposition a été implicitement abrogée, la note dit : « Opgeheven ingevolge... » (par exemple, les articles 420, 437, 476).

L'adoption par le gouvernement des suggestions qui sont faites à propos du texte français dans la première partie du présent avis serait de nature à éliminer un grand nombre des difficultés avec lesquelles la Commission a été confrontée. En effet, bien des abrogations et modifications considérées par la Commission comme implicites seront alors expressément réalisées dans le texte français en sorte qu'il suffira, dans la note, de se référer à celui-ci. Toute difficulté d'interprétation résultant de ces abrogations ou modifications implicites sera ainsi évitée, en même temps que sera assurée la concordance entre le texte français et le texte néerlandais.

Au sujet de ces notes, il n'a pas paru indispensable au Conseil d'Etat de faire suivre d'une note tous les articles pour lesquels le texte néerlandais est adapté au texte français. D'une manière générale, aucune note n'est mise sous un article lorsqu'il n'a été procédé qu'à un simple remplacement de termes périmés (par exemple, « procureur impérial » par « procureur des Konings ») ou qu'à une simple adaptation de la terminologie (par exemple, le remplacement de « inculpé » « verdachte » et « prévenu » « beklaagde »). Dans de tels cas, le texte néerlandais du Code civil établi par la loi du 30 décembre 1961 ne comporte pas non plus de notes.

Toutefois, lorsque le texte de la Commission contient une note, fût-elle relative à un terme périmé ou à la terminologie, le Conseil d'Etat ne l'a pas omise mais adaptée.

Il serait préférable d'apposer au *bas de la première page* du texte néerlandais une note à *caractère général*, ainsi conçue :

« De vervanging van de verouderde termen (bijvoorbeeld « procureur impérial » door « procureur des Konings ») of de aanpassing van de terminologie (bijvoorbeeld « inculpé » « verdachte » en « prévenu » « beklaagde ») geven in algemene regel geen aanleiding tot een noot. Het moge volstaan voor dergelijke wijzigingen hier te verwijzen naar artikel 1 van de onderhavige wet. »

*
* *

Le projet ne reproduit pas littéralement le texte néerlandais de certaines lois récentes, telle la loi du 7 avril 1964 relative à l'effacement des condamnations et à la réhabilitation en matière pénale, qui a substitué aux articles 621 à 634 du Code d'instruction criminelle des dispositions nouvelles. La Commission en a remanié assez profondément la rédaction. En conséquence, la note « Aldus vervangen door (de wet van 7 april 1964) » figurant au bas de pareilles dispositions doit ainsi se comprendre que la teneur de ces dernières et non pas nécessairement la rédaction, en a été maintenue intacte.

*
* *

Hierna wordt de volgorde van de artikelen in acht genomen. Om het onderscheid tot uiting te laten komen tussen wijzigingen veroorzaakt door aanpassing van het ontwerp aan de *nieuwe Franse tekst die in het derde gedeelte van dit advies wordt voorgesteld* enerzijds, en opmerkingen in verband met de Nederlandse tekst zoals die in het ontwerp is vervat anderzijds, zullen laatstbedoelde opmerkingen door een sterretje worden aangeduid.

- 1° de noot onder artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering dient te worden vervangen door : « *Gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 2° de noot onder artikel 10 dient te worden vervangen door : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 3° in artikel 12 dienen de woorden « wijken » en « wijk » respectievelijk te worden vervangen door : « *politieafdelingen* » en « *politieafdeling* » ;
- 4° in artikel 13 dienen de woorden « wijk » te worden vervangen door « *politieafdeling* » ;
- 5° de haakjes in artikel 22 dienen weggelaten te worden en de noot dient te worden vervangen door : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 6° in artikel 24 dienen de woorden « in de gevallen van de artikelen 5, 6 en 7 » te worden vervangen door : « *in de gevallen bedoeld in de wet* » ;
- 7° de noot onder artikel 26 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 8° in artikel 47 vervange men de zinsnede : « of dat iemand ervan verdacht wordt » door : « *of dat iemand die van een misdaad of een wanbedrijf verdacht wordt* » ;
- 9° men plaatse onder artikel 48 de volgende noot : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 10° de noot onder de artikelen 55-58 dient vervangen te worden door : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 11° in artikel 68 schrijve men : « ... die niet woont in het gerechtelijk arrondissement » , in plaats van : « ... die niet woont in het arrondissement » ;
- 12° in artikel 81 schrijve men : « *voorlegt* » in plaats van : « *voor legt* » ;
- 13° de aanvang van artikel 114 is te lezen als volgt : « *Indien op het feit een correctionele straf gesteld is...* » ;
- 14° in artikel 117 vervange men : « in de kas van registratie en domeinen » door : « *in de Deposito- en Consignatiekas* » ;
- 15° de noot onder artikel 120 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 16° artikel 123 dient weggelaten. Men plaatse enkele puntjes omringd door haakjes, gevolgd van een noot luidende : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 17° de noot onder artikel 127 zou moeten luiden als volgt : « *Zie nochtans wat de samenstelling betreft het enige artikel, § XV, eerste lid, van de tijdelijke wet van 25 oktober 1919, gewijzigd bij de wet van 22 juli 1927* » ;
- 18° in artikel 133 schrijve men : « ... toegestuurd aan de procureur-generaal bij het hof van beroep... » , in plaats van « ... toegestuurd aan de procureur-generaal... » ;
- 19° de aanvang van artikel 134 moet luiden als volgt : « *De raadkamer kan in dat geval tegen de verdachte een beschikking tot gevangenneming geven, die...* » . De noot onder het artikel zou moeten luiden : « *Aldus gewijzigd ingevolge de wet van 20 april 1874* » ;
- 20° in artikel 138 dienen de volgende wijzigingen te worden aangebracht :
 - de tekst van het 9° vervalt. Hij wordt vervangen door : [...] ;
 - de tekst van het 13° dient vervangen te worden door wat volgt : « *Van de misdrijven omschreven in de artikelen 77 tot 79 van de besluitwet van 25 februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermee gelijkgestelden* » ;
 - de tekst van het 14° dient vervangen te worden door wat volgt : « *Van de misdrijven omschreven in de artikelen 155 en 158 van de wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 19 december 1939* » ;
 - in de noot dienen de zinsgedeelten : « *het 13° aldus vervangen bij artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 278 van 30 maart 1936. Zie artikel 35 van de wet van 12 juli 1957* » te worden vervangen door : « *het 9° opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet, het 13°, en het 14° aldus vervangen bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;

Dans la suite de l'avis l'ordre des articles est respecté. Les observations relatives au texte néerlandais, tel qu'il est contenu dans le projet, ont été marquées d'un astérisque, pour les distinguer des modifications qui résultent de l'adaptation du projet au nouveau texte français qui est proposé dans la troisième partie de cet avis.

- 1° la note sous l'article 9 du Code d'instruction criminelle doit être remplacée par : « *Gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 2° la note sous l'article 10 doit être remplacée par : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 3° à l'article 12, il convient de remplacer les mots « *wijken* » et « *wijk* » respectivement par les mots « *politieafdelingen* » et « *politieafdeling* » ;
- 4° à l'article 13, le mot « *wijk* », doit être remplacé par « *politieafdeling* » ;
- 5° à l'article 22, il convient de supprimer les parenthèses et de remplacer la note par : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 6° à l'article 24, les mots « *in de gevallen van de artikelen 5, 6 en 7* » doivent être remplacés par les mots « *in de gevallen bedoeld in de wet* » ;
- 7° la note sous l'article 26 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 8° à l'article 47, il convient de remplacer le membre de phrase : « *of dat iemand ervan verdacht wordt* » par le membre de phrase suivant : « *of dat iemand die van een misdaad of een wanbedrijf verdacht wordt* » ;
- 9° placer sous l'article 48 la note suivante : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 10° la note sous les articles 55-58 doit être remplacée par : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 11° à l'article 68, il convient d'écrire : « *... die niet woont in het gerechtelijk arrondissement* », au lieu de : « *... die niet woont in het arrondissement* » ;
- 12° à l'article 81, il convient d'écrire : « *voorlegt* » au lieu de : « *voor legt* » ;
- 13° l'article 114 devrait débiter ainsi qu'il suit : « *Indien op het feit een correctionele straf gesteld is...* » ;
- 14° à l'article 117, remplacer : « *in de kas van registratie en domeinen* » par : « *in de Deposito- en Consignatiekas* » ;
- 15° la note sous l'article 120 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 16° l'article 123 doit être omis et remplacé par quelques points placés entre parenthèses et suivis d'une note ainsi conçue : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 17° La note sous l'article 127 devrait être rédigée en ces termes : « *Zie nochtans wat de samenstelling betreft het enige artikel, § XV, eerste lid, van de tijdelijke wet van 25 oktober 1919, gewijzigd bij de wet van 22 juli 1927* » ;
- 18° à l'article 133, il convient d'écrire : « *... toegestuurd aan de procureur-generaal bij het hof van beroep...* » ; au lieu de « *... toegestuurd aan de procureur-generaal...* » ;
- 19° l'article 134 devrait débiter ainsi qu'il suit : « *De raadkamer kan in dat geval tegen de verdachte een beschikking tot gevangenneming geven, die...* » . La note sous l'article devrait être rédigée en ces termes : « *Aldus gewijzigd ingevolge de wet van 20 april 1874* » ;
- 20° à l'article 138, il y a lieu d'apporter les modifications suivantes :
 - le texte du 9° doit être omis. Il sera remplacé par : [...]
 - le texte du 13° doit être remplacé par le texte suivant : « *Van de misdrijven omschreven in de artikelen 77 tot 79 van de besluitwet van 25 februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermee gelijkgestelden* » ;
 - le texte du 14° doit être remplacé par le texte suivant : « *Van de misdrijven omschreven in de artikelen 155 en 158 van de wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 19 december 1939* » .
 - dans la note, les membres de phrase : « *het 13° aldus vervangen bij artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 278 van 30 maart 1936. Zie artikel 35 van de wet van 12 juli 1957* » sont à remplacer par : « *het 9° opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet, het 13° en het 14° aldus vervangen bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;

- 21° in artikel 140 dienen de woorden : « krachtens artikel 138, 1° tot 9°, of krachtens een bijzondere bepaling » te worden vervangen door : « krachtens artikel 138 »;
- 22° in artikel 141 vallen de woorden : « en de deurwaarders » weg. De vrijgekomen ruimte wordt aangeduid door enkele puntjes, omringd van haakjes;
onder het artikel plaatse men volgende noot : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 23° de noot onder de artikelen 142-144 dient te worden vervangen als volgt : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 24° het laatste gedeelte van artikel 145, tweede lid, dient te worden vervangen door : « aan de beklaagde en, in voorkomend geval, aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon wordt afschrift gelaten »;
onder het artikel plaatse men een noot luidend als volgt : « Het tweede lid aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 25° de noot onder artikel 153 dient vervangen te worden door de volgende tekst : « Het laatste lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 26° de noot onder artikel 164 dient vervangen te worden door de volgende tekst : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 27° de noot die vóór de tekst van artikel 172 staat, dient onder deze tekst te worden geplaatst. Zij dient vervangen te worden door de volgende tekst : « Aldus vervangen bij artikel 5 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 31 mei 1955. Zie artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 28° de noot onder artikel 177 dient te worden vervangen als volgt : « Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 29° de noot onder artikel 178 rechtvaardigt niet duidelijk de weglating van de woorden : « et les maires ». Het ware verkieslijk de noot te vervangen door wat volgt : « Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 30° het artikel 179 dient te worden vervangen door de volgende tekst : « Onverminderd de bevoegdheid verleend aan andere rechtscolleges, nemen de rechtbanken van eerste aanleg, onder de naam van correctionele rechtbanken, kennis van alle misdrijven waarvan de straf hoger is dan gevangenisstraf van zeven dagen en geldboete van vijftientwintig frank »;
de noot onder dit artikel moet luiden : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 31° in artikel 182 dient de volgende zinsnede te worden weggelaten : « en inzake bosmisdrijven door de bewaarder, de opziener of onderopziener bij het Bosbeheer of door de houtvesters »;
de noot onder het artikel dient te worden gesteld als volgt : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 32° de noot onder artikel 187 dient te worden gesteld als volgt : « Aldus vervangen bij artikel 1 van de wet van 9 maart 1908; het eerste, tweede en vijfde lid aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 33° in artikel 188, tweede lid, schrijf men : « bestreden » in plaats van « betreden »;
- 34° in artikel 190, tweede lid, late men de volgende tekst weg : « en, inzake bosmisdrijven, de bewaarder, de opziener of onderopziener bij het Bosbeheer of, bij ontstentenis van dezen, de houtvester »;
artikel 190, derde lid, dient gesteld te worden als volgt : « Het vonnis wordt onmiddellijk, of ten laatste op de terechtzitting volgende op die waarop de debatten voor gesloten zijn verklaard, uitgesproken »;
de noot onder artikel 190 moet luiden : « Het tweede en het derde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 35° in artikel 192 moeten de woorden : « bij artikel 138, 1° tot 9°, van dit Wetboek of bij een bijzondere bepaling » door het volgende worden vervangen : « bij artikel 138 »;
De noot dient vervangen te worden door wat volgt : « Het eerste lid, aldus vervangen bij artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935, daarna gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet. Het tweede lid opgeheven bij artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935 »;
- 36° de noot onder artikel 196 dient te worden vervangen door wat volgt : « Het eerste en het derde lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet. Zie ook de artikelen 165 en 167 van de wet van 18 juni 1869 »;
- 37° in artikel 197, tweede lid, vervang men : « directeur van het bestuur der registratie en der domeinen » door : « directeur der registratie en domeinen »;
onder het artikel plaatse men de volgende noot : « Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 21° à l'article 140, il convient de substituer aux mots : « krachtens artikel 138, 1° tot 9°, of krachtens een bijzondere bepaling », les mots : « krachtens artikel 138 »;
- 22° à l'article 141, supprimer les mots « en de deurwaarders » et les remplacer par quelques points placés entre parenthèses;
placer sous l'article la note suivante : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 23° la note sous les articles 142-144 doit être remplacée par le texte suivant : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 24° la dernière partie de l'article 145, alinéa 2, doit être remplacée par : « aan de beklaagde en, in voorkomend geval, aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon wordt afschrift gelaten »;
placer sous l'article une note ainsi conçue : « Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 25° la note sous l'article 153 doit être remplacée par le texte suivant : « Het laatste lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 26° la note sous l'article 164 doit être remplacée par le texte suivant : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 27° la note précédant le texte de l'article 172 doit être placée à la suite de celui-ci. Il y aurait lieu de la remplacer par le texte suivant : « Aldus vervangen bij artikel 5 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 31 mei 1955. Zie artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 28° la note sous l'article 177 doit être remplacée par le texte suivant : « Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 29° la note figurant sous l'article 178 ne constitue pas une justification suffisante de la suppression des mots « et les maires ». Il serait préférable de la remplacer par le texte suivant : « Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 30° l'article 179 doit être remplacé par le texte suivant : « Onverminderd de bevoegdheid verleend aan andere rechtscolleges, nemen de rechtbanken van eerste aanleg, onder de naam van correctionele rechtbanken, kennis van alle misdrijven waarvan de straf hoger is dan gevangenisstraf van zeven dagen en geldboete van vijftientwintig frank »;
la note sous cet article doit être ainsi rédigée : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 31° à l'article 182, il y a lieu d'omettre le membre de phrase suivant : « en inzake bosmisdrijven door de bewaarder, de opziener of onderopziener bij het Bosbeheer of door de houtvesters »;
la note sous l'article devrait être rédigée ainsi qu'il suit : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 32° la note figurant sous l'article 187 doit être remplacée par le texte suivant : « Aldus vervangen bij artikel 1 van de wet van 9 maart 1908; het eerste, tweede en vijfde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 33° à l'article 188, alinéa 2, il convient d'écrire : « bestreden » au lieu de « betreden »;
- 34° à l'article 190, alinéa 2, il y a lieu d'omettre les mots : « en, inzake bosmisdrijven, de bewaarder, de opziener of onderopziener bij het Bosbeheer of, bij ontstentenis van dezen, de houtvester »;
l'article 190, alinéa 3, doit être rédigé ainsi qu'il suit : « Het vonnis wordt onmiddellijk, of ten laatste op de terechtzitting volgende op die waarop de debatten voor gesloten zijn verklaard uitgesproken »;
la note sous l'article 190 doit être rédigée ainsi qu'il suit : « Het tweede en het derde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 35° à l'article 192, il y a lieu de substituer aux mots : « bij artikel 138, 1° tot 9°, van dit Wetboek of bij een bijzondere bepaling », les mots : « bij artikel 138 »;
La note doit être remplacée par le texte suivant : « Het eerste lid, aldus vervangen bij artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 59, van 10 januari 1935, daarna gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet. Het tweede lid opgeheven bij artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 59 van 10 januari 1935 »;
- 36° la note sous l'article 196 doit être remplacée par le texte suivant : « Het eerste en het derde lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet. Zie ook de artikelen 165 en 167 van de wet van 18 juni 1869 »;
- 37° à l'article 197, alinéa 2, remplacer les mots : « directeur van het bestuur der registratie en der domeinen » par « directeur der registratie en domeinen »;
il convient de placer sous l'article la note suivante : « Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;

- 38° de noot die vóór de tekst van de artikelen 200-201 staat, dient onder art. 200 te worden geplaatst. Men vervange de noot door wat volgt : « *Vervangen bij artikel 6 van de wet van 1 mei 1849. Zie artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 39° men make afzonderlijk melding van artikel 201 en late deze duidelijk volgen door de noot : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 40° de noot die vóór de tekst van artikel 202 staat, dient onder die tekst te worden geplaatst. Men vervange de noot door wat volgt : « *Vervangen bij artikel 7 van de wet van 1 mei 1849. Zie artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 41° de noot die vóór de tekst van artikel 205 staat, dient onder die tekst te worden geplaatst. Men voege aan die noot volgende tekst toe : « *Zie artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 42° de noot onder artikel 206 dient te worden vervangen door de volgende tekst : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet. Zie artikel 21 van de wet van 20 april 1874* » ;
- 43° de noot onder artikel 207 dient te worden vervangen door de volgende tekst : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 44° de noot onder artikel 212 dient te worden vervangen door de volgende tekst : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 45° in artikel 213 dienen de woorden : « en indien de openbare partij en de burgerlijke partij ... » te worden vervangen door : « en indien de openbare of de burgerlijke partij ... » ; de noot dient te worden vervangen door de volgende tekst : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 46° de noot onder artikel 214 dient te worden vervangen door de volgende tekst : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 47° de noot onder artikel 215 dient te worden vervangen door de volgende tekst : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 48° de noot onder artikel 220 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 49° de noot onder artikel 231 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 50° de noot onder artikel 239 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 51° de noot onder artikel 241 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 52° de noot onder artikel 245 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 53° de noot onder artikel 246 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 54° de noot onder artikelen 251-260 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 55° de noot onder de artikelen 263-264 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet. Zie artikel 93 van de wet van 18 juni 1869* » ;
- 56° het opschrift van § 2 van hoofdstuk II van titel II van het boek II dient te worden vervangen door wat volgt : « *Ambtsverrichtingen van de procureur-generaal bij het hof van beroep* » ;
- 57° in artikel 283 vervange men : « ... zelfs van een arrondissement ... » door : « ... zelfs van een gerechtelijk arrondissement ... » ; men plaatse onder dit artikel een noot luidende : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 58° het opschrift van § 3 van hoofdstuk II van titel II van boek II dient weggelaten te worden. Onder de artikelen 284-290 vervange men de noot door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 59° in artikel 337 dient de zinsnede « met alle omstandigheden die begrepen zijn in de samenvatting van de akte van beschuldiging » weggelaten te worden ; onder het artikel plaatse men de volgende noot : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 60° de noot onder artikel 342 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het laatste lid, opgeheven bij artikel 4 van de wet van 23 augustus 1919* » ;
- 61° de noot onder de artikelen 345-346 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 62° de noot onder artikel 351 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 38° la note qui précède le texte des articles 200-201 doit figurer à la suite de celui-ci. Elle doit d'ailleurs être remplacée par le texte suivant : « *Vervangen bij artikel 6 van de wet van 1 mei 1849. Zie artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 39° mention distincte doit être faite de l'article 201 et cette mention doit être suivie d'une note ainsi conçue : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 40° la note qui précède le texte de l'article 202 doit figurer à la suite de celui-ci. Elle doit d'ailleurs être remplacée par le texte suivant : « *Vervangen bij artikel 7 van de wet van 1 mei 1849. Zie artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 41° la note qui précède le texte de l'article 205 doit figurer à la suite de celui-ci et être complétée par les mots : « *Zie artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 42° la note sous l'article 206 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet. Zie artikel 21 van de wet van 20 april 1874* » ;
- 43° la note sous l'article 207 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 44° la note sous l'article 212 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 45° à l'article 213, il convient de substituer aux mots : « en indien de openbare partij en de burgerlijke partij... » les mots : « en indien de openbare of de burgerlijke partij... » ; la note doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 46° la note sous l'article 214 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 47° la note sous l'article 215 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 48° la note sous l'article 220 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 49° la note sous l'article 231 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 50° la note sous l'article 239 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 51° la note sous l'article 241 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 52° la note sous l'article 245 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 53° la note sous l'article 246 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 54° la note sous les articles 251-260 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 55° la note sous les articles 263-264 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet. Zie artikel 93 van de wet van 18 juni 1869* » ;
- 56° l'intitulé du § 2 du chapitre II du titre II du livre II doit être remplacé par l'intitulé suivant : « *Ambtsverrichtingen van de procureur-generaal bij het hof van beroep* » ;
- 57° à l'article 283, il convient de remplacer les mots : « ... zelfs van een arrondissement... » par « ... zelfs van een gerechtelijk arrondissement... » ; il y a lieu de placer sous l'article une note ainsi conçue : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 58° l'intitulé du § 3 du chapitre II du titre II du livre II doit être omis. La note sous les articles 284-290 doit être remplacée par une note ainsi conçue : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 59° à l'article 337, il y a lieu de supprimer le membre de phrase : « met alle omstandigheden die begrepen zijn in de samenvatting van de akte van beschuldiging » ; il convient de placer sous l'article une note ainsi conçue : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- *60° la note sous l'article 342 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het laatste lid, opgeheven bij artikel 4 van de wet van 23 augustus 1919* » ;
- 61° la note sous les articles 345-346 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;
- 62° la note sous l'article 351 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* » ;

- 63° in artikel 352 dient de zinsnede « buiten het geval van het vorige artikel » te worden vervangen door « buiten het geval van artikel 118 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting »;
onder dit artikel dient een noot te worden geplaatst, luidende : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 64° de noot onder artikel 356 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 65° de noot onder artikel 381 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 66° de noot onder artikel 383 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 67° de noot onder artikel 387 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 68° de noot onder artikel 388 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 69° de noot onder artikel 391 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 70° de noot onder artikel 395 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 71° de noot onder artikel 396 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het laatste lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *72° de woorden « na hem » komen in de Franse tekst van artikel 401 niet voor. De volgorde van de wrakingen is geregeld in artikel 399, derde lid. Die woorden dienen te worden weggelaten;
- 73° de noot onder artikel 413 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het derde lid, toegevoegd door artikel 3 van de wet van 9 maart 1908 en daarna aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 74° in artikel 415, tweede lid, dient het zinsdeel : « en alleen ten aanzien van nietigheden die twee jaar na de inwerking-treding van dit Wetboek worden begaan » weggelaten te worden;
men plaatse onder het artikel een noot luidende : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 75° de noot onder artikel 418 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het derde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 76° de noot onder artikel 420 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 77° de noot onder artikel 426 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 78° de noot onder artikel 429 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het vierde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 79° in artikel 434, eerste lid, dienen de woorden : « overeenkomstig de bij deze wet gewijzigde artikelen 362 en volgende van het Wetboek van Strafvordering » vervangen te worden door : « overeenkomstig de artikelen 362 en volgende »;
de noot onder artikel 434 moet luiden als volgt : « *Het eerste lid, aldus vervangen bij artikel 5 van de wet van 23 augustus 1919, daarna gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 80° de noot onder artikel 437 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 81° in artikel 440 dienen de woorden : « bij de wet van 16 september 1807 » te worden vervangen door : « bij de wet van 7 juli 1865 »;
de noot onder dit artikel vervalt;
- 82° in artikel 441 dient het woord : « strafkamer » te worden vervangen door : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken »; onder dit artikel plaatse men een noot, luidende : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 83° de noot onder artikel 443 dient vervangen te worden door wat volgt : « *Het laatste zinsdeel van het achtste lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 84° de noot onder artikel 452 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 63° à l'article 352, le membre de phrase « *buiten het geval van het vorige artikel* » doit être remplacée par « *buiten het geval van artikel 118 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting* »;
il y aurait lieu de faire figurer sous cet article une note ainsi rédigée : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd, bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 64° la note sous l'article 356 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 65° la note sous l'article 381 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 66° la note sous l'article 383 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 67° la note sous l'article 387 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 68° la note sous l'article 388 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 69° la note sous l'article 391 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 70° la note sous l'article 395 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 71° la note sous l'article 396 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het laatste lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *72° Les mots « *na hem* » n'ont pas d'équivalent dans le texte français de l'article 401. L'ordre des récusations est réglé à l'article 399, alinéa 3. Aussi, ces mots doivent-ils être omis;
- 73° la note sous l'article 413 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het derde lid, toegevoegd door artikel 3 van de wet van 9 maart 1908 en daarna, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 74° à l'article 415, alinéa 2, il y a lieu d'omettre le membre de phrase « *en alleen ten aanzien van nietigheden die twee jaar na de inwerking-treding van dit Wetboek worden begaan* »;
il conviendrait de placer sous l'article une note ainsi conçue : « *het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 75° la note sous l'article 418 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het derde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 76° la note sous l'article 420 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 77° la note sous l'article 426 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 78° la note sous l'article 429 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het vierde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 79° à l'article 434, alinéa 1er, les mots : « *overeenkomstig de bij deze wet gewijzigde artikelen 362 en volgende* » doivent être remplacés par « *overeenkomstig de artikelen 362 en volgende* »;
la note sous l'article 434 devrait être rédigée comme suit : « *Het eerste lid, aldus vervangen bij artikel 5 van de wet van 23 augustus 1919, daarna gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 80° la note sous l'article 437 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 81° à l'article 440, il y a lieu de substituer aux mots : « *bij de wet van 16 september 1807* » les mots : « *bij de wet van 7 juli 1865* »;
la note sous cet article doit être omise;
- 82° à l'article 441, il convient de remplacer le mot : « *strafkamer* » par les mots « *kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken* »;
il y aurait lieu de placer sous cet article une note ainsi conçue : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 83° la note sous l'article 443 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het laatste zinsdeel van het achtste lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 84° la note sous l'article 452 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;

- 85° de noot onder artikel 454 dient te worden vervangen door wat volgt : *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* ;
- 86° de noot onder artikel 456 dient te worden vervangen door wat volgt : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 87° in artikel 464, tweede lid, vervange men : « die verdacht worden valse nationale papieren ... te hebben vervaardigd, ingevoerd of verspreid » door : « die verdacht worden valse biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of valse bankbiljetten aan toonder waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten, te hebben vervaardigd, ingevoerd of verspreid » ;
de noot dient te worden vervangen door wat volgt : *« Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 88° de noot onder artikel 465 dient te worden vervangen door wat volgt : *« Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 89° in artikel 466 dienen de woorden : « de volgende zondag met trommel en trompet » te worden weggelaten ;
de noot onder het artikel moet luiden : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 90° de noot onder artikel 470 dient te worden vervangen door wat volgt : *« Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 91° de noot onder artikel 476 dient te worden vervangen door wat volgt : *« Het tweede lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 92° bij de aanvang van artikel 482 schrijve men : « de Minister van Justitie » ;
- 93° het opschrift van afdeling II van hoofdstuk III titel IV van boek II dient door het volgende te worden vervangen : « Vervolg en onderzoek wegens misdaden of wanbedrijven in verband met hun ambt, tegen sommige rechters en rechtbanken » ;
- 94° in artikel 484, eerste lid, dienen volgende woorden te worden weggelaten : « die strafbaar is met de straf gesteld op ambtsmisdaden of met een andere zwaardere straf » ;
onder het artikel plaatse men volgende noot : *« Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 95° in artikel 485 dienen volgende woorden te worden weggelaten : « en die strafbaar is met de straf gesteld op ambtsmisdaden of met een andere zwaardere straf » ;
onder het artikel plaatse men volgende noot : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 96° in artikel 487 vervange men : « minister » door : « Minister van Justitie » ;
- 97° in het laatste zinsdeel van artikel 488 late men de woorden : « een andere provincie of » wegvallen ;
onder dit artikel plaatse men volgende noot : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 98° in artikel 490 vervange men : « minister » door : « Minister van Justitie » ;
- 99° in artikel 491 vervange men het laatste zinsdeel door wat volgt : « binnen de vijf volgende dagen indient bij de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken » ;
onder dit artikel plaatse men volgende noot : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 100° in artikel 492, eerste lid, vervange men : « strafkamer » door : « kamer aangeduid in artikel 491 » ; in het derde lid vervange men : « burgerlijke kamer » door : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken » ; onder artikel 492 plaatse men volgende noot : *« Het eerste en het derde lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 101° in artikel 493 wordt het zinsgedeelte : « dan wordt zij... van de strafkamer naar de burgerlijke kamer verwezen, en van de burgerlijke kamer naar de strafkamer » vervangen door : « dan wordt zij van de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken verwezen naar de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken, en omgekeerd » . De noot onder artikel 493 dient te worden vervangen door wat volgt : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 102° in artikel 495 vervange men de woorden : « burgerlijke kamer » door : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken » . Onder het artikel plaatse men de volgende noot : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 85° la note sous l'article 454 doit être remplacée par le texte suivant : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 86° la note sous l'article 456 doit être remplacée par le texte suivant : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 87° à l'article 464, alinéa 2, il convient de substituer à la subordonnée : « die verdacht worden valse nationale papieren... te hebben vervaardigd, ingevoerd of verspreid » le texte suivant : « die verdacht worden valse biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of valse bankbiljetten aan toonder waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten, te hebben vervaardigd, ingevoerd of verspreid » ;
la note doit être remplacée par le texte suivant : *« Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 88° la note sous l'article 465 doit être remplacée par le texte suivant : *« Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 89° à l'article 466 il convient d'omettre les mots : « de volgende zondag met trommel en trompet » ;
la note sous l'article doit être rédigée ainsi qu'il suit : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 90° la note sous l'article 470 doit être remplacée par le texte suivant : *« Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 91° la note sous l'article 476 doit être remplacée par le texte suivant : *« Het tweede lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 92° au début de l'article 482, il convient d'écrire « de Minister van Justitie » ;
- 93° l'intitulé de la section II du chapitre III du titre IV du livre II doit être remplacé par l'intitulé suivant : « Vervolg en onderzoek wegens misdaden of wanbedrijven in verband met hun ambt, tegen sommige rechters en rechtbanken » ;
- 94° à l'article 484, alinéa 1er, il y a lieu d'omettre les mots : « die strafbaar is met de straf gesteld op ambtsmisdaden of met een andere zwaardere straf » ;
sous l'article placer une note ainsi conçue : *« Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 95° à l'article 485, il convient de supprimer les mots : « en die strafbaar is met de straf gesteld op ambtsmisdaden of met een andere zwaardere straf » ;
placer sous l'article une note ainsi conçue : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 96° à l'article 487 remplacer le mot « minister » par les mots « Minister van Justitie » ;
- 97° dans le dernier membre de phrase de l'article 488, supprimer les mots « een andere provincie of » ;
placer sous l'article la note suivante : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 98° à l'article 490 remplacer le mot « minister » par les mots « Minister van Justitie » ;
- 99° à l'article 491, il y a lieu de substituer au dernier membre de phrase le texte suivant : « binnen de vijf volgende dagen indient bij de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken » ;
placer sous l'article une note ainsi conçue : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 100° à l'article 492, alinéa 1er, remplacer « strafkamer » par : « kamer aangeduid in artikel 491 » ; à l'alinéa 3, remplacer « burgerlijke kamer » par : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken » ; placer sous l'article 492 la note suivante : *« Het eerste en het derde lid aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 101° à l'article 493, il convient de remplacer le membre de phrase : « dan wordt zij... van de strafkamer naar de burgerlijke kamer verwezen, en van de burgerlijke kamer naar de strafkamer » par : « dan wordt zij van de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken verwezen naar de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken, en omgekeerd » . La note sous l'article 493 doit être remplacée par le texte suivant : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;
- 102° à l'article 495, il y a lieu de substituer aux mots : « burgerlijke kamer » les mots : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken » . Placer sous l'article la note suivante : *« Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »* ;

- 103° in artikel 497 vervange men de woorden : « van buiten het arrondissement en de provincie » door : « van buiten het gerechtelijk arrondissement ». Onder het artikel plaatse men de volgende noot : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 104° in artikel 503 dient : « strafkamer » door : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken », en : « burgerlijke kamer » door : « andere kamer » te worden vervangen. Onder het artikel plaatse men de volgende noot : « *Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *105° in artikel 504 dient het eerste zinsdeel te worden geschreven als volgt : « Wanneer een of meer aanwezigen op een terechtzitting of op enige andere plaats waar een gerechtelijk onderzoek in het openbaar wordt gedaan... »;
- 106° de noot onder artikel 507 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 107° de noot onder artikel 519 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 108° in artikel 514 late men de woorden : « generaals-opperbevelhebbers in dienst » weg. De noot onder het artikel dient vervangen te worden door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 109° de noot onder artikel 518 dient vervangen te worden door wat volgt : « *Het tweede lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 110° de noot onder artikel 522 dient vervangen te worden door wat volgt : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 111° in artikel 527 dienen de woorden : « of een marinerechtbank » weggelaten te worden. De noot dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 112° in artikel 528 dienen de woorden : « de strafkamer van het Hof van Cassatie » te worden vervangen door wat volgt : « de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van de cassatieberoepen in criminele, correctionele en politiezaken ». Onder dit artikel plaatse men de volgende noot : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 113° de noot onder artikel 531 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 114° de noot onder artikel 533 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *115° om nauwer bij de Franse tekst aan te sluiten, is het verkieslijk artikel 535, eerste lid, te stellen als volgt : « De beklaagde die niet in hechtenis is, de beschuldigde die zich niet in het huis van justitie bevindt, en de burgerlijke partij kunnen niet in verzet komen, tenzij zij tevoren of binnen de bij artikel 533 bepaalde termijn woonplaats hebben gekozen in de gemeente waar een van de rechterlijke instanties tussen wie het geschil bestaat, haar zetel heeft »;
- *116° de eerste zinsnede van artikel 539 dient te worden vervangen door wat volgt : « Wanneer de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde... »;
- 117° de noot onder artikel 541 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 118° de noot onder artikel 542 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *119° in artikel 546 dienen de woorden : « door de verdachte, de beschuldigde of de burgerlijke partij » te worden vervangen door : « door de verdachte, de beklaagde, de beschuldigde of de burgerlijke partij »;
- *120° in artikel 548 dient de laatste zinsnede te worden vervangen door : « de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde in persoon of aan de door hen gekozen woonplaats »;
- 121° het opschrift van titel VI valt weg. De noot onder de artikelen 553-599 dient te worden vervangen door wat volgt : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 122° de noot onder artikel 600 dient te worden vervangen door : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 123° de noot onder artikel 601 dient te worden vervangen door : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 103° à l'article 497, remplacer les mots : « van buiten het arrondissement en de provincie » par les mots : « van buiten het gerechtelijk arrondissement ». Placer sous l'article la note suivante : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 104° à l'article 503, il convient de remplacer le mot « strafkamer » par les mots : « kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken », et les mots : « burgerlijke kamer » par les mots « andere kamer ». Placer sous l'article une note ainsi conçue : « *Het eerste lid aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *105° à l'article 504, il conviendrait de rédiger le premier membre de phrase ainsi qu'il suit : « Wanneer een of meer aanwezigen op een terechtzitting of op enige andere plaats waar een gerechtelijk onderzoek in het openbaar wordt gedaan... »;
- 106° la note sous l'article 507 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 107° la note figurant sous l'article 510 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 108° à l'article 514, il convient de supprimer les mots : « generaals-opperbevelhebbers in dienst ». La note sous cet article doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 109° la note sous l'article 518 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het tweede lid, opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 110° la note sous l'article 522 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 111° à l'article 527, il y a lieu d'omettre les mots : « of een marinerechtbank ». La note doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 112° à l'article 528, il convient de remplacer les mots : « de strafkamer van het Hof van Cassatie » par le texte suivant : « de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van de cassatieberoepen in criminele, correctionele en politiezaken ». Placer sous l'article une note ainsi conçue : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 113° la note sous l'article 531 doit être remplacée par le texte suivant : « *Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 114° la note sous l'article 533 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *115° afin de serrer le texte français de plus près, il serait préférable de rédiger l'article 535, alinéa 1er, ainsi qu'il suit : « De beklaagde die niet in hechtenis is, de beschuldigde die zich niet in het huis van justitie bevindt, en de burgerlijke partij kunnen niet in verzet komen, tenzij zij tevoren of binnen de bij artikel 533 bepaalde termijn woonplaats hebben gekozen in de gemeente waar een van de rechterlijke instanties tussen wie het geschil bestaat, haar zetel heeft »;
- *116° le premier membre de phrase de l'article 539 doit être remplacé par le texte suivant : « Wanneer de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde... »;
- 117° la note sous l'article 541 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 118° la note sous l'article 542 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- *119° à l'article 546, il convient de substituer aux mots : « door de verdachte, de beschuldigde of de burgerlijke partij » les mots : « door de verdachte, de beklaagde, de beschuldigde of de burgerlijke partij »;
- *120° à l'article 548, il y a lieu de remplacer le dernier membre de phrase par les mots : « de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde in persoon of aan de door hen gekozen woonplaats »;
- 121° l'intitulé du titre VI doit être omis. La note figurant sous les articles 553-599 doit être remplacée par le texte suivant : « *Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 122° la note sous l'article 600 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;
- 123° la note sous l'article 601 doit être remplacée par le texte suivant : « *Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet* »;

- 124° men vervange de aanvang van artikel 602 door wat volgt : « De Minister van Justitie doet [...] ». De noot vervange men door : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 125° de tekst van artikel 606 dient weggelaten te worden. De noot vervange men door wat volgt : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 126° in artikel 607, tweede lid, late men de woorden : « door de voorzitter van het hof van assisen of, in zijn afwezigheid » weg. Onder het artikel plaatse men de volgende noot : « Het tweede lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 127° in artikel 609 late men de volgende woorden weg : « van een arrest van inbeschuldigingstelling of ». De noot onder het artikel dient vervangen te worden door wat volgt : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 128° de noot onder artikel 612 dient te worden vervangen door wat volgt : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 129° de noot onder artikel 613 dient te worden vervangen door wat volgt : « Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- *130° men vulle de noot onder artikel 613 aan met volgende tekst : « Zie wat het tweede lid betreft, artikel 23 van de wet van 20 april 1874 »;
- 131° in artikel 614 vervange men de woorden : « de bewaarder of zijn aangestelden » door : « het personeel van de strafinrichtingen » en de woorden : « afgezonderd en zelfs, in geval van razernij of zware geweldpleging, in boeien gesloten » door « of afgezonderd ». Onder het artikel plaatse men volgende noot : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 132° in artikel 615 late men het eerste zinsdeel weg en beginne men het artikel als volgt : « Ieder die ervan kennis draagt dat... ». Bovendien late men de woorden : « of aan zijn substituut » weg. Onder het artikel plaatse men de volgende noot : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- *133° het Romeins cijfer IV ontbreekt na het woord « Hoofdstuk » (tussen de artikelen 618 en 619);
- 134° in artikel 626 vervange men de woorden : « ingevolge artikel 25, tweede lid, van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers » door : « ingevolge artikel 23, tweede lid, van de wet van 9 april 1930, zoals zij werd gewijzigd bij de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers ». De noot dient vervangen te worden door wat volgt : « Aldus vervangen bij artikel 9 van de wet van 7 april 1964, en nadien gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- *135° in artikel 634 schrijve men : « Het herstelt de veroordeelde ... » in plaats van : « Het herstel de veroordeelde »;
- 136° de noot onder de artikelen 635-640 dient vervangen te worden door wat volgt : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 137° de noot onder de artikelen 642-643 dient vervangen te worden door : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;

DERDE DEEL

VOORGESTELDE TEKST

Ontwerp van wet

- 1° tot verbetering van de verouderde termen in de Franse tekst van het Wetboek van Strafvordering en tot opheffing van een aantal daarin nodeloos geworden bepalingen;
- 2° tot invoering van de Nederlandse tekst van hetzelfde Wetboek en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis.

De aanhef is dezelfde als in de Regeringstekst..

Artikel 1. De volgende wijzigingen worden aangebracht in de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, in het Wetboek van Strafvordering en in de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis :

- 1° in artikel 18 van de wet van 17 april 1878, worden de woorden « à l'inculpé » vervangen door « au prévenu »;
- 2° in artikel 24 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 30 mei 1961, worden de woorden « l'article 447, § 3 » vervangen door « l'article 447, alinéa 3 »;

- 124° remplacer le début de l'article 602 par le texte suivant : « De Minister van Justitie [...] doet... ». Remplacer la note par : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 125° le texte de l'article 606 doit être omis et la note remplacée par les mots : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 126° à l'article 607, alinéa 2, supprimer les mots : « door de voorzitter van het hof van assisen of, in zijn afwezigheid ». Placer sous l'article une note ainsi conçue : « Het tweede lid aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 127° à l'article 609, supprimer les mots : « van een arrest van inbeschuldigingstelling of » et remplacer la note par le texte suivant : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 128° la note sous l'article 612 doit être remplacée par le texte ci-après : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 129° la note sous l'article 613 doit être remplacée par le texte suivant : « Het eerste lid, aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- *130° compléter la note sous l'article 613 par les mots : « Zie wat het tweede lid betreft, artikel 23 van de wet van 20 april 1874 »;
- 131° à l'article 614 remplacer les mots : « de bewaarder of zijn aangestelden » par : « het personeel van de strafinrichtingen » et les mots : « afgezonderd en zelfs, in geval van razernij of zware geweldpleging, in boeien gesloten » par « of afgezonderd ». Placer sous l'article une note ainsi conçue : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 132° à l'article 615, omettre le premier membre de phrase et rédiger le début de l'article ainsi qu'il suit : « Ieder die ervan kennis draagt dat... ». Supprimer également les mots : « of aan zijn substituut ». Placer sous l'article une note ainsi conçue : « Aldus gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet ».
- *133° le chiffre romain IV fait défaut après le mot « Hoofdstuk » (entre les articles 618 et 619).
- 134° à l'article 626 remplacer les mots : « ingevolge artikel 25, tweede lid, van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers » par : « ingevolge artikel 23, tweede lid, van de wet van 9 april 1930, zoals zij werd gewijzigd bij de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en de gewoontemisdadigers ». Substituer au texte de la note le texte suivant : « Aldus vervangen bij artikel 9 van de wet van 7 april 1964, en nadien gewijzigd bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- *135° à l'article 634, il convient d'écrire : « Het herstelt de veroordeelde... » au lieu de : « Het herstel de veroordeelde »;
- 136° la note sous les articles 635-640 doit être remplacée par le texte suivant : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;
- 137° la note sous les articles 642-643 doit être remplacée par le texte suivant : « Opgeheven bij artikel 1 van de onderhavige wet »;

TROISIEME PARTIE

TEXTE PROPOSE

Projet de loi :

- 1° corrigeant les termes périmés de la version française du Code d'instruction criminelle et y abrogeant certaines dispositions devenues sans objet;
- 2° établissant la version néerlandaise du même Code et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive.

Le préambule est celui du texte du Gouvernement.

Article 1er. — Les modifications suivantes sont apportées à la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, au Code d'instruction criminelle, et à la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive :

- 1° dans l'article 18 de la loi du 17 avril 1878, les mots « à l'inculpé » sont remplacés par les mots « au prévenu »;
- 2° dans l'article 24 de la même loi, modifiée par la loi du 30 mai 1961, les mots « l'article 447, § 3 » sont remplacés par les mots « l'article 447, alinéa 3 »;

- 3° in artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering :
- a) worden de woorden « cours impériaux » vervangen door « cours d'appel »;
 - b) worden de woorden « par les maires et les adjoints de maire » vervangen door « par les bourgmestres et les échevins »;
 - c) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
 - d) worden de woorden « par les commissaires généraux de police » geschrapt;
- 4° artikel 10 wordt opgeheven;
- 5° het opschrift van hoofdstuk II van boek I wordt door het volgend opschrift vervangen :
- « Chapitre II. — Des bourgmestres, échevins et des commissaires de police »;
- 6° in artikel 11 worden de woorden « les maires, au défaut de ceux-ci les adjoints de maire » vervangen door « les bourgmestres, ou à défaut de ceux-ci, les échevins »;
- 7° in artikel 12 :
- a) worden de woorden « Dans les communes divisées en plusieurs arrondissements » vervangen door « Dans les communes qui comportent plusieurs divisions de police »;
 - b) worden de woorden « hors de l'arrondissement particulier auquel ils sont préposés » vervangen door « hors de la division de police pour laquelle ils sont désignés »;
 - c) worden de woorden « ces arrondissements » vervangen door « ces divisions de police »;
- 8° in artikel 13 worden de woorden « celui de l'arrondissement voisin » vervangen door « celui de la division de police voisine »;
- 9° in artikel 14 worden de woorden « le maire ou, au défaut de celui-ci, l'adjoint de maire » vervangen door « le bourgmestre ou, à défaut de celui-ci, un échevin »;
- 10° in artikel 15 worden de woorden « les maires ou adjoints de maire » vervangen door « les bourgmestres ou échevins »;
- 11° in artikel 16 :
- a) wordt het woord « maire » vervangen door « bourgmestre »;
 - b) worden de woorden « de son adjoint » vervangen door « d'un échevin »;
 - c) worden de woorden « l'adjoint de maire » vervangen door « un échevin »;
- 12° in artikel 17 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 13° in artikel 20 :
- a) wordt het woord « maire » vervangen door « bourgmestre »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 14° het opschrift van hoofdstuk IV van boek I wordt door het volgend opschrift vervangen :
- « Chapitre IV. Des procureurs du Roi et de leurs substituts »;
- 15° het opschrift van afdeling 1, van hetzelfde hoofdstuk, wordt door het volgende opschrift vervangen :
- « Section première. De la compétence des procureurs du Roi, relativement à la police judiciaire »;
- 16° in artikel 22 :
- a) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
 - b) worden de woorden « aux tribunaux de police correctionnelle ou aux cours spéciales » vervangen door « aux tribunaux correctionnels »;
- 17° in artikel 23 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 18° in artikel 24 :
- a) wordt het woord « français » vervangen door « belge »;
 - b) worden de woorden « dans les cas énoncés aux articles 5, 6 et 7 » vervangen door « dans les cas prévus par la loi »;
 - c) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - d) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;

- 3° dans l'article 9 du Code d'instruction criminelle :
- a) les mots « cours impériaux » sont remplacés par les mots « cours d'appel »;
 - b) les mots « par les maires et les adjoints de maire » sont remplacés par les mots « par les bourgmestres et les échevins »;
 - c) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
 - d) les mots « par les commissaires généraux de police » sont supprimés;
- 4° l'article 10 est abrogé;
- 5° l'intitulé du chapitre II du livre 1er est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Chapitre II. — Des bourgmestres, échevins et des commissaires de police »;
- 6° dans l'article 11, les mots « les maires, au défaut de ceux-ci les adjoints de maire » sont remplacés par les mots « les bourgmestres, ou à défaut de ceux-ci, les échevins »;
- 7° dans l'article 12 :
- a) les mots « Dans les communes divisées en plusieurs arrondissements » sont remplacés par les mots « Dans les communes qui comportent plusieurs divisions de police »;
 - b) les mots « hors de l'arrondissement particulier auquel ils sont préposés » sont remplacés par les mots « hors de la division de police pour laquelle ils sont désignés »;
 - c) les mots « ces arrondissements » sont remplacés par les mots « ces divisions de police »;
- 8° dans l'article 13, les mots « celui de l'arrondissement voisin » sont remplacés par les mots « celui de la division de police voisine »;
- 9° dans l'article 14, les mots « le maire ou, au défaut de celui-ci, l'adjoint de maire » sont remplacés par les mots « le bourgmestre ou, à défaut de celui-ci, un échevin »;
- 10° dans l'article 15, les mots « les maires ou adjoints de maire » sont remplacés par les mots « les bourgmestres ou échevins »;
- 11° dans l'article 16 :
- a) le mot « maire » est remplacé par le mot « bourgmestre »;
 - b) les mots « de son adjoint » sont remplacés par les mots « d'un échevin »;
 - c) les mots « l'adjoint de maire » sont remplacés par les mots « un échevin »;
- 12° dans l'article 17, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 13° dans l'article 20 :
- a) le mot « maire » est remplacé par le mot « bourgmestre »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 14° l'intitulé du chapitre IV du livre 1er est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Chapitre IV. — Des procureurs du Roi et de leurs substituts »;
- 15° l'intitulé de la section première du même chapitre est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Section première. — De la compétence des procureurs du Roi, relativement à la police judiciaire »;
- 16° dans l'article 22 :
- a) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
 - b) les mots « aux tribunaux de police correctionnelle ou aux cours spéciales » sont remplacés par les mots « aux tribunaux correctionnels »;
- 17° dans l'article 23, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 18° dans l'article 24 :
- a) le mot « français » est remplacé par le mot « belge »;
 - b) les mots « dans les cas énoncés aux articles 5, 6 et 7 » sont remplacés par les mots « dans les cas prévus par la loi »;
 - c) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - d) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;

- 19° in artikel 25 worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
- 20° artikel 26 wordt opgeheven;
- 21° in artikel 27 :
- a) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 22° het opschrift van afdeling II van hoofdstuk IV wordt door het volgende opschrift vervangen :
- Section II. — Mode de procéder des procureurs du Roi dans l'exercice de leurs fonctions .
- 23° in de artikelen 29 en 30 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 24° in de artikelen 31, 33 en 34, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 25° in artikel 32 :
- a) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 26° in artikel 35 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 27° in de artikelen 36 en 37 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 28° in artikel 38 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 29° in artikel 39 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 30° in artikel 40 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « entraîner peine afflictive ou infamante » vervangen door « entraîner une peine criminelle »;
 - c) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 31° in artikel 41 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 32° in artikel 42 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « ou du maire, ou de l'adjoint du maire » vervangen door « ou du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 33° in de artikelen 43 en 46 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 34° in artikel 44 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « officiers de santé » vervangen door « médecins »;
- 35° in artikel 45 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 36° in artikel 47 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « qui en est prévenu » vervangen door « qui est inculpée d'un crime ou d'un délit »;

- 19° dans l'article 25, les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
- 20° l'article 26 est abrogé;
- 21° dans l'article 27 :
- a) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
 - b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 22° l'intitulé de la section II du chapitre IV est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Section II. — Mode de procéder des procureurs du Roi dans l'exercice de leurs fonctions .
- 23° dans les articles 29 et 30 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 24° dans les articles 31, 33 et 34, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 25° dans l'article 32 :
- a) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 26° dans l'article 35 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 27° dans les articles 36 et 37 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;
- 28° dans l'article 38, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 29° dans l'article 39, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;
- 30° dans l'article 40 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « entraîner peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « entraîner une peine criminelle »;
 - c) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 31° dans l'article 41, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 32° dans l'article 42 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « ou du maire, ou de l'adjoint du maire » sont remplacés par les mots « ou du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 33° dans les articles 43 et 46, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 34° dans l'article 44 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « officiers de santé » sont remplacés par le mot « médecins »;
- 35° dans l'article 45 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé ».
- 36° dans l'article 47 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « qui en est prévenue » sont remplacés par les mots « qui est inculpée d'un crime ou d'un délit »;

- 37° het opschrift van hoofdstuk V van boek I wordt door het volgende opschrift vervangen :
« Chapitre V. Des officiers de police judiciaire auxiliaires du procureur du Roi »;
- 38° in artikel 48 worden de woorden « les commissaires généraux de police » geschrapt ;
- 39° in de artikelen 49 en 51 worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi » ;
- 40° in artikel 50 worden de woorden « les maires, adjoints de maire » vervangen door « les bourgmestres, les échevins » ;
- 41° in de artikelen 51, 52, 53 en 54, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
- 42° de artikelen 55, 56, 57 en 58 worden opgeheven ;
- 43° in artikel 59 :
a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
b) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi » ;
- 44° in de artikelen 60, 62 en 64, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
- 45° in artikel 61 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
- 46° in artikel 63 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé » ;
- 47° in artikel 68 worden de woorden « l'arrondissement communal » vervangen door « l'arrondissement judiciaire » ;
- 48° in artikel 69 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé » ;
- 49° in de artikelen 70, 71, 72, 80, 81 en 89, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
- 50° in artikel 83 worden de woorden « un officier de santé » vervangen door « un médecin » ;
- 51° in artikel 86 :
a) worden de woorden « l'officier de santé » vervangen door « le médecin » ;
b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
- 52° in artikel 87 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé » ;
- 53° in artikel 91 worden de woorden « inculpés d'un délit emportant peine afflictive ou infamante » vervangen door « inculpés d'une infraction punissable d'une peine criminelle » ;
- 54° in artikel 94 :
a) worden de woorden « les prévenus » vervangen door « les inculpés » ;
b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
c) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle » ;
- 55° in artikel 95 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé » ;
- 56° in artikel 97 worden de woorden « au prévenu » vervangen door « à l'inculpé » ;
- 57° in artikel 98 :
a) worden de woorden « de l'Empire » vervangen door « du Royaume » ;
b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé » ;
c) worden de woorden « le maire ou l'adjoint de maire » vervangen door « le bourgmestre ou un échevin » ;
- 58° in de artikelen 100 en 101, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi » ;
- 59° in artikel 105 :
a) worden de woorden « le prévenu » en « du prévenu », respectievelijk door « l'inculpé » en « de l'inculpé » vervangen ;
b) worden de woorden « au maire, ou à l'adjoint » vervangen door « au bourgmestre ou à un échevin » ;
c) worden de woorden « le maire, l'adjoint » vervangen door « le bourgmestre, un échevin » ;
- 37° l'intitulé du chapitre V du livre Ier est remplacé par l'intitulé suivant :
« Chapitre V. — Des officiers de police judiciaire auxiliaires du procureur du Roi » ;
- 38° dans l'article 48, les mots « les commissaires généraux de police » sont supprimés ;
- 39° dans les articles 49 et 51, les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi » ;
- 40° dans l'article 50, les mots « les maires, adjoints de maire » sont remplacés par les mots « les bourgmestres, les échevins » ;
- 41° dans les articles 51, 52, 53 et 54, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
- 42° les articles 55, 56, 57 et 58 sont abrogés ;
- 43° dans l'article 59 :
a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
b) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi » ;
- 44° dans les articles 60, 62 et 64, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
- 45° dans l'article 61, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
- 46° dans l'article 63, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé » ;
- 47° dans l'article 68, les mots « l'arrondissement communal » sont remplacés par les mots « l'arrondissement judiciaire » ;
- 48° dans l'article 69, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé » ;
- 49° dans les articles 70, 71, 72, 80, 81 et 89, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
- 50° dans l'article 83, les mots « un officier de santé » sont remplacés par les mots « un médecin » ;
- 51° dans l'article 86 :
a) les mots « l'officier de santé » sont remplacés par les mots « le médecin » ;
b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
- 52° dans l'article 87, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé » ;
- 53° dans l'article 91, les mots « inculpés d'un délit emportant peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « inculpés d'une infraction punissable d'une peine criminelle » ;
- 54° dans l'article 94 :
a) les mots « les prévenus » sont remplacés par les mots « les inculpés » ;
b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
c) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle » ;
- 55° dans l'article 95, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé » ;
- 56° dans l'article 97, les mots « au prévenu » sont remplacés par les mots « à l'inculpé » ;
- 57° dans l'article 98 :
a) les mots « de l'Empire » sont remplacés par les mots « du Royaume » ;
b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé » ;
c) les mots « le maire ou l'adjoint de maire » sont remplacés par les mots « le bourgmestre ou un échevin » ;
- 58° dans les articles 100 et 101, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi » ;
- 59° dans l'article 105 :
a) les mots « le prévenu » et « du prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « l'inculpé » et « de l'inculpé » ;
b) les mots « au maire, ou à l'adjoint » sont remplacés par les mots « au bourgmestre ou à un échevin » ;
c) les mots « le maire, l'adjoint » sont remplacés par les mots « le bourgmestre, un échevin » ;

- 60° in artikel 106 :
- a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante » vervangen door « si l'infraction est punissable d'une peine criminelle »;
- 61° in artikel 108 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 62° in artikel 109 :
- a) worden de woorden « le prévenu » en « du prévenu » respectievelijk door « l'inculpé » en « de l'inculpé » vervangen;
 - b) worden de woorden « le maire, l'adjoint » vervangen door « le bourgmestre, un échevin »;
- 63° in artikel 101 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 64° in artikel 112 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 65° in artikel 113 :
- a) worden de woorden « au prévenu » vervangen door « à l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
- 66° in artikel 114 :
- a) worden de woorden « si le fait n'emporte pas une peine afflictive ou infamante mais seulement une peine correctionnelle » vervangen door « si l'infraction est punissable d'une peine correctionnelle »;
 - b) worden de woorden « du prévenu » en « le prévenu » respectievelijk vervangen door « de l'inculpé » en « l'inculpé »;
 - c) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 67° in artikel 117 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « caisse de l'enregistrement et des domaines » vervangen door « Caisse des dépôts et consignations »;
- 68° in artikel 118 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 69° in artikel 120 :
- a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « cette soumission entraînera la contrainte par corps contre la caution » geschrapt;
- 70° in de artikelen 121, 122 en 127, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 71° artikel 123 wordt opgeheven;
- 72° in artikel 130 :
- a) worden de woorden « tribunal de police correctionnelle » vervangen door « tribunal correctionnel »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 73° in artikel 131 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 74° in artikel 132 worden de woorden « dans tous les cas de renvoi soit à la police municipale, soit à la police correctionnelle, le procureur impérial » vervangen door « dans tous les cas de renvoi soit au tribunal de police, soit au tribunal correctionnel, le procureur du Roi »;
- 75° in artikel 133 :
- a) worden de woorden « afflictives ou infamantes » vervangen door « criminelles »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « procureur général de la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 76° in artikel 134 :
- a) wordt het woord « décernera » vervangen door « pourra décerner »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » en « du prévenu » respectievelijk vervangen door « l'inculpé » en « de l'inculpé »;

- 60° dans l'article 106 :
- a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « si l'infraction est punissable d'une peine criminelle »;
- 61° dans l'article 108, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 62° dans l'article 109 :
- a) les mots « le prévenu » et « du prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « l'inculpé » et « de l'inculpé »;
 - b) les mots « le maire, l'adjoint » sont remplacés par les mots « le bourgmestre, un échevin »;
- 63° dans l'article 110, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 64° dans l'article 112, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 65° dans l'article 113 :
- a) les mots « au prévenu » sont remplacés par les mots « à l'inculpé »;
 - b) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
- 66° dans l'article 114 :
- a) les mots « si le fait n'emporte pas une peine afflictive ou infamante mais seulement une peine correctionnelle » sont remplacés par les mots « si l'infraction est punissable d'une peine correctionnelle »;
 - b) les mots « du prévenu » et « le prévenu » sont remplacés respectivement par « de l'inculpé » et « l'inculpé »;
 - c) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 67° dans l'article 117 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « caisse de l'enregistrement et des domaines » sont remplacés par les mots « Caisse des dépôts et consignations »;
- 68° dans l'article 118, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 69° à l'article 120 :
- a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - b) les mots « cette soumission entraînera la contrainte par corps contre la caution » sont supprimés;
- 70° dans les articles 121, 122 et 127, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 71° l'article 123 est abrogé;
- 72° dans l'article 130 :
- a) les mots « tribunal de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunal correctionnel »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 73° dans l'article 131, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 74° dans l'article 132, les mots « dans tous les cas de renvoi soit à la police municipale, soit à la police correctionnelle, le procureur impérial » sont remplacés par les mots « dans tous les cas de renvoi soit au tribunal de police, soit au tribunal correctionnel, le procureur du Roi »;
- 75° dans l'article 133 :
- a) les mots « afflictives ou infamantes » sont remplacées par le mot « criminelles »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « procureur général de la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 76° dans l'article 134 :
- a) le mot « décernera » est remplacé par les mots « pourra décerner »;
 - b) les mots « le prévenu » et « du prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « l'inculpé » et « de l'inculpé »;

- 77° in artikel 135 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « des prévenus » en « le prévenu » respectievelijk vervangen door « des inculpés » en « l'inculpé »;
- 78° het opschrift van titel I van boek II wordt door het volgende opschrift vervangen : « Titre premier. Des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels »;
- 79° het opschrift van hoofdstuk I, zelfde titel, wordt door het volgende opschrift vervangen : « Chapitre premier. Des tribunaux de police »;
- 80° het opschrift van § 1, zelfde hoofdstuk, wordt door het volgende opschrift vervangen : « § 1er. De la compétence des tribunaux de police »;
- 81° in artikel 138 :
- a) wordt de tekst onder 1° door de volgende bepaling vervangen : « 1° Des infractions prévues par le Code rural »;
 - b) wordt de tekst onder 9° opgeheven;
 - c) wordt de tekst onder 13° door de volgende bepaling vervangen : « 13° Des infractions punies par les articles 77 à 79 de l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés »;
 - d) wordt de tekst onder 14° door de volgende bepaling vervangen : « 14° Des infractions punies par les articles 155 et 158 des lois relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, coordonnées le 19 décembre 1939 »;
- 82° in artikel 139 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 83° in artikel 140 worden de woorden « en vertu de l'article 138, 1° à 9°, ou en vertu d'une disposition spéciale » vervangen door « en vertu de l'article 138 »;
- 84° in artikel 141 worden de woorden « et les huissiers » geschrapt;
- 85° de artikelen 142, 143 en 144, en het laatste lid van artikel 153, worden opgeheven;
- 86° in artikel 145 worden de woorden « ou à la personne civilement responsable » vervangen door « et, le cas échéant, à la personne civilement responsable »;
- 87° in artikel 160 :
- a) worden de woorden « un délit » vervangen door « une infraction »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 88° artikel 164 wordt opgeheven;
- 89° artikel 5 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 31 mei 1955, vormt artikel 172 van het Wetboek van Strafvordering; in dit artikel worden de woorden « tribunaux de simple police » vervangen door « tribunaux de police »;
- 90° in artikel 175 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 91° in artikel 177 worden de woorden « contre les jugements rendus en dernier ressort par le tribunal de police ou » geschrapt;
- 92° in artikel 178 :
- a) worden de woorden « et les maires » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « procureur général près la Cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 93° het opschrift van hoofdstuk II, van titel I, van boek II, wordt vervangen door het volgende opschrift : « Chapitre II. Des tribunaux correctionnels »;
- 94° artikel 179 wordt door de volgende bepaling vervangen : « Article 179. Sans préjudice de la compétence attribuée à d'autres juridictions, les tribunaux de première instance connaissent, sous le titre de tribunaux correctionnels, de tous les délits dont la peine excède sept jours d'emprisonnement et vingt-cinq francs d'amende »;
- 77° dans l'article 135 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « des prévenus » et « le prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « des inculpés » et « l'inculpé »;
- 78° l'intitulé du titre premier du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « Titre premier. Des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels »;
- 79° l'intitulé du chapitre premier du même titre est remplacé par l'intitulé suivant : « Chapitre premier. Des tribunaux de police »;
- 80° l'intitulé du paragraphe premier du même chapitre est remplacé par l'intitulé suivant : « § 1er. De la compétence des tribunaux de police »;
- 81° dans l'article 138 :
- a) le 1° est remplacé par la disposition suivante : « 1° Des infractions prévues par le Code rural »;
 - b) le 9° est abrogé;
 - c) le 13° est remplacé par la disposition suivante : « 13° Des infractions punies par les articles 77 à 79 de l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés »;
 - d) le 14° est remplacé par la disposition suivante : « 14° Des infractions punies par les articles 155 et 158 des lois relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, coordonnées le 19 décembre 1939 »;
- 82° dans l'article 139, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 83° dans l'article 140, les mots « en vertu de l'article 138, 1° à 9°, ou en vertu d'une disposition spéciale » sont remplacés par les mots « en vertu de l'article 138 »;
- 84° dans l'article 141, les mots « et les huissiers » sont supprimés;
- 85° les articles 142, 143 et 144 et le dernier alinéa de l'article 153 sont abrogés;
- 86° dans l'article 145, les mots « ou à la personne civilement responsable » sont remplacés par les mots « et, le cas échéant, à la personne civilement responsable »;
- 87° dans l'article 160 :
- a) les mots « un délit » sont remplacés par les mots « une infraction »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 88° l'article 164 est abrogé;
- 89° l'article 5 de la loi du 1er mai 1849, modifié par la loi du 31 mai 1955, forme l'article 172 du Code d'instruction criminelle; dans cet article, les mots « tribunaux de simple police » sont remplacés par les mots « tribunaux de police »;
- 90° dans l'article 175, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 91° dans l'article 177, les mots « contre les jugements rendus en dernier ressort par le tribunal de police ou » sont supprimés;
- 92° dans l'article 178 :
- a) les mots « et les maires » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 93° l'intitulé du chapitre II du titre premier du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « Chapitre II. Des tribunaux correctionnels »;
- 94° l'article 179 est remplacé par la disposition suivante : « Article 179. Sans préjudice de la compétence attribuée à d'autres juridictions, les tribunaux de première instance connaissent, sous le titre de tribunaux correctionnels, de tous les délits dont la peine excède sept jours d'emprisonnement et vingt-cinq francs d'amende »;

- 95° in artikel 182 :
- a) worden de woorden « au prévenu » vervangen door « à l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « et, à l'égard des délits forestiers, par le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier ou par les gardes généraux » geschrapt;
 - c) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 96° in artikel 184 worden de woorden « le prévenu ou l'un des prévenus » vervangen door « l'inculpé ou l'un des inculpés »;
- 97° in artikel 187 :
- a) worden de woorden « outre un jour par trois myriamètres » geschrapt;
 - b) worden de woorden « au paragraphe premier » vervangen door « à l'alinéa 1er »;
- 98° in artikel 189 worden de woorden « tribunaux en matière correctionnelle » vervangen door « tribunaux correctionnels »;
- 99° in artikel 190 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « et à l'égard des délits forestiers, le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier, ou à leur défaut le garde général », geschrapt;
 - c) worden de woorden « l'audience qui suivra celle où l'instruction aura été terminée », vervangen door « l'audience qui suivra celle où les débats ont été clos »;
- 100° in artikel 192 worden de woorden « par l'article 138 du présent Code, n°s 1° à 9°, ou par une disposition spéciale » vervangen door « par l'article 138 »;
- 101° in artikel 193 worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
- 102° artikel 196, eerste en derde lid, wordt opgeheven;
- 103° in artikel 197 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « directeur de la régie des droits d'enregistrement et domaines » vervangen door « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 104° in artikel 198 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 105° artikel 6 van de wet van 1 mei 1849 vormt artikel 200 van het Wetboek van Strafvordering; in dit artikel worden de woorden « tribunaux de police correctionnelle » vervangen door « tribunaux correctionnels »;
- 106° artikel 201 wordt opgeheven;
- 107° artikel 7 van de wet van 1 mei 1849 vormt artikel 202 van het Wetboek van Strafvordering; in dit artikel worden de woorden « les tribunaux de simple police et de police correctionnelle » vervangen door « les tribunaux de police et les tribunaux correctionnels »;
- 108° artikel 8 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 27 februari 1956, vormt artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering;
- 109° artikel 206 wordt opgeheven;
- 110° in artikel 207 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur général »;
 - b) worden de woorden « ou du tribunal » en « ou le tribunal » geschrapt;
- 111° in artikel 210 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « l'inculpé, s'il le demande » vervangen door « le prévenu, s'il le demande »;
- 112° in de artikelen 212 en 215 worden de woorden « ou le tribunal » geschrapt;
- 113° in artikel 213 :
- a) worden de woorden « la partie publique et la partie civile » vervangen door « la partie publique ou la partie civile »;
 - b) worden de woorden « ou le tribunal » geschrapt;

- 95° dans l'article 182 :
- a) les mots « au prévenu » sont remplacés par les mots « à l'inculpé »;
 - b) les mots « et, à l'égard des délits forestiers, par le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier ou par les gardes généraux » sont supprimés;
 - c) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 96° dans l'article 184, les mots « le prévenu ou l'un des prévenus » sont remplacés par les mots « l'inculpé ou l'un des inculpés »;
- 97° dans l'article 187 :
- a) les mots « outre un jour par trois myriamètres » sont supprimés;
 - b) les mots « au paragraphe premier » sont remplacés par les mots « à l'alinéa 1er »;
- 98° dans l'article 189, les mots « tribunaux en matière correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunaux correctionnels »;
- 99° dans l'article 190 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « et à l'égard des délits forestiers, le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier, ou à leur défaut le garde général » sont supprimés;
 - c) les mots « l'audience qui suivra celle où l'instruction aura été terminée » sont remplacés par les mots « l'audience qui suivra celle où les débats ont été clos »;
- 100° dans l'article 192, les mots « par l'article 138 du présent Code, n°s 1° à 9°, ou par une disposition spéciale » sont remplacés par les mots « par l'article 138 »;
- 101° dans l'article 193, les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
- 102° l'article 196, alinéa 1er et 3, est abrogé;
- 103° dans l'article 197 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « directeur de la régie des droits d'enregistrement et domaines » sont remplacés par les mots « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 104° dans l'article 198 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 105° l'article 6 de la loi du 1er mai 1849 forme l'article 200 du Code d'instruction criminelle; dans cet article, les mots « tribunaux de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunaux correctionnels »;
- 106° l'article 201 est abrogé;
- 107° l'article 7 de la loi du 1er mai 1849 forme l'article 202 du Code d'instruction criminelle; dans cet article, les mots « les tribunaux de simple police et de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « les tribunaux de police et les tribunaux correctionnels »;
- 108° l'article 8 de la loi du 1er mai 1849, modifié par la loi du 27 février 1956, forme l'article 205 du Code d'instruction criminelle;
- 109° l'article 206 est abrogé;
- 110° dans l'article 207 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « ou du tribunal » et « ou le tribunal » sont supprimés;
- 111° dans l'article 210 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
 - b) les mots « l'inculpé, s'il le demande » sont remplacés par les mots « le prévenu, s'il le demande »;
- 112° dans les articles 212 et 215, les mots « ou le tribunal » sont supprimés;
- 113° dans l'article 213 :
- a) les mots « la partie publique et la partie civile » sont remplacés par les mots « la partie publique ou la partie civile »;
 - b) les mots « ou le tribunal » sont supprimés;

- 114° in artikel 214 :
 a) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
 b) worden de woorden « ou le tribunal » geschrapt;
- 115° in artikel 217 :
 a) worden de woorden « le procureur général de la cour impériale » vervangen door « le procureur général près la cour d'appel »;
 b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 116° in artikel 218 worden de woorden « une section de la cour impériale » vervangen door « une chambre de la cour d'appel »;
- 117° in artikel 219 wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
- 118° in artikel 220 :
 a) worden de woorden « à la haute-cour impériale ou » geschrapt;
 b) wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
- 119° in de artikelen 221, 222 en 223 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 120° in artikel 229 :
 a) worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
 b) worden de woorden « au précédent paragraphe » vervangen door « à l'alinéa précédent »;
- 121° in artikel 230 :
 a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 b) worden de woorden « tribunal de simple police » vervangen door « tribunal de police »;
 c) worden de woorden « tribunal de police correctionnelle » vervangen door « tribunal correctionnel »;
- 122° in artikel 231, wordt het zinsdeel « elle ordonnera le renvoi du prévenu soit aux assises, soit à la cour spéciale, dans le cas où cette cour serait compétente, d'après les règles établies au titre VI du présent livre » vervangen door « elle ordonnera le renvoi de l'inculpé aux assises »;
- 123° in artikel 232 worden de woorden « au second paragraphe » vervangen door « à l'alinéa 2 »;
- 124° in artikel 235 worden de woorden « cours impériales » vervangen door « cours d'appel »;
- 125° in artikel 237 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 126° in artikel 239 worden de woorden « renvoyer le prévenu à la cour d'assises, ou à la cour spéciale, ou au tribunal de police correctionnelle » vervangen door « renvoyer l'inculpé à la cour d'assises ou au tribunal correctionnel »;
- 127° in artikel 241 :
 a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 b) worden de woorden « ou à la cour spéciale » geschrapt;
- 128° in artikel 245 worden de woorden « à la cour d'assises ou à la cour spéciale, tant au maire » vervangen door « à la cour d'assises, tant au bourgmestre »;
- 129° in artikel 246 worden de woorden « le prévenu à l'égard duquel la cour impériale » vervangen door « l'inculpé à l'égard duquel la cour d'appel »;
- 130° in artikel 248 :
 a) worden de woorden « procureur général de la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
 b) worden de woorden « le président de la section criminelle » vervangen door « le président de la chambre des mises en accusation »;
- 131° in artikel 249 :
 a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 b) worden de woorden « de police correctionnelle ou de simple police » vervangen door « correctionnelles ou de police »;
- 132° in artikel 250 worden de woorden « de police correctionnelle ou de simple police » vervangen door « correctionnelles ou de police »;
- 114° dans l'article 214 :
 a) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
 b) les mots « ou le tribunal » sont supprimés;
- 115° dans l'article 217 :
 a) les mots « le procureur général de la cour impériale » sont remplacés par les mots « le procureur général près la cour d'appel »;
 b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 116° dans l'article 218, les mots « une section de la cour impériale » sont remplacés par les mots « une chambre de la cour d'appel »;
- 117° dans l'article 219, le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- 118° dans l'article 220 :
 a) les mots « à la haute-cour impériale ou » sont supprimés;
 b) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- 119° dans les articles 221, 222 et 223, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 120° dans l'article 229 :
 a) les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;
 b) les mots « au précédent paragraphe » sont remplacés par les mots « à l'alinéa précédent »;
- 121° dans l'article 230 :
 a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 b) les mots « tribunal de simple police » sont remplacés par les mots « tribunal de police »;
 c) les mots « tribunal de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunal correctionnel »;
- 122° dans l'article 231, le membre de phrase « elle ordonnera le renvoi du prévenu soit aux assises, soit à la cour spéciale, dans le cas où cette cour serait compétente, d'après les règles établies au titre VI du présent livre » est remplacé par « elle ordonnera le renvoi de l'inculpé aux assises »;
- 123° dans l'article 232, les mots « au second paragraphe » sont remplacés par les mots « à l'alinéa 2 »;
- 124° dans l'article 235, les mots « cours impériales » sont remplacés par les mots « cours d'appel »;
- 125° dans l'article 237, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 126° dans l'article 239, les mots « renvoyer le prévenu à la cour d'assises, ou à la cour spéciale, ou au tribunal de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « renvoyer l'inculpé à la cour d'assises ou au tribunal correctionnel »;
- 127° dans l'article 241 :
 a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 b) les mots « ou à la cour spéciale » sont supprimés;
- 128° dans l'article 245, les mots « à la cour d'assises ou à la cour spéciale, tant au maire » sont remplacés par les mots « à la cour d'assises, tant au bourgmestre »;
- 129° dans l'article 246, les mots « le prévenu à l'égard duquel la cour impériale » sont remplacés par les mots « l'inculpé à l'égard duquel la cour d'appel »;
- 130° dans l'article 248 :
 a) les mots « procureur général de la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
 b) les mots « le président de la section criminelle » sont remplacés par les mots « le président de la chambre des mises en accusation »;
- 131° dans l'article 249 :
 a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 b) les mots « de police correctionnelle ou de simple police » sont remplacés par les mots « correctionnelles ou de police »;
- 132° dans l'article 250, les mots « de police correctionnelle ou de simple police » sont remplacés par les mots « correctionnelles ou de police »;

- 133° de artikelen 251 tot 260, 263 en 264 worden opgeheven;
- 134° in artikel 265 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 135° het opschrift van paragraaf 2 van hoofdstuk II van titel II van boek II wordt door het volgende opschrift vervangen : « § 2. Fonctions du procureur général près la cour d'appel »;
- 136° in artikel 271 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 137° in artikel 274 :
- a) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 138° in artikel 275 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureur du Roi »;
- 139° in artikel 283 :
- a) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « arrondissement communal » vervangen door « arrondissement judiciaire »;
- 140° paragraaf 3 van hoofdstuk II van titel II van boek II, die de artikelen 284 tot 290 bevat, wordt opgeheven;
- 141° in artikel 291 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « du département » vervangen door « de la province »;
- 142° in de artikelen 295 en 300 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 143° in artikel 313 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 144° in artikel 321 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 145° in artikel 336 worden de woorden « Il leur rappellera » vervangen door « Le président rappellera aux jurés »;
- 146° in artikel 337 worden de woorden « avec toutes les circonstances comprises dans le résumé de l'acte d'accusation » geschrapt;
- 147° de artikelen 345, 346 en 351 worden opgeheven;
- 148° in artikel 352 worden de woorden « par le précédent article » vervangen door « par l'article 118 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire »;
- 149° in artikel 356 worden de woorden « outre un jour par cinq myriamètres » geschrapt;
- 150° in artikel 364, vijfde lid, worden de woorden « l'inculpé » vervangen door « l'accusé »;
- 151° in artikel 380 :
- a) worden de woorden « du département » vervangen door « de la province »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 152° de artikelen 381, 383, 387 en 388 worden opgeheven;
- 153° in artikel 389 :
- a) wordt het woord « préfet » vervangen door « gouverneur »;
 - b) worden de woorden « du maire ou de l'adjoint du lieu » vervangen door « du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 154° de artikelen 391 en 395 en het laatste lid van artikel 396 worden opgeheven;
- 155° in artikel 408 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 156° in artikel 413 worden de woorden « outre un jour par trois myriamètres » geschrapt;
- 157° in artikel 415 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « et à l'égard seulement des nullités qui seront commises deux ans après la mise en activité du présent Code » geschrapt;
- 158° in artikel 418 worden de woorden « le délai sera, en ce cas, augmenté d'un jour par chaque distance de trois myriamètres » geschrapt;

- 133° les articles 251 à 260, 263 et 264 sont abrogés;
- 134° dans l'article 265, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 135° l'intitulé du paragraphe 2 du chapitre II du titre II du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « § 2. Fonctions du procureur général près la cour d'appel »;
- 136° dans l'article 271, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 137° dans l'article 274 :
- a) les mots « grand-juge » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 138° dans l'article 275 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 139° dans l'article 283 :
- a) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « arrondissement communal » sont remplacés par les mots « arrondissement judiciaire »;
- 140° le paragraphe 3 du chapitre II du titre II du livre II, comprenant les articles 284 à 290, est abrogé;
- 141° dans l'article 291 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « du département » sont remplacés par les mots « de la province »;
- 142° dans les articles 295 et 300, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 143° dans l'article 313, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 144° dans l'article 321, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 145° dans l'article 336, les mots « Il leur rappellera » sont remplacés par les mots « Le président rappellera aux jurés »;
- 146° dans l'article 337, les mots « avec toutes les circonstances comprises dans le résumé de l'acte d'accusation » sont supprimés.
- 147° les articles 345, 346 et 351 sont abrogés;
- 148° dans l'article 352, les mots « par le précédent article » sont remplacés par les mots « par l'article 118 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire »;
- 149° dans l'article 356, les mots « outre un jour par cinq myriamètres » sont supprimés;
- 150° dans l'article 364, alinéa 5, les mots « l'inculpé » sont remplacés par les mots « l'accusé »;
- 151° dans l'article 380 :
- a) les mots « du département » sont remplacés par les mots « de la province »;
 - b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 152° les articles 381, 383, 387 et 388 sont abrogés;
- 153° dans l'article 389 :
- a) le mot « préfet » est remplacé par le mot « gouverneur »;
 - b) les mots « du maire ou de l'adjoint du lieu » sont remplacés par les mots « du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 154° les articles 391 et 395 et le dernier alinéa de l'article 396 sont abrogés;
- 155° dans l'article 408, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 156° dans l'article 413, les mots « outre un jour par trois myriamètres » sont supprimés;
- 157° dans l'article 415 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « et à l'égard seulement des nullités qui seront commises deux ans après la mise en activité du présent Code » sont supprimés;
- 158° dans l'article 418, les mots « le délai sera, en ce cas, augmenté d'un jour par chaque distance de trois myriamètres » sont supprimés;

- 159° artikel 420 wordt opgeheven;
- 160° in artikel 426 worden de woorden « sans qu'il soit besoin d'un arrêt préalable d'admission » geschrapt;
- 161° in artikel 429 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « dans ce cas, le tribunal sera saisi sans citation préalable en conciliation » geschrapt;
- 162° in de artikelen 432, 433 en 435 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 163° in artikel 434 worden de woorden « du Code d'instruction criminelle modifiés par la présente loi » geschrapt;
- 164° artikel 437 wordt opgeheven;
- 165° in artikel 439 worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 166° in artikel 440 worden de woorden « la loi du 16 septembre 1807 » vervangen door « la loi du 7 juillet 1865 »;
- 167° in artikel 441 :
- a) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
 - b) worden de woorden « la section criminelle » vervangen door « la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 168° in artikel 442 worden de woorden « une cour impériale ou d'assises » vervangen door « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 169° het laatste zinsdeel van het voorlaatste lid van artikel 443 wordt opgeheven;
- 170° artikel 447bis, in het Wetboek door de wet van 9 april 1930 ingevoegd, blijft erin behouden; deze bepaling heeft uitwerking met ingang van 1 september 1964, datum van inwerkingtreding van de wet van 1 juli 1964;
- 171° in artikel 450 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 172° in artikel 452 worden de woorden « sous peine d'y être contraint par corps » geschrapt;
- 173° in artikel 454 worden de woorden « même par corps » geschrapt;
- 174° in artikel 456 worden de woorden « par corps » geschrapt;
- 175° in artikel 462 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 176° in artikel 464 :
- a) worden de woorden « ou spéciales » geschrapt;
 - b) worden de woorden « de faux billets de la Banque de France ou des banques de département » vervangen door « de faux billets au porteur émis par le Trésor public ou de faux billets de banque au porteur dont l'émission est autorisée par une loi ou en vertu d'une loi »;
- 177° in artikel 465 worden de woorden « le président de la cour d'assises ou celui de la cour spéciale chacun dans les affaires de leur compétence respective, ou, en leur absence » vervangen door « le président de la cour d'assises ou, en son absence »;
- 178° in artikel 466:
- a) worden de woorden « publiée à son de trompe ou de caisse, le dimanche suivant, et » geschrapt;
 - b) worden de woorden « à celle du maire, et à celle de l'auditoire de la cour d'assises ou de la cour spéciale » vervangen door « à celle du bourgmestre et à celle de l'auditoire de la cour d'assises »;
 - c) worden de woorden « directeur des domaines et droits d'enregistrement » vervangen door « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 179° in artikel 468 worden de woorden « de l'Empire » vervangen door « du Royaume »;
- 180° in artikel 470 :
- a) worden de woorden « ou à la cour spéciale » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 181° in artikel 472 :
- a) worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
 - b) worden de woorden « directeur des domaines et droits d'enregistrement » vervangen door « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 182° in artikel 473 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 159° l'article 420 est abrogé;
- 160° dans l'article 426, les mots « sans qu'il soit besoin d'un arrêt préalable d'admission » sont supprimés;
- 161° dans l'article 429 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « dans ce cas, le tribunal sera saisi sans citation préalable en conciliation » sont supprimés;
- 162° dans les articles 432, 433 et 435, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 163° dans l'article 434, les mots « du Code d'instruction criminelle modifiés par la présente loi » sont supprimés;
- 164° l'article 437 est abrogé;
- 165° dans l'article 439, les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 166° dans l'article 440, les mots « la loi du 16 septembre 1807 » sont remplacés par les mots « la loi du 7 juillet 1865 »;
- 167° dans l'article 441 :
- a) les mots « grand-juge » sont supprimés;
 - b) les mots « la section criminelle » sont remplacés par les mots « la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 168° dans l'article 442, les mots « une cour impériale ou d'assises » sont remplacés par les mots « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 169° le dernier membre de phrase de l'avant-dernier alinéa de l'article 443 est abrogé;
- 170° l'article 447bis, inséré dans le Code par la loi du 9 avril 1930, y est maintenu; cette disposition produit ses effets à la date du 1er septembre 1964, date d'entrée en vigueur de la loi du 1er juillet 1964;
- 171° dans l'article 450, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 172° dans l'article 452, les mots « sous peine d'y être contraint par corps » sont supprimés;
- 173° dans l'article 454, les mots « même par corps » sont supprimés;
- 174° dans l'article 456, les mots « par corps » sont supprimés;
- 175° dans l'article 462, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 176° dans l'article 464 :
- a) les mots « ou spéciales » sont supprimés;
 - b) les mots « de faux billets de la Banque de France ou des banques de département » sont remplacés par les mots « de faux billets au porteur émis par le Trésor public ou de faux billets de banque au porteur dont l'émission est autorisée par une loi ou en vertu d'une loi »;
- 177° dans l'article 465, les mots « le président de la cour d'assises ou celui de la cour spéciale, chacun dans les affaires de leur compétence respective, ou, en leur absence » sont remplacés par les mots « le président de la cour d'assises ou, en son absence »;
- 178° dans l'article 466 :
- a) les mots « publiée à son de trompe ou de caisse, le dimanche suivant, et » sont supprimés;
 - b) les mots « à celle du maire, et à celle de l'auditoire de la cour d'assises ou de la cour spéciale » sont remplacés par les mots « à celle du bourgmestre et à celle de l'auditoire de la cour d'assises »;
 - c) les mots « directeur des domaines et droits d'enregistrement » sont remplacés par les mots « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 179° dans l'article 468, les mots « de l'Empire » sont remplacés par les mots « du Royaume »;
- 180° dans l'article 470 :
- a) les mots « ou à la cour spéciale » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 181° dans l'article 472 :
- a) les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
 - b) les mots « directeur des domaines et droits d'enregistrement » sont remplacés par les mots « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 182° dans l'article 473, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;

- 183° artikel 476, tweede lid, wordt opgeheven;
- 184° in artikel 479 worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 185° in artikel 480 :
- a) worden de woorden « s'il s'agit d'un crime emportant peine afflictive ou infamante » vervangen door « s'il s'agit d'une infraction punissable d'une peine criminelle »;
 - b) worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 186° in artikel 481 :
- a) worden de woorden « membre de la cour impériale » vervangen door « membre d'une cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « grand-juge ministre de la justice » en « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
- 187° in artikel 482 :
- a) worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 188° het opschrift van afdeling II van hoofdstuk III van titel IV van het boek II wordt vervangen door het volgende opschrift : « Section II. De la poursuite et de l'instruction contre certains juges et tribunaux pour crimes et délits relatifs à leurs fonctions »;
- 189° in artikel 484 :
- a) worden de woorden « emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 190° in artikel 485 :
- a) worden de woorden « et emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » geschrapt;
 - b) worden de woorden « membres des cours impériales » vervangen door « membres des cours d'appel »;
- 191° in artikel 486 worden de woorden « grand-juge » en « impérial » geschrapt;
- 192° in artikel 487 worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
- 193° in artikel 488 worden de woorden « même d'un département ou d'un arrondissement autres que ceux du tribunal ou du juge prévenu » vervangen door « même d'un arrondissement autre que celui du tribunal ou du juge inculpé »;
- 194° in artikel 490 :
- a) worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 195° in artikel 491 worden de woorden « adressera à la section des requêtes son réquisitoire contenant la dénonciation du prévenu » vervangen door « adressera son réquisitoire contenant la dénonciation de l'inculpé à la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 196° in artikel 492 :
- a) worden de woorden « la section des requêtes » vervangen door « la chambre désignée à l'article 491 »;
 - b) wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
 - c) worden de woorden « du prévenu » en « prévenu » respectievelijk vervangen door « de l'inculpé » en « inculpé »;
 - d) worden de woorden « section civile » vervangen door « chambre qui connaît des pourvois en matière civile »;
- 197° in artikel 493 :
- a) wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
 - b) worden de woorden « de la section criminelle ou de celle des requêtes à la section civile, et de la section civile à celle des requêtes » vervangen door « de la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police à la chambre qui connaît des pourvois en matière civile et réciproquement »;

183° l'article 476, alinéa 2, est abrogé;

184° dans l'article 479, les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;

185° dans l'article 480 :

- a) les mots « s'il s'agit d'un crime emportant peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « s'il s'agit d'une infraction punissable d'une peine criminelle »;
- b) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;

186° dans l'article 481 :

- a) les mots « membre de la cour impériale » sont remplacés par les mots « membre d'une cour d'appel »;
- b) les mots « grand-juge ministre de la justice » et « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;

187° dans l'article 482 :

- a) les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
- b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;

188° l'intitulé de la section II du chapitre III du titre IV du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « Section II. De la poursuite et de l'instruction contre certains juges et tribunaux pour crimes et délits relatifs à leurs fonctions »;

189° dans l'article 484 :

- a) les mots « emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » sont supprimés;
- b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- c) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;

190° dans l'article 485 :

- a) les mots « et emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » sont supprimés;
- b) les mots « membres des cours impériales » sont remplacés par les mots « membres des cours d'appel »;

191° dans l'article 486, les mots « grand-juge » et « impérial » sont supprimés.

192° dans l'article 487, les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;

193° dans l'article 488, les mots « même d'un département ou d'un arrondissement autres que ceux du tribunal ou du juge prévenu » sont remplacés par les mots « même d'un arrondissement autre que celui du tribunal ou du juge inculpé »;

194° dans l'article 490 :

- a) les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
- b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;

195° dans l'article 491, les mots « adressera à la section des requêtes son réquisitoire contenant la dénonciation du prévenu » sont remplacés par les mots « adressera son réquisitoire contenant la dénonciation de l'inculpé à la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;

196° dans l'article 492 :

- a) les mots « la section des requêtes » sont remplacés par les mots « la chambre désignée à l'article 491 »;
- b) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- c) les mots « du prévenu » et « prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « de l'inculpé » et « inculpé »;
- d) les mots « section civile » sont remplacés par les mots « chambre qui connaît des pourvois en matière civile »;

197° dans l'article 493 :

- a) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- b) les mots « de la section criminelle ou de celle des requêtes à la section civile, et de la section civile à celle des requêtes » sont remplacés par les mots « de la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police à la chambre qui connaît des pourvois en matière civile et réciproquement ».

- 198° in artikel 494 wordt het woord « sections » vervangen door « chambres »;
- 199° in artikel 495 :
- a) wordt het woord « sections » vervangen door « chambres »;
 - b) worden de woorden « section civile » vervangen door « chambre qui connaît des pourvois en matière civile »;
- 200° in artikel 496 wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
- 201° in artikel 497 :
- a) worden de woorden « des prévenus » en « le prévenu » respectievelijk vervangen door « des inculpés » en « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « même hors de l'arrondissement et du département » vervangen door « même hors de l'arrondissement judiciaire »;
- 202° in artikel 498 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 203° in artikel 499 :
- a) wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 204° in artikel 503 :
- a) worden de woorden « section criminelle » vervangen door « chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
 - b) worden de woorden « dans l'une des autres sections » vervangen door « dans l'autre chambre »;
- 205° in artikel 505 :
- a) worden de woorden « celles de simple police » vervangen door « les peines de police »;
 - b) worden de woorden « celles de police correctionnelle » vervangen door « les peines correctionnelles »;
- 206° in artikel 506 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 207° in artikel 507 worden de woorden « d'une cour impériale ou d'une cour d'assises ou spéciale » vervangen door « d'une cour d'appel ou d'une cour d'assises »;
- 208° in artikel 509 :
- a) worden de woorden « les préfets, sous-préfets, maires et adjoints » vervangen door « les gouverneurs de province, commissaires d'arrondissement, bourgmestres et échevins »;
 - b) worden de woorden « les prévenus » vervangen door « les inculpés »;
- 209° in artikel 510 :
- a) wordt het woord « impérial » vervangen door « royal »;
 - b) worden de woorden « les grands dignitaires de l'Empire et le grand-juge ministre de la justice » vervangen door « et le Ministre de la Justice »;
 - c) worden de woorden « l'Empereur » vervangen door « le Roi »;
 - d) worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
 - e) wordt het woord « décret » vervangen door « arrêté »;
- 210° in artikel 511 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 211° in artikel 513 :
- a) worden de woorden « l'Empereur aurait porté un décret » vervangen door « le Roi aurait pris un arrêté »;
 - b) worden de woorden « décret impérial » vervangen door « arrêté royal »;
- 212° in artikel 514 :
- a) worden de woorden « autres que le grand-juge, des grands officiers de l'Empire, conseillers d'Etat chargés d'une partie dans l'administration publique, généraux en chef actuellement en service » vervangen door « autres que le Ministre de la Justice »;
 - b) worden de woorden « de l'Empereur accrédités près les cours étrangères » vervangen door « du Roi, accrédités près les chefs d'Etat étrangers »;
 - c) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 213° in artikel 517 worden de woorden « décret de l'Empereur » vervangen door « arrêté royal »;
- 214° artikel 518, tweede lid, wordt opgeheven;
- 215° in artikel 520 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 198° dans l'article 494, le mot « sections » est remplacé par le mot « chambres »;
- 199° dans l'article 495 :
- a) le mot « sections » est remplacé par le mot « chambres »;
 - b) les mots « section civile » sont remplacés par les mots « chambre qui connaît des pourvois en matière civile »;
- 200° dans l'article 496, le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- 201° dans l'article 497 :
- a) les mots « des prévenus » et « le prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « des inculpés » et « l'inculpé »;
 - b) les mots « même hors de l'arrondissement et du département » sont remplacés par les mots « même hors de l'arrondissement judiciaire »;
- 202° dans l'article 498, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 203° dans l'article 499 :
- a) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 204° dans l'article 503 :
- a) les mots « section criminelle » sont remplacés par les mots « chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
 - b) les mots « dans l'une des autres sections » sont remplacés par les mots « dans l'autre chambre »;
- 205° dans l'article 505 :
- a) les mots « celles de simple police » sont remplacés par les mots « les peines de police »;
 - b) les mots « celles de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « les peines correctionnelles »;
- 206° dans l'article 506, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 207° dans l'article 507, les mots « d'une cour impériale ou d'une cour d'assises ou spéciale » sont remplacés par les mots « d'une cour d'appel ou d'une cour d'assises »;
- 208° dans l'article 509 :
- a) les mots « les préfets, sous-préfets, maires et adjoints » sont remplacés par les mots « les gouverneurs de province, commissaires d'arrondissement, bourgmestres et échevins »;
 - b) les mots « les prévenus » sont remplacés par les mots « les inculpés »;
- 209° dans l'article 510 :
- a) le mot « impérial » est remplacé par le mot « royal »;
 - b) les mots « les grands dignitaires de l'Empire et le grand-juge ministre de la justice » sont remplacés par les mots « et le Ministre de la Justice »;
 - c) Les mots « l'Empereur » sont remplacés par les mots « le Roi »;
 - d) les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
 - e) le mot « décret » est remplacé par le mot « arrêté »;
- 210° dans l'article 511, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 211° dans l'article 513 :
- a) les mots « l'Empereur aurait porté un décret » sont remplacés par les mots « le Roi aurait pris un arrêté »;
 - b) les mots « décret impérial » sont remplacés par les mots « arrêté royal »;
- 212° dans l'article 514 :
- a) les mots « autres que le grand-juge, des grands officiers de l'Empire, conseillers d'Etat chargés d'une partie dans l'administration publique, généraux en chef actuellement en service » sont remplacés par les mots « autres que le Ministre de la Justice »;
 - b) les mots « de l'Empereur accrédités près les cours étrangères » sont remplacés par « du Roi, accrédités près les chefs d'Etat étrangers »;
 - c) les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 213° dans l'article 517, les mots « décret de l'Empereur » sont remplacés par les mots « arrêté royal »;
- 214° l'article 518, alinéa 2, est abrogé;
- 215° dans l'article 520, les mots « procureur général impérial » sont remplacées par les mots « procureur général »;

- 216° in artikel 522 worden de woorden « sous peine d'y être contraints par corps » geschrapt;
- 217° in artikel 527 :
- a) worden de woorden « ou maritime » geschrapt;
 - b) worden de woorden « une cour impériale ou d'assises ou spéciale » vervangen door « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 218° in artikel 528 worden de woorden « la cour de cassation, section criminelle » vervangen door « la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police »;
- 219° in artikel 531 worden de woorden « et à l'examen dans les cours spéciales » geschrapt;
- 220° in artikel 532 worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 221° in artikel 533 worden de woorden « de trois jours » vervangen door « d'un mois »;
- 222° in artikel 539 :
- a) worden de woorden « le prévenu ou l'accusé » vervangen door « l'inculpé, le prévenu ou l'accusé »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 223° in artikel 540 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « tribunaux de police simple » vervangen door « tribunaux de police »;
- 224° artikel 541 wordt opgeheven;
- 225° in artikel 542 worden de woorden « d'une cour impériale ou d'assises ou spéciale » vervangen door « d'une cour d'appel et d'une cour d'assises »;
- 226° in artikel 544 worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 227° in artikel 546 worden de woorden « le prévenu, l'accusé » vervangen door « l'inculpé, le prévenu, l'accusé »;
- 228° in artikel 548 :
- a) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
 - b) worden de woorden « au prévenu ou à l'accusé » vervangen door « à l'inculpé, au prévenu ou à l'accusé »;
- 229° titel VI, die de artikelen 553 tot 599 bevat, wordt opgeheven;
- 230° in artikel 600 worden de woorden « et spéciales » geschrapt;
- 231° in artikel 601 worden de woorden « au grand-juge ministre de la justice et au ministre de la police générale » vervangen door « au Ministre de la Justice »;
- 232° in artikel 602 worden de woorden « ces deux ministres feront tenir » vervangen door « Le Ministre de la Justice fera tenir »;
- 233° in artikel 603 worden de woorden « les prévenus » vervangen door « les inculpés »;
- 234° in artikel 605 wordt het woord « préfets » vervangen door « gouverneurs »;
- 235° artikel 606 wordt opgeheven;
- 236° in artikel 607 :
- a) worden de woorden « par le président de la cour d'assises, ou, en son absence » geschrapt;
 - b) worden de woorden « le préfet » vervangen door « le gouverneur de la province »;
- 237° in artikel 609 :
- a) worden de woorden « ou une cour spéciale, d'un décret d'accusation ou » geschrapt;
 - b) worden de woorden « à peine afflictive » vervangen door « à une peine criminelle »;
- 238° in artikel 611 :
- a) wordt het woord « préfet » vervangen door « gouverneur »;
 - b) worden de woorden « du département » vervangen door « de la province »;
- 239° in artikel 612 :
- a) wordt het woord « maire » vervangen door « bourgmestre »;
 - b) worden de woorden « et, dans les communes où il y aura plusieurs maires, le préfet de police ou le commissaire général de police » geschrapt;
- 240° in artikel 613 worden de woorden « le maire, le préfet de police ou le commissaire général de police » vervangen door « le bourgmestre »;
- 216° dans l'article 522, les mots « sous peine d'y être contraints par corps » sont supprimés;
- 217° dans l'article 527 :
- a) les mots « ou maritime » sont supprimés;
 - b) les mots « une cour impériale ou d'assises ou spéciale » sont remplacés par les mots « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 218° dans l'article 528, les mots « la cour de cassation, section criminelle » sont remplacés par les mots « la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police »;
- 219° dans l'article 531, les mots « et à l'examen dans les cours spéciales » sont supprimés;
- 220° dans l'article 532, les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 221° dans l'article 533, les mots « de trois jours » sont remplacés par les mots « d'un mois »;
- 222° dans l'article 539 :
- a) les mots « le prévenu ou l'accusé » sont remplacés par les mots « l'inculpé, le prévenu ou l'accusé »;
 - b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 223° dans l'article 540 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « tribunaux de police simple » sont remplacés par les mots « tribunaux de police »;
- 224° l'article 541 est abrogé;
- 225° dans l'article 542, les mots « d'une cour impériale ou d'assises ou spéciale » sont remplacés par les mots « d'une cour d'appel et d'une cour d'assises »;
- 226° dans l'article 544, les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 227° dans l'article 546, les mots « le prévenu, l'accusé » sont remplacés par les mots « l'inculpé, le prévenu, l'accusé »;
- 228° dans l'article 548 :
- a) les mots « grand-juge » sont supprimés;
 - b) les mots « au prévenu ou à l'accusé » sont remplacés par les mots « à l'inculpé, au prévenu ou à l'accusé »;
- 229° le titre VI, comprenant les articles 553 à 599, est abrogé;
- 230° dans l'article 600, les mots « et spéciales » sont supprimés;
- 231° dans l'article 601, les mots « au grand-juge ministre de la justice et au ministre de la police générale » sont remplacés par les mots « au Ministre de la Justice »;
- 232° dans l'article 602, les mots « ces deux ministres feront tenir » sont remplacés par les mots « Le Ministre de la Justice fera tenir »;
- 233° dans l'article 603, les mots « les prévenus » sont remplacés par les mots « les inculpés »;
- 234° dans l'article 605, le mot « préfets » est remplacé par le mot « gouverneurs »;
- 235° l'article 606 est abrogé;
- 236° dans l'article 607 :
- a) les mots « par le président de la cour d'assises, ou, en son absence » sont supprimés;
 - b) les mots « le préfet » sont remplacés par les mots « le gouverneur de la province »;
- 237° dans l'article 609 :
- a) les mots « ou une cour spéciale, d'un décret d'accusation ou » sont supprimés;
 - b) les mots « à peine afflictive » sont remplacés par les mots « à une peine criminelle »;
- 238° dans l'article 611 :
- a) le mot « préfet » est remplacé par le mot « gouverneur »;
 - b) les mots « du département » sont remplacés par les mots « de la province »;
- 239° dans l'article 612 :
- a) le mot « maire » est remplacé par le mot « bourgmestre »;
 - b) les mots « et, dans les communes où il y aura plusieurs maires, le préfet de police ou le commissaire général de police » sont supprimés;
- 240° dans l'article 613, les mots « le maire, le préfet de police ou le commissaire général de police » sont remplacés par les mots « le bourgmestre »;

241° in artikel 614 :

- a) worden de woorden « du gardien ou de ses préposés » vervangen door « du personnel des établissements pénitentiaires »;
- b) worden de woorden « enfermé seul, même mis aux fers en cas de fureur ou de violence grave » vervangen door « ou enfermé seul »;

242° in artikel 615 :

- a) worden de woorden « en exécution des articles 77, 78, 79, 80, 81 et 82 de l'acte des constitutions de l'Empire du 22 frimaire an VIII » geschrapt;
- b) worden de woorden « procureur impérial ou à son substitut » vervangen door « procureur du Roi »;
- c) worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;

243° in artikel 626 worden de woorden « l'article 25, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude » vervangen door « l'article 23, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude »;

244° de artikelen 635 tot 640 worden opgeheven;

245° de artikelen 642 en 643 worden opgeheven;

246° in artikel 2 van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis worden de woorden « au § 2 de l'article précédent » vervangen door « à l'alinéa 2 de l'article précédent »;

247° in artikel 10 van dezelfde wet, worden de woorden « 8, § 2 » vervangen door « 8, alinéa 2 »;

248° in artikel 23 van dezelfde wet, worden de woorden « le § 2 de l'article 613 » vervangen door « l'article 613, alinéa 2 ».

Artikel 2. De hiernavolgende bepalingen vormen de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis, zoals die uitdrukkelijk zijn gewijzigd en aangevuld tot 1 januari 1966.

De hiernavolgende Nederlandse tekst van de bepalingen die het Wetboek van Strafvordering en de wet van 20 april 1874 hebben gewijzigd en aangevuld na de wet van 18 april 1898, vervangt de vorige Nederlandse tekst van die bepalingen.

Twistvragen gegrond op het verschil tussen de Nederlandse en de Franse tekst worden beslist naar de wil van de wetgever, die bepaald wordt volgens de gewone interpretatieregelen, zonder voorrang van de ene tekst boven de andere.

WETBOEK VAN STRAFVORDERING (1)

(tekst van de Commissie, onder voorbehoud van de opmerkingen die in het tweede gedeelte van dit advies zijn gemaakt).

Gegeven te , de

De kamer was samengesteld uit :

De heren : F. LEPAGE, staatsraad, voorzitter,
H. BUCH en G. VAN BUNNEN, staatsraden,
J. LIMPENS en R. de RYKE, bijzitters van de afdeling wetgeving,

Mevrouw : J. DE KOSTER, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer H. BUCH.

Het verslag werd uitgebracht door de heer W. VAN ASSCHE, auditeur, en de nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de heren J. BIJVOET en Chr. LAMBOTTE, lid en adjunct-lid van het Coördinatiebureau.

De Griffier,
(get.) J. DE KOSTER.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

(1) De vervanging van verouderde termen (bijvoorbeeld « procureur impérial » door « procureur des Konings ») of de aanpassing van de terminologie (bijvoorbeeld vertaling van « inculpé » door « verdachte » en « prévenu » door « beklaagde »), geven in algemene regel geen aanleiding tot een noot. Het moge volstaan voor dergelijke wijzigingen hier te verwijzen naar artikel 1 van de deze wet.

241° dans l'article 614 :

- a) les mots « du gardien ou de ses préposés » sont remplacés par les mots « du personnel des établissements pénitentiaires »;
- b) les mots « enfermé seul, même mis aux fers en cas de fureur ou de violence grave » sont remplacés par les mots « ou enfermé seul »;

242° dans l'article 615 :

- a) les mots « en exécution des articles 77, 78, 79, 80, 81 et 82 de l'acte des constitutions de l'Empire du 22 frimaire an VIII » sont supprimés;
- b) les mots « procureur impérial ou à son substitut » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- c) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;

243° dans l'article 626, les mots « l'article 25, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude » sont remplacés par les mots « l'article 23, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude »;

244° les articles 635 à 640 sont abrogés;

245° les articles 642 et 643 sont abrogés;

246° dans l'article 2 de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive, les mots « au § 2 de l'article précédent » sont remplacés par les mots « à l'alinéa 2 de l'article précédent »;

247° dans l'article 10 de la même loi, les mots « 8, § 2 » sont remplacés par les mots « 8, alinéa 2 »;

248° dans l'article 23 de la même loi, les mots « le § 2 de l'article 613 » sont remplacés par les mots « l'article 613, alinéa 2 ».

Article 2. Les dispositions qui suivent forment le texte néerlandais du Code d'instruction criminelle et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive, tels qu'ils ont été expressément modifiés et complétés jusqu'au 1er janvier 1966.

Le texte néerlandais ci-après des dispositions qui ont modifié et complété le Code d'instruction criminelle et la loi du 20 avril 1874, postérieurement à la loi du 18 avril 1898, remplace le texte néerlandais antérieur de ces dispositions.

Les contestations basées sur la divergence des textes français et néerlandais sont décidées d'après la volonté du législateur, déterminée suivant les règles ordinaires d'interprétation, sans prééminence de l'un des textes sur l'autre.

WETBOEK VAN STRAFVORDERING (1).

(suit le texte de la Commission, sous réserve des observations faites dans la deuxième partie de cet avis).

Donné à le

La chambre était composée de :

Messieurs : F. LEPAGE, conseiller d'Etat, président,
H. BUCH, et G. VAN BUNNEN, conseiller d'Etat,
J. LIMPENS et R. de RYKE, assesseurs de la section de législation,

Madame : J. DE KOSTER, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. H. BUCH.

Le rapport a été présenté par M. W. VAN ASSCHE, auditeur, et la note du Bureau de coordination a été établie par MM. J. BIJVOET et Chr. LAMBOTTE, membre et membre adjoint du Bureau de coordination.

Le Greffier,
(s.) J. DE KOSTER.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

(1) De vervanging van verouderde termen (bijvoorbeeld « procureur impérial » door « procureur des Konings ») of de aanpassing van de terminologie (bijvoorbeeld vertaling van « inculpé » door « verdachte » en « prévenu » door « beklaagde »), geven in algemene regel geen aanleiding tot een noot. Het moge volstaan voor dergelijke wijzigingen hier te verwijzen naar artikel 1 van de deze wet.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze groet.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1. De volgende wijzigingen worden aangebracht in de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, in het Wetboek van Strafvordering en in de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis :

- 1° in artikel 18 van de wet van 17 april 1878, worden de woorden « à l'inculpé » vervangen door « au prévenu »;
- 2° in artikel 24 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 30 mei 1961, worden de woorden « l'article 447, § 3 » vervangen door « l'article 447, alinéa 3 »;
- 3° in artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering :
 - a) worden de woorden « cours impériales » vervangen door « cours d'appel »;
 - b) worden de woorden « par les maires et les adjoints de maire » vervangen door « par les bourgmestres et les échevins »;
 - c) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
 - d) worden de woorden « par les commissaires généraux de police » geschrapt;
- 4° artikel 10 wordt opgeheven;
- 5° het opschrift van hoofdstuk II van boek 1 wordt door het volgend opschrift vervangen :

« Chapitre II. — Des bourgmestres, échevins et des commissaires de police »;
- 6° in artikel 11 worden de woorden « les maires, au défaut de ceux-ci les adjoints de maire » vervangen door « les bourgmestres, ou à défaut de ceux-ci, les échevins »;
- 7° in artikel 12 :
 - a) worden de woorden « Dans les communes divisées en plusieurs arrondissements » vervangen door « Dans les communes qui comportent plusieurs divisions de police »;
 - b) worden de woorden « hors de l'arrondissement particulier auquel ils sont préposés » vervangen door « hors de la division de police pour laquelle ils sont désignés »;
 - c) worden de woorden « ces arrondissements » vervangen door « ces divisions de police »;
- 8° in artikel 13 worden de woorden « celui de l'arrondissement voisin » vervangen door « celui de la division de police voisine »;
- 9° in artikel 14 worden de woorden « le maire, ou, au défaut de celui-ci, l'adjoint de maire » vervangen door « le bourgmestre ou, à défaut de celui-ci, un échevin »;
- 10° in artikel 15 worden de woorden « les maires ou adjoints de maire » vervangen door « les bourgmestres ou échevins »;
- 11° in artikel 16 :
 - a) wordt het woord « maire » vervangen door « bourgmestre »;
 - b) worden de woorden « de son adjoint » vervangen door « d'un échevin »;
 - c) worden de woorden « l'adjoint de maire » vervangen door « un échevin »;
- 12° in artikel 17 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 13° in artikel 20 :
 - a) wordt het woord « maire » vervangen door « bourgmestre »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er. Les modifications suivantes sont apportées à la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, au Code d'instruction criminelle, et à la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive :

- 1° dans l'article 18 de la loi du 17 avril 1878, les mots « à l'inculpé » sont remplacés par les mots « au prévenu »;
- 2° dans l'article 24 de la même loi, modifiée par la loi du 30 mai 1961, les mots « l'article 447, § 3 » sont remplacés par les mots « l'article 447, alinéa 3 »;
- 3° dans l'article 9 du Code d'instruction criminelle :
 - a) les mots « cours impériales » sont remplacés par les mots « cours d'appel »;
 - b) les mots « par les maires et les adjoints de maire » sont remplacés par les mots « par les bourgmestres et les échevins »;
 - c) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
 - d) les mots « par les commissaires généraux de police » sont supprimés;
- 4° l'article 10 est abrogé;
- 5° l'intitulé du chapitre II du livre 1er est remplacé par l'intitulé suivant :

« Chapitre II. — Des bourgmestres, échevins et des commissaires de police »;
- 6° dans l'article 11, les mots « les maires, au défaut de ceux-ci les adjoints de maire » sont remplacés par les mots « les bourgmestres, ou à défaut de ceux-ci, les échevins »;
- 7° dans l'article 12 :
 - a) les mots « Dans les communes divisées en plusieurs arrondissements » sont remplacés par les mots « Dans les communes qui comportent plusieurs divisions de police »;
 - b) les mots « hors de l'arrondissement particulier auquel ils sont préposés » sont remplacés par les mots « hors de la division de police pour laquelle ils sont désignés »;
 - c) les mots « ces arrondissements » sont remplacés par les mots « ces divisions de police »;
- 8° dans l'article 13, les mots « celui de l'arrondissement voisin » sont remplacés par les mots « celui de la division de police voisine »;
- 9° dans l'article 14, les mots « le maire, ou, au défaut de celui-ci, l'adjoint de maire » sont remplacés par les mots « le bourgmestre ou, à défaut de celui-ci, un échevin »;
- 10° dans l'article 15, les mots « les maires ou adjoints de maire » sont remplacés par les mots « les bourgmestres ou échevins »;
- 11° dans l'article 16 :
 - a) le mot « maire » est remplacé par le mot « bourgmestre »;
 - b) les mots « de son adjoint » sont remplacés par les mots « d'un échevin »;
 - c) les mots « l'adjoint de maire » sont remplacés par les mots « un échevin »;
- 12° dans l'article 17, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 13° dans l'article 20 :
 - a) le mot « maire » est remplacé par le mot « bourgmestre »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

- 14° het opschrift van hoofdstuk IV van boek 1 wordt door het volgende opschrift vervangen :
- « Chapitre IV. — Des procureurs du Roi et de leurs substitués »;
- 15° het opschrift van afdeling 1, van hetzelfde hoofdstuk, wordt door het volgende opschrift vervangen :
- « Section première. De la compétence des procureurs du Roi, relativement à la police judiciaire »;
- 16° in artikel 22 :
- a) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
 - b) worden de woorden « aux tribunaux de police correctionnelle ou aux cours spéciales » vervangen door « aux tribunaux correctionnels »;
- 17° in artikel 23 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 18° in artikel 24 :
- a) wordt het woord « français » vervangen door « belge »;
 - b) worden de woorden « dans les cas énoncés aux articles 5, 6 et 7 » vervangen door « dans les cas prévus par la loi »;
 - c) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - d) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 19° in artikel 25 worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
- 20° artikel 26 wordt opgeheven;
- 21° in artikel 27 :
- a) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 22° het opschrift van afdeling II van hoofdstuk IV wordt door het volgende opschrift vervangen :
- « Section II. — Mode de procéder des procureurs du Roi dans l'exercice de leurs fonctions ».
- 23° in de artikelen 29 en 30 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 24° in de artikelen 31, 33 en 34, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 25° in artikel 32 :
- a) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 26° in artikel 35 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 27° in de artikelen 36 en 37 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 28° in artikel 38 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 29° in artikel 39 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 30° in artikel 40 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « entraîner peine afflictive ou infamante » vervangen door « entraîner une peine criminelle »;
 - c) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 31° in artikel 41 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 14° l'intitulé du chapitre IV du livre Ier est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Chapitre IV. — Des procureurs du Roi et de leurs substitués »;
- 15° l'intitulé de la section première du même chapitre est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Section première. — De la compétence des procureurs du Roi, relativement à la police judiciaire »;
- 16° dans l'article 22 :
- a) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
 - b) les mots « aux tribunaux de police correctionnelle ou aux cours spéciales » sont remplacés par les mots « aux tribunaux correctionnels »;
- 17° dans l'article 23, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 18° dans l'article 24 :
- a) le mot « français » est remplacé par le mot « belge »;
 - b) les mots « dans les cas énoncés aux articles 5, 6 et 7 » sont remplacés par les mots « dans les cas prévus par la loi »;
 - c) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - d) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 19° dans l'article 25, les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
- 20° l'article 26 est abrogé;
- 21° dans l'article 27 :
- a) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;
 - b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 22° l'intitulé de la section II du chapitre IV est remplacé par l'intitulé suivant :
- « Section II. — Mode de procéder des procureurs du Roi dans l'exercice de leurs fonctions ».
- 23° dans les articles 29 et 30 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 24° dans les articles 31, 33 et 34, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 25° dans l'article 32 :
- a) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 26° dans l'article 35 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 27° dans les articles 36 et 37 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;
- 28° dans l'article 38, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 29° dans l'article 39, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;
- 30° dans l'article 40 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « entraîner peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « entraîner une peine criminelle »;
 - c) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 31° dans l'article 41, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;

- 32° in artikel 42 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « ou du maire, ou de l'adjoint du maire » vervangen door « ou du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 33° in de artikelen 43 en 46 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 34° in artikel 44 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « officiers de santé » vervangen door « médecins »;
- 35° in artikel 45 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 36° in artikel 47 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « qui en est prévenue » vervangen door « qui est inculpée d'un crime ou d'un délit »;
- 37° het opschrift van hoofdstuk V van boek I wordt door het volgende opschrift vervangen :
« Chapitre V. — Des officiers de police judiciaire auxiliaires du procureur du Roi »;
- 38° in artikel 48 worden de woorden « les commissaires généraux de police » geschrapt »;
- 39° in de artikelen 49 en 51 worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
- 40° in artikel 50 worden de woorden « les maires, adjoints de maire » vervangen door « les bourgmestres, les échevins »;
- 41° in de artikelen 51, 52, 53 en 54, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 42° de artikelen 55, 56, 57 en 58 worden opgeheven;
- 43° in artikel 59 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureurs du Roi »;
- 44° in de artikelen 60, 62 en 64, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 45° in artikel 61 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 46° in artikel 63 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 47° in artikel 68 worden de woorden « l'arrondissement communal » vervangen door « l'arrondissement judiciaire »;
- 48° in artikel 69 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 49° in de artikelen 70, 71, 72, 80, 81 en 89, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 50° in artikel 83 worden de woorden « un officier de santé » vervangen door « un médecin »;
- 51° in artikel 86 :
- a) worden de woorden « l'officier de santé » vervangen door « le médecin »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 52° in artikel 87 worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
- 53° in artikel 91 worden de woorden « inculpés d'un délit emportant peine afflictive ou infamante » vervangen door « inculpés d'une infraction punissable d'une peine criminelle »;
- 54° in artikel 94 :
- a) worden de woorden « les prévenus » vervangen door « les inculpés »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;

32° dans l'article 42 :

- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- b) les mots « ou du maire, ou de l'adjoint du maire » sont remplacés par les mots « ou du bourgmestre ou d'un échevin »;

33° dans les articles 43 et 46, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

34° dans l'article 44 :

- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- b) les mots « officiers de santé » sont remplacés par le mot « médecins »;

35° dans l'article 45 :

- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;

36° dans l'article 47 :

- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- b) les mots « qui en est prévenue » sont remplacés par les mots « qui est inculpée d'un crime ou d'un délit »;

37° l'intitulé du chapitre V du livre Ier est remplacé par l'intitulé suivant :

« Chapitre V. — Des officiers de police judiciaire auxiliaires du procureur du Roi »;

38° dans l'article 48, les mots « les commissaires généraux de police » sont supprimés;

39° dans les articles 49 et 51, les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;

40° dans l'article 50, les mots « les maires, adjoints de maire » sont remplacés par les mots « les bourgmestres, les échevins »;

41° dans les articles 51, 52, 53 et 54, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

42° les articles 55, 56, 57 et 58 sont abrogés;

43° dans l'article 59 :

- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- b) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureurs du Roi »;

44° dans les articles 60, 62 et 64, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

45° dans l'article 61, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

46° dans l'article 63, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;

47° dans l'article 68, les mots « l'arrondissement communal » sont remplacés par les mots « l'arrondissement judiciaire »;

48° dans l'article 69, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;

49° dans les articles 70, 71, 72, 80, 81 et 89, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

50° dans l'article 83, les mots « un officier de santé » sont remplacés par les mots « un médecin »;

51° dans l'article 86 :

- a) les mots « l'officier de santé » sont remplacés par les mots « le médecin »;
- b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

52° dans l'article 87, les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;

53° dans l'article 91, les mots « inculpés d'un délit emportant peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « inculpés d'une infraction punissable d'une peine criminelle »;

54° dans l'article 94 :

- a) les mots « les prévenus » sont remplacés par les mots « les inculpés »;
- b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- c) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;

- 55° in artikel 95 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 56° in artikel 97 worden de woorden « au prévenu » vervangen door « à l'inculpé »;
- 57° in artikel 98 :
- a) worden de woorden « de l'Empire » vervangen door « du Royaume »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - c) worden de woorden « le maire ou l'adjoint de maire » vervangen door « le bourgmestre ou un échevin »;
- 58° in de artikelen 100 en 101, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 59° in artikel 105 :
- a) worden de woorden « le prévenu » en « du prévenu », respectievelijk door « l'inculpé » en « de l'inculpé » vervangen;
 - b) worden de woorden « au maire, ou à l'adjoint » vervangen door « au bourgmestre ou à un échevin »;
 - c) worden de woorden « le maire, l'adjoint » vervangen door « le bourgmestre, un échevin »;
- 60° in artikel 106 :
- a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante » vervangen door « si l'infraction est punissable d'une peine criminelle »;
- 61° in artikel 108 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 62° in artikel 109 :
- a) worden de woorden « le prévenu » en « du prévenu » respectievelijk door « l'inculpé » en « de l'inculpé » vervangen;
 - b) worden de woorden « le maire, l'adjoint » vervangen door « le bourgmestre, un échevin »;
- 63° in artikel 101 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 64° in artikel 112 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 65° in artikel 113 :
- a) worden de woorden « au prévenu » vervangen door « à l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
- 66° in artikel 114 :
- a) worden de woorden « si le fait n'emporte pas une peine afflictive ou infamante mais seulement une peine correctionnelle » vervangen door « si l'infraction est punissable d'une peine correctionnelle »;
 - b) worden de woorden « du prévenu » en « le prévenu » respectievelijk vervangen door « de l'inculpé » en « l'inculpé »;
 - c) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 67° in artikel 117 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « caisse de l'enregistrement et des domaines » vervangen door « Caisse des dépôts et consignations »;
- 68° in artikel 118 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 69° in artikel 120 :
- a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « cette soumission entraînera la contrainte par corps contre la caution » geschrapt;
- 70° in de artikelen 121, 122 en 127, worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 71° artikel 123 wordt opgeheven;
- 72° in artikel 130 :
- a) worden de woorden « tribunal de police correctionnelle » vervangen door « tribunal correctionnel »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 55° dans l'article 95, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 56° dans l'article 97, les mots « au prévenu » sont remplacés par les mots « à l'inculpé »;
- 57° dans l'article 98 :
- a) les mots « de l'Empire » sont remplacés par les mots « du Royaume »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - c) les mots « le maire ou l'adjoint de maire » sont remplacés par les mots « le bourgmestre ou un échevin »;
- 58° dans les articles 100 et 101, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 59° dans l'article 105 :
- a) les mots « le prévenu » et « du prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « l'inculpé » et « de l'inculpé »;
 - b) les mots « au maire, ou à l'adjoint » sont remplacés par les mots « au bourgmestre ou à un échevin »;
 - c) les mots « le maire, l'adjoint » sont remplacés par les mots « le bourgmestre, un échevin »;
- 60° dans l'article 106 :
- a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « si le crime ou délit emporte peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « si l'infraction est punissable d'une peine criminelle »;
- 61° dans l'article 108, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 62° dans l'article 109 :
- a) les mots « le prévenu » et « du prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « l'inculpé » et « de l'inculpé »;
 - b) les mots « le maire, l'adjoint » sont remplacés par les mots « le bourgmestre, un échevin »;
- 63° dans l'article 110, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 64° dans l'article 112, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 65° dans l'article 113 :
- a) les mots « au prévenu » sont remplacés par les mots « à l'inculpé »;
 - b) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
- 66° dans l'article 114 :
- a) les mots « si le fait n'emporte pas une peine afflictive ou infamante mais seulement une peine correctionnelle » sont remplacés par les mots « si l'infraction est punissable d'une peine correctionnelle »;
 - b) les mots « du prévenu » et « le prévenu » sont remplacés respectivement par « de l'inculpé » et « l'inculpé »;
 - c) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 67° dans l'article 117 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « caisse de l'enregistrement et des domaines » sont remplacés par les mots « Caisse des dépôts et consignations »;
- 68° dans l'article 118, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 69° à l'article 120 :
- a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - b) les mots « cette soumission entraînera la contrainte par corps contre la caution » sont supprimés;
- 70° dans les articles 121, 122 et 127, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 71° l'article 123 est abrogé;
- 72° dans l'article 130 :
- a) les mots « tribunal de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunal correctionnel »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;

- 73° in artikel 131 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 74° in artikel 132 worden de woorden « dans tous les cas de renvoi soit à la police municipale, soit à la police correctionnelle, le procureur impérial » vervangen door « dans tous les cas de renvoi soit au tribunal de police, soit au tribunal correctionnel, le procureur du Roi »;
- 75° in artikel 133 :
- a) worden de woorden « afflictives ou infamantes » vervangen door « criminelles »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « procureur général de la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 76° in artikel 134 :
- a) wordt het woord « décernera » vervangen door « pourra décerner »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » en « du prévenu » respectievelijk vervangen door « l'inculpé » en « de l'inculpé »;
- 77° in artikel 135 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « des prévenus » en « le prévenu » respectievelijk vervangen door « des inculpés » en « l'inculpé »;
- 78° het opschrift van titel I van boek II wordt door het volgende opschrift vervangen : « Titre premier. Des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels »;
- 79° het opschrift van hoofdstuk I, zelfde titel, wordt door het volgende opschrift vervangen : « Chapitre premier. Des tribunaux de police »;
- 80° het opschrift van § 1, zelfde hoofdstuk, wordt door het volgende opschrift vervangen : « § 1er. De la compétence des tribunaux de police »;
- 81° in artikel 138 :
- a) wordt de tekst onder 1° door de volgende bepaling vervangen : « 1° Des infractions prévues par le Code rural »;
 - b) wordt de tekst onder 9° opgeheven;
 - c) wordt de tekst onder 13° door de volgende bepaling vervangen : « 13° Des infractions punies par les articles 77 à 79 de l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés »;
 - d) wordt de tekst onder 14° door de volgende bepaling vervangen : « 14° Des infractions punies par les articles 155 et 158 des lois relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, coordonnées le 19 décembre 1939 »;
- 82° in artikel 139 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 83° in artikel 140 worden de woorden « en vertu de l'article 138, 1° à 9°, ou en vertu d'une disposition spéciale » vervangen door « en vertu de l'article 138 »;
- 84° in artikel 141 worden de woorden « et les huissiers » geschrapt;
- 85° de artikelen 142, 143 en 144, en het laatste lid van artikel 153, worden opgeheven;
- 86° in artikel 145 worden de woorden « ou à la personne civilement responsable » vervangen door « et, le cas échéant, à la personne civilement responsable »;
- 87° in artikel 160 :
- a) worden de woorden « un délit » vervangen door « une infraction »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 88° artikel 164 wordt opgeheven;
- 89° artikel 5 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 31 mei 1955, vormt artikel 172 van het Wetboek van Strafvordering; in dit artikel worden de woorden « tribunaux de simple police » vervangen door « tribunaux de police »;
- 90° in artikel 175 worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 73° dans l'article 131, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 74° dans l'article 132, les mots « dans tous les cas de renvoi soit à la police municipale, soit à la police correctionnelle, le procureur impérial » sont remplacés par les mots « dans tous les cas de renvoi soit au tribunal de police, soit au tribunal correctionnel, le procureur du Roi »;
- 75° dans l'article 133 :
- a) les mots « afflictives ou infamantes » sont remplacés par le mot « criminelles »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « procureur général de la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 76° dans l'article 134 :
- a) le mot « décernera » est remplacé par les mots « pourra décerner »;
 - b) les mots « le prévenu » et « du prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « l'inculpé » et « de l'inculpé »;
- 77° dans l'article 135 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « des prévenus » et « le prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « des inculpés » et « l'inculpé »;
- 78° l'intitulé du titre premier du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « Titre premier. Des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels »;
- 79° l'intitulé du chapitre premier du même titre est remplacé par l'intitulé suivant : « Chapitre premier. Des tribunaux de police »;
- 80° l'intitulé du paragraphe premier du même chapitre est remplacé par l'intitulé suivant : « § 1er. De la compétence des tribunaux de police »;
- 81° dans l'article 138 :
- a) le 1° est remplacé par la disposition suivante : « 1° Des infractions prévues par le Code rural »;
 - b) le 9° est abrogé;
 - c) le 13° est remplacé par la disposition suivante : « 13° Des infractions punies par les articles 77 à 79 de l'arrêté-loi du 25 février 1947 coordonnant et modifiant les lois sur le régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés »;
 - d) le 14° est remplacé par la disposition suivante : « 14° Des infractions punies par les articles 155 et 158 des lois relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, coordonnées le 19 décembre 1939 »;
- 82° dans l'article 139, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 83° dans l'article 140, les mots « en vertu de l'article 138, 1° à 9°, ou en vertu d'une disposition spéciale » sont remplacés par les mots « en vertu de l'article 138 »;
- 84° dans l'article 141, les mots « et les huissiers » sont supprimés;
- 85° les articles 142, 143 et 144 et le dernier alinéa de l'article 153 sont abrogés;
- 86° dans l'article 145, les mots « ou à la personne civilement responsable » sont remplacés par les mots « et, le cas échéant, à la personne civilement responsable »;
- 87° dans l'article 160 :
- a) les mots « un délit » sont remplacés par les mots « une infraction »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 88° l'article 164 est abrogé;
- 89° l'article 5 de la loi du 1er mai 1849, modifié par la loi du 31 mai 1955, forme l'article 172 du Code d'instruction criminelle; dans cet article, les mots « tribunaux de simple police » sont remplacés par les mots « tribunaux de police »;
- 90° dans l'article 175, les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;

- 91° in artikel 177 worden de woorden « contre les jugements rendus en dernier ressort par le tribunal de police ou » geschrapt;
- 92° in artikel 178 :
- a) worden de woorden « et les maires » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « procureur général près la Cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 93° het opschrift van hoofdstuk II van titel I van boek II, wordt vervangen door het volgende opschrift : « Chapitre II. Des tribunaux correctionnels »;
- 94° artikel 179 wordt door de volgende bepaling vervangen : « Article 179. Sans préjudice de la compétence attribuée à d'autres juridictions, les tribunaux de première instance connaissent, sous le titre de tribunaux correctionnels, de tous les délits dont la peine excède sept jours d'emprisonnement et vingt-cinq francs d'amende »;
- 95° in artikel 182 :
- a) worden de woorden « au prévenu » vervangen door « à l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « et, à l'égard des délits forestiers, par le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier ou par les gardes généraux » geschrapt;
 - c) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 96° in artikel 184 worden de woorden « le prévenu ou l'un des prévenus » vervangen door « l'inculpé ou l'un des inculpés »;
- 97° in artikel 187 :
- a) worden de woorden « outre un jour par trois myriamètres » geschrapt;
 - b) worden de woorden « au paragraphe premier » vervangen door « à l'alinéa 1er »;
- 98° in artikel 189 worden de woorden « tribunaux en matière correctionnelle » vervangen door « tribunaux correctionnels »;
- 99° in artikel 190 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « et à l'égard des délits forestiers, le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier, ou à leur défaut le garde général », geschrapt;
 - c) worden de woorden « l'audience qui suivra celle où l'instruction aura été terminée », vervangen door « l'audience qui suivra celle où les débats ont été clos »;
- 100° in artikel 192 worden de woorden « par l'article 138 du présent Code, n° 1° à 9°, ou par une disposition spéciale » vervangen door « par l'article 138 »;
- 101° in artikel 193 worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
- 102° artikel 196, eerste en derde lid, wordt opgeheven;
- 103° in artikel 197 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « directeur de la régie des droits d'enregistrement et domaines » vervangen door « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 104° in artikel 198 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 105° artikel 6 van de wet van 1 mei 1849 vormt artikel 200 van het Wetboek van Strafvordering; in dit artikel worden de woorden « tribunaux de police correctionnelle » vervangen door « tribunaux correctionnels »;
- 106° artikel 201 wordt opgeheven;
- 107° artikel 7 van de wet van 1 mei 1849 vormt artikel 202 van het Wetboek van Strafvordering; in dit artikel worden de woorden « les tribunaux de simple police et de police correctionnelle » vervangen door « les tribunaux de police et les tribunaux correctionnels »;
- 108° artikel 8 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 27 februari 1956, vormt artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering;
- 91° dans l'article 177, les mots « contre les jugements rendus en dernier ressort par le tribunal de police ou » sont supprimés;
- 92° dans l'article 178 :
- a) les mots « et les maires » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 93° l'intitulé du chapitre II du titre premier du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « Chapitre II. Des tribunaux correctionnels »;
- 94° l'article 179 est remplacé par la disposition suivante : « Article 179. Sans préjudice de la compétence attribuée à d'autres juridictions, les tribunaux de première instance connaissent, sous le titre de tribunaux correctionnels, de tous les délits dont la peine excède sept jours d'emprisonnement et vingt-cinq francs d'amende »;
- 95° dans l'article 182 :
- a) les mots « au prévenu » sont remplacés par les mots « à l'inculpé »;
 - b) les mots « et, à l'égard des délits forestiers, par le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier ou par les gardes généraux » sont supprimés;
 - c) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 96° dans l'article 184, les mots « le prévenu ou l'un des prévenus » sont remplacés par les mots « l'inculpé ou l'un des inculpés »;
- 97° dans l'article 187 :
- a) les mots « outre un jour par trois myriamètres » sont supprimés;
 - b) les mots « au paragraphe premier » sont remplacés par les mots « à l'alinéa 1er »;
- 98° dans l'article 189, les mots « tribunaux en matière correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunaux correctionnels »;
- 99° dans l'article 190 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « et à l'égard des délits forestiers, le conservateur, inspecteur ou sous-inspecteur forestier, ou à leur défaut le garde général » sont supprimés;
 - c) les mots « l'audience qui suivra celle où l'instruction aura été terminée » sont remplacés par les mots « l'audience qui suivra celle où les débats ont été clos »;
- 100° dans l'article 192, les mots « par l'article 138 du présent Code, n° 1° à 9°, ou par une disposition spéciale » sont remplacés par les mots « par l'article 138 »;
- 101° dans l'article 193, les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
- 102° l'article 196, alinéas 1er et 3, est abrogé;
- 103° dans l'article 197 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « directeur de la régie des droits d'enregistrement et domaines » sont remplacés par les mots « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 104° dans l'article 198 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 105° l'article 6 de la loi du 1er mai 1849 forme l'article 200 du Code d'instruction criminelle; dans cet article, les mots « tribunaux de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunaux correctionnels »;
- 106° l'article 201 est abrogé;
- 107° l'article 7 de la loi du 1er mai 1849 forme l'article 202 du Code d'instruction criminelle; dans cet article, les mots « les tribunaux de simple police et de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « les tribunaux de police et les tribunaux correctionnels »;
- 108° l'article 8 de la loi du 1er mai 1849, modifié par la loi du 27 février 1956, forme l'article 205 du Code d'instruction criminelle;

- 109° artikel 206 wordt opgeheven;
- 110° in artikel 207 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « ou du tribunal » en « ou le tribunal » geschrapt;
- 111° in artikel 210 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur général »;
 - b) worden de woorden « l'inculpé, s'il le demande » vervangen door « le prévenu, s'il le demande »;
- 112° in de artikelen 212 en 215 worden de woorden « ou le tribunal » geschrapt;
- 113° in artikel 213 :
- a) worden de woorden « la partie publique et la partie civile » vervangen door « la partie publique ou la partie civile »;
 - b) worden de woorden « ou le tribunal » geschrapt;
- 114° in artikel 214 :
- a) worden de woorden « peine afflictive ou infamante » vervangen door « peine criminelle »;
 - b) worden de woorden « ou le tribunal » geschrapt;
- 115° in artikel 217 :
- a) worden de woorden « le procureur général de la cour impériale » vervangen door « le procureur général près la cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 116° in artikel 218 worden de woorden « une section de la cour impériale » vervangen door « une chambre de la cour d'appel »;
- 117° in artikel 219 wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
- 118° in artikel 220 :
- a) worden de woorden « à la haute-cour impériale ou » geschrapt;
 - b) wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
- 119° in de artikelen 221, 222 en 223 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 120° in artikel 229 :
- a) worden de woorden « du prévenu » vervangen door « de l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « au précédent paragraphe » vervangen door « à l'alinéa précédent »;
- 121° in artikel 230 :
- a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « tribunal de simple police » vervangen door « tribunal de police »;
 - c) worden de woorden « tribunal de police correctionnelle » vervangen door « tribunal correctionnel »;
- 122° in artikel 231, wordt het zinsdeel « elle ordonnera le renvoi du prévenu soit aux assises, soit à la cour spéciale, dans le cas où cette cour serait compétente, d'après les règles établies au titre VI du présent livre » vervangen door « elle ordonnera le renvoi de l'inculpé aux assises »;
- 123° in artikel 232 worden de woorden « au second paragraphe » vervangen door « à l'alinéa 2 »;
- 124° in artikel 235 worden de woorden « cours impériales » vervangen door « cours d'appel »;
- 125° in artikel 237 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 126° in artikel 239 worden de woorden « renvoyer le prévenu à la cour d'assises, ou à la cour spéciale, ou au tribunal de police correctionnelle » vervangen door « renvoyer l'inculpé à la cour d'assises ou au tribunal correctionnel »;
- 127° in artikel 241 :
- a) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
 - b) worden de woorden « ou à la cour spéciale » geschrapt;
- 128° in artikel 245 worden de woorden « à la cour d'assises ou à la cour spéciale, tant au maire » vervangen door « à la cour d'assises, tant au bourgmestre »;

- 109° l'article 206 est abrogé;
- 110° dans l'article 207 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « ou du tribunal » et « ou le tribunal » sont supprimés;
- 111° dans l'article 210 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
 - b) les mots « l'inculpé, s'il le demande » sont remplacés par les mots « le prévenu, s'il le demande »;
- 112° dans les articles 212 et 215, les mots « ou le tribunal » sont supprimés;
- 113° dans l'article 213 :
- a) les mots « la partie publique et la partie civile » sont remplacés par les mots « la partie publique ou la partie civile »;
 - b) les mots « ou le tribunal » sont supprimés;
- 114° dans l'article 214 :
- a) les mots « peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « peine criminelle »;
 - b) les mots « ou le tribunal » sont supprimés;
- 115° dans l'article 217 :
- a) les mots « le procureur général de la cour impériale » sont remplacés par les mots « le procureur général près la cour d'appel »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 116° dans l'article 218, les mots « une section de la cour impériale » sont remplacés par les mots « une chambre de la cour d'appel »;
- 117° dans l'article 219, le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- 118° dans l'article 220 :
- a) les mots « à la haute-cour impériale ou » sont supprimés;
 - b) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;
- 119° dans les articles 221, 222 et 223, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 120° dans l'article 229 :
- a) les mots « du prévenu » sont remplacés par les mots « de l'inculpé »;
 - b) les mots « au précédent paragraphe » sont remplacés par les mots « à l'alinéa précédent »;
- 121° dans l'article 230 :
- a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - b) les mots « tribunal de simple police » sont remplacés par les mots « tribunal de police »;
 - c) les mots « tribunal de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « tribunal correctionnel »;
- 122° dans l'article 231, le membre de phrase « elle ordonnera le renvoi du prévenu soit aux assises, soit à la cour spéciale, dans le cas où cette cour serait compétente, d'après les règles établies au titre VI du présent livre » est remplacé par « elle ordonnera le renvoi de l'inculpé aux assises »;
- 123° dans l'article 232, les mots « au second paragraphe » sont remplacés par les mots « à l'alinéa 2 »;
- 124° dans l'article 235, les mots « cours impériales » sont remplacés par les mots « cours d'appel »;
- 125° dans l'article 237, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 126° dans l'article 239, les mots « renvoyer le prévenu à la cour d'assises, ou à la cour spéciale, ou au tribunal de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « renvoyer l'inculpé à la cour d'assises ou au tribunal correctionnel »;
- 127° dans l'article 241 :
- a) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
 - b) les mots « ou à la cour spéciale » sont supprimés;
- 128° dans l'article 245, les mots « à la cour d'assises ou à la cour spéciale, tant au maire » sont remplacés par les mots « à la cour d'assises, tant au bourgmestre »;

- 129° in artikel 246 worden de woorden « le prévenu à l'égard duquel la cour impériale » vervangen door « l'inculpé à l'égard duquel la cour d'appel »;
- 130° in artikel 248 :
- a) worden de woorden « procureur général de la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « le président de la section criminelle » vervangen door « le président de la chambre des mises en accusation »;
- 131° in artikel 249 :
- a) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « de police correctionnelle ou de simple police » vervangen door « correctionnelles ou de police »;
- 132° in artikel 250 worden de woorden « de police correctionnelle ou de simple police » vervangen door « correctionnelles ou de police »;
- 133° de artikelen 251 tot 260, 263 en 264 worden opgeheven;
- 134° in artikel 265 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 135° het opschrift van paragraaf 2 van hoofdstuk II van titel II van boek II wordt door het volgende opschrift vervangen : « § 2. Fonctions du procureur général près la cour d'appel »;
- 136° in artikel 271 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 137° in artikel 274 :
- a) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
- 138° in artikel 275 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureur du Roi »;
- 139° in artikel 283 :
- a) worden de woorden « procureurs impériaux » vervangen door « procureur du Roi »;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « arrondissement communal » vervangen door « arrondissement judiciaire »;
- 140° paragraaf 3 van hoofdstuk II van titel II van boek II, die de artikelen 284 tot 290 bevat, wordt opgeheven;
- 141° in artikel 291 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « du département » vervangen door « de la province »;
- 142° in de artikelen 295 en 300 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 143° in artikel 313 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 144° in artikel 321 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 145° in artikel 336 worden de woorden « Il leur rappellera » vervangen door « Le président rappellera aux jurés »;
- 146° in artikel 337 worden de woorden « avec toutes les circonstances comprises dans le résumé de l'acte d'accusation » geschrapt;
- 147° de artikelen 345, 346 en 351 worden opgeheven;
- 148° in artikel 352 worden de woorden « par le précédent article » vervangen door « par l'article 118 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire »;
- 149° in artikel 356 worden de woorden « outre un jour par cinq myriamètres » geschrapt;
- 150° in artikel 364, vijfde lid, worden de woorden « l'inculpé » vervangen door « l'accusé »;
- 151° in artikel 380 :
- a) worden de woorden « du département » vervangen door « de la province »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 152° de artikelen 381, 383, 387 en 388 worden opgeheven;
- 129° dans l'article 246, les mots « le prévenu à l'égard duquel la cour impériale » sont remplacés par les mots « l'inculpé à l'égard duquel la cour d'appel »;
- 130° dans l'article 248 :
- a) les mots « procureur général de la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
 - b) les mots « le président de la section criminelle » sont remplacés par les mots « le président de la chambre des mises en accusation »;
- 131° dans l'article 249 :
- a) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « de police correctionnelle ou de simple police » sont remplacés par les mots « correctionnelles ou de police »;
- 132° dans l'article 250, les mots « de police correctionnelle ou de simple police » sont remplacés par les mots « correctionnelles ou de police »;
- 133° les articles 251 à 260, 263 et 264 sont abrogés;
- 134° dans l'article 265, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 135° l'intitulé du paragraphe 2 du chapitre II du titre II du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « § 2. Fonctions du procureur général près la cour d'appel »;
- 136° dans l'article 271, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 137° dans l'article 274 :
- a) les mots « grand-juge » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 138° dans l'article 275 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- 139° dans l'article 283 :
- a) les mots « procureurs impériaux » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « arrondissement communal » sont remplacés par les mots « arrondissement judiciaire »;
- 140° le paragraphe 3 du chapitre II du titre II du livre II, comprenant les articles 284 à 290, est abrogé;
- 141° dans l'article 291 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « du département » sont remplacés par les mots « de la province »;
- 142° dans les articles 295 et 300, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 143° dans l'article 313, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 144° dans l'article 321, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 145° dans l'article 336, les mots « Il leur rappellera » sont remplacés par les mots « Le président rappellera aux jurés »;
- 146° dans l'article 337, les mots « avec toutes les circonstances comprises dans le résumé de l'acte d'accusation » sont supprimés.
- 147° les articles 345, 346 et 351 sont abrogés;
- 148° dans l'article 352, les mots « par le précédent article » sont remplacés par les mots « par l'article 118 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire »;
- 149° dans l'article 356, les mots « outre un jour par cinq myriamètres » sont supprimés;
- 150° dans l'article 364, alinéa 5, les mots « l'inculpé » sont remplacés par les mots « l'accusé »;
- 151° dans l'article 380 :
- a) les mots « du département » sont remplacés par les mots « de la province »;
 - b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 152° les articles 381, 383, 387 et 388 sont abrogés;

- 153° in artikel 389 :
- a) wordt het woord « préfet » vervangen door « gouverneur »;
 - b) worden de woorden « du maire ou de l'adjoint du lieu » vervangen door « du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 154° de artikelen 391 en 395 en het laatste lid van artikel 396 worden opgeheven;
- 155° in artikel 408 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 156° in artikel 413 worden de woorden « outre un jour par trois myriamètres » geschrapt;
- 157° in artikel 415 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « et à l'égard seulement des nullités qui seront commises deux ans après la mise en activité du présent Code » geschrapt;
- 158° in artikel 418 worden de woorden « le délai sera, en ce cas, augmenté d'un jour par chaque distance de trois myriamètres » geschrapt;
- 159° artikel 420 wordt opgeheven;
- 160° in artikel 426 worden de woorden « sans qu'il soit besoin d'un arrêt préalable d'admission » geschrapt;
- 161° in artikel 429 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « dans ce cas, le tribunal sera saisi sans citation préalable en conciliation » geschrapt;
- 162° in de artikelen 432, 433 en 435 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 163° in artikel 434 worden de woorden « du Code d'instruction criminelle modifiés par la présente loi » geschrapt;
- 164° artikel 437 wordt opgeheven;
- 165° in artikel 439 worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 166° in artikel 440 worden de woorden « la loi du 16 septembre 1807 » vervangen door « la loi du 7 juillet 1865 »;
- 167° in artikel 441 :
- a) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
 - b) worden de woorden « la section criminelle » vervangen door « la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 168° in artikel 442 worden de woorden « une cour impériale ou d'assises » vervangen door « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 169° het laatste zinsdeel van het voorlaatste lid van artikel 443 wordt opgeheven;
- 170° artikel 447bis, in het Wetboek door de wet van 9 april 1930 ingevoegd, blijft erin behouden; deze bepaling heeft uitwerking met ingang van 1 september 1964, datum van inwerkingtreding van de wet van 1 juli 1964;
- 171° in artikel 450 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 172° in artikel 452 worden de woorden « sous peine d'y être contraint par corps » geschrapt;
- 173° in artikel 454 worden de woorden « même par corps » geschrapt;
- 174° in artikel 456 worden de woorden « par corps » geschrapt;
- 175° in artikel 462 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 176° in artikel 464 :
- a) worden de woorden « ou spéciales » geschrapt;
 - b) worden de woorden « de faux billets de la Banque de France ou des banques de département » vervangen door « de faux billets au porteur émis par le Trésor public ou de faux billets de banque au porteur dont l'émission est autorisée par une loi ou en vertu d'une loi »;
- 177° in artikel 465 worden de woorden « le président de la cour d'assises ou celui de la cour spéciale, chacun dans les affaires de leur compétence respective, ou, en leur absence » vervangen door « le président de la cour d'assises ou, en son absence »;
- 178° in artikel 466 :
- a) worden de woorden « publiée à son de trompe ou de caisse, le dimanche suivant, et » geschrapt;
 - b) worden de woorden « à celle du maire, et à celle de l'auditoire de la cour d'assises ou de la cour spéciale » vervangen door « à celle du bourgmestre et à celle de l'auditoire de la cour d'assises »;
- 153° dans l'article 389 :
- a) le mot « préfet » est remplacé par le mot « gouverneur »;
 - b) les mots « du maire ou de l'adjoint du lieu » sont remplacés par les mots « du bourgmestre ou d'un échevin »;
- 154° les articles 391 et 395 et le dernier alinéa de l'article 396 sont abrogés;
- 155° dans l'article 408, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 156° dans l'article 413, les mots « outre un jour par trois myriamètres » sont supprimés;
- 157° dans l'article 415 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « et à l'égard seulement des nullités qui seront commises deux ans après la mise en activité du présent Code » sont supprimés;
- 158° dans l'article 418, les mots « le délai sera, en ce cas, augmenté d'un jour par chaque distance de trois myriamètres » sont supprimés;
- 159° l'article 420 est abrogé;
- 160° dans l'article 426, les mots « sans qu'il soit besoin d'un arrêt préalable d'admission » sont supprimés;
- 161° dans l'article 429 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
 - b) les mots « dans ce cas, le tribunal sera saisi sans citation préalable en conciliation » sont supprimés;
- 162° dans les articles 432, 433 et 435, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 163° dans l'article 434, les mots « du Code d'instruction criminelle modifiés par la présente loi » sont supprimés;
- 164° l'article 437 est abrogé;
- 165° dans l'article 439, les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 166° dans l'article 440, les mots « la loi du 16 septembre 1807 » sont remplacés par les mots « la loi du 7 juillet 1865 »;
- 167° dans l'article 441 :
- a) les mots « grand-juge » sont supprimés;
 - b) les mots « la section criminelle » sont remplacés par les mots « la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 168° dans l'article 442, les mots « une cour impériale ou d'assises » sont remplacés par les mots « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 169° le dernier membre de phrase de l'avant-dernier alinéa de l'article 443 est abrogé;
- 170° l'article 447bis, inséré dans le Code par la loi du 9 avril 1930, y est maintenu; cette disposition produit ses effets à la date du 1er septembre 1964, date d'entrée en vigueur de la loi du 1er juillet 1964;
- 171° dans l'article 450, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 172° dans l'article 452, les mots « sous peine d'y être contraint par corps » sont supprimés;
- 173° dans l'article 454, les mots « même par corps » sont supprimés;
- 174° dans l'article 456, les mots « par corps » sont supprimés;
- 175° dans l'article 462, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 176° dans l'article 464 :
- a) les mots « ou spéciales » sont supprimés;
 - b) les mots « de faux billets de la Banque de France ou des banques de département » sont remplacés par les mots « de faux billets au porteur émis par le Trésor public ou de faux billets de banque au porteur dont l'émission est autorisée par une loi ou en vertu d'une loi »;
- 177° dans l'article 465, les mots « le président de la cour d'assises ou celui de la cour spéciale, chacun dans les affaires de leur compétence respective, ou, en leur absence » sont remplacés par les mots « le président de la cour d'assises ou, en son absence »;
- 178° dans l'article 466 :
- a) les mots « publiée à son de trompe ou de caisse, le dimanche suivant, et » sont supprimés;
 - b) les mots « à celle du maire, et à celle de l'auditoire de la cour d'assises ou de la cour spéciale » sont remplacés par les mots « à celle du bourgmestre et à celle de l'auditoire de la cour d'assises »;

- c) worden de woorden « directeur des domaines et droits d'enregistrement » vervangen door « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 179° in artikel 468 worden de woorden « de l'Empire » vervangen door « du Royaume »;
- 180° in artikel 470 :
- a) worden de woorden « ou à la cour spéciale » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 181° in artikel 472 :
- a) worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
 - b) worden de woorden « directeur des domaines et droits d'enregistrement » vervangen door « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 182° in artikel 473 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 183° artikel 476, tweede lid, wordt opgeheven;
- 184° in artikel 479 worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 185° in artikel 480 :
- a) worden de woorden « s'il s'agit d'un crime emportant peine afflictive ou infamante » vervangen door « s'il s'agit d'une infraction punissable d'une peine criminelle »;
 - b) worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 186° in artikel 481 :
- a) worden de woorden « membre de cour impériale » vervangen door « membre d'une cour d'appel »;
 - b) worden de woorden « grand-juge ministre de la justice » en « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
- 187° in artikel 482 :
- a) worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
 - b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 188° het opschrift van afdeling II van hoofdstuk III van titel IV van het boek II wordt vervangen door het volgende opschrift : « Section II. De la poursuite et de l'instruction contre certains juges et tribunaux pour crimes et délits relatifs à leurs fonctions »;
- 189° in artikel 484 :
- a) worden de woorden « emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » geschrapt;
 - b) worden de woorden « procureur impérial » vervangen door « procureur du Roi »;
 - c) worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;
- 190° in artikel 485 :
- a) worden de woorden « et emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » geschrapt;
 - b) worden de woorden « membres des cours impériales » vervangen door « membres des cours d'appel »;
- 191° in artikel 486 worden de woorden « grand-juge » en « impérial » geschrapt;
- 192° in artikel 487 worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
- 193° in artikel 488 worden de woorden « même d'un département ou d'un arrondissement autres que ceux du tribunal ou du juge prévenu » vervangen door « même d'un arrondissement autre que celui du tribunal ou du juge inculpé »;
- 194° in artikel 490 :
- a) worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice »;
 - b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé »;
- 195° in artikel 491 worden de woorden « adressera à la section des requêtes son réquisitoire contenant la dénonciation du prévenu » vervangen door « adressera son réquisitoire contenant la dénonciation de l'inculpé à la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 196° in artikel 492 :
- a) worden de woorden « la section des requêtes » vervangen door « la chambre désignée à l'article 491 »;
 - b) wordt het woord « section » vervangen door « chambre »;
- c) les mots « directeur des domaines et droits d'enregistrement » sont remplacés par les mots « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 179° dans l'article 468, les mots « de l'Empire » sont remplacés par les mots « du Royaume »;
- 180° dans l'article 470 :
- a) les mots « ou à la cour spéciale » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 181° dans l'article 472 :
- a) les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
 - b) les mots « directeur des domaines et droits d'enregistrement » sont remplacés par les mots « directeur de l'enregistrement et des domaines »;
- 182° dans l'article 473, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 183° l'article 476, alinéa 2, est abrogé;
- 184° dans l'article 479, les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 185° dans l'article 480 :
- a) les mots « s'il s'agit d'un crime emportant peine afflictive ou infamante » sont remplacés par les mots « s'il s'agit d'une infraction punissable d'une peine criminelle »;
 - b) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 186° dans l'article 481 :
- a) les mots « membre de cour impériale » sont remplacés par les mots « membre d'une cour d'appel »;
 - b) les mots « grand-juge ministre de la justice » et « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
- 187° dans l'article 482 :
- a) les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
 - b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 188° l'intitulé de la section II du chapitre III du titre IV du livre II est remplacé par l'intitulé suivant : « Section II. De la poursuite et de l'instruction contre certains juges et tribunaux pour crimes et délits relatifs à leurs fonctions »;
- 189° dans l'article 484 :
- a) les mots « emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » sont supprimés;
 - b) les mots « procureur impérial » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
 - c) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;
- 190° dans l'article 485 :
- a) les mots « et emportant la peine de forfaiture ou autre plus grave » sont supprimés;
 - b) les mots « membres des cours impériales » sont remplacés par les mots « membres des cours d'appel »;
- 191° dans l'article 486, les mots « grand-juge » et « impérial » sont supprimés.
- 192° dans l'article 487, les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
- 193° dans l'article 488, les mots « même d'un département ou d'un arrondissement autres que ceux du tribunal ou du juge prévenu » sont remplacés par les mots « même d'un arrondissement autre que celui du tribunal ou du juge inculpé »;
- 194° dans l'article 490 :
- a) les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice »;
 - b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé »;
- 195° dans l'article 491, les mots « adressera à la section des requêtes son réquisitoire contenant la dénonciation du prévenu » sont remplacés par les mots « adressera son réquisitoire contenant la dénonciation de l'inculpé à la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police »;
- 196° dans l'article 492 :
- a) les mots « la section des requêtes » sont remplacés par les mots « la chambre désignée à l'article 491 »;
 - b) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre »;

- c) worden de woorden « du prévenu » en « prévenu » respectievelijk vervangen door « de l'inculpé » en « inculpé » ;
- d) worden de woorden « section civile » vervangen door « chambre qui connaît des pourvois en matière civile » ;
- 197° in artikel 493 :
- a) wordt het woord « section » vervangen door « chambre » ;
- b) worden de woorden « de la section criminelle ou de celle des requêtes à la section civile, et de la section civile à celle des requêtes » vervangen door « de la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police à la chambre qui connaît des pourvois en matière civile et réciproquement » ;
- 198° in artikel 494 wordt het woord « sections » vervangen door « chambres » ;
- 199° in artikel 495 :
- a) wordt het woord « sections » vervangen door « chambres » ;
- b) worden de woorden « section civile » vervangen door « chambre qui connaît des pourvois en matière civile » ;
- 200° in artikel 496 wordt het woord « section » vervangen door « chambre » ;
- 201° in artikel 497 :
- a) worden de woorden « des prévenus » en « le prévenu » respectievelijk vervangen door « des inculpés » en « l'inculpé » ;
- b) worden de woorden « même hors de l'arrondissement et du département » vervangen door « même hors de l'arrondissement judiciaire » ;
- 202° in artikel 498 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé » ;
- 203° in artikel 499 :
- a) wordt het woord « section » vervangen door « chambre » ;
- b) worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé » ;
- 204° in artikel 503 :
- a) worden de woorden « section criminelle » vervangen door « chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police » ;
- b) worden de woorden « dans l'une des autres sections » vervangen door « dans l'autre chambre » ; « sections » wordt vervangen door « chambres » ;
- 205° in artikel 505 :
- a) worden de woorden « celles de simple police » vervangen door « les peines de police » ;
- b) worden de woorden « celles de police correctionnelle » vervangen door « les peines correctionnelles » ;
- 206° in artikel 506 worden de woorden « le prévenu » vervangen door « l'inculpé » ;
- 207° in artikel 507 worden de woorden « d'une cour impériale ou d'une cour d'assises ou spéciale » vervangen door « d'une cour d'appel ou d'une cour d'assises » ;
- 208° in artikel 509 :
- a) worden de woorden « les préfets, sous-préfets, maires et adjoints » vervangen door « les gouverneurs de province, commissaires d'arrondissement, bourgmestres et échevins » ;
- b) worden de woorden « les prévenus » vervangen door « les inculpés » ;
- 209° in artikel 510 :
- a) wordt het woord « impérial » vervangen door « royal » ;
- b) worden de woorden « les grands dignitaires de l'Empire et le grand-juge ministre de la justice » vervangen door « et le Ministre de la Justice » ;
- c) worden de woorden « l'Empereur » vervangen door « le Roi » ;
- d) worden de woorden « grand-juge » vervangen door « Ministre de la Justice » ;
- e) wordt het woord « décret » vervangen door « arrêté » ;
- 210° in artikel 511 worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel » ;
- 211° in artikel 513 :
- a) worden de woorden « l'Empereur aurait porté un décret » vervangen door « le Roi aurait pris un arrêté » ;
- b) worden de woorden « décret impérial » vervangen door « arrêté royal » ;
- 212° in artikel 514 :
- a) worden de woorden « autres que le grand-juge, des grands officiers de l'Empire, conseillers d'Etat chargés d'une partie dans l'administration publique, généraux en chef actuellement en service » vervangen door « autres que le Ministre de la Justice » ;
- c) les mots « du prévenu » et « prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « de l'inculpé » et « inculpé » ;
- d) les mots « section civile » sont remplacés par les mots « chambre qui connaît des pourvois en matière civile » ;
- 197° dans l'article 493 :
- a) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre » ;
- b) les mots « de la section criminelle ou de celle des requêtes à la section civile, et de la section civile à celle des requêtes » sont remplacés par les mots « de la chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police à la chambre qui connaît des pourvois en matière civile et réciproquement » .
- 198° dans l'article 494, le mot « sections » est remplacé par le mot « chambres » ;
- 199° dans l'article 495 :
- a) le mot « sections » est remplacé par le mot « chambres » ;
- b) les mots « section civile » sont remplacés par les mots « chambre qui connaît des pourvois en matière civile » ;
- 200° dans l'article 496, le mot « section » est remplacé par le mot « chambre » ;
- 201° dans l'article 497 :
- a) les mots « des prévenus » et « le prévenu » sont remplacés respectivement par les mots « des inculpés » et « l'inculpé » ;
- b) les mots « même hors de l'arrondissement et du département » sont remplacés par les mots « même hors de l'arrondissement judiciaire » ;
- 202° dans l'article 498, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé » ;
- 203° dans l'article 499 :
- a) le mot « section » est remplacé par le mot « chambre » ;
- b) les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé » ;
- 204° dans l'article 503 :
- a) les mots « section criminelle » sont remplacés par les mots « chambre qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle et de police » ;
- b) les mots « dans l'une des autres sections » sont remplacés par les mots « dans l'autre chambre » ; « sections » est remplacé par « chambres » ;
- 205° dans l'article 505 :
- a) les mots « celles de simple police » sont remplacés par les mots « les peines de police » ;
- b) les mots « celles de police correctionnelle » sont remplacés par les mots « les peines correctionnelles » ;
- 206° dans l'article 506, les mots « le prévenu » sont remplacés par les mots « l'inculpé » ;
- 207° dans l'article 507, les mots « d'une cour impériale ou d'une cour d'assises ou spéciale » sont remplacés par les mots « d'une cour d'appel ou d'une cour d'assises » ;
- 208° dans l'article 509 :
- a) les mots « les préfets, sous-préfets, maires et adjoints » sont remplacés par les mots « les gouverneurs de province, commissaires d'arrondissement, bourgmestres et échevins » ;
- b) les mots « les prévenus » sont remplacés par les mots « les inculpés » ;
- 209° dans l'article 510 :
- a) le mot « impérial » est remplacé par le mot « royal » ;
- b) les mots « les grands dignitaires de l'Empire et le grand-juge ministre de la justice » sont remplacés par les mots « et le Ministre de la Justice » ;
- c) Les mots « l'Empereur » sont remplacés par les mots « le Roi » ;
- d) les mots « grand-juge » sont remplacés par les mots « Ministre de la Justice » ;
- e) le mot « décret » est remplacé par le mot « arrêté » ;
- 210° dans l'article 511, les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel » ;
- 211° dans l'article 513 :
- a) les mots « l'Empereur aurait porté un décret » sont remplacés par les mots « le Roi aurait pris un arrêté » ;
- b) les mots « décret impérial » sont remplacés par les mots « arrêté royal » ;
- 212° dans l'article 514 :
- a) les mots « autres que le grand-juge, des grands officiers de l'Empire, conseillers d'Etat chargés d'une partie dans l'administration publique, généraux en chef actuellement en service » sont remplacés par les mots « autres que le Ministre de la Justice » ;

- b) worden de woorden « de l'Empereur accrédités près les cours étrangères » vervangen door « du Roi, accrédités près les chefs d'Etat étrangers »;
- c) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 213° in artikel 517 worden de woorden « décret de l'Empereur » vervangen door « arrêté royal »;
- 214° artikel 518, tweede lid, wordt opgeheven;
- 215° in artikel 520 worden de woorden « procureur général impérial » vervangen door « procureur général »;
- 216° in artikel 522 worden de woorden « sous peine d'y être contraints par corps » geschrapt;
- 217° in artikel 527 :
- a) worden de woorden « ou maritime » geschrapt;
- b) worden de woorden « une cour impériale ou d'assises ou spéciale » vervangen door « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 218° in artikel 528 worden de woorden « la cour de cassation, section criminelle » vervangen door « la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police »;
- 219° in artikel 531 worden de woorden « et à l'examen dans les cours spéciales » geschrapt;
- 220° in artikel 532 worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 221° in artikel 533 worden de woorden « de trois jours » vervangen door « d'un mois »;
- 222° in artikel 539 :
- a) worden de woorden « le prévenu ou l'accusé » vervangen door « l'inculpé, le prévenu ou l'accusé »;
- b) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- 223° in artikel 540 :
- a) worden de woorden « cour impériale » vervangen door « cour d'appel »;
- b) worden de woorden « tribunaux de police simple » vervangen door « tribunaux de police »;
- 224° artikel 541 wordt opgeheven;
- 225° in artikel 542 worden de woorden « d'une cour impériale ou d'assises ou spéciale » vervangen door « d'une cour d'appel et d'une cour d'assises »;
- 226° in artikel 544 worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- 227° in artikel 546 worden de woorden « le prévenu, l'accusé » vervangen door « l'inculpé, le prévenu, l'accusé »;
- 228° in artikel 548 :
- a) worden de woorden « grand-juge » geschrapt;
- b) worden de woorden « au prévenu ou à l'accusé » vervangen door « à l'inculpé, au prévenu ou à l'accusé »;
- 229° titel VI, die de artikelen 553 tot 599 bevat, wordt opgeheven;
- 230° in artikel 600 worden de woorden « et spéciales » geschrapt;
- 231° in artikel 601 worden de woorden « au grand-juge ministre de la justice et au ministre de la police générale » vervangen door « au Ministre de la Justice »;
- 232° in artikel 602 worden de woorden « ces deux ministres feront tenir » vervangen door « Le Ministre de la Justice fera tenir »;
- 233° in artikel 603 worden de woorden « les prévenus » vervangen door « les inculpés »;
- 234° in artikel 605 wordt het woord « préfets » vervangen door « gouverneurs »;
- 235° artikel 606 wordt opgeheven;
- 236° in artikel 607 :
- a) worden de woorden « par le président de la cour d'assises, ou, en son absence » geschrapt;
- b) worden de woorden « le préfet » vervangen door « le gouverneur de la province »;
- 237° in artikel 609 :
- a) worden de woorden « ou une cour spéciale, d'un décret d'accusation ou » geschrapt;
- b) worden de woorden « à peine afflictive » vervangen door « à une peine criminelle »;
- 238° in artikel 611 :
- a) wordt het woord « préfet » vervangen door « gouverneur »;
- b) worden de woorden « du département » vervangen door « de la province »;
- b) les mots « de l'Empereur accrédités près les cours étrangères » sont remplacés par « du Roi, accrédités près les chefs d'Etat étrangers »;
- c) les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 213° dans l'article 517, les mots « décret de l'Empereur » sont remplacés par les mots « arrêté royal »;
- 214° l'article 518, alinéa 2, est abrogé;
- 215° dans l'article 520, les mots « procureur général impérial » sont remplacés par les mots « procureur général »;
- 216° dans l'article 522, les mots « sous peine d'y être contraints par corps » sont supprimés;
- 217° dans l'article 527 :
- a) les mots « ou maritime » sont supprimés;
- b) les mots « une cour impériale ou d'assises ou spéciale » sont remplacés par les mots « une cour d'appel ou une cour d'assises »;
- 218° dans l'article 528, les mots « la cour de cassation, section criminelle » sont remplacés par les mots « la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police »;
- 219° dans l'article 531, les mots « et à l'examen dans les cours spéciales » sont supprimés;
- 220° dans l'article 532, les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 221° dans l'article 533, les mots « de trois jours » sont remplacés par les mots « d'un mois »;
- 222° dans l'article 539 :
- a) les mots « le prévenu ou l'accusé » sont remplacés par les mots « l'inculpé, le prévenu ou l'accusé »;
- b) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- 223° dans l'article 540 :
- a) les mots « cour impériale » sont remplacés par les mots « cour d'appel »;
- b) les mots « tribunaux de police simple » sont remplacés par les mots « tribunaux de police »;
- 224° l'article 541 est abrogé;
- 225° dans l'article 542, les mots « d'une cour impériale ou d'assises ou spéciale » sont remplacés par les mots « d'une cour d'appel et d'une cour d'assises »;
- 226° dans l'article 544, les mots « grand-juge » sont supprimés;
- 227° dans l'article 546, les mots « le prévenu, l'accusé » sont remplacés par les mots « l'inculpé, le prévenu, l'accusé »;
- 228° dans l'article 548 :
- a) les mots « grand-juge » sont supprimés;
- b) les mots « au prévenu ou à l'accusé » sont remplacés par les mots « à l'inculpé, au prévenu ou à l'accusé »;
- 229° le titre VI, comprenant les articles 553 à 599, est abrogé;
- 230° dans l'article 600, les mots « et spéciales » sont supprimés;
- 231° dans l'article 601, les mots « au grand-juge ministre de la justice et au ministre de la police générale » sont remplacés par les mots « au Ministre de la Justice »;
- 232° dans l'article 602, les mots « ces deux ministres feront tenir » sont remplacés par les mots « Le Ministre de la Justice fera tenir »;
- 233° dans l'article 603, les mots « les prévenus » sont remplacés par les mots « les inculpés »;
- 234° dans l'article 605, le mot « préfets » est remplacé par le mot « gouverneurs »;
- 235° l'article 606 est abrogé;
- 236° dans l'article 607 :
- a) les mots « par le président de la cour d'assises, ou, en son absence » sont supprimés;
- b) les mots « le préfet » sont remplacés par les mots « le gouverneur de la province »;
- 237° dans l'article 609 :
- a) les mots « ou une cour spéciale, d'un décret d'accusation ou » sont supprimés;
- b) les mots « à peine afflictive » sont remplacés par les mots « à une peine criminelle »;
- 238° dans l'article 611 :
- a) le mot « préfet » est remplacé par le mot « gouverneur »;
- b) les mots « du département » sont remplacés par les mots « de la province »;

239° in artikel 612 :

- a) wordt het woord « maire » vervangen door « bourgmestre »;
- b) worden de woorden « et, dans les communes où il y aura plusieurs maires, le préfet de police ou le commissaire général de police » geschrapt;

240° in artikel 613 worden de woorden « le maire, le préfet de police ou le commissaire général de police » vervangen door « le bourgmestre »;

241° in artikel 614 :

- a) worden de woorden « du gardien ou de ses préposés » vervangen door « du personnel des établissements pénitentiaires »;
- b) worden de woorden « enfermé seul, même mis aux fers en cas de fureur ou de violence grave » vervangen door « ou enfermé seul »;

242° in artikel 615 :

- a) worden de woorden « en exécution des articles 77, 78, 79, 80, 81 et 82 de l'acte des constitutions de l'Empire du 22 frimaire an VIII » geschrapt;
- b) worden de woorden « procureur impérial ou à son substitut » vervangen door « procureur du Roi »;
- c) worden de woorden « procureur général près la cour impériale » vervangen door « procureur général près la cour d'appel »;

243° in artikel 626 worden de woorden « l'article 25, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude » vervangen door « l'article 23, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude »;

244° de artikelen 635 tot 640 worden opgeheven;

245° de artikelen 642 en 643 worden opgeheven;

246° in artikel 2 van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis worden de woorden « au § 2 de l'article précédent » vervangen door « à l'alinéa 2 de l'article précédent »;

247° in artikel 10 van dezelfde wet, worden de woorden « 8, § 2 » vervangen door « 8, alinéa 2 »;

248° in artikel 23 van dezelfde wet, worden de woorden « le § 2 de l'article 613 » vervangen door « l'article 613, alinéa 2 ».

249° Ten slotte worden ook de volgende woorden vervangen : In het Wetboek van Strafvordering, het woord « prévenu » door « inculpé » in de artt. 19, 23, 66, 73, 99, 100, 103, 104, 107, 111, 124, 125, 126, 136, 231, 239, 248, 283, 479, 481; het woord « prévenu » door « accusé » in art. 241, 2e lid; de woorden « maire » en « adjoint de maire » door « bourgmestre » en « échevin » in art. 21; het woord « section » door « chambre » in art. 236 en de woorden « la Cour de cassation, section criminelle » in art. 545 door « la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police »; de woorden « cour impériale » door « cour d'appel » in art. 247. In art. 21 van de wet van 20 april 1874, wordt het woord « inculpé » vervangen door « prévenu ».

Artikel 2. De hiernavolgende bepalingen vormen de Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis, zoals die uitdrukkelijk zijn gewijzigd en aangevuld tot 1 januari 1966.

De hiernavolgende Nederlandse tekst van de bepalingen die het Wetboek van Strafvordering en de wet van 20 april 1874 hebben gewijzigd en aangevuld na de wet van 18 april 1898, vervangt de vorige Nederlandse tekst van die bepalingen.

Twistvragen gegrond op het verschil tussen de Nederlandse en de Franse tekst worden beslist naar de wil van de wetgever, die bepaald wordt volgens de gewone interpretatieregelen, zonder voorrang van de ene tekst boven de andere.

239° dans l'article 612 :

- a) le mot « maire » est remplacé par le mot « bourgmestre »;
- b) les mots « et, dans les communes où il y aura plusieurs maires le préfet de police ou le commissaire général de police » sont supprimés;

240° dans l'article 613, les mots « le maire, le préfet de police ou le commissaire général de police » sont remplacés par les mots « le bourgmestre »;

241° dans l'article 614 :

- a) les mots « du gardien ou de ses préposés » sont remplacés par les mots « du personnel des établissements pénitentiaires »;
- b) les mots « enfermé seul, même mis aux fers en cas de fureur ou de violence grave » sont remplacés par les mots « ou enfermé seul »;

242° dans l'article 615 :

- a) les mots « en exécution des articles 77, 78, 79, 80, 81 et 82 de l'acte des constitutions de l'Empire du 22 frimaire an VIII » sont supprimés;
- b) les mots « procureur impérial ou à son substitut » sont remplacés par les mots « procureur du Roi »;
- c) les mots « procureur général près la cour impériale » sont remplacés par les mots « procureur général près la cour d'appel »;

243° dans l'article 626, les mots « l'article 25, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude » sont remplacés par les mots « l'article 23, alinéa 2, de la loi du 9 avril 1930, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude »;

244° les articles 635 à 640 sont abrogés;

245° les articles 642 et 643 sont abrogés;

246° dans l'article 2 de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive, les mots « au § 2 de l'article précédent » sont remplacés par les mots « à l'alinéa 2 de l'article précédent »;

247° dans l'article 10 de la même loi, les mots « 8, § 2 » sont remplacés par les mots « 8, alinéa 2 »;

248° dans l'article 23 de la même loi, les mots « le § 2 de l'article 613 » sont remplacés par les mots « l'article 613, alinéa 2 ».

249° Enfin, les mots suivants sont également remplacés : Dans le Code d'instruction criminelle, le mot « prévenu » par « inculpé » dans les art. 19, 23, 66, 73, 99, 100, 103, 104, 107, 111, 124, 125, 126, 136, 231, 239, 248, 283, 479, 481; le mot « prévenu » par « accusé » dans l'art. 241, al. 2; les mots « maire » et « adjoint de maire » par « bourgmestre » et « échevin » dans l'art. 21; le mot « section » par « chambre » dans l'art. 236 et les mots « la Cour de cassation, section criminelle », dans l'art. 545, par « la chambre de la Cour de cassation qui connaît des pourvois en matière criminelle, correctionnelle ou de police »; les mots « cour impériale » par « cour d'appel » dans l'art. 247. Dans l'art. 21 de la loi du 20 avril 1874, le mot « inculpé » est remplacé par « prévenu ».

Article 2. Les dispositions qui suivent forment le texte néerlandais du Code d'instruction criminelle et de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive, tels qu'ils ont été expressément modifiés et complétés jusqu'au 1er janvier 1966.

Le texte néerlandais ci-après des dispositions qui ont modifié et complété le Code d'instruction criminelle et la loi du 20 avril 1874, postérieurement à la loi du 18 avril 1898, remplace le texte néerlandais antérieur de ces dispositions.

Les contestations basées sur la divergence des textes français et néerlandais sont décidées d'après la volonté du législateur, déterminée suivant les règles ordinaires d'interprétation, sans prééminence de l'un des textes sur l'autre.

I

WETBOEK VAN STRAFVORDERING

VOORAFGAANDE BEPALINGEN

Artikelen 1-7. [...]

Vervangen door de wet van 17 april 1878.

**WET VAN 17 APRIL 1878 HOUDENDE
DE VOORAFGAANDE TITEL VAN
HET WETBOEK VAN STRAFVOR-
DERING**

VOORAFGAANDE TITEL

*Rechtsvorderingen
die uit misdrijven ontstaan*

EERSTE HOOFDSTUK

*Regels betreffende de strafvordering
en de burgerlijke rechtsvordering*

Artikel 1. De rechtsvordering tot toepassing van de straffen kan niet worden uitgeoefend dan door de ambtenaren die de wet daarmee belast.

2. Ingeval de wet bepaalt dat de uitoefening van de strafvordering afhankelijk is van een klacht van de benadeelde partij, kan de rechtspleging geen voortgang vinden wanneer die partij haar klacht intrekt vóór elke daad van vervolging.

Inzake overspel kan de klacht worden ingetrokken in elke stand van het geding.

3. De rechtsvordering tot herstel van de schade, door een misdrijf veroorzaakt, behoort aan hen die de schade hebben geleden.

4. De burgerlijke rechtsvordering kan terzelfdertijd en voor dezelfde rechters vervolgd worden als de strafvordering. Zij kan ook afzonderlijk vervolgd worden; in dat geval is zij geschorst, zolang niet definitief is beslist over de strafvordering die vóór of gedurende de burgerlijke rechtsvordering is ingesteld.

5. Afstand van de burgerlijke rechtsvordering belet de uitoefening van de strafvordering niet.

HOOFDSTUK II

*Strafvordering wegens misdaden of wanbedrijven
buiten het grondgebied van het Rijk gepleegd*

6. Ieder Belg kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt :

1° [Aan een misdaad of een wanbedrijf tegen de veiligheid van de Staat;

2° Aan een misdaad of een wanbedrijf tegen de openbare trouw, in boek II, titel III, hoofdstukken I, II en III van het Strafwetboek omschreven, of aan een wanbedrijf in de artikelen 497 en 497bis omschreven, indien de misdaad of het wanbedrijf tot voorwerp heeft hetzij munten die in België wettelijk gangbaar zijn, of voorwerpen bestemd om die munten te vervaardigen, na te maken of te vervalsen, hetzij effecten, papier, zegels, stemfels of merken van de Staat of van Belgische openbare besturen of instellingen;

3° Aan een misdaad of een wanbedrijf tegen de openbare trouw, in dezelfde bepalingen omschreven, indien de misdaad of het wanbedrijf tot voorwerp heeft hetzij munten die in België niet wettelijk gangbaar zijn, of voorwerpen bestemd om die munten te vervaardigen, na te maken of te vervalsen, hetzij effecten, papier, zegels, stemfels of merken van een vreemd land.

In dit laatste geval kan de vervolging niet plaatshebben dan op een officieel bericht, door de vreemde overheid aan de Belgische overheid gegeven.]

Het 1° aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 4 augustus 1914, het 2° en het 3° bij art. 2, A, van de wet van 12 juli 1932.

7. [§ 1. Ieder Belg die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan een feit dat door de Belgische wet misdaad of wanbedrijf wordt genoemd, kan in België vervolgd worden indien op het feit straf gesteld is door de wet van het land waar het is gepleegd.

§ 2. Indien het misdrijf gepleegd is tegen een vreemdeling, kan de vervolging slechts plaatshebben op vordering van het openbaar ministerie en moet zij bovendien voorafgegaan worden door een klacht van de benadeelde vreemdeling of van zijn familie ofwel door een officieel bericht, aan de Belgische overheid gegeven door de overheid van het land waar het misdrijf is gepleegd.

Is het misdrijf in oorlogstijd gepleegd tegen een onderdaan van een land dat bondgenoot van België is in de zin van artikel 117, tweede lid, van het Strafwetboek, dan kan het officieel bericht eveneens gegeven worden door de overheid van het land waarvan die vreemdeling een onderdaan is of was.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 16 maart 1964.

8. [...]

Opgeheven bij art. 2 van de wet van 16 maart 1964.

9. Ieder Belg die zich op het grondgebied van een aangrenzende Staat schuldig maakt aan een bos-, veld-, visvangst- of jachtmisdrijf, kan, indien die Staat de wederkerigheid aanvaardt, in België vervolgd worden op klacht van de benadeelde partij of op een officieel bericht, aan de Belgische overheid gegeven door de overheid van het land waar het misdrijf is gepleegd.

10. Een vreemdeling kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt :

1° [Aan een misdad of een wanbedrijf tegen de veiligheid van de Staat;

2° Aan een van de misdaden of wanbedrijven bedoeld in artikel 6, 2°;

3° Aan een van de misdaden of wanbedrijven bedoeld in artikel 6, 3°;

In dit laatste geval kan de vervolging niet plaatshebben dan op een officieel bericht, door de vreemde overheid aan de Belgische overheid gegeven;

4° In oorlogstijd aan opzettelijk doden of opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, aan verkrachting, aanranding van de eerbaarheid of aan aanklacht bij de vijand, gepleegd tegen een Belgisch onderdaan, tegen een vreemdeling die bij het uitbreken van de vijandelijkheden in België verbleef, of tegen een onderdaan van een land dat bondgenoot van België is in de zin van artikel 117, tweede lid, van het Strafwetboek.]

Het 1° aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 19 juli 1934, het 2° en het 3° bij art. 2, B, van de wet van 12 juli 1932, het 4° bij art. 1 van de wet van 2 april 1948.

10bis. [Ieder aan de militaire wetten onderworpen persoon die enig misdrijf pleegt op het grondgebied van een vreemde Staat, kan in België worden vervolgd.

Hetzelfde geldt voor degenen die in welke hoedanigheid ook verbonden zijn aan een onderdeel van het leger dat zich op buitenlands grondgebied bevindt, of voor degenen die gemachtigd zijn om een troepenkorps dat van dit leger deel uitmaakt, te volgen.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 14 juli 1951.

11. De vreemdeling die mededader is van of medeplichtig aan een misdad, buiten het grondgebied van het Rijk door een Belg gepleegd, kan in België vervolgd worden, samen met de verdachte Belg of na diens veroordeling.

12. [Behoudens in de gevallen van artikel 6, nrs. 1 en 2, artikel 10, nrs. 1 en 2, alsmede van artikel 10bis, heeft de vervolging van de misdrijven waarvan sprake in dit hoofdstuk, alleen plaats wanneer de verdachte in België wordt gevonden.

Is het misdrijf echter in oorlogstijd gepleegd, dan kan, indien de verdachte een Belg is, de vervolging in alle gevallen plaatshebben, zelfs wanneer hij niet wordt gevonden in België; indien de verdachte een vreemdeling is, kan, buiten de in het eerste lid bedoelde gevallen, de vervolging plaatshebben wanneer hij wordt gevonden in een vijandelijk land of wanneer zijn uitlevering kan worden verkregen.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 14 juli 1951, het tweede lid bij art. 2 van de wet van 30 april 1947.

13. [Behalve wat de in oorlogstijd gepleegde misdaden en wanbedrijven betreft, zijn de bovenstaande bepalingen niet toepasselijk wanneer de verdachte, wegens hetzelfde misdrijf gevonnis in een vreemd land, vrijgesproken is, of na te zijn veroordeeld, zijn straf heeft ondergaan, verjaring van zijn straf is ingetreden of hem genade is verleend.

Elke hechtenis in den vreemde ondergaan wegens het misdrijf dat in België aanleiding geeft tot veroordeling, wordt steeds toegerekend op de duur van de vrijheidstraffen.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de besluitwet van 5 augustus 1943.

14. In alle gevallen in dit hoofdstuk voorzien, wordt de verdachte vervolgd en gevonnis volgens de bepalingen van de Belgische wetten.

HOOFDSTUK III

Prejudiciële geschillen

15. Behoudens de bij de wet bepaalde uitzonderingen, beslist de strafrechter over de geschillen van burgerlijk recht die incidenteel voor hem worden opgeworpen naar aanleiding van de misdrijven die bij hem aanhangig zijn.

16. Wanneer het misdrijf verband houdt met de uitvoering van een overeenkomst waarvan het bestaan ontkend of waarvan de uitlegging betwist wordt, gedraagt de strafrechter zich naar de regels van het burgerlijk recht bij zijn beslissing over het bestaan van die overeenkomst of over de uitvoering ervan.

Indien de toelaatbaarheid van getuigenbewijs afhangt van een geschrift dat ontkend wordt door hem tegen wie het is aangevoerd, wordt een onderzoek naar de echtheid ervan vóór de bevoegde burgerlijke rechter bevolen.

17. Indien de beklaagde zich beroept op een recht van eigendom of een ander onroerend zakelijk recht, beslist de rechter bij wie de strafvordering aanhangig is, over het tussengeschild met inachtneming van de volgende regels :

De prejudiciële exceptie wordt slechts aangenomen voor zover zij gegrond is op een deugdelijk schijnende titel of op welbepaalde feiten van bezit;

De overgelegde titels of de gestelde feiten moeten elk karakter van misdrijf ontnemen aan het feit waarop de vervolging berust.

18. De rechtbank is bevoegd om naar gelang van de omstandigheden aan de beklaagde de verplichting om de zaak voor de burgerlijke rechter te brengen, niet op te leggen.

Bij gebreke van die vrijstelling, bepaalt het vonnis een termijn van ten hoogste twee maanden, waarbinnen de partij die het prejudiciële geschil heeft opgeworpen, de zaak bij de bevoegde rechter moet aanhangig maken en moet bewijzen dat zij het nodige heeft gedaan; anders wordt de behandeling voortgezet.

19. De burgerlijke rechter wijst, in geval van betwisting, de partij aan, die ten opzichte van de te leveren bewijzen als eiser moet worden beschouwd.

HOOFDSTUK IV

Oorzaken van verval van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering

20. De strafvordering vervalt door de dood van de verdachte. De burgerlijke rechtsvordering kan uitgeoefend worden tegen de verdachte en tegen zijn rechtsopvolgers.

21. [De strafvordering verjaart door verloop van tien jaren, drie jaren of zes maanden, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd, naar gelang dit misdrijf een misdad, een wanbedrijf of een overtreding is.

De termijn is evenwel een jaar ingeval een wanbedrijf wordt omgezet in een overtreding.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

22. [De verjaring van de strafvordering wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in het vorige artikel gestelde termijn.

Met die daden begint een nieuwe termijn van gelijke duur te lopen, zelfs ten aanzien van personen die daarbij niet betrokken waren.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

23. [De dag waarop het misdrijf is gepleegd, alsook de dag waarop de daad van stuiting heeft plaatsgehad, zijn in de termijn begrepen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

24. [In geval van verwijzing tot beslissing van een prejudiciële geschil is de verjaring van de strafvordering geschorst.

Hetzelfde geldt voor het geval bepaald bij artikel 447, derde lid, van het Strafwetboek.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

25. [De voorgaande bepalingen zijn toepasselijk op de verjaring van de strafvordering betreffende de misdrijven door bijzondere wetten omschreven, voor zover die wetten niet anders bepalen.

Wanneer echter het misdrijf verjaart door verloop van een termijn van minder dan zes maanden, wordt de verjaring gestuit door de daden van onderzoek of van vervolging, verricht niet alleen gedurende de eerste termijn, maar ook gedurende elke nieuwe termijn voortvloeiende uit een stuiting, maar zonder dat de termijn van verjaring aldus kan worden verlengd tot meer dan één jaar, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

26. [De burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf, verjaart door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd; zij kan echter niet verjaren vóór de strafvordering.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

27. [Wanneer de burgerlijke rechtsvordering te bekwaamertijd is ingesteld, loopt de verjaring niet meer tegen de eiser, totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding beëindigd heeft.]

Heeft de beslissing enig voorbehoud erkend, dan is de eis die strekt om over het voorwerp van dat voorbehoud vonnis te doen wijzen, ontvankelijk gedurende dertig jaren na de uitspraak.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

28. [De voorgaande artikelen zijn van toepassing in alle door bijzondere wetten geregelde zaken.]

Die artikelen kunnen evenwel geen beletsel opleveren voor de toepassing van de bijzondere bepalingen die de verjaring regelen van de eisen tot invordering van fiscale rechten of van fiscale geldboeten.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 30 mei 1961.

29. [De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de strafvordering en op de burgerlijke rechtsvordering, ingesteld wegens een feit dat door de wet misdrijf wordt genoemd en gepleegd is door een persoon die zich in staat van krankzinnigheid bevindt, of in een staat van ernstige geestesstoornis of zwakzinnigheid die hem voor de controle van zijn daden ongeschikt maakt.]

Ingevoegd bij art. 3 van de wet van 16 april 1935.

EERSTE BOEK

De gerechtelijke politie en de officieren die ze uitoefenen

EERSTE HOOFDSTUK

Gerechtelijke politie

8. De gerechtelijke politie spoort de misdaden, de wanbedrijven en de overtredingen op, verzamelt de bewijzen ervan en levert de daders over aan de rechtbanken belast met hun bestraffing.

9. De gerechtelijke politie wordt onder het gezag van de hoven van beroep en volgens de hierna gemaakte onderscheidingen uitgeoefend :

Door de veldwachters en de boswachters,
Door de politiecommissarissen,
Door de burgemeesters en de schepenen,
Door de procureurs des Konings en hun substituten,
Door de vrederechters,
Door de officieren van de rijkswacht,
[...]

En door de onderzoeksrechters.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

10. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK II

Burgemeesters, schepenen en politiecommissarissen

11. De politiecommissarissen en, in gemeenten waar er geen zijn, de burgemeesters en, bij gebreke van dezen, de schepenen, sporen de politieovertredingen op, zelfs die welke behoren tot het bijzonder toezicht van de boswachters en veldwachters, ten opzichte van wie zij gelijke bevoegdheid en zelfs voorrang hebben.

Zij ontvangen de verslagen, aangiften en klachten betreffende de politieovertredingen.

Zij vermelden in processen-verbaal die zij te dien einde opmaken, de aard en de omstandigheden van de overtredingen, de tijd wanneer en de plaats waar deze begaan zijn, de bewijzen of aanwijzingen tegen hen die verdacht worden eraan schuldig te zijn.

12. In gemeenten die in verscheidene wijken verdeeld zijn, oefenen de politiecommissarissen deze ambtsverrichtingen uit over de gehele uitgestrektheid van de gemeente waar zij aangesteld zijn, zonder te kunnen inbrengen dat de overtredingen begaan zijn buiten de bepaalde wijk waarvoor zij zijn aangewezen.

Die wijken beperken noch bepalen hun onderscheiden bevoegdheden, maar wijzen alleen de grenzen aan waarbinnen ieder van hen meer in het bijzonder verplicht is zijn ambt voortdurend en geregeld uit te oefenen.

13. Is een van de politiecommissarissen van een zelfde gemeente wettig verhinderd, dan is die van de naburige wijk verplicht hem te vervangen, en hij mag de dienst die men van hem vordert, niet vertragen, onder voorgeven dat zijn wijk niet het dichtst gelegen is bij die van de verhinderde commissaris, of dat de verhindering niet wettig of niet bewezen is.

14. In gemeenten waar niet meer dan één politiecommissaris is, wordt deze, indien hij wettig verhinderd is en zolang de verhindering duurt, vervangen door de burgemeester of bij gebreke van deze, door een schepen.

15. De burgemeesters of schepenen doen aan de ambtenaar die het openbaar ministerie bij de politierechtbank uitoefent, alle stukken en inlichtingen toekomen, uiterlijk binnen drie dagen, daarin begrepen de dag waarop het feit dat zij in behandeling hebben gehad, te hunner kennis is gekomen.

HOOFDSTUK III

Veldwachters en boswachters

16. De veldwachters en de boswachters zijn, als officier van gerechtelijke politie, ieder van hen op het grondgebied waarvoor hij beëdigd is, belast met het opsporen van de wanbedrijven en overtredingen tegen land- en boseigendommen.

Zij maken processen-verbaal op tot vaststelling van de aard, de omstandigheden, de tijd, de plaats van de wanbedrijven en van de overtredingen, alsook van de bewijzen en de aanwijzingen die zij daaromtrent hebben kunnen inwinnen.

Zij volgen de weggenomen voorwerpen naar de plaats waarheen deze zijn overgebracht, en stellen ze in bewaring; zij mogen echter de huizen, werkhuizen, gebouwen, belendende binnenplaatsen en besloten erven niet betreden, dan in tegenwoordigheid van de vrederechter of van zijn plaatsvervanger, of van de politiecommissaris, of van de burgemeester van de plaats of van een schepen; het proces-verbaal dat daarvan moet worden opgemaakt, wordt getekend door degene in wiens tegenwoordigheid het is opgemaakt.

Zij vatten en geleiden voor de vrederechter of voor de burgemeester ieder persoon die zij op heterdaad betrappen of die door het openbaar geroep wordt aangewezen, wanneer op het feit gevangenisstraf of een zwaardere straf gesteld is.

Zij doen zich daartoe de sterke hand bieden door de burgemeester of een schepen van de plaats, die dit niet mag weigeren.

17. De veldwachters en boswachters staan, als officier van gerechtelijke politie, onder toezicht van de procureur des Konings, onverminderd hun ondergeschiktheid aan hun meerderen in het bestuur.

18. De boswachters van het beheer, van de gemeenten en van de openbare instellingen doen hun processen-verbaal toekomen aan de bewaarder, de opziener of de onderopziener bij het bosbeheer binnen de termijn bij artikel 15 bepaald.

[...]

Het tweede lid opgeheven bij het enige artikel van de wet van 15 december 1928.

19. De bewaarder, de opziener of de onderopziener doet de verdachten of de burgerrechtelijk aansprakelijke personen dagvaarden voor de correctionele rechtbank.

20. De veldwachters van gemeenten en de veldwachters en boswachters van bijzondere personen doen, wanneer het overtredingen betreft, hun processen-verbaal binnen de bij artikel 15 bepaalde termijn toekomen aan de politiecommissaris van de

gemeente, hoofdplaats van het vrederecht, of aan de burgemeester, in gemeenten waar geen politiecommissaris is; wanneer het een misdrijf betreft dat strafbaar is met een correctionele straf, doen zij de processen-verbaal toekomen aan de procureur des Konings.

21. Wanneer het proces-verbaal een overtreding betreft, handelt de politiecommissaris van de gemeente, hoofdplaats van het vrederecht, en in gemeenten waar geen politiecommissaris is, de burgemeester of, bij gebreke van deze, een schepen, overeenkomstig de bepalingen van boek II, titel I, hoofdstuk I, van dit wetboek.

HOOFDSTUK IV

De procureurs des Konings en hun substituten

EERSTE AFDELING

Bevoegdheid van de procureurs des Konings betreffende de gerechtelijke politie

22. De procureurs des Konings zijn belast met de opsporing en de vervolging van alle misdrijven waarvan de kennisneming aan de correctionele rechtbanken [...] of aan de hoven van assisen behoort.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

23. Voor het uitoefenen van de ambtsverrichtingen, bij het vorige artikel bepaald, zijn gelijkelijk bevoegd de procureur des Konings van de plaats van de misdaad of het wanbedrijf, die van de verblijfplaats van de verdachte en die van de plaats waar de verdachte kan worden gevonden.

24. Betreft het misdaden of wanbedrijven buiten het Belgisch grondgebied gepleegd [in de gevallen bedoeld in de wet], dan worden deze ambtsverrichtingen uitgeoefend door de procureur des Konings van de plaats waar de verdachte verblijft, of door die van de plaats waar hij kan worden gevonden, of door die van zijn laatste bekende verblijfplaats.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

25. De procureurs des Konings en alle andere officieren van gerechtelijke politie hebben in de uitoefening van hun ambtsverrichtingen het recht om het optreden van de openbare macht rechtstreeks te vorderen.

26. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

27. De procureurs des Konings zijn verplicht, zodra de misdrijven hun ter kennis komen, de procureur-generaal bij het hof van beroep daarvan bericht te geven en zijn bevelen omtrent alle daden van gerechtelijke politie uit te voeren.

28. Zij dragen zorg voor de verzending, de kennisgeving en de uitvoering van de bevelen die de onderzoeksrechter geeft volgens de regels, hierna gesteld in het hoofdstuk *Onderzoeksrechters*.

AFDELING II

Wijze waarop de procureurs des Konings handelen in de uitoefening van hun ambt

29. Iedere gestelde overheid, ieder openbaar officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of van een wanbedrijf, is verplicht daarvan dadelijk bericht te geven aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen wier rechtsgebied die misdaad of dat wanbedrijf is gepleegd of de verdachte zou kunnen worden gevonden, en aan die magistraat alle desbetreffende inlichtingen, processen-verbaal en akten te doen toekomen.

30. Ieder die getuige is geweest van een aanslag, hetzij tegen de openbare veiligheid, hetzij op iemands leven of eigendom, is eveneens verplicht daarvan bericht te geven aan de procureur des Konings, hetzij van de plaats van de misdaad of van het wanbedrijf, hetzij van de plaats waar de verdachte kan worden gevonden.

31. De aangiften worden opgesteld door de aangevers of door hun bijzonder daartoe gemachtigden, of door de procureur des Konings, indien hij daartoe aangezocht wordt; zij worden altijd op elk blad getekend door de procureur des Konings en door de aangevers of door hun gemachtigden.

Indien de aangevers of hun gemachtigden niet kunnen of niet willen tekenen, wordt daarvan melding gemaakt.

De volmacht blijft altijd aan de aangifte gehecht; de aangever kan zich, op eigen kosten evenwel, een afschrift van zijn aangifte doen afgeven.

32. In alle gevallen van ontdekking op heterdaad, wanneer het feit kan worden gestraft met een criminele straf, begeeft de procureur des Konings zich onverwijld ter plaatse om er de processen-verbaal op te maken tot vaststelling van het voorwerp van het misdrijf, van de staat waarin het zich bevindt, van de gesteldheid der plaats, en om de verklaringen af te nemen van de personen die aanwezig zijn geweest of die inlichtingen kunnen geven.

De procureur des Konings geeft aan de onderzoeksrechter bericht van zijn bezoek ter plaatse, zonder evenwel gehouden te zijn om hem te wachten om te handelen zoals in dit hoofdstuk is bepaald.

33. De procureur des Konings kan ook, in het geval van het vorige artikel, voor zijn proces-verbaal de verwanten, burens of dienstboden oproepen van wie vermoed wordt dat zij over het feit ophelderingen kunnen geven; hij neemt hun verklaringen op, die zij zullen ondertekenen; de verklaringen, opgenomen ingevolge dit artikel en het vorige artikel, worden door de partijen ondertekend of, ingeval zij weigeren, wordt daarvan melding gemaakt.

34. Hij kan verbieden dat om het even wie het huis verlaat of zich van de plaats verwijdt zolang zijn proces-verbaal niet gesloten is.

Iedere overtreder van dat verbod wordt, indien hij kan worden gevat, naar het huis van arrest gebracht; de op de overtreding gestelde straf wordt door de onderzoeksrechter uitgesproken op de conclusie van de procureur des Konings, nadat de overtreder is gedagvaard en gehoord, of, indien hij niet verschijnt, bij verstek, zonder verdere vormen, zonder termijn en zonder verzet of hoger beroep.

De straf mag tien dagen gevangenisstraf en honderd frank geldboete niet te boven gaan.

35. De procureur des Konings neemt de wapens in beslag en alles wat schijnt gediend te hebben of bestemd te zijn geweest om de misdaad of het wanbedrijf te plegen, alsook alles wat eruit schijnt voortgekomen te zijn, en ten slotte alles wat dienen kan om de waarheid aan de dag te brengen; hij vraagt de verdachte zich te verklaren omtrent de in beslag genomen voorwerpen, die hem vertoond zullen worden; van een en ander maakt hij een proces-verbaal op, dat ondertekend wordt door de verdachte, of, ingeval deze weigert, wordt daarvan melding gemaakt.

36. Indien het een misdaad of wanbedrijf betreft waarvan het bewijs waarschijnlijk kan worden verkregen uit de papieren of andere stukken en zaken in het bezit van de verdachte, begeeft zich de procureur des Konings terstond naar de woning van de verdachte om er de voorwerpen op te sporen, die hij geschikt acht om de waarheid aan de dag te brengen.

37. Indien er in de woning van de verdachte papieren of zaken gevonden worden, die tot overtuiging of tot ontlasting kunnen dienen, maakt de procureur des Konings daarvan proces-verbaal op en hij neemt die zaken of papieren in beslag.

38. De in beslag genomen voorwerpen worden gesloten en verzegeld, indien het mogelijk is; of, indien daarop niet kan worden geschreven, worden zij in een vat of in een zak gedaan, waaraan de procureur des Konings een strook papier hecht, die hij met zijn zegel verzegelt.

39. De in de vorige artikelen voorgeschreven verrichtingen geschieden in aanwezigheid van de verdachte, indien hij aangehouden is; indien hij er niet bij aanwezig wil of kan zijn, in aanwezigheid van een gemachtigde, die hij kan aanstellen. De voorwerpen worden hem vertoond ten einde die te herkennen en te paraferen, indien de zaak het meebrengt; in geval van weigering wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal.

40. In geval van ontdekking op heterdaad, wanneer het feit kan worden gestraft met een criminele straf, doet de procureur des Konings de aanwezige verdachten tegen wie sterke aanwijzingen van schuld bestaan, vatten.

Indien de verdachte niet aanwezig is, geeft de procureur des Konings een bevel om hem te doen verschijnen; dat bevel heet *bevel tot medebrenging*.

De aangifte alleen levert geen voldoende vermoeden op om dat bevel uit te vaardigen tegen iemand die een woonplaats heeft.

De procureur des Konings ondervraagt dadelijk de vóór hem gebrachte verdachte.

41. Het misdrijf ontdekt terwijl het gepleegd wordt of terstond nadat het gepleegd is, is een op heterdaad ontdekt misdrijf.

Als ontdekking op heterdaad wordt ook beschouwd het geval dat de verdachte door het openbaar geroep wordt vervolgd en het geval dat de verdachte in het bezit wordt gevonden van zaken, wapens, werktuigen of papieren, die doen vermoeden dat hij dader of medeplichtige is, mits dit kort na het misdrijf geschiedt.

42. De processen-verbaal van de procureur des Konings tot uitvoering van de voorgaande artikelen worden opgemaakt en geschreven in tegenwoordigheid van en medeondertekend door de politiecommissaris van de gemeente waar de misdaad of het wanbedrijf gepleegd is, of de burgemeester, of een schepen, of twee in dezelfde gemeente woonachtige burgers.

De procureur des Konings kan echter de processen-verbaal opmaken buiten de tegenwoordigheid van getuigen, wanneer het niet mogelijk is die dadelijk te vinden.

Elk blad van het proces-verbaal wordt getekend door de procureur des Konings en door de personen die bij het opmaken ervan tegenwoordig waren; weigeren deze laatsten te tekenen of is hun dit onmogelijk, dan wordt daarvan melding gemaakt.

43. De procureur des Konings doet zich zo nodig vergezellen van een of twee personen die wegens hun kunde of beroep bekwaam geacht worden om de aard en de omstandigheden van de misdaad of het wanbedrijf te beoordelen.

44. Geldt het een gewelddadige dood of een dood waarvan de oorzaak onbekend is en verdacht, dan doet de procureur des Konings zich bijstaan door een of twee geneesheren, die verslag zullen uitbrengen over de oorzaken van de dood en de staat van het lijk.

[De personen, in de gevallen van dit artikel en van het vorige artikel opgeroepen, leggen de eed af in de volgende bewoordingen: « Ik zweer dat ik mijn taak naar eer en geweten, nauwgezet en eerlijk zal vervullen; zo helpe mij God. »]

Zij leggen deze eed mondeling af indien zij daarom worden verzocht en anders bij een gedagtekend en ondertekend geschrift dat zij aan de verzoekende overheid richten alvorens zij met de uitvoering van hun taak beginnen.]

Het tweede lid aldus vervangen en het derde lid toegevoegd bij het enige artikel van de wet van 3 juli 1957.

44bis. [§ 1. Wordt de dader van de misdaad of van het wanbedrijf op heterdaad betrapt, dan kan de procureur des Konings een geneesheer gelasten de medische vaststellingen te doen omtrent de staat van dronkenschap van de vermoedelijke dader en van het slachtoffer van het misdrijf. Hij kan de geneesheer opvorderen om een bloedmonster te nemen.

Deze bepaling is echter niet van toepassing in geval van overtreding van de wetten en verordeningen betreffende het wegverkeer.

§ 2. De aldus opgevorderde geneesheer dient zich te gedragen naar het voorschrift van artikel 44, tweede lid.

§ 3. Indien het optreden van de opgevorderde geneesheer er geen vertragting door ondervindt, kan de persoon van wie het bloedmonster wordt genomen, op eigen kosten een geneesheer naar keuze daarbij tegenwoordig doen zijn.

§ 4. Het onderzoek van het bloedmonster geschiedt in een van de laboratoria door de Koning daartoe erkend.

De persoon van wie het bloed is afgenomen, kan op eigen kosten een tweede onderzoek laten verrichten in het laboratorium waar het eerste heeft plaatsgehad, of in een ander door de Koning erkend laboratorium. In het eerste geval kan hij op het tweede onderzoek toezicht laten houden door een technisch raadsman te zijner keuze.

De Koning treft voorzieningen tot nadere regeling van de bloedproef. Hij stelt onder meer regels betreffende de wijze waarop het bloedmonster wordt genomen, bewaard en onderzocht, alsook betreffende de erkenning van de laboratoria.]

Ingevoegd bij art. 1 van de wet van 15 april 1958.

45. De procureur des Konings doet de processen-verbaal, akten, stukken en werktuigen, ingevolge de voorgaande artikelen opgemaakt of in beslag genomen, onverwijld toekomen aan de onderzoeksrechter, opdat zal worden gehandeld zoals bepaald is in het hoofdstuk *Onderzoeksrechters*; intussen blijft de verdachte in handen van het gerecht onder bevel tot medebrenging.

46. De bevoegdheden, hierboven aan de procureur des Konings toegekend voor de gevallen van ontdekking op heterdaad, bestaan ook in alle gevallen waarin een misdaad of een wanbedrijf, zelfs al is het niet op heterdaad ontdekt, gepleegd is binnen een huis, en het hoofd van dit huis de procureur des Konings verzoekt het misdrijf vast te stellen.

47. Wanneer de procureur des Konings, buiten de gevallen van de artikelen 42 en 46, door een aangifte of op enige andere wijze verneemt dat er een misdaad of een wanbedrijf in zijn arrondissement is gepleegd of dat iemand [die van een misdaad of een wanbedrijf verdacht wordt], zich in zijn arrondissement bevindt, vordert hij dat de onderzoeksrechter een onderzoek zal bevelen en zelfs dat hij zich zo nodig ter plaatse zal begeven, ten einde aldaar alle nodige processen-verbaal op te maken, zoals bepaald is in het hoofdstuk *Onderzoeksrechters*.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK V

Politieofficiëren die hulpofficier zijn van de procureur des Konings

48. De vrederechters, de officieren van de rijkswacht [...] ontvangen de aangiften van de misdaden of wanbedrijven, gepleegd in de plaatsen waar zij hun gewone ambtsverrichtingen uitoefenen.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

49. In de gevallen van ontdekking op heterdaad of in de gevallen van aanzoek van het hoofd van een huis, maken zij de processen-verbaal op, nemen de verklaringen van de getuigen op, doen de bezichtigingen en de andere handelingen die in de bedoelde gevallen tot de bevoegdheid van de procureur des Konings behoren, een en ander in de vorm en volgens de regels gesteld in het hoofdstuk *Procureurs des Konings*.

50. De burgemeesters, de schepenen en de politiecommissarissen ontvangen eveneens de aangiften en verrichten de in het vorige artikel vermelde handelingen, met inachtneming van dezelfde regels.

51. Ingeval de procureur des Konings en de in de voorgaande artikelen vermelde politieofficiëren tegelijk in een zaak optreden, verricht de procureur des Konings de handelingen die tot de bevoegdheid van de gerechtelijke politie behoren; indien daarmee reeds een aanvang is gemaakt, kan hij de rechtspleging voortzetten of de officier die ze heeft aangevangen, machtigen om ermee voort te gaan.

52. Bij het uitoefenen van zijn ambt in de gevallen van de artikelen 32 en 46, kan de procureur des Konings, indien hij het nuttig en nodig acht, een hulpofficier van politie belasten met een deel van de handelingen die tot zijn bevoegdheid behoren.

53. De hulpofficiëren van politie zenden de aangiften, processen-verbaal en andere akten, door hen opgemaakt in de gevallen waarin zij bevoegd zijn, onverwijld aan de procureur des Konings, die gehouden is zonder uitstel kennis te nemen van de processtukken en ze met de vorderingen welke hij geraden acht, aan de onderzoeksrechter te doen toekomen.

54. In geval van aangifte van andere misdaden of wanbedrijven dan die waarvan de vaststelling tot hun onmiddellijke bevoegdheid behoort, doen de officieren van gerechtelijke politie de aan hen gedane aangiften ook onverwijld toekomen aan de procureur des Konings, die ze samen met zijn vordering aan de onderzoeksrechter bezorgt.

HOOFDSTUK VI

Onderzoeksrechters

EERSTE AFDELING

De onderzoeksrechter

55-58 [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

AFDELING II

Ambtsverrichtingen van de onderzoeksrechter

EERSTE ONDERAFDELING

GEVALLEN VAN ONTDEKKING OP HETERDAAD

59. In alle gevallen waarin het misdrijf wordt beschouwd als op heterdaad ontdekt, kan de onderzoeksrechter, rechtstreeks en uit zichzelf, alle handelingen verrichten die tot de bevoegdheid van de procureur des Konings behoren, met inachtneming van de regels gesteld in het hoofdstuk *De procureurs des Konings en hun substituten*. De onderzoeksrechter kan de tegenwoordigheid van de procureur des Konings vorderen, evenwel zonder enige vertraging van de verrichtingen in het genoemde hoofdstuk voorgeschreven.

60. Wanneer het op heterdaad ontdekte misdrijf reeds is vastgesteld en de procureur des Konings de akten en stukken aan de onderzoeksrechter doet toekomen, is deze gehouden onverwijld kennis te nemen van de processtukken.

Hij kan alle handelingen of die welke hem niet volledig lijken, opnieuw verrichten.

ONDERAFDELING II

HET ONDERZOEK

§ I

Algemene bepalingen

61. Buiten de gevallen van ontdekking op heterdaad, verricht de onderzoeksrechter geen daad van onderzoek en van vervolging dan na de processtukken aan de procureur des Konings te hebben meegedeeld. Hij deelt hem die eveneens mee wanneer de rechtspleging voltooid is; de procureur des Konings doet de vorderingen die hij geraden acht, zonder dat hij de stukken langer dan drie dagen mag houden.

De onderzoeksrechter vaardigt evenwel, indien daartoe grond bestaat, het bevel tot medebrenging en zelfs het bevel tot bewaring uit, zonder dat die bevelen moeten zijn voorafgegaan door de conclusie van de procureur des Konings.

62. Wanneer de onderzoeksrechter zich ter plaatse begeeft, wordt hij altijd vergezeld door de procureur des Konings en door de griffier van de rechtbank.

§ II

Klachten

63. Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf te zijn benadeeld, kan daarover klacht doen en zich burgerlijke partij stellen bij de onderzoeksrechter hetzij van de plaats van de misdaad of het wanbedrijf, hetzij van de verblijfplaats van de verdachte, hetzij van de plaats waar deze kan worden gevonden.

64. De klachten die aan de procureur des Konings zijn gericht, worden door hem samen met zijn vordering aan de onderzoeksrechter doorgegeven; die welke bij de hulpofficieren van politie zijn ingediend, worden door hen gezonden aan de procureur des Konings, die ze eveneens samen met zijn vordering aan de onderzoeksrechter doet toekomen.

In correctionele zaken kan de benadeelde partij zich rechtstreeks tot de correctionele rechtbank wenden in de vorm die hierna geregeld wordt.

65. De bepalingen van artikel 31 betreffende de aangiften gelden eveneens voor de klachten.

66. De klagers worden alleen dan als burgerlijke partij beschouwd, indien zij het uitdrukkelijk verklaren, hetzij bij de klacht, hetzij bij een latere akte, of indien zij bij een van die akten een conclusie tot schadevergoeding nemen; zij mogen binnen vierentwintig uren daarvan afstand doen; in geval van afstand zijn zij niet gehouden tot betaling van de kosten gemaakt nadat de afstand is betekend, onverminderd schadevergoeding jegens de verdachten, indien daartoe grond bestaat.

67. De klagers kunnen zich burgerlijke partij stellen in elke stand van het geding, tot de sluiting van de debatten, maar na het vonnis kan hun afstand in geen geval geldig zijn, al wordt hij gedaan binnen vierentwintig uren na hun verklaring dat zij zich burgerlijke partij stellen.

68. Elke burgerlijke partij die niet woont in het rechterlijk arrondissement waar het onderzoek gedaan wordt, is gehouden aldaar woonplaats te kiezen bij een ter griffie van de rechtbank verleden akte.

Heeft de burgerlijke partij geen woonplaats gekozen, dan kan zij het verzuim van de betekening niet inroepen tegen de akten die haar luidens de wet moesten worden betekend.

69. Ingeval de onderzoeksrechter niet is de onderzoeksrechter van de plaats van de misdaad of het wanbedrijf, noch die van de verblijfplaats van de verdachte, noch die van de plaats waar deze kan worden gevonden, verwijst hij de klacht naar de onderzoeksrechter die bevoegd is om ervan kennis te nemen.

70. De onderzoeksrechter die bevoegd is om van de klacht kennis te nemen, gelast de mededeling ervan aan de procureur des Konings, die zal vorderen zoals het behoort.

§ III

Verhoor van de getuigen

71. De onderzoeksrechter doet voor zich de personen dagvaarden, die door de aangifte, door de klacht, door de procureur des Konings of op andere wijze worden aangewezen als kennis dragende, hetzij van de misdaad of het wanbedrijf, hetzij van de omstandigheden ervan.

72. De getuigen worden gedagvaard door een [gerechtsdeurwaarder] of door een agent van de openbare macht, op verzoek van de procureur des Konings.

Aldus gewijzigd bij art. 48, § 4, van de wet van 5 juli 1963.

73. Zij worden, ieder afzonderlijk en buiten de aanwezigheid van de verdachte, gehoord door de onderzoeksrechter, bijgestaan door zijn griffier.

74. Vooraleer te worden gehoord, vertonen zij de dagvaarding waarbij zij zijn opgeroepen om te getuigen; daarvan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

75. De getuigen leggen de eed af dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen; de onderzoeksrechter vraagt ze hun naam, voornamen, leeftijd, staat, beroep, woonplaats, of zij dienstbode, bloedverwant of aanverwant van de partijen zijn en in welke graad; van de vraag en van de antwoorden der getuigen wordt melding gemaakt.

76. De getuigenissen worden getekend door de rechter, door de griffier en door de getuige, nadat deze daarvan voorlezing heeft gekregen en hij verklaard heeft daarbij te volharden; indien de getuige niet wil of niet kan tekenen, wordt daarvan melding gemaakt.

Elke bladzijde van de processen-verbaal van onderzoek wordt getekend door de rechter en door de griffier.

77. De vormen bij de drie vorige artikelen voorgeschreven worden in acht genomen op straffe van vijftig frank geldboete tegen de griffier, en zelfs van het aanwenden tegen de onderzoeksrechter van verhaal op de rechter, indien daartoe grond bestaat.

78. Er mag niet tussen de regels geschreven worden; doorhalingen en verwijzingen worden door de onderzoeksrechter, door de griffier en door de getuige goedgekeurd en getekend, op straffe van wat in het vorige artikel bepaald is. Het tussen de regels geschrevene, de niet goedgekeurde doorhalingen en verwijzingen worden als niet bestaande beschouwd.

79. Kinderen van het mannelijke of vrouwelijke geslacht beneden de leeftijd van vijftien jaar mogen gehoord worden, bij wijze van eenvoudige verklaring en zonder eedaflegging.

80. Hij die gedagvaard wordt om als getuige te worden gehoord, is gehouden te verschijnen en aan de dagvaarding te voldoen; anders kan hij daartoe genoodzaakt worden door de onderzoeksrechter, die te dien einde op de conclusie van de procureur des Konings, zonder verdere vormen, zonder termijn en zonder hoger beroep, een geldboete van ten hoogste honderd frank uitspreekt, en kan bevelen dat de gedaagde lichamelijk zal worden gedwongen om zijn getuigenis te komen afleggen.

81. De getuige die aldus tot geldboete is veroordeeld wegens een eerste niet-verschijning en die na een tweede dagvaarding aan de onderzoeksrechter wettige redenen van verschoning voorlegt, kan op de conclusie van de procureur des Konings van de geldboete worden ontheven.

82. Wanneer een getuige vergoeding vraagt, wordt het bedrag ervan door de onderzoeksrechter begroot.

83. Blijkt uit het getuigschrift van een geneesheer dat getuigen zich in de onmogelijkheid bevinden om op de aan hen gedane dagvaardingen te verschijnen, dan begeeft de onderzoeksrechter zich in hun woning, als zij in het kanton van het vredegericht wonen waar de onderzoeksrechter zijn standplaats heeft.

Indien de getuigen buiten het kanton wonen, kan de onderzoeksrechter de vrederechter van hun woonplaats opdracht geven om hun getuigenis af te nemen, en hij zendt aan de vrederechter nota's en inlichtingen om de feiten te doen kennen waarover zij moeten worden gehoord.

84. Indien de getuigen buiten het arrondissement van de onderzoeksrechter wonen, verzoekt deze de onderzoeksrechter van het arrondissement waarin de getuigen wonen, zich bij hen te begeven ten einde hun getuigenis af te nemen.

Ingeval de getuigen niet wonen in het kanton van de aldus aangezochte onderzoeksrechter, kan deze de vrederechter van hun woonplaats opdracht geven om hun getuigenis af te nemen, zoals bepaald in het vorige artikel.

85. De rechter die ingevolge de artikelen 83 en 84 hiervoren de getuigen heeft verhoord, zendt hun verklaringen gesloten en verzegeld aan de onderzoeksrechter van de rechtbank waarbij de zaak aanhangig is.

86. Indien de getuige bij wie de rechter zich in de gevallen van de drie vorige artikelen heeft begeven, niet in de onmogelijkheid verkeerde om op de hem gedane dagvaarding te verschijnen, vaardigt de rechter een bevel tot bewaring uit tegen de getuige en tegen de geneesheer die het hierboven vermelde getuigschrift heeft afgegeven.

De voor zulk een geval bepaalde straf wordt in de bij artikel 80 voorgescreven vorm uitgesproken door de onderzoeksrechter van dezelfde plaats en op vordering van de procureur des Konings.

§ IV

Schriftelijke bewijzen en overtuigingsstukken

87. De onderzoeksrechter zal desgevorderd en kan zelfs ambtshalve zich naar de woning van de verdachte begeven om er de papieren, de zaken en in het algemeen alle voorwerpen op te sporen, die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen.

88. De onderzoeksrechter kan zich eveneens begeven naar de andere plaatsen waar hij vermoedt dat men de in het vorige artikel bedoelde voorwerpen verborgen heeft.

89. De bepalingen van de artikelen 35, 36, 37, 38 en 39, aangaande de inbeslagname van de voorwerpen die de procureur des Konings in de gevallen van ontdekking op heterdaad mag opsporen, gelden ook voor de onderzoeksrechter.

90. Indien de op te sporen papieren of zaken zich buiten het arrondissement van de onderzoeksrechter bevinden, verzoekt hij de onderzoeksrechter van de plaats waar zij kunnen worden gevonden, de bij de vorige artikelen voorgescreven verrichtingen te doen.

HOOFDSTUK VII

Bevelen tot verschijning, tot bewaring, tot medebrenging en tot aanhouding

91. Wanneer de verdachte een woonplaats heeft en het feit alleen strafbaar is met een correctionele straf, kan de onderzoeksrechter, indien hij het geraden acht, zich beperken tot het uitvaardigen van een bevel tot verschijning tegen de verdachte, onverminderd zijn bevoegdheid om het na ondervraging van de verdachte om te zetten in zodanig ander bevel als behoort.

Indien de verdachte niet verschijnt, vaardigt de onderzoeksrechter tegen hem een bevel tot medebrenging uit.

Hij vaardigt eveneens een bevel tot medebrenging uit tegen ieder, van welke rang ook, die verdacht is van een misdrijf waarvoor een criminele straf gesteld is.

92. Ook tegen de getuigen die op de hun gedane dagvaarding weigeren te verschijnen, kan hij bevelen tot medebrenging uitvaardigen overeenkomstig artikel 80 en onverminderd de geldboete bij dat artikel bepaald.

93. In geval van bevel tot verschijning ondervraagt hij dadelijk; in geval van bevel tot medebrenging, uiterlijk binnen vierentwintig uren.

94. Wanneer op het feit een criminele straf ofwel een correctionele gevangenisstraf gesteld is, kan hij, na de verdachten te hebben ondervraagd, en de procureur des Konings gehoord, een bevel tot aanhouding verlenen in de vorm die hierna wordt bepaald.

95. De bevelen tot verschijning, tot medebrenging en tot bewaring worden getekend door hem die ze heeft verleend en worden van zijn zegel voorzien.

De verdachte wordt erin met name genoemd of zo duidelijk mogelijk aangewezen.

96. Bij het bevel tot aanhouding worden dezelfde vormen in acht genomen; bovendien bevat dit bevel de opgave van het feit waarvoor het wordt verleend, met vermelding van de wet die bepaalt dat het feit een misdaad of wanbedrijf is.

97. De bevelen tot verschijning, tot medebrenging, tot bewaring of tot aanhouding worden betekend door een [gerechtsdeurwaarder] of door een agent van de openbare macht, die het bevel aan de verdachte vertoont en hem daarvan afschrift geeft.

Zelfs indien de verdachte zich reeds in hechtenis bevindt, wordt het bevel tot aanhouding hem vertoond en wordt hem daarvan afschrift gegeven.

Aldus gewijzigd bij art. 48, § 4, van de wet van 5 juli 1963.

98. De bevelen tot medebrenging, tot verschijning, tot bewaring en tot aanhouding zijn uitvoerbaar over het gehele grondgebied van het Rijk.

Indien de verdachte gevonden wordt buiten het arrondissement van de officier die het bevel tot bewaring of tot aanhouding verleend heeft, wordt hij gebracht voor de vrederechter of zijn plaatsvervanger en, bij gebreke van beiden, voor de burgemeester of een schepen of de politiecommissaris van de plaats, die het bevel tekent voor gezien, zonder dat hij de uitvoering ervan kan beletten.

99. Indien de verdachte weigert aan het bevel tot medebrenging te gehoorzamen of indien hij poogt te ontluchten na te hebben verklaard dat hij bereid is te gehoorzamen, moet tegen hem dwang gebruikt worden.

De houder van het bevel tot medebrenging doet desnoods een beroep op de openbare macht van de dichtstbij gelegen plaats, die verplicht is gevolg te geven aan de vordering in het bevel tot medebrenging vervat.

100. Wanneer de verdachte, na meer dan twee dagen sedert de dagtekening van het bevel tot medebrenging, gevonden wordt buiten het arrondissement van de officier die dit bevel heeft verleend, en op een afstand van meer dan vijf myriameter van de standplaats van die officier, zal die verdachte niet noodzakelijk gedwongen moeten worden om aan het bevel te voldoen; maar de procureur des Konings van het arrondissement waar hij gevonden is

en voor wie hij wordt gebracht, zal een bevel tot bewaring verlenen, krachtens hetwelk hij in het huis van arrest zal worden vastgehouden.

Het bevel tot medebrenging moet ten volle worden uitgevoerd, indien de verdachte in het bezit gevonden wordt van zaken, papieren of werktuigen die doen vermoeden dat hij dader is van of medeplichtig aan de misdaad of het wanbedrijf waarvoor hij wordt opgespoord, om het even na hoeveel tijd en op welke afstand hij is gevonden.

101. Binnen vierentwintig uren na de uitvoering van het bevel tot bewaring geeft de procureur des Konings die het verleend heeft, daarvan kennis aan de officier die het bevel tot medebrenging heeft verleend, en doet hem de processen-verbaal toekomen, zo die er zijn.

102. De officier die het bevel tot medebrenging heeft verleend en aan wie de stukken aldus worden bezorgd, deelt binnen een zelfde termijn alles mee aan de onderzoeksrechter bij wie hij zijn ambt uitoefent; deze rechter gedraagt zich naar de bepalingen van artikel 90.

103. De onderzoeksrechter bij wie de zaak rechtstreeks of door verwijzing overeenkomstig artikel 90 aanhangig is gemaakt, doet aan de onderzoeksrechter van de plaats waar de verdachte is gevonden, de stukken, nota's en inlichtingen betreffende het misdrijf onder zegel toekomen, ten einde die verdachte te doen verhoren.

Evenzo worden alle stukken vervolgens, met die van het verhoor, teruggezonden aan de rechter bij wie de zaak aanhangig is.

104. Indien de rechter bij wie de zaak aanhangig is, in de loop van het onderzoek een bevel tot aanhouding verleent, kan hij bij dat bevel gelasten dat de verdachte zal worden overgebracht naar het huis van arrest van de plaats waar het onderzoek gedaan wordt.

Wordt in het bevel tot aanhouding niet bepaald dat de verdachte aldus zal worden overgebracht, dan blijft hij in het huis van arrest van het arrondissement waar hij gevonden is, totdat de raadkamer beschikt heeft overeenkomstig de hierna volgende artikelen 127, 128, 129, 130, 131, 132 en 133.

105. Indien de verdachte tegen wie een bevel tot medebrenging is uitgevaardigd, niet kan worden gevonden, wordt het bevel verzoond aan de burgemeester of aan een schepen of aan de politiecommissaris van de gemeente waar de verdachte verblijft.

De burgemeester, de schepen of de politiecommissaris plaatst zijn visum op het origineel van de akte van betekening.

106. Wanneer de verdachte op heterdaad betrapt wordt of vervolgd wordt hetzij door het openbaar geroep, hetzij in de gevallen gelijkgesteld met een op heterdaad ontdekt misdrijf, is ieder draager van de openbare macht, en zelfs ieder ander persoon, gehouden hem te vatten en hem voor de procureur des Konings te geleiden, zonder dat een bevel tot medebrenging vereist is, indien op het misdrijf een criminele straf gesteld is.

107. Op vertoon van het bevel tot bewaring wordt de verdachte opgenomen en in verzekerde bewaring gehouden in het huis van arrest bij de correctionele rechtbank; de bewaarder geeft aan de [gerechtsdeurwaarder] of aan de agent van de openbare macht, belast met de uitvoering van het bevel, een bewijs van het opnemen van de verdachte.

Aldus gewijzigd bij art. 48, § 4, van de wet van 5 juli 1963.

108. De officier belast met de uitvoering van een bevel tot bewaring of tot aanhouding doet zich vergezellen van een voldoende macht, opdat de verdachte zich niet aan de wet zal kunnen onttrekken.

Deze macht wordt genomen in de plaats die het best te bereiken is van uit die waar het bevel tot aanhouding of tot bewaring moet uitgevoerd worden; zij is verplicht gevolg te geven aan de vordering, rechtstreeks gericht tot de bevelhebber en vervat in het bevel.

109. Indien de verdachte niet kan worden gevat, wordt het bevel tot aanhouding betekend aan zijn laatste woning; er wordt een proces-verbaal van huiszoeking opgemaakt.

Dat proces-verbaal wordt opgemaakt in tegenwoordigheid van de twee naaste burens van de verdachte, die de houder van het bevel tot aanhouding kan vinden; zij tekenen het, of, indien zij niet kunnen of niet willen tekenen, wordt daarvan melding gemaakt, evenals van het daartoe gedane verzoek.

De houder van het bevel tot aanhouding laat daarna zijn proces-verbaal voor gezien tekenen door de vrederechter of zijn plaatsvervanger, of, bij gebreke van dezen, door de burgemeester, een schepen of de politiecommissaris van de plaats en hij laat hem daarvan een afschrift.

Het bevel tot aanhouding en het proces-verbaal worden vervolgens ter griffie van de rechtbank neergelegd.

110. De verdachte, gevat krachtens een bevel tot aanhouding of tot bewaring, wordt zonder verwijl gebracht naar het bij het bevel aangewezen huis van arrest.

111. De officier belast met de uitvoering van het bevel tot aanhouding of tot bewaring, geeft de verdachte over aan de bewaarder van het huis van arrest, die hem daarvan ontlasting geeft, een en ander in de bij artikel 107 voorgeschreven vorm.

Vervolgens brengt hij de stukken betreffende de aanhouding naar de griffie van de correctionele rechtbank en hij krijgt daarvan een ontvangbewijs.

Hij vertoont het bewijs van ontlasting en het ontvangbewijs binnen vierentwintig uren aan de onderzoeksrechter; deze voorziet beide stukken van zijn visum, dat hij dagtekent en ondertekent.

112. Het verzuim van de vormen die voorgeschreven zijn voor de bevelen tot verschijning, tot bewaring, tot medebrenging en tot aanhouding, wordt altijd gestraft met geldboete van ten minste vijftig frank ten laste van de griffier en, indien de zaak het meebrengt, met vermaning van de onderzoeksrechter en van de procureur des Konings, zelfs, indien daartoe grond bestaat, met het instellen tegen hen van verhaal op de rechter.

HOOFDSTUK VIII

Voorlopige invrijheidstelling en borgstelling

(De artikelen 113 tot 126 zijn vervangen door de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis. Zie die wet en in het bijzonder art. 22 waarbij bepaald wordt dat de wetten betreffende de bestraffing van bedrog inzake douane ongewijzigd blijven.)

113. De voorlopige invrijheidstelling kan nooit aan de verdachte verleend worden, wanneer op het ten laste gelegde feit een criminele straf gesteld is.

114. [Indien op het feit een correctionele straf gesteld is], kan de raadkamer, op verzoek van de verdachte en op de conclusie van de procureur des Konings, de voorlopige invrijheidstelling van de verdachte bevelen, mits een gegoede borg gesteld wordt tot zekerheid van zijn verschijning bij alle proceshandelingen en ter tenuitvoerlegging van het vonnis, zodra zulks van hem gevorderd wordt.

De voorlopige invrijheidstelling tegen borgstelling kan in elke stand van de zaak gevraagd en verleend worden.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

115. Landlopers en vroeger zwaar veroordeelden kunnen in geen geval voorlopig in vrijheid gesteld worden.

116. Van het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling wordt kennis gegeven aan de burgerlijke partij, hetzij in haar woonplaats, hetzij in haar gekozen woonplaats.

117. De gegoedheid van de voorgestelde borg kan worden betwist door de procureur des Konings en door de burgerlijke partij, behoorlijk opgeroepen zijnde.

Zij moet worden aangetoond door middel van vrije onroerende goederen, ten belope van de zekerheidstelling plus de helft ervan, tenzij de borg verkiest het bedrag van de zekerheidstelling in geld te storten in de [Deposito- en Consignatiekas].

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

118. De verdachte mag voor zichzelf als borg optreden, mits hij het bedrag van de zekerheidstelling in bewaring geeft of aantoonst dat hij eigenaar is van vrije onroerende goederen ten belope van de zekerheidstelling plus de helft ervan, en mits hij in beide gevallen de hierna bepaalde verbintenis tot betaling aangaat.

119. De zekerheidstelling mag niet minder dan vijfhonderd frank bedragen.

Indien de correctionele straf tegelijk bestaat in gevangenisstraf en in een geldboete waarvan het dubbele vijfhonderd frank te boven gaat, mag geen hogere som als zekerheidstelling worden gevorderd dan het dubbel van die geldboete.

Indien uit het misdrijf een burgerlijke, in geld waardeerbare schade is ontstaan, is de zekerheidstelling driemaal het bedrag van de schade, zoals deze door de onderzoeksrechter uitsluitend te dien einde wordt bepaald; in dat geval echter mag de zekerheidstelling niet lager zijn dan vijfhonderd frank.

120. De aangenomen borg verklaart, hetzij ter griffie van de rechtbank, hetzij voor notaris, zich te verbinden het bedrag van de zekerheidstelling in handen van de ontvanger der registratie te betalen, ingeval de verdachte in gebreke blijft te verschijnen.

[...] een uitgifte van de verklaring in uitvoerbare vorm wordt aan de burgerlijke partij afgegeven, voordat de verdachte voorlopig in vrijheid gesteld wordt.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

121. De in bewaring gegeven gelden en de onroerende goederen, die tot zekerheidstelling dienen, blijven bij voorrecht verbonden : 1° voor de betaling van de burgerlijke schadevergoeding en van de kosten door de burgerlijke partij voorgeschoten; 2° voor de betaling van de geldboeten; een en ander evenwel onverminderd het voorrecht van de staatskas wegens de kosten door de openbare partij gemaakt.

De procureur des Konings en de burgerlijke partij kunnen een hypothecaire inschrijving nemen zonder het eindvonnis af te wachten. De inschrijving, op verzoek van een van hen genomen, komt aan beiden ten goede.

122. De onderzoeksrechter geeft in voorkomend geval, op de conclusie van de procureur des Konings of op de eis van de burgerlijke partij, een bevelschrift tot betaling van de gewaarborgde som.

Deze betaling wordt op verzoek van de procureur des Konings en door de zorg van de directeur der registratie vervolgd. De ingevorderde sommen worden in de registratiekas gestort, onverminderd de vervolgingen en rechten van de burgerlijke partij.

123. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

124. De verdachte wordt eerst dan tegen borgstelling voorlopig in vrijheid gesteld, wanneer hij in de gemeente waar de correctionele rechtbank haar zetel heeft, woonplaats heeft gekozen bij een akte, ter griffie van deze rechtbank verleden.

125. Onverminderd de vervolgingen tegen de borg, indien daartoe grond bestaat, wordt de verdachte gevat en in het huis van arrest opgesloten ter uitvoering van een bevel van de onderzoeksrechter.

126. De verdachte die zijn borg laat dwingen tot betaling, is nadien in geen geval meer ontvankelijk om opnieuw zijn voorlopige invrijheidstelling tegen borgstelling aan te vragen.

HOOFDSTUK IX

Verslag van de onderzoeksrechter na voltooiing van de rechtspleging

127. De onderzoeksrechter is gehouden ten minste eens in de week verslag te doen over de zaken waarvan het onderzoek hem is toevertrouwd.

Het verslag wordt uitgebracht aan de raadkamer, samengesteld uit ten minste drie rechters, de onderzoeksrechter daaronder begrepen, na voorafgaande mededeling aan de procureur des Konings, die zal vorderen zoals het behoort.

Zie, wat de samenstelling betreft, het enige artikel, § XV, eerste lid, van de tijdelijke wet van 25 oktober 1919, gewijzigd bij de wet van 22 juli 1927.

128. Indien de rechters van oordeel zijn dat het feit noch een misdad, noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, of dat tegen de verdachte generlei bezwaar bestaat, verklaren zij dat er geen reden is tot vervolging; indien de verdachte is aangehouden, wordt hij in vrijheid gesteld.

129. Indien zij van oordeel zijn dat het feit slechts een overtreding is, wordt de verdachte naar de politierechtbank verwezen, en indien hij is aangehouden, wordt hij in vrijheid gesteld.

De bepalingen van dit artikel en van het vorige artikel kunnen geen afbreuk doen aan de rechten van de burgerlijke partij of van de openbare partij, zoals hierna wordt bepaald.

130. Indien het misdrijf blijkt strafbaar te zijn met correctionele straffen, wordt de verdachte naar de correctionele rechtbank verwezen.

[Indien in dat geval het misdrijf gevangenisstraf kan meebrengen, kan de verdachte, die zich in hechtenis bevindt, niettemin in vrijheid worden gesteld door de beschikking van de raadkamer waarbij de verwijzing naar de correctionele rechtbank is uitgesproken.]

Het tweede lid aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 6 maart 1963.

131. Indien het misdrijf geen gevangenisstraf ten gevolge kan hebben, wordt de verdachte in vrijheid gesteld, onder verplichting om op een te bepalen dag voor de bevoegde rechtbank te verschijnen.

132. In alle gevallen van verwijzing, hetzij naar de politierechtbank, hetzij naar de correctionele rechtbank, is de procureur des Konings gehouden uiterlijk binnen vierentwintig uren alle stukken, na ze genummerd te hebben, te doen toekomen aan de griffie van de rechtbank die uitspraak moet doen.

133. Indien de rechters of een van hen, op verslag door de onderzoeksrechter gedaan aan de raadkamer, van oordeel zijn dat het feit strafbaar is met criminele straffen en dat de tenlastelegging tegen de verdachte voldoende gegrond is, worden de stukken van het onderzoek, het proces-verbaal waarbij het bestaan van het misdrijf wordt vastgesteld, en een staat van de overtuigingsstukken door de procureur des Konings onverwijld toegestuurd aan de procureur-generaal bij het hof van beroep, opdat zal worden gehandeld zoals bepaald is in het hoofdstuk *Inbeschuldigingstelling*.

De overtuigingsstukken blijven berusten bij de rechtbank waar het onderzoek heeft plaatsgehad, behoudens hetgeen in de artikelen 248 en 291 wordt bepaald.

Zie het enige artikel, § XV, van de tijdelijke wet van 25 oktober 1919.

134. De raadkamer [kan] in dat geval tegen de verdachte een beschikking tot gevangenneming [geven], die met de overige stukken aan de procureur-generaal wordt toegestuurd.

Die beschikking bevat de naam van de verdachte, zijn persoonsbeschrijving, zijn woonplaats, indien zij bekend zijn, de uiteenzetting van het feit en de aard van het misdrijf.

Aldus gewijzigd ingevolge de wet van 20 april 1874.

135. Wanneer de invrijheidstelling van de verdachten bevolen wordt overeenkomstig de artikelen 128, 129 en 131 hiervoren, kan de procureur des Konings of de burgerlijke partij zich tegen hun vrijlating verzetten. Het verzet moet gedaan worden binnen een termijn van vierentwintig uren; ten opzichte van de procureur des Konings loopt die termijn te rekenen van de dag der beschikking tot invrijheidstelling, en ten opzichte van de burgerlijke partij te rekenen van de dag waarop die beschikking haar is betekend aan de woonplaats door haar gekozen in de plaats waar de rechtbank haar zetel heeft. De verzending van de stukken geschiedt zoals in artikel 132 bepaald is.

De verdachte blijft in de gevangenis tot na verloop van de voormelde termijn.

[De procureur des Konings kan zich ook verzetten, met inacht-neming van de termijnen en de vormen bepaald in het eerste lid, tegen de vrijlating van de verdachten waarvan de invrijheidstelling bevolen is overeenkomstig artikel 130, tweede lid.]

Het derde lid toegevoegd bij art. 2 van de wet van 6 maart 1963.

136. De burgerlijke partij die op haar verzet in het ongelijk wordt gesteld, wordt tot schadevergoeding jegens de verdachte veroordeeld.

BOEK II

Het gerecht

EERSTE TITEL

Politierechtbanken en correctionele rechtbanken

EERSTE HOOFDSTUK

Politierechtbanken

§ I.

[Bevoegdheid van de politierechtbanken]

(Het opschrift aldus vervangen bij art. 1 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935)

137. [De vrederechters nemen als politierechter kennis van de overtredingen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

138. [Onverminderd het recht van de procureur des Konings om een opsporingsonderzoek in te stellen of een gerechtelijk onderzoek te vorderen inzake wanbedrijven, nemen zij bovendien kennis :

1° Van de misdrijven in het Veldwetboek omschreven;

2° Van de misdrijven in het Boswetboek omschreven;

3° Van de misdrijven omschreven in de besluitwet betreffende de beteugeling van dronkenschap, met uitzondering van die van artikel 8 en van artikel 11, eerste en tweede lid;

4° Van de misdrijven omschreven in de wetten op de rivier-visserij;

5° [...]

6° Van de misdrijven omschreven in de wetten en verordeningen op de baren, de openbare en geregelde diensten van gemeenschappelijk vervoer te land en te water, de wegen te land en te water en het wegverkeer, met uitzondering van het vluchtmisdrijf naar aanleiding van een ongeval dat voor een ander slagen, verwondingen of de dood ten gevolge heeft gehad;

6°bis. Van de wanbedrijven omschreven in de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek en bestaande in slagen of verwondingen die het gevolg zijn van een verkeersongeval, wanneer deze wanbedrijven samenhangen of een onsplitsbaar geheel vormen met een misdrijf dat strafbaar is krachtens dezelfde bepalingen en dat naar hen is verwezen overeenkomstig artikel 4 of 6 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, of met een misdrijf dat strafbaar is krachtens de wetten of verordeningen op het wegverkeer en dat bij hen reeds aanhangig is gemaakt door het openbaar ministerie of het onderzoeksgerecht;

7° Van de misdrijven omschreven in de provincieverordeningen, met uitzondering van de verordeningen door de provinciegouverneurs en de arrondissementscommissarissen vastgesteld krachtens de artikelen 128 en 139 van de provinciewet;

8° Van de misdrijven omschreven in de gemeenteverordeningen;

9° [...]

10° Van de misdrijven omschreven in het koninklijk besluit van 6 december 1897 betreffende de politie over het militair domein;

11° Van het misdrijf omschreven in artikel 4 van de wet van 30 juli 1922 waarbij een verlofbrief voor de vogelvangst met netten ingevoerd wordt;

12° Van de misdrijven omschreven in de wet van 24 juli 1923 ter bescherming van militaire duiven en ter beteugeling van het aanwenden van duiven voor verspieding, met uitzondering van de misdrijven van artikel 11;

13° Van de misdrijven omschreven in de artikelen 77 tot 79 van de besluitwet van 25 februari 1947 tot coördinatie en wijziging van de wetten betreffende de pensioenregeling voor de mijnwerkers en de ermee gelijkgestelden.

14° Van de misdrijven omschreven in de artikelen 155 en 158 van de wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 19 december 1939.

15° Van de wanbedrijven waarvan de kennisneming hun door een bijzondere bepaling is opgedragen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van het K.B. nr. 252 van 8 maart 1936; het 3° daarna aldus vervangen bij art. 19 van de besluitwet van 14 november 1939, het 5° opgeheven bij art. 114, § 2, 3°, van de wet van 3 juni 1957, het 6° aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 15 april 1958, het 6°bis ingevoegd bij het enige artikel van de wet van 21 februari 1959, het 9° opgeheven bij art. 1 van deze wet, het 13° en het 14° aldus vervangen bij art. 1 van deze wet.

139. [Gelijkelijk bevoegd zijn de politierechtbank van de plaats van het misdrijf, die van de verblijfplaats van de verdachte en die van de plaats waar de verdachte is gevonden.]

Aldus vervangen bij art. 1 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

140. [Wanneer de politierechtbank krachtens artikel 138 [...], kennis neemt van wanbedrijven, past zij op de beklaagden de straffen toe welke de wet op die wanbedrijven stelt, of kan zij die straffen verminderen onder vaststelling van de aanwezigheid van een verschoningsgrond of van verzachtende omstandigheden, voor zover die wettelijk aanvaardbaar zijn.]

Aldus vervangen bij art. 1 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935; het eerste lid daarna gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

141. In gemeenten waar niet meer dan één vrederechter is, neemt alleen hij kennis van de zaken die tot de bevoegdheid van zijn rechtbank behoren. De griffiers [...] van het vrederecht nemen de dienst waar voor de politiezaken.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

142-144. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

145. Dagvaardingen wegens overtreding geschieden op verzoek van het openbaar ministerie of van de burgerlijke partij.

Zij worden betekend door een gerechtsdeurwaarder, aan de beklaagde [en, in voorkomend geval, aan de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon] wordt afschrift gelaten.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 48, § 4, van de wet van 5 juli 1963 en bij art. 1 van deze wet.

146. [Een termijn van ten minste tien dagen, die in voorkomend geval verlengd wordt wegens de afstand, moet tussen de dagvaarding en de verschijning gelaten worden, op straffe van nietigheid van de veroordeling die bij verstek tegen de gedaagde mocht worden uitgesproken.

Deze nietigheid kan echter niet worden ingeroepen dan op de eerste terechtzitting en vóór alle exceptie of verweer.

In dringende gevallen kunnen de termijnen worden verkort en de partijen gedagvaard om nog op de dag zelf en op een bepaald uur te verschijnen, krachtens een door de vrederechter verleende cedel.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 27 februari 1956.

147. Partijen kunnen vrijwillig en op een eenvoudige oproeping verschijnen, zonder dat een dagvaarding nodig is.

148. Vóór de dag van de terechtzitting kan de vrederechter, op vordering van het openbaar ministerie of van de burgerlijke partij, de schade schatten of doen schatten, processen-verbaal opmaken of doen opmaken, alle spoedeisende handelingen verrichten of bevelen.

149. Indien de gedaagde niet verschijnt op de dag en het uur in de dagvaarding bepaald, wordt hij bij verstek gevonnist.

150. De bij verstek veroordeelde is niet meer ontvankelijk om zich tegen de tenuitvoerlegging van het vonnis te verzetten, indien hij niet verschijnt op de terechtzitting in het volgende artikel aangewezen, behoudens hetgeen hierna bepaald wordt inzake hoger beroep en beroep in cassatie.

[Vrijwillige betaling, door de veroordeelde, van de aan de Staat verschuldigde kosten brengt afstand mee van elk rechtsmiddel tegen het vonnis, dat in kracht van gewijsde gaat.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 2 van het K.B. nr. 258 van 24 maart 1936.

151. [Verzet tegen het verstekvonnis kan worden gedaan door een verklaring van antwoord, onderaan op de akte van betekening. Het kan ook worden gedaan door een akte betekend zoals bepaald is in artikel 187.]

Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mee tegen de eerste terechtzitting na het verstrijken van de termijnen en wordt als ongedaan beschouwd, indien de eiser in verzet niet verschijnt.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 9 maart 1908.

152. [De beklagde, de burgerrechtelijk aansprakelijke partij en de burgerlijke partij verschijnen persoonlijk of in de persoon van een advocaat, houder van de stukken.

De rechtbank kan de persoonlijke verschijning bevelen, zonder dat tegen haar beslissing enig rechtsmiddel kan worden ingesteld.

Het vonnis dat deze verschijning beveelt, wordt ten verzoeken van het openbaar ministerie aan de betrokken partij betekend, met dagvaarding om te verschijnen op de door de rechtbank vastgestelde datum. Verschijnt zij niet, dan wordt vonnis bij verstek gewezen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 16 februari 1961.

153. De behandeling van iedere zaak is openbaar, op straffe van nietigheid.

Zij geschiedt in de volgende orde :

De processen-verbaal, zo die er zijn, worden door de griffier voorgelezen;

De getuigen, indien het openbaar ministerie of de burgerlijke partij er heeft opgeroepen, worden gehoord zo daartoe grond bestaat; de burgerlijke partij neemt haar conclusie;

De gedaagde draagt zijn verdediging voor en doet zijn getuigen horen, indien hij er heeft meegebracht of doen dagvaarden en indien hij overeenkomstig het volgende artikel gerechtigd is om die voor te brengen;

Het openbaar ministerie vat de zaak samen en neemt zijn conclusie; de gedaagde partij kan haar opmerkingen voordragen.

[...]

Het laatste lid opgeheven bij art. 1 van deze wet.

154. De overtredingen worden bewezen hetzij door processen-verbaal of verslagen, hetzij door getuigen bij ontstentenis van verslagen en processen-verbaal of tot staving ervan.

Niemand wordt, op straffe van nietigheid, toegelaten om door getuigen bewijs te leveren boven of tegen de inhoud van de processen-verbaal of verslagen van de officieren van politie aan wie de wet bevoegdheid verleent om wanbedrijven of overtredingen vast te stellen zolang er geen betichting van valsheid is. De processen-verbaal en verslagen daarentegen, opgemaakt door agenten, aangestelden of officieren aan wie de wet niet het recht verleent om geloofd te worden zolang er geen betichting van valsheid is, kunnen bestreden worden met tegenbewijzen, hetzij door geschrift hetzij door getuigen, indien de rechtbank het geraden oordeelt ze toe te laten.

155. De getuigen doen ter terechtzitting, op straffe van nietigheid, de eed dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen; de griffier houdt daarvan aantekening, evenals van hun naam, voornamen, leeftijd, beroep en woonplaats, alsmede van hun voornaamste verklaringen.

156. De bloedverwanten van de beklagde in de opgaande of de nederdalende lijn, zijn broeders en zusters of aanverwanten in dezelfde graad, de vrouw of haar man, zelfs nadat echtscheiding is uitgesproken, worden niet opgeroepen of toegelaten om te getuigen, zonder dat evenwel het horen van de voormelde personen nietigheid kan teweegbrengen, wanneer het openbaar ministerie, de burgerlijke partij noch de beklagde zich ertegen hebben verzet dat zij gehoord werden.

157. De getuigen die aan de dagvaarding niet voldoen, kunnen ertoe gedwongen worden door de rechtbank, die, te dien einde en op vordering van het openbaar ministerie, hen op dezelfde terechtzitting wegens een eerste niet-verschijning veroordeelt tot geldboete en, in geval van een tweede niet-verschijning, tot lijfswang.

158. De getuige die aldus tot geldboete is veroordeeld wegens een eerste niet-verschijning, en die na een tweede dagvaarding wettige redenen van verschoning voor de rechtbank voorlegt, kan op de conclusie van het openbaar ministerie van de geldboete worden ontheven.

Indien de getuige niet opnieuw gedagvaard wordt, kan hij op de volgende terechtzitting in persoon of bij een bijzonder gemachtigde vrijwillig verschijnen om zijn redenen van verschoning voor te leggen en, zo daartoe grond bestaat, ontheffing van de geldboete te verkrijgen.

159. Indien het feit noch een wanbedrijf, noch een overtreding oplevert, vernietigt de rechtbank de dagvaarding en alles wat erop gevolgd is, en zij beslist bij hetzelfde vonnis over de vorderingen tot schadevergoeding.

160. Indien het feit een misdrijf oplevert, waarop een correctionele straf of een zwaardere straf gesteld is, verwijst de rechtbank de partijen naar de procureur des Konings.

161. Indien de beklagde schuldig bevonden wordt aan een overtreding, spreekt de rechtbank de straf uit en beslist bij hetzelfde vonnis over de vorderingen tot teruggave en tot schadevergoeding.

162. [Ieder veroordelend vonnis, uitgesproken tegen de beklagde en tegen de personen die voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijk zijn, verwijst hen in de kosten, zelfs jegens de openbare partij.

De burgerlijke partij die in het ongelijk wordt gesteld, kan worden veroordeeld in de kosten jegens de Staat en jegens de beklagde of in een gedeelte ervan. Zij wordt veroordeeld in alle kosten door de Staat en door de beklagde gemaakt, wanneer zij het initiatief tot de rechtstreekse dagvaarding heeft genomen of wanneer een onderzoek is geopend ten gevolge van haar optreden als burgerlijke partij. De kosten worden door het vonnis bepaald.]

Aldus vervangen bij art. 1, a, van de wet van 25 oktober 1950.

163. [Ieder veroordelend eindvonnis wordt met redenen omkleed, de toegepaste wetsbepaling wordt ter terechtzitting door de rechter aangewezen. Van deze aanwijzing wordt in het vonnis melding gemaakt, op straffe van geldboete van vijftientig frank ten laste van de griffier.]

[...]

Het eerste lid aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 2 januari 1924, het tweede lid opgeheven ingevolge art. 5 van de wet van 1 mei 1849.

164. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

165. Het openbaar ministerie en de burgerlijke partij vervolgen de tenuitvoerlegging van het vonnis, ieder wat hem betreft.

§ II.

[Bepalingen betreffende het verval van de strafvordering voor sommige misdrijven, tegen betaling van een geldsom]

(Het opschrift aldus vervangen bij art. 4 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935).

166. [Voor ieder tot zijn bevoegdheid behorend misdrijf, [buiten het geval dat het feit aan een ander een niet definitief vergoede schade heeft veroorzaakt], kan het openbaar ministerie bij de politierechtbank, indien het meent enkel geldboete ofwel enkel geldboete en verbeurdverklaring te moeten vorderen, de overtreder verzoeken binnen een termijn en volgens de modaliteiten die het bepaalt, een som die het vaststelt, te storten in handen van de ontvanger der registratie. Die termijn is ten minste acht dagen en ten hoogste drie maanden, indien het een overtreding betreft. Hij is ten minste acht dagen en ten hoogste zes maanden, indien het een wanbedrijf betreft; in dit geval kan de termijn tot twaalf maanden worden verlengd, wanneer bijzondere omstandigheden het nodig maken.

[De bij het vorige lid bedoelde som bedraagt niet meer dan het maximum van de wettelijke geldboete, verhoogd met de opdecimen, en niet minder dan honderd frank.] Wanneer het misdrijf kosten van analyse of van deskundig onderzoek heeft veroorzaakt, kan de bepaalde som worden verhoogd met het bedrag van die kosten of met een gedeelte ervan; het gedeelte van de som dat gestort is om die kosten te dekken, wordt toegewezen aan de instelling die de kosten heeft gedragen.

Ingeval de bepalingen van de vorige leden worden toegepast op een misdrijf dat aanleiding geeft tot verbeurdverklaring, moet de overtreder, op verzoek van het openbaar ministerie en binnen de termijn bepaald krachtens het eerste lid, verklaren afstand te doen van de aan verbeurdverklaring onderworpen voorwerpen en, indien die voorwerpen niet in beslag zijn genomen, ze afgeven op de plaats door het openbaar ministerie aangewezen.

De betaling en in voorkomend geval de afstand of de afgifte in het vorige lid voorgeschreven doen de strafvordering vervallen, mits zij binnen de bepaalde termijn plaatshebben.

De ontvanger der registratie geeft aan het openbaar ministerie kennis van de betaling.

De in dit artikel bedoelde verzoeken worden gedaan bij een ter post aangetekend schrijven of door middel van een schriftelijke waarschuwing, overhandigd door een agent van de openbare macht.]

Het eerste lid vervangen bij art. 1 van het K.B. nr. 7 van 21 juni 1939 en daarna aldus gewijzigd bij art. 1, § 1, van de wet van 7 juni 1949, het tweede lid vervangen bij art. 2 van het K.B. nr. 7 van 21 juni 1939 en daarna aldus gewijzigd bij art. 1, § 2, van de wet van 7 juni 1949, het derde, het vierde, het vijfde en het zesde lid aldus vervangen bij art. 4 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

167. [Het recht, bij artikel 166 aan de ambtenaar van het openbaar ministerie toegekend, kan niet meer worden uitgeoefend, wanneer de zaak reeds bij de rechtbank aanhangig is gemaakt door een dagvaarding of een oproeping of wanneer van de onderzoeksrechter het instellen van een onderzoek is gevorderd.]

Aldus vervangen bij art. 4 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

168. [In de uitoefening van het recht bij artikel 166 bepaald staan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de politierechtbanken onder de leiding van de procureur des Konings, onverminderd het toezicht van de procureur-generaal bij het hof van beroep.]

Aldus vervangen bij art. 4 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

169. [Het bij artikel 166 bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde misdrijven, aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij het militair gerecht, en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering en in artikel 10 van de wet van 20 april 1810, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 7 juni 1949.

170-171. [...]

Opgeheven bij art. 4 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

§ III.

Hoger beroep van politievonnissen

172. [Tegen de vonnissen gewezen door de politierechtbanken staat in alle gevallen hoger beroep open.

Het beroep wordt ingesteld, behandeld en uitgewezen in dezelfde vorm als het beroep tegen de correctionele vonnissen.

De termijn, bij artikel 174 van het Wetboek van Strafvordering gesteld, gaat in op de dag van de uitspraak van het vonnis, of van de betekening indien het vonnis bij vertek gewezen is.]

Aldus vervangen door art. 5 van de wet van 1 mei 1849, gewijzigd bij de wet van 31 mei 1955. Zie art. 1 van deze wet.

173. Het hoger beroep schorst de tenuitvoerlegging.

[De vonnissen over de strafvordering, buiten die van veroordeling, vrijspraak of ontslag van rechtsvervolg, alsook de vonnissen over de burgerlijke rechtsvordering kunnen echter bij een speciaal gemotiveerde beslissing uitvoerbaar verklaard worden bij voorraad niettegenstaande hoger beroep.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 3, § 1, van het K.B. nr. 258 van 24 maart 1936.

174. [Het hoger beroep van de vonnissen, door de politierechtbank gewezen, wordt voor de correctionele rechtbank gebracht.

Het wordt ingesteld binnen dezelfde termijnen, onder dezelfde voorwaarden en in dezelfde vorm als het hoger beroep van de vonnissen door de correctionele rechtbank gewezen.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 31 mei 1955.

175. Wanneer de procureur des Konings of een van de partijen het in hoger beroep vordert, kunnen de getuigen opnieuw worden gehoord en kunnen zelfs andere getuigen gehoord worden.

176. De bepalingen van de voorgaande artikelen betreffende de wettelijke vorm van het onderzoek, de aard van de bewijzen, de vorm, de authenticiteit en de ondertekening van het eindvonnis, de veroordeling in de kosten, alsook de straffen in die artikelen bepaald, gelden eveneens voor de vonnissen in hoger beroep gewezen door de correctionele rechtbanken.

177. Het openbaar ministerie en de partijen kunnen, indien daartoe grond bestaat, zich in cassatie voorzien tegen de vonnissen gewezen [...] door de correctionele rechtbank in hoger beroep van politievonnissen.

De voorziening wordt ingesteld in de vorm en binnen de termijnen die zullen worden voorgeschreven.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

178. In het begin van ieder kwartaal bezorgen de vrederechters [...] aan de procureur des Konings een uittreksel uit de politievonnissen in het vorige kwartaal gewezen en waarbij gevangenisstraf is uitgesproken. Dat uittreksel wordt door de griffier kosteloos afgegeven.

De procureur des Konings legt het neer op de griffie van de correctionele rechtbank.

Hij doet daarvan een beknopt verslag aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK II

Correctionele rechtbanken

179. [Onverminderd de bevoegdheid verleend aan andere rechtscolleges, nemen de rechtbanken van eerste aanleg, onder de naam van correctionele rechtbanken, kennis van alle misdrijven waarvan de straf hoger is dan gevangenisstraf van zeven dagen en geldboete van vijftientwintig frank.]

Aldus vervangen bij art. 1 van deze wet.

180. [Voor ieder tot zijn bevoegdheid behorend misdrijf dat strafbaar is hetzij met geldboete, hetzij met gevangenisstraf van ten hoogste één maand, hetzij met beide straffen, en buiten het geval dat het feit aan een ander een niet definitief vergoede schade heeft veroorzaakt, kan de procureur des Konings, indien hij meent enkel geldboete, ofwel enkel geldboete en verbeurdverklaring te moeten vorderen, de dader verzoeken binnen een termijn en volgens de modaliteiten die hij bepaalt, een som die hij vaststelt, te storten in handen van de ontvanger der registratie.

Wanneer de dader vóór het misdrijf nooit is veroordeeld tot een criminele straf of tot een niet voorwaardelijke correctionele gevangenisstraf, kan de procureur des Konings het bij het vorige lid bepaalde recht uitoefenen in alle gevallen waarin het maximum van de bij de wet bepaalde gevangenisstraf niet meer bedraagt dan drie maanden, en in het geval van de misdrijven omschreven bij de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek.

De termijn waarbinnen de bepaalde som moet worden betaald, is ten minste acht dagen en ten hoogste zes maanden; hij kan bij uitzondering verlengd worden tot de twaalfde maand.

Er zal worden gehandeld overeenkomstig artikel 166, tweede lid en volgende leden.]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 7 juni 1949, het tweede lid bij het enige artikel van de wet van 30 december 1957, het derde en het vierde lid bij art. 3 van de wet van 7 juni 1949.

180bis. [Het recht, bij artikel 180 aan de procureur des Konings toegekend, kan niet worden uitgeoefend wanneer de zaak reeds bij de rechtbank aanhangig is gemaakt door een dagvaarding, door een verschijning ingevolge een oproeping, of wanneer van de onderzoeksrechter het instellen van een onderzoek is gevorderd.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 7 juni 1949.

180ter. [Het bij artikel 180 bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde misdrijven, aan de ambtenaren van het openbaar ministerie bij het militaire gerecht en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering en in artikel 10 van de wet van 20 april 1810, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.]

Aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 7 juni 1949.

181. Indien een wanbedrijf in de gehoorzaal begaan wordt gedurende de terechtzitting, maakt de voorzitter proces-verbaal op van het feit, hoort de beklaagde en de getuigen, en de rechtbank legt zonder verwijl de bij de wet bepaalde straffen op.

Deze bepaling is van toepassing op de wanbedrijven in de gehoorzaal begaan gedurende de terechtzittingen van onze hoven, en zelfs gedurende de terechtzittingen van de burgerlijke rechtbank, onverminderd hoger beroep, als naar recht, van de vonnissen, in die gevallen gewezen door de burgerlijke of de correctionele rechtbanken.

182. De zaken die tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank behoren, worden bij haar aanhangig gemaakt, hetzij door de verwijzing naar die rechtbank overeenkomstig de artikelen 130 en 160 hiervoren, hetzij door een dagvaarding, rechtstreeks aan de verdachte en aan de voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijke personen gedaan door de burgerlijke partij, [...] en, in alle gevallen, door de procureur des Konings.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

183. De burgerlijke partij kiest bij de akte van dagvaarding woonplaats in de stad waar de rechtbank zitting houdt; de dagvaarding doet opgave van de feiten en geldt als klacht.

184. [Een termijn van ten minste tien dagen, die in voorkomend geval verlengd wordt wegens de afstand, moet tussen de dagvaarding en de verschijning gelaten worden, op straffe van nietigheid van de veroordeling die bij verstek tegen de gedaagde mocht worden uitgesproken.]

Deze nietigheid kan echter niet worden ingeroepen dan op de eerste terechtzitting en vóór alle exceptie of verweer.

Wanneer de verdachte of een der verdachten zich in voorlopige hechtenis bevindt, kunnen de termijnen worden verkort en de partijen gedagvaard om te verschijnen binnen een termijn die niet korter mag zijn dan drie dagen.

In andere dringende gevallen kan dezelfde verkorting toegestaan worden krachtens een door de voorzitter van de rechtbank verleende cedel.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 27 februari 1956.

185. [§ 1. De burgerlijke partij en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij verschijnen persoonlijk of in de persoon van een pleitbezorger of van een advocaat, houder van de stukken.

§ 2. De beklagde verschijnt persoonlijk. Hij kan zich echter door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken, laten vertegenwoordigen in zaken betreffende misdrijven waarop geen hoofdgevangenisstraf is gesteld, of in debatten die slechts betrekking hebben op een exceptie, op een tussengeschied dat de zaak zelf niet raakt, of op de burgerlijke belangen.

De rechtbank kan altijd toestaan dat de beklagde zich laat vertegenwoordigen wanneer hij aantoonde dat het hem onmogelijk is persoonlijk te verschijnen.

§ 3. In elke stand van het geding kan de rechtbank de persoonlijke verschijning bevelen, zonder dat tegen haar beslissing enig rechtsmiddel kan worden ingesteld.

Het vonnis dat deze verschijning beveelt, wordt ten verzoeken van het openbaar ministerie aan de betrokken partij betekend, met dagvaarding om te verschijnen op de door de rechtbank vastgestelde datum. Verschijnt zij niet, dan wordt vonnis bij verstek gewezen.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 16 februari 1961.

186. Indien de beklagde niet verschijnt, wordt hij bij verstek gevonnisd.

187. [Hij die bij verstek is veroordeeld, kan tegen het vonnis in verzet komen binnen een termijn van tien dagen [...] na de dag waarop het is betekend.]

Is de betekening van het vonnis niet aan de beklagde in persoon gedaan, dan kan deze, wat de veroordelingen tot straf betreft, in verzet komen binnen een termijn van tien dagen [...] na de dag waarop hij van de betekening kennis heeft gekregen en, indien het niet blijkt dat hij daarvan kennis heeft gekregen, totdat de termijnen van verjaring van de straf verstrekken zijn. Wat de burgerrechtelijke veroordelingen betreft, kan hij in verzet komen tot de tenuitvoerlegging van het vonnis.

De burgerlijke partij en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij kunnen alleen in verzet komen overeenkomstig de bepaling van het eerste lid.

Het verzet wordt betekend aan het openbaar ministerie en aan de andere partijen in de zaak.

Indien het verzet niet is betekend binnen een termijn van tien dagen na de betekening van het vonnis, [...] kunnen de veroordelingen ten uitvoer gelegd worden; ingeval hoger beroep is ingesteld door de vervolgende partijen of door een van hen, kan de behandeling in hoger beroep voortgang vinden.

Ten gevolge van het verzet wordt de veroordeling voor niet bestaande gehouden; de door het verzet veroorzaakte kosten en uitgaven, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van betekening van het vonnis, blijven evenwel ten laste van de eiser in verzet, indien het verstek aan hem te wijten is.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 9 maart 1908; het eerste, het tweede en het vijfde lid, daarna aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

188. [Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mee tegen de eerstkomende terechtzitting na het verstrijken van een termijn van tien dagen, of van drie dagen indien de eiser in verzet zich in hechtenis bevindt.]

Het wordt als ongedaan beschouwd indien de eiser in verzet niet verschijnt, en het vonnis, op het verzet gewezen, kan door de partij die verzet heeft gedaan, alleen worden bestreden door hoger beroep, zoals verder wordt bepaald.

De rechtbank kan, indien daartoe grond bestaat, een voorschot verlenen, en die beslissing is uitvoerbaar niettegenstaande hoger beroep.]

Aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 27 februari 1956.

189. Het bewijs van de wanbedrijven wordt geleverd op de wijze als bij de artikelen 154, 155 en 156 hiervoor bepaald is ten aanzien van de overtredingen. De bepalingen van de artikelen 157, 158, 159, 160 en 161 gelden ook voor de correctionele rechtbanken.

190. De behandeling geschiedt in het openbaar, op straffe van nietigheid.

De procureur des Konings, de burgerlijke partij of haar raadsman, [...] zetten de zaak uiteen; de processen-verbaal of verslagen, indien er opgemaakt zijn, worden door de griffier voorgelezen; de getuigen voor en tegen worden gehoord, indien daartoe grond bestaat, en de wrakingen worden voorgedragen en er wordt over beslist; de stukken die tot overtuiging of tot ontlasting kunnen dienen, worden aan de getuigen en aan de partijen vertoond; de beklagde wordt ondervraagd; de beklagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke personen dragen hun verdediging voor; de procureur des Konings vat de zaak samen en neemt zijn conclusie; de beklagde en de voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijke personen kunnen antwoorden.

Het vonnis wordt onmiddellijk of ten laatste op [de terechtzitting] volgende op die waarop de debatten gesloten zijn verklaard], uitgesproken.

Het tweede en het derde lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

191. Indien het feit noch een wanbedrijf noch een overtreding oplevert, vernietigt de rechtbank het onderzoek, de dagvaarding en alles wat erop gevolgd is, ontslaat de beklagde van rechtsvervolging en beslist over de vorderingen tot schadevergoeding.

192. [Indien het feit slechts een overtreding oplevert of een wanbedrijf waarvan de kennisgeving bij artikel 138 [...] aan de politierechter is opgedragen, past de rechtbank de straf toe en beslist in voorkomend geval over de schadevergoeding.]

[...]

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935, daarna aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet. Het tweede lid opgeheven bij art. 2 van het K.B. nr. 59 van 10 januari 1935.

193. Indien het feit strafbaar is met een criminele straf, kan de rechtbank terstond het bevel tot bewaring of het bevel tot aanhouding verlenen; zij verwijst de beklagde naar de bevoegde onderzoeksrechter.

194. [Over de kosten wordt beslist overeenkomstig de regels gesteld in artikel 162.]

Aldus vervangen bij art. 1, b, van de wet van 25 oktober 1950.

195. In het beschikkende gedeelte van ieder veroordelend vonnis worden de feiten vermeld waaraan de gedaagden schuldig of waarvoor zij aansprakelijk geoordeeld worden, alsook de straf en de burgerlijke veroordelingen.

[De toegepaste wetsbepaling wordt ter terechtzitting door de voorzitter aangewezen; van deze aanwijzing wordt in het vonnis melding gemaakt, op straffe van geldboete van vijftig frank ten laste van de griffier.]

Het tweede lid aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 2 januari 1924.

196. [...]

De griffiers die een uitgifte van een vonnis afgeven voordat het ondertekend is, worden vervolgd als schrijftvervalsers.

[...]

Het eerste en het derde lid opgeheven bij art. 1 van deze wet. Zie ook de artt. 165 en 167 van de wet van 18 juni 1869.

197. Het vonnis wordt ten uitvoer gelegd op verzoek van de procureur des Konings en van de burgerlijke partij, ieder wat hem betreft.

De vervolgingen tot invordering van geldboeten en van verbeurd-verklaarde zaken worden evenwel in naam van de procureur des Konings gedaan door de [directeur van registratie en domeinen].

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

198. De procureur des Konings is gehouden binnen vijftien dagen na de uitspraak een uittreksel uit het vonnis te doen toekomen aan de procureur-generaal.

199. Tegen de vonnissen gewezen in correctionele zaken staat hoger beroep open.

200.

[Het hoger beroep van de vonnissen gewezen door de correctionele rechtbanken wordt gebracht voor het hof van beroep van het rechtsgebied.]

Aldus vervangen door art. 6 van de wet van 1 mei 1849. Zie art. 1 van deze wet.

201. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

202.

[Het recht om hoger beroep in te stellen tegen de vonnissen gewezen door de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken behoort :

1° Aan de beklaagde en aan de burgerrechtelijk aansprakelijke partij;

2° Aan de burgerlijke partij, alleen wat haar burgerlijke belangen betreft;

3° Aan het bosbeheer;

4° Aan het openbaar ministerie bij het hof of de rechtbank die over het beroep uitspraak moet doen;

5° In correctionele zaken, aan de procureur des Konings.]

Aldus vervangen door art. 7 van de wet van 1 mei 1849. Zie art. 1 van deze wet.

203. [§ 1. Behoudens de uitzondering van artikel 205 hierna, vervalt het recht van hoger beroep, indien de verklaring van hoger beroep niet gedaan is op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen, uiterlijk tien dagen na de dag van de uitspraak en indien het vonnis bij verstek is gewezen, uiterlijk tien dagen na de dag van de betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats.

§ 2. Is het hoger beroep tegen de burgerlijke partij gericht, dan beschikt deze over een bijkomende termijn van vijf dagen om hoger beroep in te stellen tegen de beklaagden en de burgerrechtelijk aansprakelijke personen die zij in de zaak wil doen blijven, onverminderd haar recht incidenteel beroep in te stellen overeenkomstig § 4.

§ 3. Gedurende die termijnen en gedurende de rechtspleging in hoger beroep wordt de tenuitvoerlegging van het vonnis geschorst. De vonnissen over de strafvordering, buiten die van veroordeling, vrijspraak of ontslag van rechtsvervolg, alsook de vonnissen over de burgerlijke rechtsvordering kunnen echter bij een speciaal gemotiveerde beslissing uitvoerbaar verklaard worden bij voorraad niettegenstaande hoger beroep.

§ 4. In alle gevallen waarin de burgerlijke rechtsvordering gebracht wordt voor de rechter in hoger beroep, kan de gedaagde bij een op de terechtzitting genomen conclusie incidenteel beroep instellen zolang de debatten in hoger beroep niet gesloten zijn.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 31 mei 1955.

203bis. [De beklaagde, de burgerrechtelijk aansprakelijke partij en de burgerlijke partij kunnen hoger beroep instellen, hetzij in persoon, hetzij door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken.]

Ingevoegd bij art. 4 van de wet van 16 februari 1961.

204. Het verzoekschrift dat de middelen van beroep inhoudt, kan binnen dezelfde termijn op dezelfde griffie ingediend worden; het wordt ondertekend door de eiser in beroep of door een pleitbezorger, of door een ander bijzonder gemachtigde.

In dit laatste geval wordt de volmacht bij het verzoekschrift gevoegd.

Dit verzoekschrift kan ook rechtstreeks worden ingediend op de griffie van de rechtbank waarvoor het hoger beroep wordt gebracht.

205.

[Het openbaar ministerie bij het hof of de rechtbank die van het beroep kennis moet nemen, moet, op straffe van verval, binnen vijftien dagen te rekenen van de uitspraak van het vonnis zijn beroep betekenen, hetzij aan de beklaagde, hetzij aan de voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijke partij. Het exploit bevat dagvaarding binnen [veertig dagen] te rekenen van hetzelfde tijdstip.]

Aldus vervangen door art. 8 van de wet van 1 mei 1849, daarna aldus gewijzigd bij art. 4 van de wet van 27 februari 1956. Zie art. 1 van deze wet.

206. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet. Zie art. 21 van de wet van 20 april 1874.

207. Het verzoekschrift, indien het op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg is ingediend, en de stukken worden door de procureur des Konings aan de griffie van het hof [...] waarvoor het beroep gebracht zal worden, gezonden binnen vierentwintig uren na de verklaring op de griffie of na de afgifte van de betekening van het beroep.

Hij tegen wie het vonnis is gewezen, wordt, indien hij zich in hechtenis bevindt, binnen dezelfde termijn en op bevel van de procureur des Konings overgebracht naar het huis van arrest van de plaats waar de zetel is van het hof [...] dat over het beroep uitspraak zal doen.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

208. [Tegen de arresten, in hoger beroep bij verstek gewezen, kan in verzet worden gekomen in dezelfde vorm en binnen dezelfde termijnen als tegen de verstekvonnissen van de correctionele rechtbanken.

Het verzet brengt van rechtswege dagvaarding mee tegen de eerstkomende terechtzitting na het verstrijken van een termijn van tien dagen, of van drie dagen indien de eiser in verzet zich in hechtenis bevindt.

Het wordt als ongedaan beschouwd indien de eiser in verzet niet verschijnt, en het arrest, op het verzet gewezen, kan door de partij die verzet heeft gedaan, alleen worden bestreden voor het Hof van Cassatie.]

Aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 27 februari 1956.

209. Over het hoger beroep wordt binnen een maand uitspraak gedaan ter terechtzitting, op een verslag door een van de rechters uitgebracht.

210. Na het verslag en voordat de verslaggever en de rechters hun gevoelens uiten, worden de beklaagde, onverschillig of hij vrijgesproken dan wel veroordeeld is, de voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijke personen, de burgerlijke partij en de procureur-generaal gehoord [over de nauwkeurig bepaalde grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, en zulks in de door de rechter te bepalen volgorde. De beklaagde heeft, indien hij het vraagt, altijd het laatste woord.]

Aldus gewijzigd bij art. 4 van het K.B. nr. 258 van 24 maart 1936.

211. De bepalingen van de voorgaande artikelen betreffende de wettelijke vormen van het onderzoek, de aard van de bewijzen, de vorm, de authenticiteit en de ondertekening van het eindvonnis in eerste aanleg, de veroordeling in de kosten, alsook de straffen in die artikelen bepaald, gelden eveneens voor de vonnissen in hoger beroep gewezen.

212. Indien het vonnis wordt teniet gedaan omdat het feit door geen enkele wet wordt beschouwd als wanbedrijf of overtreding, ontslaat het hof [...] de beklaagde van rechtsvervolg en beslist in voorkomend geval over de schadevergoeding te zijnen behoeve.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

213. Indien het vonnis wordt teniet gedaan, omdat het feit slechts een overtreding oplevert, en indien [de openbare of de burgerlijke partij] de verwijzing niet hebben gevraagd, spreekt het hof [...] de straf uit en beslist in voorkomend geval eveneens over de schadevergoeding.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

214. Indien het vonnis wordt teniet gedaan, omdat het misdrijf strafbaar is met een criminele straf, verleent het hof [...], zo daartoe grond bestaat, een bevel tot bewaring of zelfs een bevel tot aanhouding, en verwijst de beklaagde naar de bevoegde openbare ambtenaar, die echter een andere zal zijn dan degene die het vonnis heeft gewezen of het onderzoek heeft gedaan.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

215. Indien het vonnis wordt teniet gedaan wegens schending of niet hersteld verzuim van vormen, door de wet voorgeschreven op straffe van nietigheid, beslist het hof [...] mede over de zaak zelf.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

216. De burgerlijke partij, de beklaagde, de openbare partij, de voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijke personen kunnen zich tegen het vonnis in cassatie voorzien.

TITEL II

Zaken die aan de jury moeten worden onderworpen

EERSTE HOOFDSTUK

Inbeschuldigingstelling

217. De procureur-generaal bij het hof van beroep is gehouden de zaak in gereedheid te brengen binnen vijf dagen na ontvangst van de stukken die hem zijn toegezonden ter voldoening aan artikel 133 of aan artikel 135, en uiterlijk binnen de volgende vijf dagen verslag te doen.

Ondertussen kunnen de burgerlijke partij en de verdachte zodanige memories indienen als zij dienstig achten, zonder dat het uitbrengen van het verslag mag worden vertraagd.

218. Een kamer van het hof van beroep, daartoe bepaaldelijk samengesteld, is gehouden ten minste eens in de week in raadkamer te vergaderen om het verslag van de procureur-generaal te horen en over zijn vorderingen te beslissen.

219. De voorzitter is gehouden zorg te dragen dat de kamer uiterlijk binnen drie dagen na het verslag van de procureur-generaal uitspraak doet.

220. Indien de zaak behoort tot die welke voorbehouden zijn [...] aan het Hof van Cassatie, is de procureur-generaal gehouden de schorsing en de verwijzing te vorderen en is de kamer gehouden die te bevelen.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

221. Behoudens het geval van het vorige artikel, onderzoeken de rechters of er tegen de verdachte bewijzen of aanwijzingen bestaan omtrent een feit, door de wet misdaad genoemd, en of die bewijzen of aanwijzingen sterk genoeg zijn om de inbeschuldigingstelling uit te spreken.

222. De griffier doet aan de rechters, in tegenwoordigheid van de procureur-generaal, voorlezing van alle stukken van het geding; deze worden daarna ter tafel gelaten, met de door de burgerlijke partij en de verdachte ingediende memories.

223. [De verdachte, de burgerlijke partij en hun raadslieden worden gehoord.

Te dien einde wordt het dossier, ten minste tien dagen vóór de verschijning, te hunner beschikking gesteld op de griffie. Zij mogen een afschrift ervan doen nemen.

De getuigen zullen niet verschijnen.

De burgerlijke partij en de verdachte kunnen zich laten vertegenwoordigen met inachtneming van de regels die gelden inzake verschijning voor de raadkamer.]

Aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 19 augustus 1920, het vierde lid toegevoegd bij art. 3, § 2, van de wet van 16 februari 1961.

224. De procureur-generaal, na zijn schriftelijke en ondertekende vordering ter tafel te hebben neergelegd, verwijderd zich, evenals de griffier.

225. De rechters beraadslagen zonder verwijl en zonder met iemand in verbinding te komen.

226. Het hof beslist bij een en hetzelfde arrest over de samenhangende misdrijven waarvan de stukken terzelfdertijd zijn voorgelegd.

227. Misdrijven zijn samenhangend, hetzij wanneer zij tegelijkertijd gepleegd zijn door verscheidene personen te zamen, hetzij wanneer zij gepleegd zijn door verschillende personen, zelfs op onderscheiden tijdstippen en op onderscheiden plaatsen, maar ten gevolge van een door hen tevoren gemaakte afspraak, hetzij wanneer de schuldigen het ene misdrijf hebben gepleegd om zich de middelen te verschaffen tot het plegen van het andere, om de uitvoering ervan te vergemakkelijken of te voltooien, of om de straffeloosheid ervan te verzekeren.

228. De rechters kunnen zo nodig nieuwe onderzoeken bevelen.

Zij kunnen ook, indien daartoe redenen zijn, de overbrenging bevelen van de overtuigingsstukken die op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg in bewaring zijn gebleven.

Alles binnen de kortst mogelijke tijd.

229. Indien het hof generlei spoor ontdekt van een door de wet bepaald misdrijf of indien het geen voldoende aanwijzingen van schuld vindt, beveelt het dat de verdachte in vrijheid zal worden gesteld; dit wordt dadelijk uitgevoerd, indien hij niet om een andere reden wordt gevangen gehouden.

Wanneer het hof in hetzelfde geval beslist over een verzet tegen de invrijheidstelling van de verdachte, door de eerste rechters uitgesproken, bevestigt het hun beschikking; dit wordt uitgevoerd zoals in het vorige lid bepaald is.

230. Indien het hof oordeelt dat de verdachte moet worden verwezen naar een politierechtbank of naar een correctionele rechtbank, spreekt het de verwijzing uit en wijst de rechtbank aan die van de zaak kennis moet nemen.

Wordt de verdachte verwezen naar een politierechtbank, dan wordt hij in vrijheid gesteld.

231. Indien het feit door de wet misdaad wordt genoemd, en het hof voldoende bezwaren aanwezig acht om de inbeschuldigingstelling te wettigen, [verwijst het de verdachte naar de assisen].

Indien het misdrijf in de beschikking tot gevangenneming verkeerd omschreven is, vernietigt het hof die beschikking en geeft een nieuwe.

Indien het hof bij het uitspreken van de inbeschuldigingstelling van de verdachte beslist over een verzet tegen zijn invrijheidstelling, vernietigt het de beschikking van de eerste rechters en geeft een beschikking tot gevangenneming.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

232. Telkens als het hof een beschikking tot gevangenneming geeft, handelt het overeenkomstig artikel 134, tweede lid.

233. De beschikking tot gevangenneming, door de eerste rechters of door het hof gegeven, wordt opgenomen in het arrest van inbeschuldigingstelling, welk arrest het bevel zal inhouden de beschuldigde te brengen naar het huis van justitie gevestigd bij het hof waarnaar hij verwezen wordt.

234. De arresten worden ondertekend door alle rechters die ze hebben gewezen; zij vermelden, op straffe van nietigheid, zowel de vordering van het openbaar ministerie als de naam van iedere rechter.

235. In alle zaken kunnen de hoven van beroep, zolang zij niet beslist hebben of de inbeschuldigingstelling dient te worden uitgesproken, om het even of de eerste rechters al dan niet een onderzoek hebben ingesteld, ambtshalve vervolgingen gelasten, zich de stukken doen overleggen, de zaak onderzoeken of doen onderzoeken, en daarna beschikken zoals het behoort.

236. In het geval van het vorige artikel treedt een van de leden van de kamer, waarvan sprake in artikel 218, als onderzoeksrechter op.

237. De rechter hoort de getuigen of geeft aan een van de rechters in de rechtbank van eerste aanleg binnen wier rechtsgebied zij wonen, opdracht om hun getuigenissen af te nemen, ondervraagt de verdachte, doet alle bewijzen of aanwijzingen die kunnen worden ingewonnen, schriftelijk vaststellen en verleent naar gelang van de omstandigheden een bevel tot medebrenging, tot bewaring of tot aanhouding.

238. De procureur-generaal brengt verslag uit binnen vijf dagen nadat de met het onderzoek belaste rechter hem de stukken heeft bezorgd.

239. Voordien wordt geen beschikking tot gevangenneming gegeven; indien uit het onderzoek blijkt dat de verdachte naar het hof van assisen [...] of naar de correctionele rechtbank moet worden verwezen, bevat het arrest die beschikking of, indien de verdachte onder borgtocht in vrijheid is gelaten, de beschikking tot verschijning.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

240. De overige bepalingen van dit wetboek die niet in strijd zijn met de vijf vorige artikelen, zijn mede van toepassing.

241. In alle gevallen waarin de verdachte naar het hof van assisen [...] wordt verwezen, is de procureur-generaal gehouden een akte van beschuldiging op te stellen.

De akte van beschuldiging beschrijft : 1° de aard van het misdrijf dat aan de beschuldiging ten grondslag ligt; 2° het feit en alle omstandigheden die de straf kunnen verzwaren of verminderen; de beschuldigde wordt met name erin genoemd en duidelijk aangewezen.

De akte van beschuldiging eindigt met de volgende samenvatting :

Bijgevolg wordt N... beschuldigd die bepaalde doodslag, die bepaalde diefstal, of die andere bepaalde misdaad, met die en die omstandigheid, te hebben gepleegd.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

242. Het arrest van verwijzing en de akte van beschuldiging worden aan de beschuldigde betekend en van een en ander wordt hem afschrift gelaten.

243. Binnen vierentwintig uren na die betekening wordt de beschuldigde overgebracht van het huis van arrest naar het huis van justitie, gevestigd bij het hof waarvoor hij moet terechtstaan.

244. Indien de beschuldigde niet gevat kan worden of niet verschijnt, wordt tegen hem opgetreden als tegen een weerspanning aan de wet, zoals verder bepaald is in dit boek, titel IV, hoofdstuk II.

245. De procureur-generaal geeft bericht van het arrest van verwijzing naar het hof van assisen [...] zowel aan de burgemeester van de woonplaats van de beschuldigde, indien zij bekend is, als aan die van de plaats waar het misdrijf is gepleegd.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

246. De verdachte te wiens aanzien het hof van beroep beslist heeft dat er geen grond is om hem naar het hof van assisen [...] te verwijzen, kan wegens hetzelfde feit niet meer voor dat hof worden gebracht, tenzij nieuwe bezwaren zijn ingekomen.

Aldus gewijzigd ingevolge art. 1 van deze wet.

247. Als nieuwe bezwaren worden beschouwd de verklaringen van getuigen, de stukken en de processen-verbaal, die niet konden worden onderworpen aan het onderzoek van het hof van beroep en toch geschikt zijn om de bewijzen te versterken die het hof te zwak heeft bevonden, of om aangaande de feiten nadere gegevens te verstrekken die het vinden van de waarheid kunnen bevorderen.

248. In dat geval zendt de officier van gerechtelijke politie of de onderzoeksrechter onverwijld afschrift van de stukken en bezwaren aan de procureur-generaal bij het hof van beroep; op vordering van de procureur-generaal wijst de voorzitter van de kamer van inbeschuldigingstelling de rechter aan, voor wie op vervolging van de ambtenaar van het openbaar ministerie een nieuw onderzoek zal plaatshebben overeenkomstig hetgeen voorgeschreven is.

Evenwel kan de onderzoeksrechter, indien er reden toe is, op grond van de nieuwe bezwaren en vóór hun verzending aan de procureur-generaal een bevel tot bewaring uitvaardigen tegen de verdachte die reeds in vrijheid mocht zijn gesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 229.

249. De procureur des Konings zendt om de acht dagen aan de procureur-generaal een staat van alle criminele, correctionele of politiezaken die zich hebben voorgedaan.

250. Wanneer de procureur-generaal in die staat correctionele of politiezaken vindt die kenmerken van een zwaarder misdrijf vertonen, kan hij binnen vijftien dagen na de ontvangst van de staat de overbrenging van de stukken bevelen; daarna binnen een andere termijn van vijftien dagen na de dag van de ontvangst van de stukken doet hij zodanige vorderingen als hij geraden acht, waarna het hof binnen drie dagen beschikt zoals het behoort.

HOOFDSTUK II

Vorming van de hoven van assisen

251-260. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

261. Beschuldigten die in het huis van justitie eerst zijn aangekomen na de opening van de assisen, kunnen slechts worden gevonnist wanneer de procureur-generaal het vordert, wanneer de beschuldigten erin toestemmen en wanneer de voorzitter het beveelt.

In dat geval worden de procureur-generaal en de beschuldigten geacht te hebben afgezien van het recht om een voorziening in te stellen tot vernietiging van het arrest van verwijzing naar het hof van assisen.

262. De arresten van het hof van assisen kunnen slechts worden bestreden door het rechtsmiddel van cassatie en in de vorm bij de wet bepaald.

263-264. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet. Zie art. 93 van de wet van 18 juni 1869.

265. De procureur-generaal kan, zelfs indien hij tegenwoordig is, zijn ambtsverrichtingen opdragen aan een van zijn substituten.

Deze bepaling geldt voor het hof van beroep en voor het hof van assisen.

§ I.

Ambtsverrichtingen van de voorzitter.

266. De voorzitter is ermee belast : 1° de beschuldigde te verhoren bij zijn aankomst in het huis van justitie; 2° de gezworenen bijeen te roepen en de uittolting te doen.

Hij kan die verrichtingen aan een van de rechters opdragen.

267. Hij is er bovendien persoonlijk mee belast de gezworenen bij de uitoefening van hun taak te leiden, de zaak waarover zij moeten beraadslagen uiteen te zetten, zelfs hen op hun plicht te wijzen, het gehele onderzoek voor te zitten en te bepalen in welke volgorde het woord zal worden verleend aan hen die het vragen.

Hij is belast met de handhaving van de orde ter terechtzitting.

[Hij mag evenwel op voorbehouden plaatsen geen personen toelaten waarvan de tegenwoordigheid niet is verantwoord, hetzij door het onderzoek van de zaak of door de dienst bij de terechtzitting, hetzij wegens hun ambt of beroep].

Het derde lid toegevoegd bij het enige artikel van de wet van 18 augustus 1907.

268. De voorzitter bezit een discretionaire macht, krachtens welke hij alles vermogt te doen wat hij nuttig acht om de waarheid te vinden; de wet schrijft hem voor naar eer en geweten al zijn krachten in te spannen om de waarheid aan de dag te brengen.

269. Hij kan in de loop van de debatten alle personen oproepen, zelfs bij bevel tot medebrenging, en hen verhoren, of zich alle nieuwe stukken doen brengen, die, volgens de nadere gegevens ter terechtzitting verstrekt door de beschuldigten of door de getuigen, naar zijn oordeel op het betwiste feit meer licht kunnen werpen.

De aldus opgeroepen getuigen worden niet beëdigd en hun verklaringen worden slechts als inlichtingen beschouwd.

270. Alles wat de debatten zou verlengen zonder hoop te geven op meer zekerheid omtrent de uitkomst, moet door de voorzitter worden afgewezen.

§ II.

[Ambtsverrichtingen van de procureur-generaal bij het hof van beroep]

Het opschrift aldus vervangen bij art. 1 van deze wet.

271. De procureur-generaal vervolgt, hetzij zelf, hetzij door zijn substituut, elke persoon die in beschuldiging gesteld is in de vorm voorgeschreven in het eerste hoofdstuk van deze titel. Hij mag geen andere beschuldiging voor het hof brengen op straffe van nietigheid, en, indien daartoe grond bestaat, kan tegen hem verhaal op de rechter worden ingesteld.

272. Zodra de procureur-generaal of zijn substituut de stukken ontvangen heeft, draagt hij er de grootste zorg voor dat de voorbereidende handelingen verricht worden en dat alles in gereedheid is om de debatten op het tijdstip van de opening van de assisen te kunnen beginnen.

273. Hij woont de debatten bij; hij vordert de toepassing van de straf; hij is tegenwoordig bij de uitspraak van het arrest.

274. De procureur-generaal geeft aan de procureur des Konings ambtshalve of op bevel van de minister van Justitie opdracht om de misdrijven waarvan hij kennis draagt, te vervolgen.

275. Hij ontvangt de aangiften en de klachten die rechtstreeks bij hem ingediend worden, hetzij door het hof van beroep, hetzij door een openbaar ambtenaar, hetzij door een gewoon burger, en hij tekent ze op in een register.

Hij doet ze aan de procureur des Konings toekomen.

276. Hij doet in naam van de wet alle vorderingen die hij nuttig oordeelt; het hof is gehouden hem akte ervan te verlenen en erover te beslissen.

277. De vorderingen van de procureur-generaal moeten door hem getekend worden; die welke gedaan worden in de loop van de debatten, worden door de griffier in zijn proces-verbaal opgenomen en eveneens door de procureur-generaal getekend; alle beslissingen waartoe die vorderingen aanleiding hebben gegeven, worden getekend door de rechter die heeft voorgezeten en door de griffier.

278. Wanneer het hof de vordering van de procureur-generaal niet inwilligt, wordt noch het onderzoek noch de uitspraak gestuit of geschorst, met dien verstande evenwel dat de procureur-generaal na het arrest zich in cassatie kan voorzien, indien daartoe grond bestaat.

279. Alle officieren van gerechtelijke politie, zelfs de onderzoeksrechters, staan onder toezicht van de procureur-generaal.

Al degenen die, volgens artikel 9 van dit wetboek, uit hoofde van een ambt, zelfs van een bestuursambt, door de wet belast zijn met het verrichten van sommige daden van gerechtelijke politie, staan, doch alleen in dit verband, onder hetzelfde toezicht.

280. De officieren van gerechtelijke politie en de onderzoeksrechters worden, in geval van nalatigheid, door de procureur-generaal gewaarschuwd; hij tekent deze waarschuwing op in een daartoe gehouden register.

281. In geval van herhaling klaagt de procureur-generaal hen aan bij het hof.

Met machtiging van het hof doet de procureur-generaal hen dagvaarden voor de raadkamer.

Het hof maant hen aan in het vervolg nauwgezet te zijn en veroordeelt hen in de kosten zowel van de dagvaarding als van de uitgifte en van de betekening van het arrest.

282. Herhaling bestaat wanneer de ambtenaar in enigerlei zaak opnieuw in gebreke wordt bevonden binnen een jaar te rekenen van de dag van de in het register opgetekende waarschuwing.

282bis. [De aanmaning, krachtens artikel 281 door het hof gedaan, evenals elke nieuwe waarschuwing door de procureur-generaal gegeven aan een commissaris voor gerechtelijke opdrachten of een gerechtelijk officier bij het parket, aan een commissaris van politie of een adjunct-commissaris van politie, aan een officier van de rijkswacht, aan een veldwachter of aan een boswachter, zelfs na verloop van een jaar te rekenen van de eerste waarschuwing, hebben het verlies van acht dagen wedde ten gevolge].

Ingevoegd bij het enige artikel van het K.B. nr. 275 van 30 maart 1936.

283. In alle gevallen waarin de procureurs des Konings en de voorzitters gemachtigd zijn om de ambtsverrichtingen van officier van gerechtelijke politie of van onderzoeksrechter waar te

nemen, kunnen zij aan de procureur des Konings, de onderzoeksrechter en de vrederechter, zelfs van een [rechterlijk arrondissement] gelegen nabij de plaats van het misdrijf, de ambtsverrichtingen waarmee zij onderscheidenlijk belast zijn, opdragen, met uitzondering van het verlenen tegen de verdachten van de bevelen tot medebrenging, tot bewaring en tot aanhouding.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

§ III.

284-290. [...].

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK III

Rechtspleging voor het hof van assisen

291. Wanneer de inbeschuldigingstelling is uitgesproken en over de zaak niet zal worden gevonnist in de plaats waar het hof van beroep zijn zetel heeft, worden de processtukken, op bevel van de procureur-generaal, binnen vierentwintig uren gezonden naar de griffie van de rechtbank van eerste aanleg van de hoofdplaats der provincie of naar de griffie van de rechtbank die mocht zijn aangewezen.

In alle gevallen worden de overtuigingsstukken die in bewaring zijn gebleven op de griffie van de rechtbank waar het onderzoek heeft plaatsgehad of die overgebracht zijn naar de griffie van het hof van beroep, binnen dezelfde termijn verzameld op de griffie waar de processtukken moeten worden neergelegd.

292. De vierentwintig uren lopen van het ogenblik dat het arrest van verwijzing naar het hof van assisen aan de beschuldigde betekend is.

Indien de beschuldigde aangehouden is, wordt hij binnen dezelfde termijn overgebracht naar het huis van justitie van de plaats waar de assisen moeten worden gehouden.

293. Uiterlijk vierentwintig uren na het neerleggen van de stukken op de griffie en de aankomst van de beschuldigde in het huis van justitie, wordt deze ondervraagd door de voorzitter van het hof van assisen of door de rechter die de voorzitter daartoe heeft aangesteld.

294. Aan de beschuldigde wordt gevraagd te verklaren wie hij tot raadsman heeft gekozen om hem in zijn verdediging bij te staan; anders voegt de rechter hem dadelijk een raadsman toe, op straffe van nietigheid van alles wat zal volgen.

Die toevoeging wordt als ongedaan beschouwd en de nietigheid wordt niet uitgesproken, indien de beschuldigde een raadsman kiest.

295. De raadsman mag door de beschuldigde niet gekozen noch door de rechter aangewezen worden dan uit de advocaten of pleitbezorgers bij het hof van beroep of uit die van het rechtsgebied van het hof, tenzij de beschuldigde van de voorzitter van het hof van assisen verlof bekomt om een van zijn verwanten of vrienden tot raadsman te nemen.

296. De rechter waarschuwt bovendien de beschuldigde dat hij, ingeval hij meent redenen te hebben om een eis tot nietigheid in te stellen, zijn verklaring moet doen binnen de vijf volgende dagen en dat hij na verloop van deze termijn daartoe niet meer ontvankelijk is.

In een proces-verbaal wordt vastgesteld dat aan dit artikel en aan de twee vorige artikelen is voldaan; het proces-verbaal wordt ondertekend door de beschuldigde, de rechter en de griffier; indien de beschuldigde niet kan of niet wil tekenen, wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt.

297. Indien de beschuldigde niet gewaarschuwd is overeenkomstig het vorige artikel, wordt de nietigheid door zijn stilzwijgen niet gedekt; zijn rechten blijven onverkort en hij zal die kunnen doen gelden na het eindarrest.

298. De procureur-generaal is gehouden zijn verklaring te doen binnen dezelfde termijn, te rekenen van de ondervraging en op straffe van verval zoals in artikel 296 bepaald is.

299. De verklaring van de beschuldigde en die van de procureur-generaal moeten de grond van de eis tot nietigheid opgeven.

Die eis kan alleen worden ingesteld tegen het arrest van verwijzing naar het hof van assisen en zulks in de drie volgende gevallen :

- 1° Wanneer het feit geen misdaad is volgens de wet;
- 2° Wanneer het openbaar ministerie niet gehoord is;
- 3° Wanneer het arrest niet gewezen is door het bij de wet bepaalde aantal rechters.

300. De verklaring moet worden gedaan op de griffie.

Zodra de griffier de verklaring ontvangen heeft, doet de procureur-generaal bij het hof van beroep een uitgifte van het arrest toekomen aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, dat gehouden is, met voorrang boven alle andere zaken, uitspraak te doen.

301. Niettegenstaande de eis tot nietigheid, wordt het onderzoek voortgezet tot de debatten, deze niet inbegrepen.

302. De raadsman heeft vrij verkeer met de beschuldigde na zijn ondervraging.

Hij mag ook van alle stukken inzage nemen, ter plaatse en zonder het onderzoek te vertragen.

303. Indien nieuwe getuigen moeten worden gehoord en indien zij verblijven buiten de plaats waar het hof van assisen zitting houdt, kan de voorzitter of de rechter die hem vervangt, aan de onderzoeksrechter van het arrondissement waar zij verblijven, of zelfs van een ander arrondissement, opdracht geven om hun getuigenis af te nemen; de onderzoeksrechter zendt hun verklaringen gesloten en verzegeld aan de griffier die zijn ambt bij het hof van assisen moet uitoefenen.

304. De getuigen die op de dagvaarding van de voorzitter of van de door hem aangestelde rechter niet zijn verschenen en die niet hebben doen blijken dat zij wettig verhinderd waren of die weigeren hun getuigenis af te leggen, worden door het hof van assisen gevonnist en overeenkomstig artikel 80 gestraft.

305. De raadslieden van de beschuldigten kunnen op hun kosten afschrift nemen of doen nemen van de processtukken die zij voor hun verdediging nuttig achten.

Aan de beschuldigten, hoe talrijk die ook zijn, wordt in elk geval slechts één enkel afschrift kosteloos afgegeven van de processen-verbaal tot vaststelling van het misdrijf, en van de schriftelijke verklaringen van de getuigen.

De voorzitters, de rechters en de procureur-generaal zijn gehouden te waken voor de toepassing van dit artikel.

306. Indien de procureur-generaal of de beschuldigde redenen hebben om te vragen dat de zaak niet op de eerstvolgende zitting van de jury gebracht wordt, dienen zij bij de voorzitter van het hof van assisen een verzoekschrift in tot verlenging van termijn.

De voorzitter beslist of deze verlenging moet worden toegestaan; hij kan ook ambtshalve de termijn verlengen.

307. Wanneer wegens een zelfde misdrijf verscheidene akten van beschuldiging zijn opgemaakt tegen verschillende beschuldigten, kan de procureur-generaal de samenvoeging vorderen en kan de voorzitter deze zelfs ambtshalve bevelen.

308. Wanneer de akte van beschuldiging verscheidene niet samenhangende misdrijven bevat, kan de procureur-generaal vorderen dat de beschuldigten vooralsnog slechts voor één of voor sommige van die misdrijven zullen terechtstaan, en de voorzitter kan dit ambtshalve bevelen.

309. Op de dag voor de opening van de assisen gesteld, en nadat het hof zitting genomen heeft, gaan twaalf gezwoeren in de door het lot aangewezen orde zitten op plaatsen afgescheiden van het publiek, van de partijen en van de getuigen tegenover de plaats die voor de beschuldigde bestemd is.

HOOFDSTUK IV

Onderzoek, vonnis en tenuitvoerlegging

EERSTE AFDELING

Onderzoek

310. De beschuldigde verschijnt ongeboeid en wordt slechts vergezeld door bewakers om te beletten dat hij ontvlucht. De voorzitter vraagt hem zijn naam, zijn voornamen, zijn leeftijd, zijn beroep, zijn woonplaats en zijn geboorteplaats.

311. [...]

Opgeheven bij het enige artikel van de wet van 21 december 1962.

312. De voorzitter richt tot de gezwoeren, die hem rechtstaande en met ongedekten hoofde aanhoren, de volgende toespraak :

« Gij zweert en belooft, vóór God en vóór de mensen, dat gij de aan N. ten laste gelegde feiten met de grootste aandacht zult onderzoeken; dat gij geen afbreuk zult doen aan de belangen van de beschuldigde of aan de belangen van de maatschappij, die hem beschuldigt; dat gij met niemand in verbinding zult komen voordat uw verklaring is afgelegd; dat gij geen gehoor zult geven aan haat of kwaadwilligheid, aan vrees of genegenheid; dat gij zult beslissen op grond van de aangevoerde bezwaren en de middeelen van verdediging, naar uw geweten en uw innige overtuiging, met onpartijdigheid en vastberadenheid zoals een vrij en recht-schapen man betaamt. »

De gezwoeren, een voor een door de voorzitter genoemd, antwoorden met opgeheven hand *Ik zweer het*, op straffe van nietigheid.

313. Onmiddellijk daarna waarschuwt de voorzitter de beschuldigde dat hij aandachtig moet luisteren naar hetgeen hij zal horen.

Hij beveelt de griffier voorlezing te doen van het arrest van het hof van beroep, houdende verwijzing naar het hof van assisen, en van de akte van beschuldiging.

De griffier doet die voorlezing luidop.

314. Na die voorlezing wijst de voorzitter de beschuldigde nogmaals op wat de akte van beschuldiging inhoudt en zegt hem : « Daarvan wordt gij beschuldigd; gij zult nu horen welke bezwaren tegen u aangevoerd worden ».

315. De procureur-generaal zet het onderwerp van de beschuldiging uiteen; daarna legt hij de lijst over van de getuigen die hetzij op zijn verzoek, hetzij op verzoek van de burgerlijke partij of op verzoek van de beschuldigde moeten worden gehoord.

Die lijst wordt door de griffier luidop voorgelezen.

Daarin mogen slechts voorkomen de getuigen wier namen, beroep en verblijfplaats ten minste vierentwintig uren vóór hun verhoor aan de beschuldigde zijn betekend door de procureur-generaal of de burgerlijke partij, en door de beschuldigde aan de procureur-generaal, onverminderd de bevoegdheid aan de voorzitter verleend bij artikel 269.

De beschuldigde en de procureur-generaal kunnen zich dienen-gevolge verzetten tegen het horen van een getuige die niet vermeld of niet duidelijk aangewezen is in de akte van betekening.

Het hof doet over dat verzet dadelijk uitspraak.

316. De voorzitter beveelt aan de getuigen zich te begeven naar de voor hen bestemde kamer. Zij zullen die slechts verlaten om hun getuigenis af te leggen. Zo nodig neemt de voorzitter maatregelen om de getuigen te beletten zich vóór het afleggen van hun getuigenis met elkaar te onderhouden over het misdrijf en over de beschuldigde.

317. De getuigen worden ieder afzonderlijk gehoord, in de door de procureur-generaal bepaalde volgorde. Alvorens te getuigen leggen zij, op straffe van nietigheid, de eed af dat zij zullen spreken zonder haat en zonder vrees, dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen.

De voorzitter vraagt zé hun naam, voornamen, leeftijd, beroep, woonplaats of verblijfplaats, of zij de beschuldigde kenden vóór het feit dat in de akte van beschuldiging vermeld is, of zij bloedverwant of aanverwant zijn, hetzij van de beschuldigde, hetzij van de burgerlijke partij, en zo ja in welke graad; hij vraagt hun ook of zij niet in dienst zijn van een van beiden; daarna leggen de getuigen mondeling hun verklaring af.

318. De voorzitter doet de griffier aantekening houden van de toevoegingen, veranderingen of verschillen die in het getuigenis mochten voorkomen ten opzichte van de vorige verklaringen van de getuige.

De procureur-generaal en de beschuldigde kunnen vorderen dat de voorzitter aantekening doet houden van die veranderingen, toevoegingen en verschillen.

319. Na elk getuigenis vraagt de voorzitter aan de getuige of hij wel over de aanwezige beschuldigde heeft willen spreken; vervolgens vraagt hij aan de beschuldigde of hij verlangt te antwoorden op hetgeen zoëven tegen hem gezegd is.

De getuige mag niet onderbroken worden; de beschuldigde of zijn raadsman kunnen hem, na zijn getuigenis, bij monde van de voorzitter vragen stellen en zowel tegen hem als tegen zijn getuigenis alles inbrengen wat tot de verdediging van de beschuldigde dienstig kan zijn.

De voorzitter kan eveneens aan de getuige en aan de beschuldigde alle ophelderingen vragen die hij nodig acht om de waarheid aan de dag te brengen.

De rechters, de procureur-generaal en de gezwoeren hebben hetzelfde recht, maar moeten aan de voorzitter het woord vragen. De burgerlijke partij kan, hetzij aan de getuige, hetzij aan de beschuldigde, slechts bij monde van de voorzitter vragen stellen.

320. Indien de voorzitter niet anders bevolen heeft, blijft ieder getuige, na zijn getuigenis, in de gehoorzaal totdat de gezwoeren zich hebben teruggetrokken om hun verklaring te doen.

321. Na het verhoor van de getuigen, voorgebracht door de procureur-generaal en door de burgerlijke partij, doet de beschuldigde de getuigen die voorkomen op de door hem betekende lijst, horen, hetzij over de feiten in de akte van beschuldiging vermeld, hetzij om hen te laten bevestigen dat hij een man van eer is, rechtschapen en van onberispelijk gedrag.

De kosten van de dagvaardingen, op verzoek van de beschuldigde gedaan, komen te zijnen laste, evenals het loon van de gedagvaarde getuigen, indien zij loon verlangen; de procureur-generaal kan evenwel de getuigen die de beschuldigde hem aangewezen heeft, op eigen verzoek doen dagvaarden, indien hij oordeelt dat hun verklaring dienstig kan zijn om de waarheid aan de dag te brengen.

322. De volgende personen worden niet toegelaten om te getuigen :

1° De vader, de moeder, de grootvader, de grootmoeder en de andere bloedverwanten in de opgaande lijn van de beschuldigde of van een van de medebeschuldigden die aanwezig zijn en in hetzelfde debat betrokken zijn;

2° De zoon, de dochter, de kleinzoon, de kleindochter en de andere bloedverwanten in de nederdalende lijn;

3° De broeders en de zusters;

4° De aanverwanten in dezelfde graden;

5° De man of de vrouw, zelfs nadat echtscheiding is uitgesproken;

6° De aangevers wier aangifte door de wet met geld beloond wordt;

Zonder dat evenwel het horen van de voormelde personen nietigheid kan teweegbrengen, wanneer noch de procureur-generaal, noch de burgerlijke partij, noch de beschuldigden zich ertegen hebben verzet dat zij gehoord werden.

323. Andere aangevers dan degenen die de wet met geld beloont, kunnen als getuigen worden gehoord; maar de jury wordt gewaarschuwd dat zij aangevers zijn.

324. De getuigen, voorgebracht door de procureur-generaal of door de beschuldigde, worden bij de debatten gehoord, zelfs wanneer zij tevoren geen schriftelijk getuigenis hebben afgelegd en zelfs wanneer zij geen dagvaarding hebben ontvangen, mits die getuigen in elk geval op de in artikel 315 vermelde lijst voorkomen.

325. De getuigen, door welke partij ook voorgebracht, mogen nooit tot elkaar het woord richten.

326. De beschuldigde kan vragen dat de getuigen die hij aanwijst, na hun getuigenis de gehoorzaal verlaten, en dat één of meer onder hen opnieuw binnengeroepen en, hetzij afzonderlijk, hetzij in elkaars bijzijn, gehoord worden.

De procureur-generaal heeft hetzelfde recht.

De voorzitter kan zulks ook ambtshalve bevelen.

327. De voorzitter kan vóór, gedurende of na het verhoor van een getuige één of meer beschuldigden doen verwijderen en hen afzonderlijk ondervragen over bepaalde omstandigheden van de zaak; maar hij draagt zorg dat de algemene debatten niet worden hervat dan nadat hij elke beschuldigde heeft ingelicht over wat in zijn afwezigheid gedaan is en over wat eruit gevolgd is.

328. Gedurende het onderzoek kunnen de gezwoeren, de procureur-generaal en de rechters optekenen wat hun gewichtig lijkt in de verklaringen van de getuigen of in de verdediging van de beschuldigde, mits het debat daardoor niet onderbroken wordt.

329. In de loop van het getuigenverhoor of daarna doet de voorzitter aan de beschuldigde alle stukken vertonen die op het misdrijf betrekking hebben en tot overtuiging kunnen dienen; hij vraagt hem om persoonlijk te antwoorden of hij die stukken herkent; de voorzitter doet ze ook aan de getuigen vertonen, indien daartoe redenen zijn.

330. [Indien volgens de debatten de verklaring van een getuige vals schijnt te zijn, kan de voorzitter, op vordering van de procureur-generaal, van de burgerlijke partij of van de beschuldigde en zelfs ambtshalve, de getuige terstond doen aanhouden en hij kan zelf het ambt van onderzoeksrechter tegenover hem waarnemen, of hem in staat van aanhouding naar de bevoegde onderzoeksrechter verwijzen.

Wanneer de voorzitter het ambt van onderzoeksrechter waarneemt, treedt de procureur-generaal op als officier van gerechtelijke politie en spreekt de kamer van inbeschuldigingstelling zich uit zowel over de bevestiging van het bevel tot aanhouding als over de inbeschuldigingstelling.]

Aldus vervangen bij art. 18 van de wet van 21 december 1930.

331. In het geval van het vorige artikel kan de procureur-generaal, de burgerlijke partij of de beschuldigde dadelijk vorderen, en het hof, zelfs ambtshalve, bevelen dat de zaak naar de eerstvolgende zitting verwezen wordt.

332. Ingeval de beschuldigde, de getuigen of een van hen niet dezelfde taal of hetzelfde idioom spreken, benoemt de voorzitter ambtshalve, op straffe van nietigheid, een tolk, ten minste eenentwintig jaar oud, en doet hem, eveneens op straffe van nietigheid, de eed afleggen dat hij trouw het gezegde zal vertalen, dat moet worden overgebracht aan degenen die een verschillende taal spreken.

De beschuldigde en de procureur-generaal kunnen de tolk wraken, op voorwaarde dat zij de reden van hun wraking opgeven.

Het hof doet uitspraak.

Zelfs met instemming van de beschuldigde en van de procureur-generaal kan de tolk niet worden gekozen uit de getuigen, de rechters en de gezwoeren, zulks op straffe van nietigheid.

333. Indien de beschuldigde doofstom is en niet kan schrijven, benoemt de voorzitter ambtshalve tot zijn tolk de persoon die het meest gewoon is met hem om te gaan.

Hetzelfde geschiedt ten aanzien van een doofstomme getuige.

De overige bepalingen van het vorige artikel zijn van toepassing.

Ingeval de doofstomme kan schrijven, worden de tot hem gerichte vragen en opmerkingen door de griffier op schrift gesteld; zij worden overhandigd aan de beschuldigde of de getuige, die zijn antwoord of zijn verklaring schriftelijk geeft. De griffier leest alles voor.

334. De voorzitter wijst uit de beschuldigden diegene aan die bij de debatten het eerst aan de beurt moet komen, te beginnen met de hoofdbeschuldigde, indien er een is.

Vervolgens wordt een bijzonder debat gehouden over elk van de andere beschuldigden.

335. Na de verklaringen van de getuigen en de beweringen waartoe die over en weer aanleiding hebben gegeven, worden de burgerlijke partij of haar raadsman en de procureur-generaal gehoord en zij zetten de middelen tot staving van de beschuldiging uiteen.

De beschuldigde en zijn raadsman kunnen hun antwoorden.

De burgerlijke partij en de procureur-generaal hebben recht van repliek; maar de beschuldigde of zijn raadsman heeft altijd het laatste woord.

De voorzitter verklaart vervolgens de debatten gesloten.

336. [...]

De voorzitter herinnert de gezworenen aan de ambtsverrichtingen die zij te vervullen hebben.

Hij stelt de vragen zoals hierna bepaald is.

Het eerste en het tweede lid opgeheven bij art. 7 van het decreet van 19 juli 1831.

337. De vraag die uit de akte van beschuldiging volgt, wordt gesteld in de volgende bewoordingen :

« Is de beschuldigde schuldig aan die bepaalde doodslag, die bepaalde diefstal of die bepaalde andere misdaad? » [...]

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

338. Indien de debatten een of meer verzwarende omstandigheden naar voren doen komen, die niet vermeld zijn in de akte van beschuldiging, stelt de voorzitter nog de volgende vraag :

« Heeft de beschuldigde de misdaad gepleegd met die of die omstandigheid? »

339. Wanneer de beschuldigde een verschonend feit heeft aangevoerd, dat als zodanig door de wet wordt aangemerkt, wordt de vraag aldus gesteld :

« Staat dat feit vast? »

340. [...]

Opgeheven bij art. 64 van de wet van 15 mei 1912.

341. Na de vragen gesteld te hebben, overhandigt de voorzitter die aan de gezworenen in de persoon van de hoofdman van de jury; hij overhandigt hun tevens de akte van beschuldiging, de processen-verbaal die het misdrijf vaststellen, en de processtukken, met uitzondering van de schriftelijke verklaringen van de getuigen.

Hij waarschuwt de gezworenen dat, indien de beschuldigde bij eenvoudige meerderheid schuldig wordt verklaard aan het hoofdfeit, zij daarvan bovenaan in hun verklaring melding moeten maken.

Hij doet de beschuldigde uit de gehoorzaal verwijderen.

342. Nadat de vragen gesteld en overhandigd zijn aan de gezworenen, begeven dezen zich naar hun kamer om te beraadslagen.

Hoofdman van de jury is de gezworene wiens naam de eerste uit de bus gekomen is, of hij die door de gezworenen wordt benoemd en de opdracht aanvaardt.

Alvorens de beraadslaging te beginnen, leest de hoofdman van de jury de volgende aanwijzingen voor, die bovendien in grote letters op de meest in het oog vallende plaats van hun kamer worden opgehangen :

« De wet vraagt aan de gezworenen geen rekenschap van de middelen waardoor zij tot hun overtuiging zijn gekomen; zij schrijft hun geen bijzondere regels voor om uit te maken of een bewijs volkomen en genoegzaam is; zij schrijft hun voor, zich in stilte te bezinnen en in de oprechtheid van hun geweten na te gaan welke indruk de tegen de beschuldigde aangevoerde bewijzen en zijn middelen van verdediging op hun geest hebben gemaakt. De wet zegt hun niet, *Gij zult voor waar houden alles wat door een bepaald aantal getuigen verklaard wordt; zij zegt hun evenmin, Gij zult niet als voldoende gegrond beschouwen een bewijs dat niet berust op dat bepaald proces-verbaal, op die bepaalde stukken, op zoveel getuigenissen of op zoveel aanwijzingen van schuld; zij stelt alleen deze vraag, waarin hun gehele plicht besloten is, Zijt gij in gemoede overtuigd? »*

[...]

Het laatste lid opgeheven bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

343. De gezworenen mogen hun kamer eerst verlaten wanneer zij hun verklaring hebben opgemaakt.

[Niemand heeft tijdens de beraadslaging, om welke reden ook, toegang tot die kamer, zonder schriftelijk verlof van de voorzitter. Deze zal er niet binnentreden, tenzij hij geroepen wordt door de hoofdman van de jury en vergezeld is door de beschuldigde en

zijn verdediger, door de burgerlijke partij en haar raadsman, door het openbaar ministerie en de griffier. Van het incident wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.]

De voorzitter is gehouden aan de dienstdoende bevelhebber van de rijkswacht schriftelijk het bepaalde bevel te geven om de uitgangen van hun kamer te doen bewaken; die bevelhebber wordt in het bevel met naam en hoedanigheid aangewezen.

Het hof kan de gezworene die het bevel overtreedt, straffen met geldboete van ten hoogste vijfhonderd frank. Ieder ander die het bevel overtreedt, of hij die het niet doet uitvoeren, kan worden gestraft met gevangenisstraf van vierentwintig uren.

Het tweede lid aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 14 juli 1931.

344. De gezworenen beraadslagen over het hoofdfeit en daarna over elke omstandigheid.

345-346. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

347. De beslissing van de jury voor of tegen de beschuldigde wordt genomen bij meerderheid van stemmen, op straffe van nietigheid.

Bij staking van stemmen is de beslissing ten gunste van de beschuldigde.

348. De gezworenen komen daarna in de gehoorzaal terug en nemen opnieuw hun plaats in.

De voorzitter vraagt hun welke de uitslag is van hun beraadslaging.

De hoofdman van de jury staat op en zegt, met de hand op het hart : *Op mijn eer en mijn geweten, vóór God en vóór de mensen, de verklaring van de jury is : Ja, de beschuldigde enz. Neen, de beschuldigde enz.*

349. De verklaring wordt door de hoofdman van de jury ondertekend en door hem aan de voorzitter afgegeven, een en ander in tegenwoordigheid van de gezworenen.

De voorzitter ondertekent de verklaring en doet ze ondertekenen door de griffier.

350. Tegen de verklaring van de jury kan in geen geval enig rechtsmiddel worden ingesteld.

351. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

352. Indien de rechters, buiten het geval van [artikel 118 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke organisatie], eenparig overtuigd zijn dat de gezworenen, al hebben zij de vormen in acht genomen, zich in de zaak zelf hebben vergist, verklaart het hof dat het vonnis uitgesteld wordt en het verwijst de zaak naar de volgende zitting, om te worden onderworpen aan een nieuwe jury, waarvan geen van de eerste gezworenen deel mag uitmaken.

Niemand heeft het recht die maatregel uit te lokken; het hof kan hem slechts ambtshalve gelasten en wel dadelijk nadat de verklaring van de jury in het openbaar is afgelegd, maar alleen ingeval de beschuldigde schuldig is bevonden, nooit wanneer hij niet-schuldig verklaard is.

Het hof zal dadelijk na de verklaring van de tweede jury uitspraak doen, zelfs wanneer deze verklaring met de eerste mocht overeenstemmen.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

353. Wanneer het onderzoek en de debatten eenmaal begonnen zijn, moeten zij worden voortgezet zonder onderbreking, en zonder enigerlei verbinding met de buitenwereld, tot na de verklaring van de jury. De voorzitter mag ze alleen schorsen voor de nodige rustpauzes ten behoeve van de rechters, de gezworenen, de getuigen en de beschuldigten.

354. Wanneer een gedagvaarde getuige niet verschijnt, kan het hof de zaak naar de volgende zitting verwijzen, op vordering van de procureur-generaal en voordat de debatten geopend zijn door het getuigenis van de eerste op de lijst ingeschreven getuige.

355. Indien de zaak naar de volgende zitting verwezen wordt omdat een getuige niet verschenen is, komen alle kosten van dagvaarding, akten, reizen van getuigen, en andere die strekken tot het vonnissen van de zaak, ten laste van die getuige; hij wordt in die kosten veroordeeld, zelfs met lijfswang, op vordering van de procureur-generaal, bij het arrest dat de debatten naar de volgende zitting verwijst.

Hetzelfde arrest beveelt bovendien dat die getuige door de openbare macht voor het hof zal worden gebracht om er te worden gehoord.

Niettemin wordt de getuige die niet verschijnt of die weigert hetzij de eed te doen, hetzij zijn getuigenis af te leggen, in alle gevallen veroordeeld tot de bij artikel 80 bepaalde straf.

356. Tegen deze veroordelingen staat verzet open gedurende tien dagen na de betekening ervan aan de veroordeelde getuige of aan zijn woonplaats [...]; het verzet wordt ontvangen, indien hij bewijst dat hij wettig verhinderd was of dat de tegen hem uitgesproken geldboete moet worden verminderd.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

AFDELING II

Vonnis en tenuitvoerlegging

357. De voorzitter doet de beschuldigde binnenkomen en de griffier leest in zijn tegenwoordigheid de verklaring van de jury voor.

358. Wanneer de beschuldigde niet-schuldig verklaard wordt, spreekt de voorzitter hem vrij van de beschuldiging en beveelt dat hij in vrijheid zal worden gesteld, indien hij niet om een andere reden wordt gevangen gehouden.

[...]

[...]

De vrijgesproken beschuldigde kan [...] ten laste van zijn aangevers schadevergoeding verkrijgen uit hoofde van laster, zonder dat echter de leden van de gestelde overheid op die wijze kunnen worden vervolgd ter oorzaak van de berichten die zij gehouden zijn te geven aangaande de misdrijven waarvan zij in de uitoefening van hun ambt menen kennis gekregen te hebben, en behoudens het instellen tegen hen van verhaal op de rechter, indien daartoe grond bestaat.

Op verzoek van de beschuldigde is de procureur-generaal verplicht hem zijn aangevers bekend te maken.

Het tweede en het derde lid opgeheven en het vierde lid aldus gewijzigd bij art. 19 van de wet van 21 december 1930.

359. De eisen tot schadevergoeding ingesteld hetzij door de beschuldigde tegen zijn aangevers of tegen de burgerlijke partij, hetzij door de burgerlijke partij tegen de beschuldigde of tegen de veroordeelde, worden voor het hof van assisen gebracht.

De burgerlijke partij is gehouden haar eis tot schadevergoeding in te stellen vóór het vonnis; later is die niet-ontvankelijk.

Hetzelfde geldt voor de beschuldigde, indien zijn aangever hem bekend was.

Ingeval de beschuldigde eerst na het vonnis, doch vóór het einde van de zitting, te weten komt wie zijn aangever is, moet hij zijn eis, op straffe van verval, voor het hof van assisen brengen; indien hij het eerst na de sluiting van de zitting te weten komt, wordt zijn eis voor de burgerlijke rechtbank gebracht.

Ten aanzien van derde personen die geen partij in het geding geweest zijn, wenden zij zich tot de burgerlijke rechtbank.

360. Hij die wettelijk vrijgesproken is, kan niet meer vervolgd of beschuldigd worden wegens hetzelfde feit.

Interpretatieve wet van 21 april 1850, enig artikel : Artikel 360 van het Wetboek van Strafvordering wordt uitgelegd als volgt : « Hij die wettelijk vrijgesproken is, kan niet meer vervolgd of beschuldigd worden wegens hetzelfde feit zoals het werd omschreven ».

361. Wanneer in de loop van de debatten een ander feit aan de beschuldigde wordt ten laste gelegd, hetzij op grond van stukken, hetzij op grond van verklaringen van getuigen, geeft de voorzitter, na hem te hebben vrijgesproken van de beschuldiging, het bevel dat hij wegens het nieuwe feit zal worden vervolgd; diens gevolg verwijst hij hem, onder bevel tot verschijning of tot medebrenging, volgens de onderscheidingen in artikel 91 gemaakt, en zo nodig onder bevel tot aanhouding, naar de onderzoeksrechter van het arrondissement waar het hof zitting houdt, ten einde een nieuw onderzoek te doen plaatshebben.

Deze bepaling wordt alleen toegepast ingeval het openbaar ministerie, vóór het sluiten van de debatten, voorbehoud heeft gemaakt met het oog op vervolging.

362. [Wanneer de beschuldigde schuldig verklaard is, vordert de procureur-generaal de toepassing van de wet.

De voorzitter vraagt aan de beschuldigde of hij niets tot zijn verdediging heeft in te brengen.

De beschuldigde en zijn raadsman mogen niet meer pleiten dat het feit niet gepleegd is, maar alleen dat het door de wet niet verboden is of volgens de wet geen misdrijf is of nog dat het niet de straf verdient waarvan de procureur-generaal de toepassing heeft gevorderd.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

363. [Het hof ontslaat de beschuldigde van rechtsvervolging, indien het feit waaraan hij schuldig is verklaard, niet door een strafwet verboden is.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

364. [Indien dit feit verboden is, zelfs wanneer het niet meer behoort tot de bevoegdheid van het hof van assisen, doet de voorzitter de beschuldigde verwijderen uit de gehoorzaal en het hof begeeft zich met de gezwoeren naar hun kamer. Het aldus samengestelde college, door de voorzitter van het hof voorgezeten, beraadslaagt over de straf die overeenkomstig de strafwet moet worden uitgesproken.

De beslissingen worden genomen bij volstreckte meerderheid van stemmen.

De voorzitter doet hoofdelijke omvraag; eerst brengen de gezwoeren hun gevoelens uit, te beginnen met de jongste, vervolgens de magistraten-assessoren, te beginnen met de jongstbenoemde, en ten slotte de voorzitter.

Indien verschillende gevoelens zijn uitgedrukt, wordt opnieuw gestemd.

Blijven na deze tweede stemming meer dan twee gevoelens bestaan zonder dat een ervan de volstreckte meerderheid heeft behaald, dan zijn de rechters of de gezwoeren, die zich het minst gunstig ten aanzien van de beschuldigde hebben uitgesproken, verplicht zich met een van de andere gevoelens te verenigen.

Blijven nadien nog meer dan twee meningen bestaan zonder dat een ervan de volstreckte meerderheid heeft behaald, dan wordt de bepaling van het vorige lid opnieuw toegepast, totdat een van de gevoelens de volstreckte meerderheid heeft behaald.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

365. [De beschuldigde die veroordeeld wordt, wordt verwezen in de kosten jegens de Staat.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

366. [Het hof en de gezwoeren keren vervolgens naar de gehoorzaal terug en nemen opnieuw hun plaats in. De voorzitter doet de beschuldigde binnenkomen en leest luidop het arrest voor; hij [wijst ook de tekst aan van de wet] waarop de veroordeling gegrond is.

Na uitspraak van het arrest kan de voorzitter naar gelang van de omstandigheden de beschuldigde aansporen tot moed, tot gelatenheid of tot verbetering van zijn gedrag. Hij deelt hem mee dat hij zich in cassatie kan voorzien en binnen welke termijn.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919; het eerste lid daarna aldus gewijzigd bij art. 3 van het K.B. nr. 252 van 8 maart 1936.

367. [In geval van ontslag van rechtsvervolging zowel als in geval van veroordeling, doet het hof uitspraak over de schadevergoeding of de teruggaven waarop de burgerlijke partij aanspraak maakt.

Deze stelt haar eis. De beschuldigde en zijn raadsman mogen slechts pleiten dat het feit geen grond oplevert tot schadevergoeding aan de burgerlijke partij of dat deze de haar verschuldigde schadevergoeding te hoog stelt. De procureur-generaal wordt gehoord in zijn adviezen.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

368. [Vervolgens beraadslagen de rechters en brengen hun gevoelens uit met gedempte stem; zij kunnen zich te dien einde naar de raadkamer begeven, maar het arrest wordt door de voorzitter luidop uitgesproken in tegenwoordigheid van het publiek en de beschuldigde.

Het hof kan een van de rechters opdracht geven om partijen te horen, kennis te nemen van de stukken en over een en ander verslag uit te brengen zoals bepaald is in artikel 358.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

369. [Het hof veroordeelt de beschuldigde die in het ongelijk wordt gesteld, in de kosten jegens de burgerlijke partij; het kan de burgerlijke partij die in het ongelijk wordt gesteld, veroordelen in de kosten jegens de Staat en jegens de beschuldigde of in een gedeelte ervan.]

Aldus vervangen bij art. 20 van de wet van 21 december 1930.

370. [Het hof beveelt dat de in beslag genomen voorwerpen aan de eigenaar zullen worden teruggegeven.]

In geval van veroordeling evenwel geschiedt die teruggave slechts indien de eigenaar bewijst dat de veroordeelde de termijn heeft laten verstrijken zonder zich in cassatie te voorzien of, heeft hij zich wel voorzien, dat de zaak definitief afgedaan is.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 23 augustus 1919.

371. [De arresten worden geschreven door de griffier en getekend door de voorzitter, of, indien deze verhinderd is te tekenen, door de oudstbenoemde rechter; zij vermelden, op straffe van geldboete van honderd frank ten laste van de griffier, [de aanwijzing] door de voorzitter van de tekst van de toegepaste strafwet].

Aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 2 januari 1924, daarna aldus gewijzigd bij art. 3 van het K.B. nr. 252 van 8 maart 1936.

372. De griffier maakt een proces-verbaal van de terechtzitting op, ten einde vast te stellen dat de voorgeschreven vormen in acht genomen zijn.

In het proces-verbaal wordt geen melding gemaakt van de antwoorden der beschuldigten of van de inhoud der getuigenissen; onverminderd evenwel de toepassing van artikel 318 aangaande de veranderingen, verschillen en tegenstrijdigheden in de verklaringen van de getuigen.

Het proces-verbaal wordt getekend door de voorzitter en door de griffier.

Ontbreekt het proces-verbaal, dan wordt de griffier gestraft met geldboete van vijfhonderd frank.

373. [De veroordeelde heeft tien vrije dagen na de dag waarop het arrest vóór hem is uitgesproken, om ter griffie te verklaren dat hij een eis tot cassatie instelt.]

De procureur-generaal kan binnen dezelfde termijn ter griffie verklaren dat hij zich in cassatie voorziet tegen het arrest.

De burgerlijke partij beschikt ook over dezelfde termijn; maar zij kan de eis tot cassatie slechts instellen ten opzichte van de beschikkingen betreffende haar burgerlijke belangen.

De tenuitvoerlegging van het arrest van het hof is geschorst gedurende die tien dagen en, indien er een voorziening in cassatie is ingesteld, tot de ontvangst van het arrest van het Hof van Cassatie.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 5 juli 1939.

374. [...]

Opgeheven bij art. 2 van de wet van 5 juli 1939.

375. De veroordeling wordt ten uitvoer gelegd binnen vierentwintig uren na de in artikel 373 vermelde termijnen, indien er geen voorziening in cassatie is, of, in geval van voorziening, binnen vierentwintig uren na de ontvangst van het arrest van het Hof van Cassatie waarbij de eis is verworpen.

376. De veroordeling wordt ten uitvoer gelegd op bevel van de procureur-generaal; hij heeft het recht te dien einde rechtstreeks de bijstand van de openbare macht te vorderen.

377. Indien de veroordeelde een verklaring wenst te doen, wordt deze afgenomen door een van de rechters van de plaats der tenuitvoerlegging, bijgestaan door de griffier.

378. Het proces-verbaal van tenuitvoerlegging wordt, op straffe van geldboete van honderd frank, door de griffier binnen vierentwintig uren opgemaakt en onderaan op de minuut van het arrest overgeschreven. De overschrijving wordt door hem getekend en hij maakt van alles, op straffe van een zelfde geldboete, melding op de kant van het proces-verbaal. Die vermelding wordt eveneens getekend en de overschrijving heeft bewijskracht zoals het proces-verbaal zelf.

379. Wanneer aan de beschuldigde, tijdens de debatten die het veroordelend arrest zijn voorafgegaan, andere misdaden dan die waarvan hij beschuldigd was, worden ten laste gelegd, hetzij op grond van stukken, hetzij op grond van verklaringen van getuigen, en indien op deze nieuw aan het licht gekomen misdaden een

zwaardere straf staat dan op de eerste, of indien de beschuldigde aangehouden medeplichtigen heeft, beveelt het hof dat hij wegens deze nieuwe feiten zal worden vervolgd met inachtneming van de bij dit wetboek voorgeschreven vormen.

In beide gevallen schorst de procureur-generaal de tenuitvoerlegging van het arrest waarbij de eerste veroordeling is uitgesproken, totdat uitspraak is gedaan in het tweede geding.

380. Alle minuten van de arresten, door de assisen gewezen, worden verzameld en neergelegd op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg in de hoofdplaats van de provincie.

Dit geldt niet voor de minuten van de arresten, gewezen door het hof van assisen van de provincie waar het hof van beroep zijn zetel heeft; zij blijven op de griffie van dit hof berusten.

HOOFDSTUK V

De jury en de wijze waarop zij gevormd wordt

EERSTE AFDELING

De jury

381. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

382. [...]

Opgeheven bij art. 28 van de wet van 15 mei 1838.

383. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

384-386. [...]

Opgeheven bij art. 28 van de wet van 15 mei 1838.

387-388. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

389. De lijst wordt niet in haar geheel gezonden aan de burgers die erop voorkomen, maar de gouverneur geeft aan ieder van hen kennis van het uittreksel uit de lijst, waaruit blijkt dat zijn naam erop voorkomt. Die kennisgeving wordt hun gedaan ten minste acht dagen vóór de dag waarop de lijst moet dienen.

Deze dag wordt vermeld in de kennisgeving, die tevens een aanmaning bevat om op de gestelde dag aanwezig te zijn op straffe van de bij dit wetboek bepaalde straffen.

Wordt de kennisgeving niet gedaan aan de persoon, dan geschiedt zij aan zijn woonplaats, alsook aan de woonplaats van de burgemeester of van een schepen van de plaats, die gehouden is hem daarvan in kennis te stellen.

390. De lijst van de gezworenen zal als niet bestaande worden beschouwd na de dienst waarvoor zij opgemaakt is.

391. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

392. Geen burger boven dertig jaar kan toegelaten worden tot betrekkingen bij het bestuur of bij het gerecht, indien hij niet bewijst door een getuigschrift van de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het hof van assisen binnen welks rechtsgebied hij verbleven heeft, dat hij aan de hem gedane vorderingen voldaan heeft telkens als hij op een lijst van gezworenen ingeschreven werd, of dat de door hem aangevoerde verschoning geldig werd geoordeeld, of dat hem nog geen vordering werd gedaan.

Geen aanvraag komt in aanmerking indien zij niet van dit getuigschrift vergezeld is.

AFDELING II

Wijze waarop de jury gevormd en bijeengeroepen wordt

393. Er zijn twaalf gezworenen nodig om een jury te vormen.

394. Van de lijst der gezworenen wordt aan elke beschuldigde kennis gegeven daags voor de dag bepaald voor het opmaken van de tabel; die kennisgeving is nietig, zoals ook alles wat daarop volgt, indien zij vroeger of later gedaan wordt.

395. [...].

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

396. Iedere gezwoorene die niet op zijn post verschenen is ter voldoening aan de hem betekende dagvaarding, wordt door het hof van assisen veroordeeld tot geldboete, die zal bedragen :

De eerste maal, vijfhonderd frank;

De tweede maal, duizend frank;

En de derde maal, vijftienhonderd frank.

Deze laatste maal wordt hij bovendien onbekwaam verklaard om in het vervolg het ambt van gezwoorene uit te oefenen. Het arrest wordt op zijn kosten gedrukt en aangeplakt.

[...].

Het laatste lid opgeheven bij art. 1 van deze wet.

397. Dit geldt niet voor hen die bewijzen dat het hun onmogelijk was op de gestelde dag te verschijnen.

Het hof doet uitspraak over de geldigheid van de verschoning.

398. De in artikel 396 bepaalde straffen zijn van toepassing op iedere gezwoorene die, zelfs al was hij op zijn post verschenen, zich vóór het einde van zijn ambtsverrichtingen terugtrekt zonder geldige verschoning, eveneens ter beoordeling van het hof.

399. Op de gestelde dag en voor elke zaak geschiedt, voordat de terechtzitting geopend wordt, de afroeping van de niet verschoonde en niet vrijgestelde gezwoorenen, in hun tegenwoordigheid en in tegenwoordigheid van de beschuldigde en van de procureur-generaal.

De naam van iedere gezwoorene die op de afroeping antwoordt, wordt in een bus gelegd.

De beschuldigde eerst en dan de procureur-generaal wraken zulke gezwoorenen als zij gepast oordelen, naargelang hun namen uit de bus komen, behoudens de hierna vermelde beperking.

Noch de beschuldigde noch de procureur-generaal mogen de redenen van hun wraking doen kennen.

De tot oordelen geroepen jury is gevormd zodra er twaalf namen van gezwoorenen uit de bus zijn gekomen, die niet gewraakt worden.

400. De beschuldigde en de procureur-generaal kunnen geen gezwoorenen meer wraken wanneer er nog slechts twaalf overblijven.

401. De beschuldigde en de procureur-generaal kunnen een gelijk aantal wrakingen doen; indien echter de gezwoorenen in oneven getal zijn, kunnen de beschuldigten een wraking meer doen dan de procureur-generaal.

402. Indien er verscheidene beschuldigten zijn, kunnen zij onderling overleg plegen om hun wrakingen te doen; zij kunnen die ook afzonderlijk doen.

In geen van beide gevallen kunnen zij meer wrakingen doen dan bij de vorige artikelen voor een enkele beschuldigde bepaald is.

403. Indien de beschuldigten geen overleg plegen om hun wrakingen te doen, wordt de volgorde waarin zij die zullen doen, onder hen bij loting geregeld. In dat geval zijn de gezwoorenen die door een enkele beschuldigde gewraakt worden, en met inachtneming van die volgorde, gewraakt voor allen, totdat het toegelaten aantal wrakingen bereikt is.

404. De beschuldigten kunnen onderling overleg plegen om een deel van de wrakingen te doen, terwijl zij de overige zullen doen volgens de bij loting bepaalde volgorde.

405. Het onderzoek betreffende de beschuldigde begint onmiddellijk na het opmaken van de tabel.

406. Indien het onderzoek betreffende de beschuldigten over de misdrijven of over enige der misdrijven die in de akte of in de akten van beschuldiging voorkomen, wegens enige omstandigheid verwezen wordt naar de volgende zitting, wordt een andere lijst opgemaakt; nieuwe wrakingen worden gedaan en een nieuwe tabel van twaalf gezwoorenen wordt opgemaakt, met inachtneming van de hierboven voorgeschreven regels, op straffe van nietigheid.

TITEL III

Wijzen van voorziening tegen arresten of vonnissen

EERSTE HOOFDSTUK

Nietigheid van het onderzoek en van het vonnis

407. De arresten en de vonnissen in laatste aanleg gewezen in criminele, correctionele of politiezaken, alsmede het onderzoek en de vervolgingen die daaraan zijn voorafgegaan, kunnen worden vernietigd in de volgende gevallen en op voorzieningen ingesteld volgens de hierna te maken onderscheidingen.

[De vonnissen en arresten over de strafvordering, buiten die van veroordeling, vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging, alsook de vonnissen en arresten over de burgerlijke rechtsvordering kunnen, niettegenstaande die voorzieningen, bij voorraad ten uitvoer gelegd worden, indien de rechters die ze gewezen hebben, aldus bij een speciaal gemotiveerde beschikking hebben beslist.]

Het tweede lid toegevoegd bij art. 3, § 2, van het K.B. nr. 258 van 24 maart 1936.

§ 1. Criminele zaken.

408. Wanneer de beschuldigde een veroordeling heeft ondergaan en er schending of verzuim van enige door dit wetboek op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm heeft plaatsgehad, hetzij in het arrest van het hof van beroep waarbij zijn verwijzing naar een hof van assisen is bevolen, hetzij in het onderzoek en de rechtspleging vóór het laatstgenoemde hof, hetzij in het veroordelend arrest zelf, dan wordt op grond van dat verzuim of die schending, op vordering van de veroordeelde partij of van het openbaar ministerie, het veroordelend arrest en hetgeen daaraan is voorafgegaan vernietigd, van de oudste nietige akte af.

Dit geldt ook in geval van onbevoegdheid, evenals in geval van verzuim of van weigering om uitspraak te doen over een of meer verzoeken van de beschuldigde of over een of meer vorderingen van het openbaar ministerie, die strekken om gebruik te maken van een bevoegdheid of een recht door de wet verleend, hoewel de straf van nietigheid niet uitdrukkelijk door de tekst gesteld is op het ontbreken van de vorm waarvan de inachtneming verzocht of gevorderd wordt.

409. Wanneer de beschuldigde wordt vrijgesproken, kan het openbaar ministerie de vernietiging van de beschikking van vrijspraak en van hetgeen daaraan is voorafgegaan slechts vorderen in het belang van de wet en zonder nadeel voor de vrijgesproken partij.

410. Wanneer de nietigheid hieruit volgt dat het arrest op de misdaad een andere straf heeft toegepast dan die welke de wet op zodanige misdaad stelt, kan zowel het openbaar ministerie als de veroordeelde partij de vernietiging van het arrest vorderen. Dezelfde vordering behoort aan het openbaar ministerie tegen de arresten van ontslag van rechtsvervolging, in artikel [363] vermeld, indien het ontslag uitgesproken is op grond van het niet bestaan van een strafwet, die echter wel bestond.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 5 van de wet van 23 augustus 1919.

411. Wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op de misdaad toepasselijke wet, kan niemand de vernietiging van het arrest vorderen, onder voorgeven dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan.

412. In geen geval kan de burgerlijke partij de vernietiging vorderen van een beschikking van vrijspraak of van een arrest van ontslag van rechtsvervolging; indien echter het arrest burgerlijke veroordelingen tegen haar heeft uitgesproken, waarvan het bedrag de eisen van de vrijgesproken of ontslagen partij te boven gaat, kan die beschikking van het arrest worden vernietigd op vordering van de burgerlijke partij.

§ 2. Correctionele zaken en politiezaken.

413. In correctionele zaken en in politiezaken staan de middelen van vernietiging, in artikel 408 vermeld, onderscheidenlijk ter beschikking van de partij die wegens wanbedrijf of overtreding is vervolgd, van het openbaar ministerie en van de burgerlijke partij, indien er een is, tegen alle arresten of vonnissen in laatste aanleg, zonder onderscheid tussen die waarbij de partij is vrijgesproken of veroordeeld.

Wanneer echter die partij is vrijgesproken, kan niemand tegen haar de schending of het verzuim aanvoeren van de vormen die voorgeschreven zijn om haar verdediging te verzekeren.

[De termijn die aan het openbaar ministerie en aan de burgerlijke partij is verleend om beroep in cassatie in te stellen tegen een veroordelend vonnis of arrest dat bij verstek gewezen is, neemt een aanvang bij het verstrijken van de tiende dag na die van de betekening [...], indien de veroordeelde niet in verzet is gekomen.]

Het derde lid toegevoegd bij art. 3 van de wet van 9 maart 1908 en daarna aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

414. De bepaling van artikel 411 is mede van toepassing op de arresten en vonnissen, in laatste aanleg gewezen in correctionele zaken en in politiezaken.

§ 3. Bepaling aan de twee vorige paragrafen gemeen.

415. Ingeval het Hof van Cassatie of een hof van beroep een onderzoek vernietigt, kan het bevelen dat de kosten van de opnieuw te beginnen rechtspleging ten laste komen van de ambtenaar of de onderzoeksrechter die de nietigheid begaan heeft.

Deze bepaling geldt evenwel slechts voor zeer grove tekortkomingen [...]

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK II

Beroep in cassatie

416. Beroep in cassatie tegen voorbereidende arresten en arresten van onderzoek of tegen in laatste aanleg gewezen vonnissen van dezelfde soort staat eerst open na het eindarrest of het eindvonnis; de vrijwillige tenuitvoerlegging van die voorbereidende arresten of vonnissen kan in geen geval als middel van niet-ontvankelijkheid worden ingeroepen.

Deze bepaling is niet toepasselijk op arresten of vonnissen inzake bevoegdheid.

417. De verklaring van beroep in cassatie wordt door de veroordeelde partij gedaan op de griffie en door haar en door de griffier getekend; indien hij die de verklaring doet niet kan of niet wil tekenen, maakt de griffier daarvan melding.

[Deze verklaring kan in dezelfde vorm gedaan worden door een pleitbezorger of door een advocaat, houder van de stukken.]

Deze verklaring wordt in een daartoe bestemd register ingeschreven; dat register is openbaar en een ieder heeft het recht zijn uittreksels daaruit te doen afgeven.

Het tweede lid aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 16 februari 1961.

418. Wanneer het beroep in cassatie tegen een arrest of een vonnis in laatste aanleg gewezen in criminele, correctionele of politiezaken, ingesteld wordt, hetzij door de burgerlijke partij, indien er een is, hetzij door het openbaar ministerie, wordt dit beroep niet alleen ingeschreven zoals bepaald in het vorige artikel, maar tevens binnen een termijn van drie dagen betekend aan de partij tegen wie het gericht is.

Wanneer deze partij zich op dat tijdstip in hechtenis bevindt, wordt de akte die de verklaring van beroep in cassatie inhoudt, haar door de griffier voorgelezen; zij tekent de akte en, indien zij niet kan of niet wil tekenen, maakt de griffier daarvan melding.

Wanneer de partij in vrijheid is, betekent de eiser haar zijn beroep in cassatie door tussenkomst van een [gerechtsdeurwaarder], hetzij aan haar persoon, hetzij aan de door haar gekozen woonplaats; [...].

Het derde lid aldus gewijzigd bij art. 48, § 4, van de wet van 5 juli 1963 en bij art. 1 van deze wet.

419. [...]

Opgeheven bij art. 7 van de wet van 20 juni 1953.

420. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

421. Zij die tot een vrijheidstraf, zelfs in correctionele zaken of in politiezaken, zijn veroordeeld, kunnen zich niet in cassatie voorzien, wanneer zij zich op dat tijdstip niet in hechtenis bevinden noch onder borgtocht in vrijheid zijn gesteld.

De akte van hun opsluiting of van hun invrijheidstelling onder borgtocht wordt gehecht aan de akte van voorziening in cassatie.

Wanneer echter het beroep in cassatie gegrond is op onbevoegdheid, is het voor de ontvankelijkheid ervan voldoende dat de eiser aantoonde dat hij zich op dat tijdstip gevangen gegeven heeft in het huis van justitie van de plaats waar het Hof van Cassatie zijn zetel heeft. De bewaarder van dat huis kan hem daarin opnemen op vertoon van zijn aanvraag aan de procureur-generaal bij dit Hof en door deze voor gezien getekend.

Zie art. 2 van de wet van 10 februari 1866.

422. De veroordeelde of de burgerlijke partij kan, hetzij bij het doen van de verklaring van beroep in cassatie, hetzij binnen de tien volgende dagen, op de griffie van het hof of de rechtbank die het bestreden arrest of vonnis gewezen heeft, een verzoekschrift indienen, houdende de middelen van cassatie. De griffier geeft aan de betrokkene een ontvangstbewijs en overhandigt het verzoekschrift dadelijk aan de magistraat belast met het openbaar ministerie.

423. [Binnen vijf dagen na het verstrijken van de termijn van tien dagen in het vorige artikel bepaald, doet de griffier de processtukken, de verzoekschriften van de partijen indien zij er ingediend hebben en de uitgifte van het bestreden arrest of vonnis toekomen aan de magistraat belast met het openbaar ministerie.

Hij moet daarvan vooraf kosteloos een inventaris opmaken en die erbij voegen, op straffe van geldboete van honderd frank, die door het Hof van Cassatie wordt uitgesproken.]

Aldus vervangen bij art. 6, § 2, van de wet van 20 juni 1953.

424. [De magistraat, belast met het openbaar ministerie bij het hof of de rechtbank die het bestreden arrest of vonnis gewezen heeft, zendt het dossier onverwijld aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie; deze stelt het in handen van de griffier van het Hof van Cassatie, die de zaak onmiddellijk op de algemene rol brengt.]

Aldus vervangen bij art. 6, § 2, van de wet van 20 juni 1953.

425. [De eisers kunnen hun memories en stukken ook rechtstreeks aan de griffie van het Hof van Cassatie doen toekomen. De burgerlijke partij kan er evenwel geen memorie indienen dan door tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie.]

Aldus vervangen bij art. 6, § 2, van de wet van 20 juni 1953.

426. Het Hof van Cassatie verwerpt de eis of vernietigt het arrest of het vonnis [...].

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

427. Wanneer het Hof van Cassatie een arrest of een vonnis in correctionele zaken of in politiezaken vernietigt, verwijst het de zaak en de partijen naar een hof of naar een rechtbank van dezelfde hoedanigheid als het hof of de rechtbank die het vernietigd arrest of vonnis gewezen heeft.

428. Wanneer het Hof van Cassatie een arrest in criminele zaken vernietigt, wordt gehandeld zoals bepaald is in de zeven volgende artikelen.

429. Het Hof van Cassatie verwijst de zaak als volgt :

Naar een ander hof van beroep dan het hof van beroep dat de bevoegdheid heeft geregeld en de inbeschuldigingstelling heeft uitgesproken, indien het arrest vernietigd wordt op een van de gronden in artikel 299 genoemd;

Naar een ander hof van assisen dan het hof van assisen dat het arrest gewezen heeft, indien het arrest en het onderzoek vernietigd worden wegens enige nietigheid, bij het hof van assisen begaan;

Naar een andere rechtbank van eerste aanleg dan die waartoe de onderzoeksrechter behoorde, indien het arrest en het onderzoek alleen vernietigd worden ten aanzien van de beschikkingen die burgerlijke belangen betreffen [...].

Indien het arrest en de rechtspleging vernietigd worden op grond van onbevoegdheid, verwijst het Hof van Cassatie de zaak naar de rechters die kennis ervan moeten nemen en wijst die aan; indien echter de bevoegdheid behoorde aan de rechtbank van eerste

aanleg waarin de rechter die het eerste onderzoek heeft gedaan, zitting heeft, dan wordt de zaak verwezen naar een andere rechtbank van eerste aanleg.

Wanneer het arrest vernietigd wordt omdat het feit dat tot de veroordeling aanleiding gegeven heeft, geen misdrijf blijkt te zijn volgens de wet, geschiedt de verwijzing, indien er een burgerlijke partij is, naar een andere rechtbank van eerste aanleg dan die waartoe de onderzoeksrechter behoorde; indien er geen burgerlijke partij is, wordt geen verwijzing uitgesproken.

Het vierde lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

430. In alle gevallen waarin het Hof van Cassatie gerechtigd is een hof of een rechtbank aan te wijzen om over een verwezen zaak uitspraak te doen, moet die aanwijzing blijken uit een bijzondere beslissing, die in raadkamer dadelijk na de uitspraak van het cassatiearrest genomen wordt en waarvan in dit arrest uitdrukkelijk melding wordt gemaakt.

431. De nieuwe onderzoeksrechters aan wie opdracht zou worden gegeven om het onderzoek van de verwezen zaken aan te vullen, mogen niet worden gekozen uit de onderzoeksrechters van het rechtsgebied van het hof wiens arrest is vernietigd.

432. Het hof van beroep waarnaar een zaak verwezen is, herstelt, wat hem betreft, de gebreken van het onderzoek en wijst binnen zijn rechtsgebied het hof van assisen aan dat over de zaak uitspraak moet doen.

433. Wanneer de zaak naar een hof van assisen verwezen is en er medeplichtigen zijn die zich niet in staat van beschuldiging bevinden, geeft dat hof aan een onderzoeksrechter en de procureur-generaal aan een van zijn substituten opdracht om, ieder wat hem betreft, het onderzoek te doen; de stukken van het onderzoek worden vervolgens toegezonden aan het hof van beroep, dat beslist of er al dan niet grond is tot inbeschuldigingstelling.

434. [Indien het arrest vernietigd is omdat het op de misdaad een andere straf heeft toegepast dan die welke de wet op zodanige misdaad stelt, wijst het hof van assisen waarnaar de zaak wordt verwezen, op de reeds door de jury gedane schuldigverklaring, zijn arrest overeenkomstig de [...] artikelen 362 en volgende [...]]

Indien het arrest op een andere grond vernietigd is, worden nieuwe debatten gehouden voor het hof van assisen waarnaar de zaak verwezen wordt.

Het Hof van Cassatie vernietigt enkel een gedeelte van het arrest, wanneer de nietigheid slechts een of enige van de beschikkingen treft.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 23 augustus 1919, daarna aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

435. De beschuldigde wiens veroordeling vernietigd is en die een nieuwe criminele berechting moet ondergaan, wordt, hetzij in staat van hechtenis, hetzij ter uitvoering van de beschikking tot gevangenneming, gebracht voor het hof van beroep of van assisen, waarnaar zijn zaak verwezen wordt.

436. [De burgerlijke partij wier eis tot cassatie hetzij in criminele zaken, hetzij in correctionele zaken of in politiezaken wordt verworpen, wordt veroordeeld in de kosten.]

Aldus vervangen bij art. 5, § 2, van de wet van 20 juni 1953.

437. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

438. Wanneer een eis tot cassatie verworpen wordt, kan de partij die hem heeft ingesteld, zich onder geen enkel voorwendsel en op grond van geen enkel middel nogmaals in cassatie voorzien tegen hetzelfde arrest of vonnis.

439. Het arrest dat de eis tot cassatie verworpen heeft, wordt binnen drie dagen aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie afgegeven in de vorm van een eenvoudig uittreksel, door de griffier getekend. Dit uittreksel wordt toegezonden aan de minister van Justitie, die het doorzendt aan de magistraat belast met het ambt van het openbaar ministerie bij het hof of de rechtbank die het bestreden arrest of vonnis gewezen heeft.

440. Wanneer na een eerste vernietiging, het tweede arrest of vonnis over de zaak zelf met dezelfde middelen wordt bestreden, wordt gehandeld met inachtneming van de vormen bij [de wet van 7 juli 1865] voorgeschreven.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

441. Wanneer de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, op vertoon van een uitdrukkelijk bevel, hem door de minister van Justitie gegeven, bij [de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken], aangifte doet van gerechtelijke akten, arresten of vonnissen die strijdig zijn met de wet, kunnen deze akten, arresten of vonnissen worden vernietigd en de officieren van politie of de rechters kunnen, indien daartoe grond bestaat, vervolgd worden op de wijze bepaald in hoofdstuk III, titel IV, van dit boek.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

442. Wanneer een hof van beroep of van assisen, of een correctionele rechtbank of politierechtbank een arrest of een vonnis in laatste aanleg heeft gewezen, dat vatbaar is voor cassatie, maar waartegen geen van de partijen binnen de gestelde termijn is opgekomen, kan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie ook ambtshalve, en niettegenstaande het verstrijken van de termijn, aan het Hof van Cassatie kennis ervan geven; het arrest of het vonnis zal vernietigd worden, zonder dat partijen zich erop kunnen beroepen om zich tegen de tenuitvoerlegging te verzetten.

HOOFDSTUK III

Aanvragen tot herziening

Dit hoofdstuk (artt. 443-447) is bij het enige artikel van de wet van 18 juni 1894 vervangen als volgt.

443. Herziening van in kracht van gewijsde gegane veroordelingen kan in criminele of correctionele zaken, onverschillig welk gerecht uitspraak heeft gedaan en al is de veroordeling voorwaardelijk, aangevraagd worden op de volgende gronden :

1° Wanneer onverenigbaarheid bestaat tussen veroordelingen die wegens een zelfde feit bij onderscheidene arresten of vonnissen tegen verschillende beschuldigten of beklaagden al dan niet op tegenspraak zijn uitgesproken, en het bewijs van de onschuld van een der veroordeelden uit de tegenstrijdigheid van de beslissingen volgt;

2° Wanneer een getuige die op de terechtzitting gehoord is in een geding door het hof van assisen op tegenspraak behandeld, of die, hetzij op de terechtzitting, hetzij in de loop van het vooronderzoek, gehoord is in een geding behandeld door een andere rechter of door een hof van assisen uitspraak doende bij weerspanningheid aan de wet, naderhand een in kracht van gewijsde gegane veroordeling heeft ondergaan wegens vals getuigenis tegen de veroordeelde;

3° Wanneer het bewijs dat de veroordeelde onschuldig is of dat een strengere strafwet is toegepast dan die welke hij werkelijk heeft overtreden, schijnt te volgen uit een feit dat zich voorgedaan heeft sedert zijn veroordeling, of uit een omstandigheid waarvan hij het bestaan niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding.

De aanvraag tot herziening is evenwel niet-ontvankelijk :

Indien de aanvrager bij zijn verzoekschrift geen met redenen omkleed gunstig advies voegt van drie advocaten bij het Hof van Cassatie of van drie advocaten bij het hof van beroep, die tien jaar ingeschreven zijn op de tabel;

Indien de uitgesproken veroordeling niet zwaarder is dan de straf of het minimum van de straf door de minder strenge wet gesteld op het werkelijk gepleegde misdrijf;

Indien meer dan vijf jaren verlopen zijn sedert de definitieve veroordeling van de valse getuige [...].

Wanneer de tweede veroordeling, in het geval voorzien onder 1°, of de veroordeling van de getuige, in het geval voorzien onder 2°, uitgesproken is bij weerspanningheid aan de wet, kan de herziening worden aangevraagd zowel vóór als na de verjaring van de straf.

Het laatste zinsdeel van het achtste lid opgeheven bij art. 1 van deze wet.

444. Het recht om herziening aan te vragen behoort :

1° Aan de veroordeelde;

2° Indien de veroordeelde overleden is, indien hij onbekwaam of afwezig verklaard is, aan zijn echtgenoot, aan zijn bloedverwanten in de nederdalende en de opgaande lijn, aan zijn broeders en zusters;

3° Aan de minister van Justitie.

Het Hof van Cassatie neemt kennis van de aanvragen tot herziening.

Deze worden bij het Hof aanhangig gemaakt, hetzij door een vordering van de procureur-generaal, hetzij door een verzoekschrift dat getekend is door een advocaat bij het Hof, een omstandige opgave van de feiten bevat en de grond tot herziening bepaalt.

Na kennisneming van de vordering van de procureur-generaal of van het in behoorlijke vorm ingediende verzoekschrift, benoemt het Hof van Cassatie, indien de veroordeelde overleden, afwezig of onbekwaamverklaard is, een curator voor zijn verdediging, die hem vertegenwoordigt bij de rechtspleging in herziening.

De burgerlijke partij is gehouden in het geding tot herziening tussen te komen bij wege van een verzoekschrift aan het Hof van Cassatie, ingediend binnen twee maanden na aanmaning; bij gebreke daarvan, is het arrest van het Hof van Cassatie over de ontvankelijkheid van de aanvraag tot herziening ook voor haar bindend.

De burgerlijke partij zal in dat geval, evenals ingeval zij wel is tussengekomen, in de zaak betrokken worden voor de rechter die moet beslissen over de herziening zelf, en het arrest zal, onverschillig of zij al dan niet verschijnt, voor haar bindend zijn.

Wordt de herziening toegestaan, dan verliest de burgerlijke partij het voordeel van de te haren gunste verkregen veroordelingen en zij wordt veroordeeld tot zodanige teruggaven als naar recht; zij kan echter, behalve wanneer zij zelf bedrog heeft gepleegd, niet worden veroordeeld tot teruggave van de vruchten en de interest dan te rekenen van het arrest waarbij de herziening wordt toegestaan.

Behalve wanneer zij zelf bedrog heeft gepleegd, kan zij niet worden veroordeeld tot schadevergoeding jegens de aanvrager van de herziening; zij draagt noch de kosten van het eerste geding, noch de kosten van het geding tot herziening, die ten laste komen van de Staat indien de herziening wordt toegestaan.

445. Wanneer de aanvraag tot herziening steunt op de in artikel 443, 1°, vermelde grond, vernietigt het Hof van Cassatie de veroordelingen, indien het erkent dat zij onverenigbaar zijn, en naar gelang van het geval verwijst het de zaken, in de staat waarin de rechtspleging zich bevindt, en ondanks verjaring van de rechtsvordering of van de straf, naar een hof van beroep of een hof van assisen dat er vroeger geen kennis van genomen heeft. In geval van overlijden, onbekwaamverklaring, afwezigheid, weerspanningheid aan de wet of verstek van de veroordeelde te wiens behoeve geen verzoekschrift als vermeld in artikel 444 is ingediend, benoemt het Hof van Cassatie een curator voor zijn verdediging, die hem bij de rechtspleging in herziening zal vertegenwoordigen.

Wanneer de aanvraag tot herziening steunt op de in artikel 443, 2°, vermelde grond en het bestaan hiervan voor het Hof van Cassatie gebleken is, vernietigt het hof de veroordeling en verwijst de zaak naar een hof van beroep of een hof van assisen, zoals in het eerste lid van dit artikel bepaald is. De veroordeelde getuige mag in de nieuwe debatten niet worden gehoord.

Wanneer de aanvraag tot herziening steunt op een van de in artikel 443, 3°, vermelde gronden en het Hof van Cassatie de aanvraag niet dadelijk als niet-ontvankelijk verworpt, beveelt het Hof dat deze zal worden onderzocht door een hof van beroep dat het daarmee belast, ten einde na te gaan of de tot staving van de aanvraag aangevoerde feiten beslissend genoeg schijnen om de zaak te herzien.

Dit onderzoek heeft plaats op de openbare terechtzitting van de burgerlijke kamer, voorgezeten door de eerste voorzitter, op verslag gedaan door een van de raadsheren van de kamer en gehoord de procureur-generaal, de veroordeelde of de curator voor zijn verdediging en de burgerlijke partijen, indien die er zijn in het geding. Over de uitkomst van het onderzoek wordt bij een met redenen omkleed arrest uitspraak gedaan en, naargelang het hof van beroep advies voor of tegen herziening uitbrengt, vernietigt het Hof van Cassatie de veroordeling en verwijst de zaak naar een hof van beroep of een hof van assisen, zoals in het eerste lid van dit artikel bepaald is, ofwel verworpt het de aanvraag tot herziening. Indien het onderzoek niet geschied is overeenkomstig de wet, verklaart het Hof van Cassatie het nietig, beveelt dat het opnieuw zal worden begonnen en verwijst de zaak, voor verder onderzoek, naar een ander hof van beroep.

Wanneer de aanvraag tot herziening betrekking heeft op een veroordeling wegens het doden van iemand en het blijkt dat het beweerdde slachtoffer na de datum van de veroordeling nog in leven was, en indien de veroordeelde nog leeft en de bevindingen van het onderzoek genoegzame bezwaren voor een correctionele of criminele tenlastelegging tegen hem laten bestaan, verklaart het hof van beroep zulks in zijn arrest; het Hof van Cassatie vernietigt

de veroordeling en verwijst de zaak naar een hof van beroep of een hof van assisen, zoals in het eerste lid van dit artikel bepaald is; bij ontstentenis van die verklaring, vernietigt het Hof van Cassatie de veroordeling zonder verwijzing.

446. De verwijzing naar een hof van assisen heeft krachtens het vorige artikel slechts plaats, indien de aan herziening onderworpen veroordeling of een van de met elkaar onverenigbaar erkende veroordelingen uitgesproken is door een hof van assisen. In geval van verwijzing naar een hof van assisen wordt een nieuwe akte van beschuldiging opgemaakt.

Het hof van assisen doet uitspraak met bijstand van de jury, zelfs in geval van weerspanningheid aan de wet.

447. Het hof waarnaar de zaak verwezen wordt, spreekt de beschuldigde of de beklaagde vrij, of bevestigt de wegens herziening vernietigde veroordeling, behoudens vermindering van de door deze veroordeling opgelegde straf, indien daartoe grond bestaat.

Wanneer het Hof van Cassatie een veroordeling wegens het doden van iemand vernietigt zonder verwijzing of wanneer het hof waarnaar een zaak verwezen wordt, de beschuldigde of de beklaagde vrijspreekt, wordt in het arrest verklaard dat de onschuld van de beschuldigde of van de beklaagde erkend is. Het arrest wordt, op verzoek van de betrokkene of van zijn rechthebbers en door de zorg van de procureur-generaal, bij uittreksel bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en in een blad uit de provincie waar de vernietigde veroordeling is uitgesproken. Het wordt bovendien onder dezelfde voorwaarden aangeplakt in de gemeente waar het misdrijf is vastgesteld zowel als in die waar de eerste beslissing is gewezen. Een uitgifte van het arrest wordt toegezonden aan de minister van Justitie, en een andere wordt afgegeven aan de veroordeelde of aan de curator voor zijn verdediging.

In de gevallen van het vorige lid wordt een vergoeding ten laste van de Staatskas toegekend, hetzij aan de veroordeelde, hetzij aan zijn rechthebbenden. Het bedrag wordt door de regering bepaald.

Een dergelijke vergoeding kan toegekend worden wanneer de straf verminderd wordt.

De aanvrager van de herziening die in het ongelijk wordt gesteld, wordt veroordeeld in de kosten.

De ten onrechte geïnde geldboete wordt terugbetaald, met de wettelijke interest te rekenen van de inning.

447bis. [De beslissingen, uitgesproken krachtens de wet tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen en gewoontemisdadigers en waarbij internering wordt gelast van verdachten en beschuldigen die zich in staat van krankzinnigheid, geestesstoornis of zwakzinnigheid bevinden, kunnen worden herzien overeenkomstig de artikelen 443 tot 447].

Ingevoegd bij art. 30 van de wet van 9 april 1930.

TITEL IV

Enige rechtsplegingen van bijzondere aard

EERSTE HOOFDSTUK

Valsheid

448. In alle gedingen ter zake van valsheid in geschrifte wordt het van valsheid betichte stuk, zodra het is ingebracht, neergelegd op de griffie, getekend en geparafeerd op elke bladzijde door de griffier, die een omstandig proces-verbaal opmaakt van de materiële toestand van het stuk, alsook door degene die het heeft neergelegd, indien hij kan tekenen, waarvan melding wordt gemaakt; een en ander op straffe van geldboete van vijftig frank tegen de griffier die het stuk in ontvangst heeft genomen zonder dat die formaliteit vervuld is.

449. Indien het van valsheid betichte stuk uit een openbare bewaarplaats wordt genomen, wordt het ook door de ambtenaar die het uit handen geeft, getekend en geparafeerd zoals hiervoren bepaald is, op straffe van dezelfde geldboete.

450. Het van valsheid betichte stuk wordt bovendien getekend door de officier van gerechtelijke politie, en door de burgerlijke partij of haar pleitbezorger indien dezen zich aanmelden.

Het wordt ook getekend door de verdachte op het ogenblik dat hij verschijnt.

Indien de verschijnende personen of enige onder hen niet kunnen of niet willen tekenen, maakt het proces-verbaal daarvan melding.

In geval van nalatigheid of van verzuim wordt de griffier gestraft met geldboete van vijftig frank.

451. Aan de klachten en aangiften ter zake van valsheid kan altijd gevolg gegeven worden, zelfs wanneer de van valsheid betichte stukken tot grondslag hebben gediend van gerechtelijke of burgerlijke akten.

452. Ieder openbaar of bijzonder bewaarder van stukken die van valsheid beticht worden, is verplicht [...] die af te geven op bevelschrift van de ambtenaar van het openbaar ministerie of van de onderzoeksrechter.

Dit bevelschrift en de akte van neerlegging strekken hem tot ontlasting jegens allen die bij het stuk belang hebben.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

453. De stukken die overgebracht worden om tot vergelijking te dienen, worden getekend en geparafeerd, zoals in de eerste drie artikelen van dit hoofdstuk bepaald is betreffende het van valsheid betichte stuk, en onder dezelfde straffen.

454. Alle openbare bewaarders kunnen worden genoodzaakt [...] de stukken van vergelijking die zij in hun bezit hebben, over te brengen; het bevelschrift en de akte van neerlegging strekken hun tot ontlasting jegens hen die bij die stukken belang mochten hebben.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

455. [Indien het nodig is dat een openbaar bewaarder een authentiek stuk uit handen geeft, wordt het vooraf gefotografeerd en een fotocopie wordt na verificatie door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement, die daarvan proces-verbaal opmaakt, door de bewaarder bij zijn minuten gelegd om in de plaats te treden van het stuk totdat het wordt teruggezonden, en hij mag grossen of uitgiffen daarvan afgeven met vermelding van het proces-verbaal dat is opgemaakt.]

Indien het stuk evenwel deel uitmaakt van een register zodat het daarvan niet voor een tijd kan worden afgescheiden, kan de rechtbank de overbrenging van het register bevelen en van de bij dit artikel vastgestelde formaliteit vrijstellen.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 4 van het K.B. nr. 246 van 22 februari 1936.

456. Onderhandse geschriften kunnen eveneens als stukken van vergelijking overgelegd en als zodanig aangenomen worden, indien de belanghebbende partijen ze erkennen.

Evenwel kunnen bijzondere personen die zodanige geschriften, zelfs volgens eigen bekentenis, in hun bezit hebben, niet onmiddellijk worden genoodzaakt die af te geven; doch indien zij voor de rechtbank die met de kennisgeving van de zaak is belast, gedagvaard worden om die afgifte te doen of om de redenen van hun weigering voor te dragen, en zij in het ongelijk worden gesteld, kan het arrest of het vonnis bevelen dat zij daartoe [...] zullen worden genoodzaakt.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

457. Wanneer de getuigen zich verklaren omtrent een stuk van het geding, paraferen en tekenen zij het; kunnen zij niet tekenen, dan maakt het proces-verbaal daarvan melding.

458. Indien een van de partijen in de loop van een onderzoek of van een rechtspleging een overgelegd stuk van valsheid beticht, maant zij de andere partij aan te verklaren of zij zich van het stuk wil bedienen.

459. Indien de partij verklaart zich van het stuk niet te willen bedienen of indien zij binnen acht dagen geen verklaring doet, wordt het stuk buiten het geding gehouden en wordt overgegaan tot het onderzoek en de uitspraak.

Indien de partij verklaart dat zij zich van het stuk wil bedienen, wordt de valsheid als tussengeschied behandeld voor het hof of de rechtbank waarvoor de hoofdzaak aanhangig is.

460. Indien de partij die het stuk van valsheid beticht heeft, staande houdt dat hij die het overgelegd heeft, dader van of medeplachtige aan de valsheid is, of indien uit de rechtspleging blijkt dat de dader of de medeplachtige nog in leven is en de vervolging van de misdaad nog niet vervallen is door verjaring, zal de strafvervolgung plaatshebben in de hierboven voorgeschreven vorm.

Indien het geding ingesteld is voor de burgerlijke rechter, wordt de berechting geschorst totdat over de valsheid is beslist.

Indien het een misdaad, een wanbedrijf of een overtreding betreft, moet het hof of de rechtbank waarvoor de zaak aanhangig is, vooraf beslissen, na de ambtenaar belast met het openbaar ministerie te hebben gehoord, of er al dan niet reden is tot schorsing.

461. Van de beklaagde of de beschuldigde kan worden gevorderd dat hij een geschreven stuk overlegt en een schrijfprouf aflegt; bij weigering of stilzwijgen maakt het proces-verbaal daarvan melding.

462. Indien een hof of een rechtbank, bij het onderzoek van een geding, zelfs van een burgerlijk geding, aanwijzingen vindt omtrent een valsheid en omtrent de persoon die ze gepleegd heeft, doet de ambtenaar belast met het openbaar ministerie of de voorzitter de stukken toekomen aan de substituut van de procureur-generaal bij de onderzoeksrechter, hetzij van de plaats waar het misdrijf schijnt gepleegd te zijn, hetzij van de plaats waar de verdachte mocht worden gevat, en hij kan zelfs een bevel tot medebrenging verlenen.

463. Wanneer authentieke akten geheel of ten dele vals verklaard zijn, beveelt het hof of de rechtbank die van de valsheid heeft kennis genomen, dat zij zullen worden hersteld, doorgehaald of verbeterd; van alles wordt proces-verbaal opgemaakt.

De stukken van vergelijking worden teruggezonden naar de bewaarplaatsen waaruit zij zijn genomen, of terugbezorgd aan de personen die ze hebben meegedeeld, een en ander binnen een termijn van vijftien dagen te rekenen van de dag van het arrest of het vonnis, op straffe van geldboete van vijftig frank tegen de griffier.

464. Voor het overige geschiedt het onderzoek omtrent de valsheid zoals voor de andere misdrijven, behoudens de volgende uitzondering.

De voorzitters van de hoven van assisen [...], de procureurs-generaal of hun substituten, de onderzoeksrechters en de vrederechters kunnen de nodige opsporings buiten hun rechtsgebied voortzetten bij personen die verdacht worden [valse biljetten aan toonder door de Staatskas uitgegeven of valse bankbiljetten aan toonder waarvan de uitgifte door of krachtens een wet is toegelaten], te hebben vervaardigd, ingevoerd of verspreid.

Deze bepaling geldt ook voor de misdaad van valsemunterij of van namaking van 's Lands zegel.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK II

Weerspannigheid aan de wet

465. Wanneer de beschuldigde, na een arrest van inbeschuldigingstelling, niet kan gevat worden of zich niet aanmeldt binnen tien dagen na de betekening die hem daarvan aan zijn woonplaats wordt gedaan;

Of wanneer hij, na zich te hebben aangemeld of te zijn gevat, ontvlucht is;

Verleent de voorzitter van het hof van assisen [...], of in zijn afwezigheid de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg en, bij ontstentenis van beiden, de oudstbenoemde rechter in deze rechtbank, een beschikking, houdende dat hij zich moet aanmelden binnen een nieuwe termijn van tien dagen; dat hij anders weerspannig aan de wet zal worden verklaard; dat hij in de uitoefening van zijn rechten als burger zal worden geschorst; dat zijn goederen gedurende het onderzoek van de weerspannigheid aan de wet onder sekwestre zullen staan; dat elke rechtsvordering hem gedurende dezelfde tijd ontzegd zal zijn; dat tegen hem in rechte zal worden opgetreden, en dat ieder gehouden is de plaats aan te wijzen waar hij zich bevindt.

In die beschikking wordt bovendien melding gemaakt van de misdaad en van de beschikking tot gevangenneming.

Het derde lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

466. Die beschikking wordt [...] aangeplakt aan de deur van de woning van de beschuldigde, aan die van de burgemeester en aan die van de gehoorzaal van het hof van assisen [...].

De procureur-generaal of zijn substituut doet die beschikking ook toekomen aan de directeur van registratie en domeinen van de woonplaats van de weerspannige.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

467. Na een termijn van tien dagen wordt vonnis gewezen over de weerspannigheid aan de wet.

468. Geen raadsman, geen pleitbezorger mag optreden om de weerspannige beschuldigde te verdedigen.

Indien de beschuldigde zich buiten het Europese grondgebied van het Rijk bevindt of in de volstrekte onmogelijkheid verkeert om te verschijnen, kunnen zijn verwanten of vrienden zijn redenen van verschoning voorleggen en de wettigheid ervan bepleiten.

469. Indien het hof de verschoning gewettigd acht, beveelt het dat de berechting van de beschuldigde en het sekwester van zijn goederen zullen worden geschorst gedurende een termijn, te bepalen met inachtneming van de aard der verschoning en van de afstanden.

470. Buiten dit geval wordt dadelijk voorlezing gedaan van het arrest van verwijzing naar het hof van assisen [...], van de akte van betekening van de beschikking waarbij het verschijnen van de weerspannige gelast is, en van de processen-verbaal opgemaakt om de afkondiging en de aanplakking van die beschikking vast te stellen.

Na die voorlezing doet het hof, op de conclusie van de procureur-generaal of van zijn substituut, uitspraak over de weerspannigheid aan de wet.

Indien de behandeling niet geschied is overeenkomstig de wet, verklaart het hof ze nietig en beveelt dat zij opnieuw zal worden begonnen vanaf de eerste onwettige handeling.

Indien de behandeling regelmatig geweest is, doet het hof uitspraak over de beschuldiging en beslist over de burgerlijke belangen, een en ander zonder bijstand of tussenkomst van gezworenen.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

471. Indien de weerspannige wordt veroordeeld, worden zijn goederen, te rekenen van de tenuitvoerlegging van het arrest, beschouwd en beheerd als goederen van een afwezige; en van het sekwester wordt rekening gedaan aan wie het behoort, nadat de veroordeling onherroepelijk is geworden door het verstrijken van de termijn gegeven tot zuivering van de weerspannigheid aan de wet.

472. Binnen drie dagen na de uitspraak wordt, op verzoek van de procureur-generaal of van zijn substituut, een uittreksel uit het veroordelend vonnis door de uitvoerder van de criminele vonnissen aangeplakt op een paal, die opgericht wordt in het midden van een openbaar plein der hoofdplaats van het arrondissement waar de misdaad is gepleegd.

Binnen dezelfde termijn wordt een zelfde uittreksel gezonden aan de directeur van registratie en domeinen van de woonplaats van de weerspannige.

473. Tegen de vonnissen gewezen bij weerspannigheid aan de wet staat beroep in cassatie alleen open voor de procureur-generaal en voor de burgerlijke partij wat haar belangen betreft.

474. In geen geval kan de weerspannigheid van een beschuldigde het onderzoek van rechtswege schorsen of vertragen ten opzichte van zijn medebeschuldigen die aanwezig zijn.

Na dezen te hebben gevonnist, kan het hof gelasten dat de voorwerpen, als overtuigingsstukken op de griffie neergelegd, zullen worden teruggegeven indien de eigenaars of rechthebbenden die terugvragen. Het kan ook gelasten dat de teruggave slechts kan geschieden onder verplichting om de stukken zo nodig terug te brengen.

Vóór die teruggave zal een proces-verbaal van beschrijving door de griffier worden opgemaakt op straffe van honderd frank geldboete.

475. Gedurende het sekwester kan onderstand worden verleend aan de vrouw, aan de kinderen, aan de vader of aan de moeder van de beschuldigde, indien zij in nood verkeren.

Deze onderstand wordt geregeld door de administratieve overheid.

476. Indien de beschuldigde zich gevangen geeft of aangehouden wordt voordat de straf verjaard is, gaat het bij weerspannigheid aan de wet gewezen vonnis van rechtswege teniet, alsook de procedures die tegen hem zijn gevoerd sedert de beschikking tot gevangenneming of tot verschijning en er wordt tegen hem opgetreden in de gewone vorm.

[...]

Het tweede lid opgeheven bij art. 1 van deze wet.

477. In de gevallen van het vorige artikel wordt ter terechtzitting voorlezing gedaan van de schriftelijke verklaringen van de getuigen die om enigerlei reden bij de debatten niet kunnen worden voorgebracht, alsmede van de schriftelijke antwoorden van de andere beschuldigten van hetzelfde misdrijf; hetzelfde geschiedt met alle andere stukken die de voorzitter geschikt acht om op het misdrijf en de schuldigen licht te werpen.

478. De weerspannige die na zijn verschijning wordt vrijgesteld van de beschuldiging, wordt in elk geval veroordeeld in de kosten veroorzaakt door zijn weerspannigheid aan de wet.

HOOFDSTUK III

Misdaden door rechters gepleegd buiten hun ambt en in de uitoefening van hun ambt

EERSTE AFDELING

Vervolging en onderzoek tegen rechters wegens misdaden en wanbedrijven door hen buiten hun ambt gepleegd

479. Wanneer een vrederechter, een lid van een correctionele rechtbank of van een rechtbank van eerste aanleg, of een ambtenaar belast met het openbaar ministerie bij een van die rechtbanken, ervan verdacht wordt buiten zijn ambt een misdrijf te hebben gepleegd waarop een correctionele straf gesteld is, doet de procureur-generaal bij het hof van beroep hem dagvaarden voor dat hof, dat uitspraak doet zonder dat hoger beroep daartegen openstaat.

480. Indien het een misdrijf betreft waarop een criminele straf is gesteld, wijst de procureur-generaal bij het hof van beroep de magistraat aan die het ambt van officier van gerechtelijke politie zal waarnemen en de eerste voorzitter van dat hof de magistraat die het ambt van onderzoeksrechter zal waarnemen.

481. Indien echter een lid van een hof van beroep of een ambtenaar die bij het hof het openbaar ministerie uitoefent, ervan verdacht wordt buiten zijn ambt een wanbedrijf of een misdaad te hebben gepleegd, is de ambtenaar die de aangiften of de klachten ontvangen heeft, gehouden daarvan dadelijk afschriften te doen toekomen aan de minister van Justitie, zonder enige vertraging van het onderzoek, dat voortgezet zal worden zoals in voorgaande bepalingen is geregeld, en hij zal eveneens aan de minister een afschrift zenden van de stukken.

482. De minister van Justitie zendt de stukken door aan het Hof van Cassatie, dat, indien daartoe grond bestaat, de zaak verwijst hetzij naar een correctionele rechtbank, hetzij naar een onderzoeksrechter, de ene zowel als de andere aan te wijzen buiten het rechtsgebied van het hof waartoe het verdachte lid behoort.

Indien een inbeschuldigingstelling moet worden uitgesproken, geschiedt de verwijzing naar een ander hof van beroep.

AFDELING II

[Vervolging en onderzoek, wegens misdaden of wanbedrijven in verband met hun ambt, tegen sommige rechters en rechtbanken]

Het opschrift aldus vervangen bij art. 1 van deze wet.

483. Wanneer een vrederechter of politierechter, een rechter in een rechtbank van koophandel, een officier van gerechtelijke politie, een lid van een correctionele rechtbank of van een rechtbank van eerste aanleg, of een ambtenaar belast met het openbaar

ministerie bij een van die rechters of rechtbanken, ervan verdacht wordt in de uitoefening van zijn ambt een misdrijf te hebben gepleegd waarop een correctionele straf gesteld is, dan wordt dat misdrijf vervolgd en berecht zoals in artikel 479 bepaald is.

484. Wanneer ambtenaren van de hoedanigheid als vermeld in het vorige artikel, ervan verdacht worden een misdaad te hebben gepleegd [...], worden de ambtsverrichtingen die in de regel behoren tot de bevoegdheid van de onderzoeksrechter en van de procureur des Konings, onmiddellijk waargenomen door de eerste voorzitter en de procureur-generaal bij het hof van beroep, ieder wat hem betreft, of door andere ambtenaren die zij onderscheidenlijk en bepaaldelijk daartoe aanwijzen.

Totdat die opdracht is gegeven en ingeval er een voorwerp van het misdrijf aanwezig is, kan ieder officier van gerechtelijke politie dit vaststellen; voor de verdere rechtspleging worden de algemene bepalingen van dit wetboek toegepast.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

485. Wanneer de misdaad die in de uitoefening van het ambt gepleegd is, [...] ten laste gelegd wordt hetzij aan een gehele rechtbank van koophandel, correctionele rechtbank of rechtbank van eerste aanleg, hetzij individueel aan een of meer leden van de hoven van beroep en aan de procureurs-generaal en substituten bij de hoven, dan wordt gehandeld als volgt.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

486. De misdaad wordt aangegeven bij de minister van Justitie, die, indien daartoe grond bestaat, aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie bevel geeft om ze op de aangifte te vervolgen.

De misdaad kan ook rechtstreeks bij het Hof van Cassatie aangegeven worden door de personen die beweren benadeeld te zijn, maar alleen dan wanneer zij een aanvraag tot verhaal op de rechtbank of op de rechter indienen of wanneer de aangifte incidenteel gedaan wordt in een zaak die voor het Hof van Cassatie aanhangig is.

487. Indien de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie in de stukken, hem door de minister van Justitie toegezonden of door de partijen overgelegd, niet alle inlichtingen vindt die hij nodig acht, wijst op zijn vordering de eerste voorzitter van dit hof een van de leden aan voor het verhoor van de getuigen en voor alle verdere daden van onderzoek die moeten worden verricht in de stad waar het Hof van Cassatie zijn zetel heeft.

488. Wanneer er getuigen moeten worden gehoord of daden van onderzoek verricht buiten de stad waar het Hof van Cassatie zijn zetel heeft, geeft de eerste voorzitter van dit hof dienaangaande alle nodige opdrachten aan een onderzoeksrechter, zelfs in [...] een ander arrondissement dan dat van de verdachte rechtbank of rechter.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

489. Nadat de in het vorige artikel vermelde onderzoeksrechter de getuigen heeft gehoord en het hem opgedragen onderzoek heeft voltooid, zendt hij de processen-verbaal en de andere akten, gesloten en verzegeld, terug aan de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie.

490. Nadat de eerste voorzitter inzage heeft genomen hetzij van de stukken die door de minister van Justitie zijn gezonden of door de partijen overgelegd, hetzij van de nadere inlichtingen die hij heeft ingewonnen, verleent hij, indien daartoe grond bestaat, het bevel tot bewaring.

Dit bevel wijst het huis van arrest aan waarin de verdachte zal worden opgenomen.

491. De eerste voorzitter van het Hof van Cassatie geeft dadelijk bevel de processtukken mee te delen aan de procureur-generaal, [die zijn vordering, waarin de aangifte tegen de verdachte is opgenomen], binnen de vijf volgende dagen [indien bij de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken].

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

492. Over de aangifte aangebracht bij [de kamer aangeduid in artikel 491], onverschillig of zij al dan niet door een bevel tot bewaring is voorafgegaan, beslist de kamer met voorrang boven alle andere zaken.

Indien zij de aangifte afwijst, beveelt zij de invrijheidstelling van de verdachte.

Indien zij de aangifte aanneemt, verwijst zij de verdachte rechtbank of rechter naar de rechters van [de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken], en die uitspraak zullen doen over de inbeschuldigingstelling.

Het eerste en het derde lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

493. De aangifte die incidenteel gedaan wordt in een zaak die bij het Hof van Cassatie aanhangig is, wordt gebracht voor de kamer die van de zaak kennis heeft; wordt zij aangenomen, dan wordt zij [van de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken] verwezen [naar de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken, en omgekeerd].

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

494. Wanneer een van de kamers van het Hof van Cassatie, bij het onderzoek van een aanvraag tot verhaal op de rechter of enige andere zaak, een misdrijf ontdekt waarvoor een rechtbank of een rechter van de hoedanigheid in artikel 479 omschreven strafrechtelijk kan worden vervolgd, dan kan zij, zonder dat er een rechtstreekse of een incidentele aangifte bestaat, ambtshalve de verwijzing bevelen overeenkomstig het vorige artikel.

495. Wanneer het onderzoek van een voor de verenigde kamers gebrachte zaak aanleiding geeft tot de verwijzing van ambtswege, in het vorige artikel vermeld, geschiedt die verwijzing naar [de kamer, die kennis neemt van het cassatieberoep in burgerlijke zaken].

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

496. De kamer waarnaar de verwijzing op aangifte of van ambtswege gedaan wordt, doet in alle gevallen uitspraak over de inbeschuldigingstelling.

Haar voorzitter vervult de taak die wettelijk tot de bevoegdheid van de onderzoeksrechter behoort.

497. Deze voorzitter kan het verhoor van de getuigen en de ondervraging van de verdachten opdragen aan een andere onderzoeksrechter, zelfs van buiten het rechterlijk arrondissement [...] waar de verdachte zich bevindt.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

498. Het bevel tot aanhouding, dat door de voorzitter gegeven wordt, wijst het huis van arrest aan waarin de verdachte zal worden opgenomen.

499. De kamer van het Hof van Cassatie, waarbij de zaak aanhangig is, beraadslaagt over de inbeschuldigingstelling in een niet openbare terechtzitting; de rechters moeten in oneven getal zijn.

Indien de meerderheid van de rechters oordeelt dat de inbeschuldigingstelling niet moet geschieden, wordt de aangifte bij arrest afgewezen, en de procureur-generaal doet de verdachte in vrijheid stellen.

500. Indien de meerderheid van de rechters oordeelt dat de inbeschuldigingstelling wel moet geschieden, oordeelt deze uitgesproken bij een arrest, dat tevens een beschikking tot gevangenneming inhoudt.

Ter uitvoering van dat arrest wordt de beschuldigde overgebracht naar het huis van justitie bij het hof van assisen dat door het Hof van Cassatie in het arrest zelf wordt aangewezen.

501. Het onderzoek dat aldus voor het Hof van Cassatie gedaan wordt, kan niet worden bestreden wat de vorm betreft.

Dit onderzoek strekt zich uit tot de medeplichtigen van de vervolgte rechtbank of van de vervolgte rechter, zelfs wanneer die geen rechterlijk ambt vervullen.

502. De overige bepalingen van dit wetboek, die niet in strijd zijn met de procesvormen bij dit hoofdstuk voorgeschreven, worden bovendien nagekomen.

503. Indien er in [de kamer die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken], wanneer zij kennis moet nemen van het cassatieberoep tegen het arrest van

het hof van assisen waarnaar de zaak is verwezen, rechters zijn die [in de andere kamer] deelgenomen hebben aan de inbeschuldigingstelling, moeten die rechters zich onthouden.

In het geval van een tweede cassatieberoep, dat tot behandeling in verenigde kamers aanleiding geeft, kunnen evenwel alle rechters daarvan kennis nemen.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK IV

Misdrijven tegen de eerbied aan de gestelde overheden verschuldigd

504. Wanneer een of meer aanwezigen op een terechtzitting of op enige andere plaats waar een gerechtelijk onderzoek in het openbaar wordt gedaan, openlijk tekens van goedkeuring of afkeuring geven, of op enigerlei wijze rumoer verwekken, doet de voorzitter of de rechter hen verwijderen; indien zij zich tegen zijn bevelen verzetten of weer binnenkomen, beveelt de voorzitter of de rechter dat zij zullen worden aangehouden en naar het huis van arrest gebracht; van dit bevel wordt melding gemaakt in het proces-verbaal; op vertoon ervan aan de bewaarder van het huis van arrest worden de rustverstoorders daarin opgenomen en gedurende vierentwintig uren vastgehouden.

505. Wanneer het rumoer gepaard gaat met beledigingen of feitelijkheden die bovendien grond opleveren tot het opleggen van correctionele straffen of politiestraffen, kunnen die straffen op staande voet en dadelijk na het vaststellen van de feiten worden uitgesproken en wel als volgt :

De politiestraffen, zonder hoger beroep, onverschillig door welke rechtbank of rechter zij zijn uitgesproken;

De correctionele straffen, behoudens hoger beroep indien de veroordeling is uitgesproken door een rechtbank tegen wier beslissingen hoger beroep openstaat, of door een enkele rechter.

506. Betreft het een misdaad gepleegd ter terechtzitting van een enkele rechter of van een rechtbank waartegen hoger beroep openstaat, dan verwijst de rechter of de rechtbank, na de dader te hebben doen aanhouden en van de feiten proces-verbaal te hebben opgemaakt, de stukken en de verdachte naar de bevoegde rechters.

507. Ten aanzien van feitelijkheden die tot misdaad zijn geworden, of van alle andere op heterdaad vastgestelde misdaden, gepleegd ter terechtzitting van het Hof van Cassatie, van een hof van beroep of van een hof van assisen [...], gaat het hof onmiddellijk en bij voorrang tot het berechten daarvan over.

Het hoort de getuigen, de dader en de raadsman die hij gekozen heeft of die de voorzitter hem heeft toegevoegd; na de feiten te hebben vastgesteld en de procureur-generaal of zijn substituuut te hebben gehoord, alles in het openbaar, legt het de straf op bij een met redenen omkleed arrest.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

508. Indien er in het geval van het vorige artikel vijf of zes rechters tegenwoordig zijn op de terechtzitting, zijn vier stemmen vereist voor de veroordeling.

Zijn er zeven tegenwoordig, dan zijn vijf stemmen vereist voor de veroordeling.

Zijn er acht of meer tegenwoordig, dan wordt het veroordelend arrest uitgesproken met drie vierden van de stemmen, met dien verstande dat, indien er na de berekening van die drie vierden een breuk overblijft, deze ten voordele komt van de vrijspraak.

509. Wanneer de provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen, burgemeesters en schepenen, officieren van administratie of van gerechtelijke politie, in het openbaar enige handeling van hun ambt verrichten, oefenen ook zij de bij artikel 504 geregelde politiebevoegdheden uit; en na de rustverstoorders te hebben doen vatten, maken zij proces-verbaal op van het misdrijf en verwijzen dit proces-verbaal, indien daartoe grond bestaat, alsmede de verdachten naar de bevoegde rechters.

HOOFDSTUK V

Wijze waarop getuigenissen van de prinsen en van sommige staatsambtenaren worden afge- nomen in criminele, correctionele en politiezaken

510. De prinsen of prinsessen van koninklijke bloede, [...] en de minister van Justitie kunnen nooit als getuige worden gedagvaard, zelfs niet voor de debatten die ten overstaan van de jury worden gehouden, tenzij de Koning, op verzoek van een partij en op verslag van de minister van Justitie, bij een bijzonder besluit die verschijning toelaat.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

511. De getuigenissen van de personen van die hoedanigheid worden, behoudens de hierboven bepaalde uitzondering, schriftelijk opgemaakt en afgenomen door de eerste voorzitter van het hof van beroep, indien de in het vorige artikel genoemde personen in de hoofdplaats van een hof van beroep verblijven of zich aldaar bevinden; anders door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar zij hun woonplaats hebben of waar zij zich toevallig bevinden.

Te dien einde zendt het hof of de onderzoeksrechter waarbij de zaak aanhangig is, aan de voornoemde voorzitter een opgave van de feiten en vraagpunten waarover het getuigenis gevorderd wordt.

Deze voorzitter begeeft zich naar de woning van de bedoelde personen om hun getuigenis af te nemen.

512. De aldus afgenomen getuigenissen worden dadelijk op de griffie neergelegd of gesloten en verzegeld toegezonden aan de griffie van het hof of van de rechter die ze heeft gevorderd, en onverwijld meegedeeld aan de ambtenaar belast met het openbaar ministerie.

Bij het onderzoek voor de jury worden zij aan de gezworenen in het openbaar voorgelezen en aan de debatten onderworpen, op straffe van nietigheid.

513. Ingeval de Koning een besluit neemt waarbij de verschijning van enige van de voormelde personen voor de jury wordt bevolen of toegelaten, wijst hetzelfde koninklijk besluit het ceremonieel aan dat te hunnen opzichte in acht zal worden genomen.

514. Ten opzichte van andere ministers dan de minister van Justitie, [...], ambassadeurs of andere agenten van de Koning bij de vreemde staatshoofden geaccrediteerd, wordt gehandeld als volgt :

Indien hun getuigenis gevorderd wordt hetzij voor het hof van assisen, hetzij voor de onderzoeksrechter van de plaats van hun verblijf of van de plaats waar zij zich toevallig bevinden, moeten zij getuigenis afleggen in de gewone vorm.

Indien het een getuigenis betreft in een zaak die vervolgd wordt buiten de plaats waar zij voor de uitoefening van hun ambt verblijven en buiten de plaats waar zij zich toevallig bevinden, en indien het getuigenis niet gevorderd wordt voor de jury, doet de voorzitter of de onderzoeksrechter bij wie de zaak aanhangig is, aan zijn ambtgenoot van de plaats waar die ambtenaren uit hoofde van hun ambt verblijven, een opgave toekomen van de feiten en vraagpunten waarover het getuigenis wordt gevorderd.

Indien het een getuigenis betreft van een bij een vreemde regering residerend agent, wordt die opgave gezonden aan de minister van Justitie, die ze te bestemder plaatse laat bezorgen en de persoon aanwijst die het getuigenis zal afnemen.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

515. De voorzitter of de onderzoeksrechter aan wie de in het vorige artikel vermelde opgave wordt toegezonden, doet de ambtenaar voor zich dagvaarden en laat hem schriftelijk getuigenis afleggen.

516. Dit getuigenis wordt gesloten en verzegeld toegezonden aan de griffie van het hof of van de rechter die het gevorderd heeft, alsook meegedeeld en voorgelezen zoals in artikel 512 is bepaald en onder dezelfde straffen.

517. Wanneer ambtenaren van de hoedanigheid als vermeld in artikel 514, gedagvaard worden om als getuige te verschijnen voor een jury die vergaderd is buiten de plaats waar zij voor de uitoefening van hun ambt verblijven of waar zij zich toevallig bevinden, kunnen zij daarvan bij een koninklijk besluit worden vrijgesteld.

In dat geval leggen zij schriftelijk getuigenis af en de voorschriften van de artikelen 514, 515 en 516 worden in acht genomen.

HOOFDSTUK VI

Vaststelling van de identiteit van ontvluchte en opnieuw aangehouden veroordeelden

518. De vaststelling van de identiteit van een veroordeelde die ontvlucht is en opnieuw aangehouden, geschiedt door het hof dat hem veroordeeld heeft.

[...]

Het tweede lid opgeheven bij art. 1 van deze wet.

519. De desbetreffende vonnissen worden gewezen zonder bijstand van gezworenen, nadat het hof de getuigen gehoord heeft die opgeroepen zijn zowel op verzoek van de procureur-generaal als van de aangehoudene, indien deze getuigen heeft doen dagvaarden.

De terechtzitting is openbaar en de aangehoudene moet tegenwoordig zijn, op straffe van nietigheid.

520. De procureur-generaal en de aangehoudene kunnen zich, in de vorm en binnen de termijn bij dit wetboek bepaald, in cassatie voorzien tegen het arrest dat op de vordering tot vaststelling van identiteit gewezen is.

HOOFDSTUK VII

Rechtspleging in geval van vernieling of wegneming van het vonnis of van de stukken van een zaak

521. Wanneer ten gevolge van brand, overstroming of enige andere buitengewone oorzaak minuten van nog niet ten uitvoer gelegde arresten in criminele of correctionele zaken, of stukken van nog niet afgedane processen vernield, weggenomen of zoekgeraakt zijn en het niet mogelijk is die weer op te maken, wordt gehandeld als volgt.

522. Indien er een uitgifte of een authentiek afschrift van het arrest bestaat, wordt die uitgifte of dat afschrift als minuut beschouwd en derhalve in de bewaarplaats van de arresten neergelegd.

Te dien einde is ieder openbaar ambtenaar of ieder persoon die een uitgifte of een authentiek afschrift van het arrest in bewaring heeft, verplicht [...] die uitgifte of dat afschrift op de griffie van het hof dat het arrest gewezen heeft, neer te leggen, op het bevel door de voorzitter van dat hof daartoe gegeven.

Dit bevel strekt hem tot ontlasting jegens hen die bij het stuk belang hebben.

De bewaarder van de uitgifte of het authentiek afschrift van de vernielde, weggenomen of zoekgeraakte minuut is gerechtigd om zich daarvan, bij het neerleggen in de openbare bewaarplaats, kosteloos een uitgifte te doen uitleveren.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

523. Wanneer er in criminele zaken geen uitgifte en ook geen authentiek afschrift van het arrest meer bestaat, en indien de verklaring van de jury in minuut of in authentiek afschrift nog voorhanden is, wordt op grond van die verklaring een nieuw vonnis gewezen.

524. Wanneer de verklaring van de jury niet meer kan worden overgelegd of wanneer de zaak gevonnist is zonder gezworenen en er geen schriftelijke akte van bestaat, wordt het onderzoek opnieuw begonnen van waar de stukken, zowel in minuut als in uitgifte of authentiek afschrift, ontbreken.

TITEL V

Regeling van rechtsgebied en verwijzing van de ene rechtbank naar de andere

EERSTE HOOFDSTUK

Regeling van rechtsgebied

525. Ieder verzoek tot regeling van rechtsgebied wordt summier en op enkele memorie behandeld en uitgewezen.

526. Er is grond tot regeling van rechtsgebied door het Hof van Cassatie in criminele, correctionele of politiezaken, wanneer onderscheidene hoven, rechtbanken of onderzoeksrechters, die niet tot elkaars rechtsgebied behoren, kennis nemen van een zelfde misdrijf of van samenhangende misdrijven of van een zelfde overtreding.

527. Er is eveneens grond tot regeling van rechtsgebied door het Hof van Cassatie, wanneer enerzijds een militaire rechtbank [...] of een officier van militaire politie of enige andere uitzonderingsrechtbank, en anderzijds een hof van beroep, een hof van assisen [...], een correctionele rechtbank, een politierechtbank of een onderzoeksrechter kennis nemen van eenzelfde misdrijf of van samenhangende misdrijven of van eenzelfde overtreding.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

528. Na inzage van het verzoekschrift en van de stukken beveelt [de kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van de cassatieberoepen in criminele, correctionele en politiezaken] dat alles aan partijen zal worden meegedeeld, of doet einduitspraak, behoudens verzet.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

529. Ingeval de mededeling wordt bevolen op de voorziening tot regeling van rechtsgebied ingesteld door de beklagde, de beschuldigde of de burgerlijke partij, beveelt het arrest aan de twee ambtenaren belast met het openbaar ministerie bij de rechterlijke instanties waarbij de zaak gelijktijdig aanhangig is, de processtukken in te zenden onder bijvoeging van een met redenen omkleed advies omtrent het geschil.

530. Wanneer de mededeling wordt bevolen op de voorziening van een van die ambtenaren, beveelt het arrest aan de andere de stukken en zijn met redenen omkleed advies in te zenden.

531. Het arrest houdende bevel tot mededeling vermeldt in het kort de akten die aanleiding geven tot het geschil, en bepaalt al naar de afstanden de termijn waarbinnen de stukken en de met redenen omklede adviezen op de griffie moeten worden neergelegd.

De betekening van dit arrest aan de partijen schorst van rechtswege de berechting van de zaak en in criminele zaken de inbeschuldigingstelling, of, indien deze reeds uitgesproken is, de samenstelling van de jury in de hoven van assisen, [...], doch zij schorst noch de daden en procedures tot bewaring van recht noch die van onderzoek.

De beklagde of de beschuldigde en de burgerlijke partij kunnen hun middelen betreffende het geschil van rechtsgebied voordragen in de vorm in hoofdstuk II, titel III van dit boek bepaald, voor het cassatieberoep.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

532. Wanneer op enkel verzoekschrift een arrest gewezen wordt over het verzoek tot regeling van rechtsgebied, wordt dat arrest door de zorg van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en door bemiddeling van de minister van Justitie, betekend aan de ambtenaar belast met het openbaar ministerie bij het hof, de rechtbank of de magistraat, aan wie de zaak onttrokken wordt.

Het wordt mede betekend aan de beklagde of aan de beschuldigde en aan de burgerlijke partij, indien er een is.

533. De beklagde of de beschuldigde en de burgerlijke partij kunnen tegen het arrest in verzet komen binnen een termijn van [een maand] en in de vorm in hoofdstuk II, titel III van dit boek bepaald voor het cassatieberoep.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

534. Het in het vorige artikel vermelde verzet schorst van rechtswege de berechting van de zaak, zoals in artikel 531 bepaald is.

535. De beklaagde die niet in hechtenis is, de beschuldigde die zich niet in het huis van justitie bevindt, en de burgerlijke partij kunnen niet in verzet komen, tenzij zij tevoren of binnen de bij artikel 533 bepaalde termijn woonplaats hebben gekozen in de gemeente waar een van de rechterlijke instanties tussen wie het geschil bestaat, haar zetel heeft.

Bij gebreke van die keuze kunnen zij ook niet tegenwerpen dat hun geen mededeling is gedaan, waartoe in dat geval de verzoeker te hunnen opzichte niet verplicht is.

536. Het Hof van Cassatie doet, bij de beslissing van het geschil van rechtsgebied, uitspraak over alle handelingen die mochten verricht zijn door het hof, de rechtbank of de rechter, aan wie het de zaak onttrekt.

537. De arresten over geschillen van rechtsgebied kunnen niet door verzet worden bestreden, wanneer zij voorafgegaan zijn door een behoorlijk ten uitvoer gelegd arrest houdende bevel tot mededeling.

538. Het arrest, gewezen na een arrest houdende bevel tot mededeling of gewezen op verzet, wordt aan dezelfde partijen en in dezelfde vorm betekend als het arrest dat eraan voorafgegaan is.

539. Wanneer [de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde,] de ambtenaar belast met het openbaar ministerie of de burgerlijke partij hetzij de exceptie van onbevoegdheid van een rechtbank van eerste aanleg of van een onderzoeksrechter, hetzij een declinatoire exceptie heeft opgeworpen, kan niemand zich tot het Hof van Cassatie wenden om regeling van rechtsgebied te verkrijgen, onverschillig of de exceptie aangenomen dan wel verworpen is; onverminderd het recht om voor het hof van beroep hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg of van de onderzoeksrechter, en het recht om zich in cassatie te voorzien tegen het arrest van het hof van beroep, indien daartoe grond bestaat.

540. Wanneer twee onderzoeksrechters of twee rechtbanken van eerste aanleg, in het rechtsgebied van een zelfde hof van beroep gevestigd, kennis nemen van een zelfde misdrijf of van samenhangende misdrijven, beslist dit hof over de regeling van rechtsgebied in de vorm bepaald in dit hoofdstuk, behoudens voorziening in cassatie, indien daartoe grond bestaat.

Wanneer twee politierechtbanken kennis nemen van een zelfde overtreding of van samenhangende overtredingen, wordt over de regeling van rechtsgebied beslist door de rechtbank tot wier rechtsgebied beide rechtbanken behoren; indien zij tot het rechtsgebied van verschillende rechtbanken behoren, wordt over het geschil beslist door het hof van beroep, behoudens voorziening in cassatie, indien daartoe grond bestaat.

541. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK II

Verwijzing van de ene rechtbank naar de andere

542. In criminele, correctionele en politiezaken kan het Hof van Cassatie, op vordering van de procureur-generaal bij dit hof, een zaak verwijzen van een hof van beroep of van een hof van assisen [...] naar een ander, van een correctionele rechtbank of van een politierechtbank naar een andere rechtbank van dezelfde hoedanigheid, van een onderzoeksrechter naar een andere, om reden van openbare veiligheid of op grond van gewettigde verdenking.

Die verwijzing kan ook bevolen worden op vordering van de belanghebbende partijen, doch alleen op grond van gewettigde verdenking.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

543. De belanghebbende partij die vrijwillig heeft geprocedeerd voor een hof, een rechtbank of een onderzoeksrechter, is in haar verzoek tot verwijzing niet ontvankelijk dan op grond van omstandigheden die zich nadien hebben voorgedaan en die van zodanige aard zijn dat zij een gewettigde verdenking doen ontstaan.

544. De ambtenaren belast met het openbaar ministerie kunnen zich rechtstreeks wenden tot het Hof van Cassatie om de verwijzing te vorderen op grond van gewettigde verdenking; betreft het echter een verzoek tot verwijzing om redenen van openbare veiligheid, dan zijn zij gehouden hun vorderingen, hun beweegredenen en de stukken tot staving te bezorgen aan de minister van Justitie, die ze aan het Hof van Cassatie doet toekomen, indien daartoe grond bestaat.

545. Na inzage van het verzoekschrift en van de stukken doet de [kamer van het Hof van Cassatie die kennis neemt van het cassatieberoep in criminele, correctionele en politiezaken], einduitspraak, behoudens verzet, of beveelt dat alles zal worden meegedeeld.

546. Wanneer de verwijzing gevraagd wordt door [de verdachte, de beklaagde, de beschuldigde] of de burgerlijke partij en het Hof van Cassatie meent dit verzoek niet op staande voet te moeten toestaan of afwijzen, beveelt het arrest de mededeling ervan aan de ambtenaar belast met het openbaar ministerie bij het hof, de rechtbank of de onderzoeksrechter, die van het misdrijf kennis neemt, en het gelast deze ambtenaar de stukken in te zenden onder bijvoeging van een met redenen omkleed advies over het verzoek tot verwijzing; in voorkomend geval beveelt het arrest bovendien de mededeling aan de andere partij.

547. Wanneer het verzoek tot verwijzing gedaan wordt door de ambtenaar belast met het openbaar ministerie en het Hof van Cassatie daarover geen einduitspraak doet, beveelt het, indien daartoe grond bestaat, de mededeling aan de partijen, of neemt zodanige andere voorbereidende beslissing als het nodig oordeelt.

548. Elk arrest waarbij over een aanvraag tot verwijzing einduitspraak gedaan wordt na inzage van het verzoekschrift en van de stukken, wordt door de zorg van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en door bemiddeling van de minister van Justitie, betekend hetzij aan de ambtenaar belast met het openbaar ministerie bij het hof, de rechtbank of de onderzoeksrechter, aan wie de zaak onttrokken wordt, hetzij aan de burgerlijke partij, [de verdachte, de beklaagde of de beschuldigde] in persoon of aan de door hen gekozen woonplaats.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

549. Het verzet is niet-ontvankelijk indien het niet gedaan is volgens de regels en binnen de termijn in hoofdstuk I van deze titel bepaald.

550. Het ontvankelijk verklaarde verzet schorst van rechtswege de uitspraak in het geding, zoals in artikel 531 bepaald is.

551. De artikelen 525, 530, 531, 534, 535, 536, 537, 538 en 541 zijn mede van toepassing op het verzoek tot verwijzing van de ene rechtbank naar de andere.

552. Het arrest waarbij een verzoek tot verwijzing wordt verworpen, vormt geen beletsel voor een nieuw verzoek tot verwijzing op grond van feiten die zich nadien hebben voorgedaan.

TITEL VI

553-599. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

TITEL VII

Enige zaken van openbaar belang en van algemene veiligheid

EERSTE HOOFDSTUK

Bewaring van de notities van alle vonnissen

600. De griffiers van de correctionele rechtbanken en van de hoven van assisen [...] zijn gehouden de naam, de voornamen, het beroep, de leeftijd en de verblijfplaats van alle tot een correctionele gevangenisstraf of tot een zwaardere straf veroordeelde personen naar alfabetische orde in een bijzonder register op te schrijven; in dit register wordt beknopt notitie gehouden van elke zaak en van de veroordeling, op straffe van vijftig frank geldboete voor elk verzuim.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

601. Om de drie maanden zenden de griffiers, op straffe van honderd frank geldboete, een afschrift van die registers aan de minister van Justitie [...].

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

602. [De minister van Justitie doet] in dezelfde vorm een algemeen register houden, uit die verschillende afschriften samengesteld.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK II

Gevangenen, huizen van arrest en van justitie

603. Behalve de gevangenen, bestemd voor de uitvoering van de straffen, zal er in ieder arrondissement bij de rechtbank van eerste aanleg een huis van arrest zijn om er de verdachten in op te nemen; en bij ieder hof van assisen een huis van justitie om er degenen in op te nemen tegen wie een beschikking tot gevangenneming is uitgevaardigd.

604. De huizen van arrest en de huizen van justitie zijn volkomen onderscheiden van de gevangenen bestemd voor de uitvoering van de straffen.

605. De gouverneurs dragen zorg dat die verschillende huizen niet alleen veilig, maar ook zindelijk zijn, en in zodanige staat dat de gezondheid van de gevangenen generlei schade kan lijden.

606. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

607. De bewaarders van de huizen van arrest, van de huizen van justitie en van de gevangenen zijn verplicht een register te bezitten.

Dit register wordt op alle bladzijden getekend en geparafeerd door de onderzoeksrechter voor de huizen van arrest, [...] door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg voor de huizen van justitie, en door de provinciegouverneur voor de gevangenen bestemd voor de uitvoering van de straffen.

Het tweede lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

608. Ieder uitvoerder van een bevel tot aanhouding, van een beschikking tot gevangenneming, van een veroordelend arrest of vonnis is verplicht de akte waarvan hij houder is, op het register te doen inschrijven, voordat hij de door hem opgebrachte persoon aan de bewaarder overgeeft; de akte van overgifte wordt in zijn bijzijn geschreven.

Een en ander wordt door hem en door de bewaarder getekend.

De bewaarder geeft hem, te zijner ontlasting, een afschrift dat hij ondertekent.

609. Geen bewaarder mag, op straffe van vervolging en veroordeling wegens willekeurige vrijheidsberoving, iemand in de gevangenis opnemen of vasthouden dan uit kracht hetzij van een bevel tot bewaring, hetzij van een bevel tot aanhouding in de bij de wet vereiste vorm uitgevaardigd, hetzij van een arrest van verwijzing naar het hof van assisen [...], van een arrest of vonnis van veroordeling tot een criminele straf of een gevangenisstraf, en zonder dat de overschrijving ervan op zijn register gedaan is.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

610. Het voormelde register bevat eveneens, op de kant van de akte van overgifte van de gevangene, de datum van zijn ontslag, alsook de beschikking, het arrest of het vonnis uit kracht waarvan het ontslag geschiedt.

611. De onderzoeksrechter is verplicht ten minste eens in de maand de in het huis van arrest van het arrondissement opgesloten personen te bezoeken.

De voorzitter van het hof van assisen is verplicht ten minste eenmaal in de loop van elke zitting de in het huis van justitie opgesloten personen te bezoeken.

De gouverneur is verplicht ten minste eens in het jaar alle huizen van justitie en gevangenen en alle gevangenen van de provincie te bezoeken.

612. Bovendien is ook de burgemeester van elke gemeente waar een huis van arrest, een huis van justitie, of een gevangenis bestaat [...] verplicht die huizen ten minste eens in de maand te bezoeken.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

613. De burgemeester [...] waakt ervoor dat de gevangenen voldoende en gezond voedsel krijgen; de handhaving van de orde in die huizen behoort tot zijn bevoegdheid.

De onderzoeksrechter en de voorzitter van het hof van assisen kunnen evenwel onderscheidenlijk alle bevelen geven die in de huizen van arrest en in de huizen van justitie moeten worden uitgevoerd, en die zij voor het onderzoek, of voor de berechting nodig achten.

Het eerste lid aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

Zie wat het tweede lid betreft, art. 23 van de wet van 20 april 1874.

614. De gevangene die zich schuldig maakt aan bedreigingen, beledigingen of gewelddaden hetzij tegen [het personeel van de strafinrichtingen], hetzij tegen andere gevangenen, wordt, op bevel van wie daartoe bevoegd is, strenger bewaakt [of afgezonderd], onverminderd de vervolgingen waartoe zijn gedrag aanleiding kan geven.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK III

Middelen om de persoonlijke vrijheid te verzekeren tegen wederrechtelijke vrijheidsberoving of andere daden van willekeur

615. [...] Ieder die ervan kennis draagt dat iemand gevangen gehouden wordt in een plaats welke niet bestemd is om tot huis van arrest, huis van justitie of gevangenis te dienen, is verplicht daarvan bericht te geven aan de vrederechter, aan de procureur des Konings [...] of aan de onderzoeksrechter, of aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.

Aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

616. Ieder vrederechter, ieder ambtenaar belast met het openbaar ministerie, ieder onderzoeksrechter is gehouden, op straffe van te worden vervolgd als medeplichtig aan willekeurige vrijheidsberoving, zich ambtshalve of na ontvangen bericht dadelijk ter plaatse te begeven en de gevangen gehouden persoon in vrijheid te doen stellen, of, indien er een wettelijke grond tot hechtenis aangevoerd wordt, hem terstond voor de bevoegde magistraat te doen brengen.

Hij maakt van alles proces-verbaal op.

617. Desnoods geeft hij een beschikking in de vorm bij artikel 95 van dit wetboek voorgeschreven.

Ingeval hij weerstand ondervindt, kan hij zich door de nodige macht doen bijstaan en ieder die wordt opgevorderd, is verplicht hulp te bieden.

618. Als schuldig of medeplichtig aan willekeurige vrijheidsberoving wordt vervolgd ieder bewaarder die weigert hetzij, op de daartoe gedane vordering, de gevangene te vertonen aan de houder van het bevel van de burgerlijke officier die belast is met het toezicht op het huis van arrest, het huis van justitie of de gevangenis, hetzij het bevel te vertonen dat hem zulks verbiedt, hetzij aan de vrederechter zijn registers over te leggen of hem van een gedeelte van zijn registers zodanig afschrift te laten nemen als deze nodig oordeelt.

HOOFDSTUK IV

Uitwissing van veroordelingen en herstel in eer en rechten in strafzaken

Het opschrift aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 7 april 1964.

EERSTE AFDELING

Uitwissing van veroordelingen

619. [Veroordelingen tot politiestrafen worden uitgewist na verloop van vijf jaar vanaf de dag van de rechterlijke eindbeslissing waarbij ze zijn uitgesproken.]

Het vorige lid is niet van toepassing op veroordelingen die vervallenverklaringen of ontzettingen inhouden waarvan de gevolgen zich over meer dan vijf jaar uitstrekken, tenzij het gaat om veroordelingen die het verval inhouden van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid, uitgesproken op grond van de bepalingen van de wet van 1 augustus 1899, gewijzigd bij de wet van 15 april 1958.]

Aldus vervangen bij art. 2 van de wet van 7 april 1964.

620. [Uitwissing van veroordelingen heeft de gevolgen van herstel in eer en rechten.]

Aldus vervangen bij art. 3 van de wet van 7 april 1964.

AFDELING II

Herstel in eer en rechten in strafzaken

621. [Ieder veroordeelde tot straffen die niet kunnen worden uitgewist overeenkomstig artikel 619, kan in eer en rechten hersteld worden, tenzij hij vroeger reeds zodanig herstel heeft genoten. Indien echter het vroeger verleende herstel alleen betrekking heeft op veroordelingen als bedoeld in artikel 627, kan het hof beslissen dat het geen beletsel vormt voor een nieuw herstel in eer en rechten.]

Aldus vervangen bij art. 4 van de wet van 7 april 1964.

622. [De veroordeelde moet de vrijheidsstraffen hebben ondergaan en de geldstraffen hebben gekweten, tenzij die straffen krachtens het recht van genade kwijtgescholden zijn, of, indien zij voorwaardelijk zijn uitgesproken of voorwaardelijk zijn geworden bij genademaatregel, als niet bestaande worden beschouwd. Is de straf verjaard, dan kan de veroordeelde alleen in eer en rechten hersteld worden wanneer de niet-uitvoering niet aan hem te wijten is.]

Aldus vervangen bij art. 5 van de wet van 7 april 1964.

623. [De veroordeelde moet voldaan hebben aan de in het vonnis bepaalde verplichting tot teruggave, schadevergoeding en betaling van kosten, en in geval van bedrieglijke bankbreuk moet hij het passief van het faillissement, hoofdsom, interesten en kosten, hebben gekweten.]

Het hof dat over het verzoek tot eerherstel moet beslissen, kan de veroordeelde evenwel van deze voorwaarde ontslaan, indien hij aantoonde dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om aan die verplichtingen te voldoen hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit waaraan hij geen schuld heeft. Het hof kan in dat geval, onverminderd de rechten van de schuldeisers, ook het gedeelte bepalen van de teruggave, de schadevergoeding, de gerechtskosten en het passief, dat de veroordeelde moet hebben voldaan alvorens hem herstel in eer en rechten kan worden toegestaan.]

Aldus vervangen bij art. 6 van de wet van 7 april 1964.

624. [Herstel in eer en rechten is afhankelijk van een proeftijd gedurende welke de verzoeker een vaste verblijfplaats in België of in het buitenland moet hebben gehad, blijk moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag moet zijn geweest.]

Het hof moet bij zijn beoordeling inzonderheid rekening houden met de moeite door de verzoeker gedaan om de uit de misdrijven voortvloeiende schade die niet gerechtelijk mocht zijn vastgesteld, te herstellen.]

Aldus vervangen bij art. 7 van de wet van 7 april 1964.

625. [De proeftijd, die voortduurt tot de dag waarop de aanvraag tot eerherstel wordt ingediend, loopt :

- 1° Van de dag van de voorwaardelijke veroordeling;
- 2° Van de dagtekening van het koninklijk genadebesluit waarbij de straf voorwaardelijk wordt gemaakt;
- 3° Van de dag van de voorwaardelijke invrijheidstelling, mits de definitieve invrijheidstelling verkregen is ten tijde van het indienen van de aanvraag;
- 4° In de overige gevallen bedoeld bij artikel 622, van de dag van het verval van de straffen of van de dag waarop zij verjaren, voor zover de niet-uitvoering niet te wijten is aan de verzoeker.]

Aldus vervangen bij art. 8 van de wet van 7 april 1964.

626. [De minimumduur van de proeftijd is bepaald op vijf jaar. Die termijn wordt echter op ten minste tien jaar gebracht, indien de verzoeker wegens wettelijke herhaling veroordeeld is overeenkomstig de artikelen 54 tot 57 van het Strafwetboek of indien hij ter beschikking van de Regering is gesteld ingevolge artikel 23, tweede lid, van de wet van 9 april 1930, zoals deze is gewijzigd bij de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormale en gewoontemisdadigers.]

Aldus vervangen bij art. 9 van de wet van 7 april 1964, daarna aldus gewijzigd bij art. 1 van deze wet.

627. [Indien de verzoeker gedurende de proeftijd bedoeld in de vorige artikelen veroordeeld werd tot politiestrafen die niet kunnen worden uitgewist overeenkomstig artikel 619, of tot correctionele geldboeten of tot correctionele hoofdgevangenisstraffen van ten hoogste één maand wegens overtreding van :

1° De artikelen 242, 263, 283, 285, 294, 295, tweede lid, 319, 320, 321, 361, 362, 419, 420, 421, 422 en 519 van het Strafwetboek;

2° De artikelen 333 en 334 van hetzelfde wetboek, voor zover zij betrekking hebben op het geval van nalatigheid;

3° De bijzondere wetten en verordeningen,

kan het hof beslissen dat die veroordelingen voor het verlenen van herstel in eer en rechten geen beletsel vormen.

In dat geval worden de veroordelingen uitgewist, voor zover de in eer en rechten herstelde binnen vijf jaar na de dagtekening van het arrest van herstel niet is veroordeeld tot een criminele of correctionele straf. Deze strafuitwissing heeft de gevolgen van herstel in eer en rechten.]

Aldus vervangen bij art. 10 van de wet van 7 april 1964.

628. [De verzoeker richt zijn aanvraag tot herstel in eer en rechten aan de procureur des Konings van het arrondissement waarin hij verblijft, onder opgave van de veroordelingen waarop de aanvraag betrekking heeft, van de plaatsen waar hij gedurende de proeftijd verbleven heeft en in voorkomend geval van de in artikel 627 bedoelde veroordelingen.]

Verblijft hij in het buitenland, dan wordt de aanvraag gericht aan de procureur des Konings van het arrondissement Brussel.]

Aldus vervangen bij art. 11 van de wet van 7 april 1964.

629. [De procureur des Konings laat zich afgeven :

1° Een uittreksel uit het strafregister van de verzoeker;

2° Een voor eensluidend verklaard uittreksel uit alle arresten en vonnissen in strafzaken de verzoeker betreffende.

Die uittreksels vermelden, benevens de juiste aard der feiten en de uitgesproken straffen of maatregelen, iedere veroordeling tot teruggave, tot schadevergoeding jegens een burgerlijke partij en in de proceskosten.

3° Een uittreksel uit het moraliteitsregister van de verzoeker gehouden tijdens de uitvoering van de vrijheidsstraffen of de maatregelen van vrijheidsbeneming die hij heeft ondergaan;

4° De verklaringen van de burgemeesters der gemeenten waar de verzoeker gedurende de proeftijd heeft verbleven, betreffende het tijdstip en de duur van zijn verblijf in elke gemeente, zijn beroepsarbeid, zijn middelen van bestaan en zijn gedrag gedurende die tijd.

Wanneer de verzoeker in het buitenland verblijft of heeft verbleven, bepaalt de procureur des Konings welke verklaringen moeten worden overgelegd ter vervanging van de hierboven bedoelde, of verschaft zich de nodige bescheiden.

De procureur des Konings wint ambtshalve of op verzoek van de procureur-generaal alle nodig geachte inlichtingen in. Hij zendt het dossier met de stukken en zijn advies aan de procureur-generaal.]

Aldus vervangen bij art. 12 van de wet van 7 april 1964.

630. [Binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag legt de procureur-generaal de processtukken voor aan de kamer van inbeschuldigingstelling die binnen een maand de zaak behandelt en beslist met gesloten deuren.]

Oordeelt de procureur-generaal dat het verschijnen van de verzoeker niet onontbeerlijk is en dat er grond bestaat om de aanvraag in te willigen, dan kan het hof zonder verdere formaliteiten herstel in eer en rechten verlenen.

In de overige gevallen worden de procureur-generaal, de verzoeker en zijn raadsman gehoord.

Het dossier wordt gedurende ten minste vijf dagen ter beschikking gesteld van de verzoeker en van zijn raadsman.

De verzoeker verschijnt op een dagvaarding die hem door de procureur-generaal ten minste acht vrije dagen vóór de vastgestelde dag wordt gedaan.

Oordeelt het hof, na de verschijning, dat een onderzoek nodig is, dan bepaalt het de feiten waarop dit moet slaan, wijst het de getuigen aan en stelt een dag vast voor hun verhoor.

Dadelijk na het verhoor van de getuigen worden de procureur-generaal, de verzoeker en zijn raadsman opnieuw gehoord.

De getuigen worden opgeroepen door de zorg van de procureur-generaal. Hun verschijning, verhoor en vergoedingen worden geregeld als voor de getuigen in correctionele zaken.

De verzoeker moet in persoon verschijnen op elke terechtzitting, behalve op die waarop het arrest wordt uitgesproken.

Indien hij niet verschijnt zonder een wettige reden van verschooning aan te voeren, wijst het hof zijn aanvraag af.

Voert hij zodanige reden wel aan, dan zet het hof, na de raadsman te hebben gehoord, de behandeling van de zaak voort of stelt deze uit.]

Aldus vervangen bij art. 13 van de wet van 7 april 1964.

631. [Indien het hof de aanvraag afwijst, mag deze pas worden hernieuwd na verloop van twee jaren na de dagtekening van het arrest. In het afwijzend arrest mag het hof een kortere termijn stellen, behalve wanneer het herstel in eer en rechten geweigerd wordt wegens gemis van verbetering of van goed gedrag.

Indien het hof het herstel verleent, wordt het arrest door de zorg van de procureur-generaal ten uitvoer gelegd.]

Aldus vervangen bij art. 14 van de wet van 7 april 1964.

632. [Van het herstel in eer en rechten wordt melding gemaakt op de kant van de eindarresten of -vonnissen waarvoor het wordt verleend; een uittreksel uit het arrest wordt gezonden aan de minister van Justitie, aan de procureur des Konings die verslag heeft gedaan, aan de burgemeester van de gemeente waar de verzoeker zijn woonplaats heeft en, wanneer deze laatste nog dienstplichtig is, aan de auditeur-generaal.

De in eer en rechten herstellende kan zich een uitgifte van het arrest van herstel doen afgeven.]

Aldus vervangen bij art. 15 van de wet van 7 april 1964.

633. [De kosten van de rechtspleging tot herstel in eer en rechten komen ten laste van de Staat. Zij worden geregeld zoals in correctionele zaken.]

Aldus vervangen bij art. 16 van de wet van 7 april 1964.

634. [Herstel in eer en rechten doet voor het toekomstige alle gevolgen van de veroordeling ophouden in de persoon van de veroordeelde, onverminderd de rechten door derden verkregen,

en met name :

Het doet in de persoon van de veroordeelde de onbekwaamheden ophouden die uit de veroordeling zijn voortgevloeid;

Het verhindert dat die beslissing als grondslag dient voor de herhaling, een beletsel vormt voor de voorwaardelijke veroordeling of in de uittreksels uit het strafregister of uit het militair stamboek wordt vermeld;

Het herstelt de veroordeelde niet in de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen die hij door afzetting verloren heeft;

Het ontheft hem niet van de onwaardigheid om te erven;

Het verhindert noch de rechtsvordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, noch de rechtsvordering tot schadevergoeding, die op de rechterlijke beslissing gegrond is.]

Aldus vervangen bij art. 17 van de wet van 7 april 1964.

HOOFDSTUK V

Verjaring

635-640 [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

641. In geen geval kunnen de bij verstek of bij weerspannigheid aan de wet veroordeelden wier straf verjaard is, toegelaten worden om zich te zuiveren van het verstek of de weerspannigheid.

642-643. [...]

Opgeheven bij art. 1 van deze wet.

HOOFDSTUK VI

Bijzondere bepaling

Dit hoofdstuk is toegevoegd bij art. 7 van de wet van 22 juli 1927.

644. [Wanneer de wettelijke termijn om een proceshandeling in strafzaken te verrichten, eindigt op een zaterdag, op een zondag of een andere wettelijke feestdag, wordt hij verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

Wanneer de wettelijke termijn om een handeling in strafzaken op een griffie te verrichten, eindigt op een dag dat deze gesloten is, wordt de handeling er op geldige wijze verricht, de eerstvolgende dag dat de griffie geopend is.]

Aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 23 december 1963.

II

WET VAN 20 APRIL 1874 BETREFFENDE DE VOORLOPIGE HECHTENIS

Artikel 1. Na de ondervraging kan de onderzoeksrechter een bevel tot aanhouding verlenen, wanneer het feit een correctionele gevangenisstraf van drie maanden of een zwaardere straf ten gevolge kan hebben.

Indien de verdachte zijn verblijf in België heeft, kan de rechter dit bevel niet verlenen dan in ernstige en uitzonderlijke omstandigheden, wanneer die maatregel in het belang van de openbare veiligheid vereist is.

Indien het feit echter dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar of een zwaardere straf ten gevolge kan hebben, kan de onderzoeksrechter de verdachte niet in vrijheid laten dan op overeenkomstig advies van de procureur des Konings.

2. In het geval van het tweede lid van het vorige artikel omschrijft het bevel tot aanhouding de ernstige en uitzonderlijke omstandigheden die de openbare veiligheid raken en waarop de aanhouding gegrond is.

3. Onmiddellijk na het eerste verhoor kan de verdachte vrij verkeer hebben met zijn raadsman.

De rechter kan evenwel dit vrije verkeer verbieden wanneer zulks voor het onderzoek noodzakelijk is. Hij geeft te dien einde een met redenen omklede beschikking, die zal worden overgeschreven in het register van de gevangenis. Het verbod geldt ten hoogste voor drie dagen na het eerste verhoor. Het kan niet vernieuwd worden.

4. Het bevel tot aanhouding wordt niet gehandhaafd, indien het niet binnen vijf dagen na de ondervraging wordt bevestigd door de raadkamer, op verslag van de onderzoeksrechter, de procureur des Konings en de verdachte gehoord.

Indien de verdachte, aan wie dit uitdrukkelijk zal worden gevraagd, verlangt zich te doen bijstaan door een raadsman, wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal van de ondervraging.

In dit laatste geval doet de voorzitter van de kamer die uitspraak zal hebben te doen, ten minste vierentwintig uren tevoren de plaats, de dag en het uur van verschijning optekenen in een bijzonder register dat ter griffie wordt gehouden.

De griffier geeft hiervan bij aangetekende brief bericht aan de aangewezen raadsman.

5. Indien de raadkamer binnen een maand te rekenen van de ondervraging niet heeft beslist over de tenlastelegging, wordt de verdachte in vrijheid gesteld, tenzij de raadkamer, de procureur des Konings en de verdachte of zijn raadsman gehoord, bij een met redenen omklede eenparige beschikking verklaart dat de hechtenis in het openbaar belang moet worden gehandhaafd.

Hetzelfde geschiedt achtereenvolgens van maand tot maand, indien de raadkamer aan het einde van een nieuwe maand niet heeft beslist over de tenlastelegging.

[Vóór de dag vastgesteld voor de verschijning in de raadkamer en in de kamer van inbeschuldigingstelling wordt het dossier gedurende twee dagen op de griffie ter beschikking gesteld van de raadsman van de verdachte. De griffier geeft hiervan bij aangetekende brief bericht aan de raadsman.]

Het derde lid toegevoegd bij art. 1 van de wet van 23 augustus 1919.

6. De onderzoeksrechter kan in de loop van het onderzoek en op de overeenkomstige conclusie van de procureur des Konings opheffing van het bevel tot aanhouding verlenen, onder verplichting voor de verdachte om bij alle proceshandelingen te verschijnen, wanneer zulks van hem gevorderd wordt.

7. [Ingeval de onderzoeksrechter het bevel tot aanhouding niet heeft opgeheven, kan de voorlopige invrijheidstelling verleend worden op een verzoekschrift dat gericht wordt aan de correctionele rechtbank, vanaf de beschikking van verwijzing tot het vonnis; aan de kamer belast met de correctionele zaken in hoger beroep, vanaf het instellen van het beroep tot het arrest; aan de kamer van inbeschuldigingstelling, vanaf de beschikking van verwijzing tot de betekening van het arrest; aan dezelfde kamer gedurende de rechtspleging tot regeling van rechtsgebied; aan het hof van assisen of, wanneer dit geen zitting houdt, aan de kamer van inbeschuldigingstelling, vanaf de betekening van het arrest van verwijzing; aan dezelfde kamer, vanaf het beroep in cassatie tot het arrest.

Het verzoekschrift wordt neergelegd op de griffie van het gerecht dat uitspraak moet doen, en het wordt er ingeschreven in het register in artikel 4 vermeld.

Binnen vijf dagen na de neerlegging wordt erover beslist in raadkamer, het openbaar ministerie en de beklaagde of zijn raadsman gehoord.

Aan de raadsman van de beklaagde wordt bericht gegeven overeenkomstig artikel 4.]

Aldus vervangen bij art. 1 van de wet van 29 juni 1899.

8. De onderzoeksrechter kan in elke stand van de zaak een bevel tot aanhouding uitvaardigen tegen de in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte, indien deze verzuimt bij enige proceshandeling te verschijnen. Hij kan ook, ondanks de invrijheidstelling van de verdachte, een nieuw bevel tot aanhouding uitvaardigen, wanneer nieuwe en ernstige omstandigheden deze maatregel nodig maken.

Dat bevel omschrijft de nieuwe en ernstige omstandigheden waarop de aanhouding gegrond is. Het moet door de raadkamer binnen vijf dagen te rekenen van de tenuitvoerlegging bevestigd worden in de bij artikel 4 van deze wet voorgeschreven vorm.

9. De raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling kunnen, in de gevallen van de artikelen 134 en 231 van het Wetboek van Strafvordering, een beschikking tot gevangenneming uitvaardigen en de onmiddellijke tenuitvoerlegging ervan bevelen.

De kamer van inbeschuldigingstelling kan, ingeval de beschuldigde in vrijheid gelaten of in vrijheid gesteld is, die beschikking geven na het arrest van verwijzing naar het hof van assisen, tot op de dag voor de verschijning bepaald.

Zij kan de invrijheidstelling bevelen van de verdachte die zich krachtens de beschikking van de raadkamer in hechtenis bevindt.

De beschikkingen van de raadkamer, in de gevallen van de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van Strafvordering, worden door de rechters bij meerderheid van stemmen genomen.

10. In de gevallen van de artikelen 4, 5, 6, 7 en 8, tweede lid, kan de invrijheidstelling afhankelijk gemaakt worden van de verplichting om zekerheid te stellen.

Deze zekerheidstelling waarborgt de verschijning van de verdachte, wanneer zulks van hem gevorderd wordt, bij alle proceshandelingen, alsook ter uitvoering van de vrijheidsstraf.

11. De zekerheidstelling geschiedt door het storten van een geldsom, hetzij door de verdachte, hetzij door een derde, en het bedrag wordt bepaald door het gerecht waarbij de zaak op het ogenblik van het verzoek aanhangig is.

Zij wordt in de Deposito- en Consignatiekas gestort en het openbaar ministerie doet, op vertoon van het ontvangbewijs, de beschikking of het arrest van invrijheidstelling ten uitvoer leggen.

12. Vooraleer de aangehoudene in vrijheid gesteld wordt met of zonder zekerheidstelling, moet hij, bij een ter griffie verleden akte of bij een aan de directeur van de gevangenis af te geven ondertekende verklaring, woonplaats kiezen : indien hij verdachte is, ter plaatse waar de onderzoeksrechter zitting houdt; indien hij beklaagde of beschuldigde is, ter plaatse waar het gerecht waarbij de zaak zelf aanhangig is, zitting houdt.

13. [De zekerheid wordt teruggegeven, indien de verdachte bij alle proceshandelingen, alsook ter tenuitvoerlegging van het vonnis, verschenen is. Wanneer de veroordeling voorwaardelijk is, is het voldoende dat de verdachte bij alle proceshandelingen verschenen is.]

Aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 23 juli 1895.

14. De zekerheid wordt toegewezen aan de Staat, zodra gebleken is dat de verdachte zonder wettige reden van verschoning niet verschenen is bij enige proceshandeling of ter tenuitvoerlegging van het vonnis.

[In geval echter van buitenvervolginstelling, vrijspraak, ontslag van rechtsvervolgning of voorwaardelijke veroordeling, beveelt het vonnis of het arrest de teruggave, onder afhouding van de buitengewone kosten waartoe de niet-verschijning aanleiding mocht hebben gegeven.]

Het tweede lid aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 23 juli 1895.

15. De niet-verschijning van de verdachte bij een proceshandeling wordt vastgesteld door het vonnis of arrest van veroordeling, waarbij eveneens verklaard wordt dat de zekerheid aan de Staat vervalt.

16. De niet-verschijning van de veroordeelde ter tenuitvoerlegging van het vonnis wordt, op vordering van het openbaar ministerie, vastgesteld door de rechtbank die de veroordeling heeft uitgesproken.

Het vonnis verklaart tevens dat de zekerheid aan de Staat vervalt.

17. [...]

Opgeheven bij art. 290 van het Wetboek der Registratierechten en art. 81 van het Wetboek der Zegelrechten.

18. Indien de verdachte, na zijn voorlopige invrijheidstelling verkregen te hebben, wordt opgeroepen of gedagvaard en niet verschijnt, kan de onderzoeksrechter, de rechtbank of het hof, al naar het geval, een bevel tot aanhouding of een beschikking tot gevangenneming tegen hem uitvaardigen.

19. De verdachte en het openbaar ministerie kunnen voor de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep instellen tegen de beschikkingen van de raadkamer, gewezen in de gevallen van de artikelen 4, 5 en 8, alsook tegen de beslissing van de correctionele rechtbank, gewezen overeenkomstig artikel 7.

20. Het hoger beroep moet worden ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uren, die ten aanzien van het openbaar ministerie loopt te rekenen van de dag der beschikking, en ten aanzien van de verdachte te rekenen van de dag waarop de beschikking hem betekend is.

Deze betekening wordt gedaan binnen vierentwintig uren. In het toekomende recht van hoger beroep en van de termijn waarbinnen dit recht moet worden uitgeoefend.

De verklaring van hoger beroep wordt gedaan op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg en ingeschreven in het register van hoger beroep in correctionele zaken.

De stukken worden door de procureur des Konings bezorgd aan de procureur-generaal.

De berichten aan de raadsman van de verdachte worden gegeven door de griffier van het hof.

De kamer van inbeschuldigingstelling doet uitspraak, met voorrang boven alle andere zaken, het openbaar ministerie en de verdachte of zijn raadsman gehoord.

[De stand van zaken blijft ongewijzigd totdat over het hoger beroep is beslist, voor zover dit geschiedt binnen vijftien dagen nadat het beroep is ingesteld; zodra deze termijn is verstreken, wordt de verdachte in vrijheid gesteld.

Deze termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel verleend op verzoek van de verdediging.]

Het zevende lid aldus vervangen en het achtste lid toegevoegd bij het enige artikel van de wet van 25 juli 1959.

21. [Tenzij de beklaagde om een andere reden wordt gevangen gehouden, wordt hij, niettegenstaande hoger beroep, onmiddellijk in vrijheid gesteld indien hij wordt vrijgesproken, voorwaardelijk veroordeeld of alleen veroordeeld tot een geldboete.

Wordt hij onvoorwaardelijk veroordeeld, dan wordt hij, niettegenstaande hoger beroep, in vrijheid gesteld zodra de ondergane hechtenis gelijk is aan de uitgesproken hoofdgevangenisstraf.

Wordt hij veroordeeld tot gevangenisstraf van ten minste zes maanden, dan kan onmiddellijke aanhouding gelast worden, op vordering van het openbaar ministerie en de beklaagde gehoord, indien te vrezen is dat de veroordeelde zich aan de uitvoering van de straf zou pogen te onttrekken.

Wordt de straf op verzet of hoger beroep verminderd tot beneden zes maanden, dan kan het hof of de rechtbank, rechtsprekende met eenparigheid van stemmen, op vordering van het openbaar ministerie en de beklaagde gehoord, de aanhouding handhaven.]

Aldus vervangen bij het enige artikel van de wet van 9 mei 1931.

22. De wetten betreffende de bestraffing van bedrog inzake douane blijven ongewijzigd.

23. De wet van 18 februari 1852 wordt opgeheven, evenals artikel 613, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering voor zover het aan de onderzoeksrechter en aan de voorzitter van het hof van assisen bevoegdheid verleent om het vrije verkeer te verbieden.

BIJGEVOEGDE BEPALINGEN

24. [De onderzoeksrechter kan, in zijn arrondissement, opdracht geven tot huiszoeking en tot inbeslagneming van papieren, titels of bescheiden, maar alleen aan een officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings in wiens rechtsgebied de verrichtingen moeten plaatshebben.]

Hij geeft die opdracht bij een met redenen omklede beschikking en alleen in geval van noodzaak.

De gekregen opdracht mag nooit worden overgedragen.

Het eerste lid aldus vervangen bij art. 2 van de besluitwet van 1 februari 1947.

25. Buiten ontdekking op heterdaad kan geen onderzoek aan het lichaam bevolen worden dan door de raadkamer, door de kamer van inbeschuldigingstelling of door de rechtbank of het hof die van de misdaad of het wanbedrijf kennis nemen.

De verdachte kan op eigen kosten het onderzoek laten bijwonen door een geneesheer te zijner keuze.

26. De procureur des Konings doet verslag aan de procureur-generaal omtrent alle zaken waarover de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan binnen zes maanden te rekenen van de eerste vordering.

Binnen een maand zet de procureur-generaal voor de kamer van inbeschuldigingstelling in een omstandig verslag de redenen van de vertraging van het onderzoek uiteen, en doet zodanige vorderingen als hij nuttig oordeelt.

Een dergelijk verslag wordt vervolgens om de drie maanden uitgebracht door de procureur des Konings aan de procureur-generaal, en door deze aan de kamer van inbeschuldigingstelling.

Gegeven te Brussel, 20 oktober 1966.

Naar aanleiding van die verslagen kan de kamer van inbeschuldigingstelling, zelfs ambtshalve, de bij artikel 235 van het Wetboek van Strafvordering bepaalde maatregelen nemen.

De verdachte of zijn raadsman wordt door de kamer van inbeschuldigingstelling gehoord.

De raadsman mag van alle stukken inzage nemen ter plaatse, zonder evenwel het onderzoek te vertragen.

De procureur-generaal geeft aan de verdachte kennis van de dag die voor het uitbrengen van het verslag bepaald is; die kennisgeving geschiedt bij aangetekende brief en met inachtneming van een termijn van acht vrije dagen.

Donné à Bruxelles, le 30 octobre 1966.

BAUDOUIN

Van Koningswege :
De Minister van Justitie,

Par le Roi :
Le Ministre de la Justice,

P. WIGNY